

University of Mysore

Oriental Library Publications
KANNADA SERIES No. 24

GENERAL EDITOR

M. S. BASAVALINGAYYA, M.A., B.L.
Curator, Govt. Oriental Library, Mysore

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಪುಟ

ಶಲ್ಯ ಗದಾ ಪರ್ವಗಳು

THE
KARNATAKA MAHABHARATA

BY

KUMARAVYASA

Vol. X

SALYA AND GADA PARVAS

EDITED BY

THE KANNADA MAHABHARATA
EDITORIAL COMMITTEE

ASSISTED BY

HARANGACHAR, M.A., B.T.

(Reprint)

MYSORE :

PRINTED BY THE ASST. SUDT. AT THE GOVT. BRANCH PRESS
1947

Price : Re. 1—0—0

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200824

UNIVERSAL
LIBRARY

University of Mysore

Oriental Library Publications
KANNADA SERIES No. 24

GENERAL EDITOR

M. S. BASAVALINGAYYA, M.A., B.L.
Curator, Govt. Oriental Library, Mysore.

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ
ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಪುಟ

ಶಲ್ಯ ಗದಾ ಪರ್ವಗಳು

THE
KARNĀTAKA MAHĀBHĀRATA

BY

KUMĀRA VYĀSA

Vol. X

SALYA AND GADA PARVAS

EDITED BY

THE KANNADA MAHĀBHĀRATA
EDITORIAL COMMITTEE

ASSISTED BY

N. ANANTHARANGACHAR, M.A., B.T.

MYSORE

PRINTED BY THE ASST. SUPDT. AT THE GOVT. BRANCH PRESS

1947

ಮುನ್ನುಡಿ

ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಚ್ಯಕೋಶಾಗಾರದಿಂದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸವಿರಚಿತವಾದ ಕನ್ನಡ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಈಗ ನುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಪುಟವನ್ನು ೧೯೧೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು. ಆಗ ಕೋಶಾಗಾರದ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ. ಶ್ಯಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಮೊದಲನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಅವರ ತರುವಾಯ ಪ್ರಾಚ್ಯಕೋಶಾಗಾರದ ಕನ್ನಡಪಂಡಿತರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಟಿ.ಎ. ಸುಬ್ಬರಾಯಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಮಹಾಭಾರತದ ವಿರಾಟಪರ್ವ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಐಯ್ಯ ಆರನೆಯ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದರು. ೧೯೩೧ನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚ್ಯಕೋಶಾಗಾರದ ಸಮಿತಿಯವರು ಮುಂದಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಅಂದರೆ ಮಹಾಭಾರತದ ಯುದ್ಧಪಂಚಕದ ಭಾಗವನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ಗಳಾದ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಎಲ್., ಟಿ. ಎಸ್. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಡಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಇವರುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿಯನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಶೋಧನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೋಶಾಗಾರದ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಚ್. ಆರ್. ರಂಗಸ್ವಾಮಯ್ಯಂಗಾರ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಅವರು ನೆರವಾದರು. ಭೀಷ್ಮಪರ್ವವು ಅಚ್ಚಗಿನಿದ್ದವಾಗಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಮಹಾರಾಜರವರ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ವರ್ಗವಾದುದರಿಂದ ಅವರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ. ಅನಂತರಂಗಾಚಾರ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ., ಅವರು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿದರು. ೧೯೩೩ರಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಕಮಂಡಲಿಯು ಭೀಷ್ಮಪರ್ವವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ೧೯೩೬ರಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವವು ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಇದಾದ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲೆಯೇ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುದರಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಟಿ. ಎಸ್. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ನವರು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದುದರಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಎಂ.ಎ., ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಂ. ಎಸ್. ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಎಲ್., ಆಸ್ಥಾನ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ತಿರುವಳ್ಳೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಘವಾಚಾರ್ಯ, ಇವರುಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸಂಪಾದಕಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸರಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯವರು ೧೯೪೦ರಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಪರ್ವವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈಚೆಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ತಿರುವಳ್ಳೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಘವಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಂ. ಎಸ್. ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ದಿವಂಗತರಾದುದರಿಂದ ಶಲ್ಯ ಗದಾಪರ್ವಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಕಮಂಡಲಿಯ ಇತರ ಸದಸ್ಯರು ಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಯುದ್ಧಪಂಚಕದ ಮೊದಲ ಮೂರು ಪರ್ವಗಳ ಶೋಧನೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಕೈಬರಹದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನೇ ಈಗಲೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ (ಚ) ಪ್ರತಿಯು ದೊರಕದುದರಿಂದಲೂ (ನ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗವು ಇಲ್ಲದುದರಿಂದಲೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಉಳಿದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ (ಘ. ತ. ಪ. ಬ.) ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕವು ಕೋಶಾಗಾರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವು. (ಘ) ಎಂಬುದು ಶಾಸನದ ಇಲಾಖೆಯ ಪಂಡಿತರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆರ್. ರಾಮಾನುಜ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಕೊಟ್ಟದ್ದು. (ತ) ಎಂಬುದು ಗೌಜುಘಟ್ಟದ ಗಣೇಶಘಟ್ಟರಿಂದ ಬಂದ ಪ್ರತಿ; (ಪ) ಮತ್ತು (ಬ) ಎಂಬುವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಚ್ಯಕೋಶಾಗಾರದ ೧೬-೮-೧೦ ಮತ್ತು ೧೮-೧-೨೦ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಪ್ರತಿಗಳು

ಕೋಶಾಗಾರದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ :—

(ಕ)—ಇದು ಕೆ. ೨೦೫ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೪೪ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯಾದುದು. ಇದುವರೆಗೆ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಮಹಾಭಾರತದ ಕೈಬರಹದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು.

(ಬಿ)—ಇದು ಕೆ. ೫೪೧ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶುದ್ಧವಾಗಿದೆ.

(ಗಿ)—ಇದು ಕೆ ೭೦ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ. ಶಾ. ಶ. ೧೭೭೩ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯಾದುದು.

(ಛಿ)—ಇದು ಕೆ. ೨೫೧ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ.

(ದಿ)—ಇದು ಕೆ. ೧೭೩ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿ.

ಹಿಂದಿನ ಪರ್ವಗಳಂತೆ ಈ ಪರ್ವವನ್ನು ಶೋಧನೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುವ ಪದ್ಯವನ್ನೇ ಮೂಲಪಾಠವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪುಟದಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಪಾಠಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಮಹನೀಯರಿಗೂ ಪ್ರಾಚ್ಯಕೋಶಾಗಾರವು ಋಣಿಯಾಗಿದೆ.

ಯುದ್ಧಪಂಚಕದ ಶಬ್ದಕೋಶವನ್ನೂ ಮಹಾಭಾರತದ ಉಪೋದ್ವಾತವನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ.

ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ

ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣದ ಪ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮುಗಿದು ಹೋದುದರಿಂದಲೂ, ಇದು ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವಾಗಿದ್ದು ವುದರಿಂದಲೂ, ಇದನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದೆ.

ಮೈಸೂರು, } ಎಚ್. ಆರ್. ರಂಗಸ್ವಾಮೈಯ್ಯಂಗಾರ್,
20-6-47. } ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್, ಓರಿಯಂಟಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಶಲ್ಯಪರ್ವ.

ಪಂಥ	ವಿಷಯ	ಪುಟ
೧.	ಶಲ್ಯನ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯಾಭಿಷೇಕ	೧-೯
೨.	ಧರ್ಮರಾಯನು ಶಲ್ಯನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು	೧೦-೨೪
೩.	ಶಲ್ಯವಧೆ

ಗದಾಪರ್ವ

೧.	ದುರ್ರೋಧನನು ಸ್ವತಃ ಸೈನ್ಯಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸುವುದು.	೨೫-೫೮
೨.	ಶಕುನಿ ಮತ್ತು ಸಮಸಪ್ತಕರ ಮರಣ	೫೯-೬೮
೩.	ಕೌರವನು ದ್ವೈಪಾಯನ ಸರೋವರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು.	೬೯-೭೯
೪.	ಪಾಂಡವರು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಸರೋವರವನ್ನು ಮುತ್ತುವುದು.	೮೦-೯೩
೫.	ಪಾಂಡವರ ಮೂದಲೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೊಳದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರುವುದು. ಪಾಂಡವರು ಬಲರಾಮನನ್ನು ಕಾಣುವುದು.	೯೪-೧೦೭
೬.	ಭೀಮ ದುರ್ಯೋಧನರ ಸಂಗ್ರಾಮ	೧೦೮-೧೧೬
೭.	ದುರ್ಯೋಧನನ ಮರಣ	೧೧೭-೧೨೯
೮.	ದುರ್ಯೋಧನನ ಅಷ್ಟಣಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೃಪಾಶ್ವತ್ಥ ಮರು ಪಾಂಡವರ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು.	೧೩೦-೧೪೪
೯.	ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಪೂಜೆವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು.	೧೪೫-೧೫೪
೧೦.	ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಕ್ರೂರಶರಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದ ಉತ್ತರೆಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಕಾಯುವುದು.	೧೫೫-೧೬೧
೧೧.	ವೇದವ್ಯಾಸರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಗಾಂಧಾರಿಯು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಶಾಪ ಕೊಡುವುದು.	೧೬೨-೧೭೮
೧೨.	ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನಾದಿ ನೂರ್ವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡ ಗಾಂಧಾರಿಯ ಪ್ರರಾಪ.	೧೭೯-೧೮೪
೧೩.	ಧರ್ಮರಾಜ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ	೧೮೫-೧೯೩
೧೪.	ಪರಿಶಿಷ್ಟ

ಕನ್ನಡ ಮಹಾಭಾರತ

ಶಲ್ಯಪರ್ವ

ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ರಾಯ ಕೀಳ್ಕೆ ಕದನದಲಿ ರಾ
ಧೇಯನವಸಾನದಲಿ ಕೌರವ
ರಾಯದಳಪತಿಯಾಗಿ ಹೊಕ್ಕನು ಶಲ್ಯನಾಹವವ||

ಹೇಳರೇ ಭೀಷ್ಮಾಧಿ ಹಿರಿಯರು
ಮೇಲುದಾಯವ ಬಲ್ಲವರು ಹೆ
ಚ್ಚಾಳುತನದಲಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಕಂಡರೆ ಜಯದ ಜಾಹುಗಳ |
ಮೇಲಣಾಹವದೊಳಗೆ ದೇಹವ
ಬೀಳುಕೊಂಡನು ಶಲ್ಯನಲ್ಲಂ
ಮೇಲೆ ದೊರೆಗೇನಾದುದೆಂಬುದನುನಿಯೆ ನಾನೆಂದ ||

೧

ಮರುಳೆ ಸಂಜಯ ಗಾಳಿಯಲಿ ಕುಲ
ಗಿರಿಯ ಜೈನಿಕೆ ಬಿಚ್ಚಿದಡೆ ಹುಲು
ಮೊರಡಿಗಳ ¹ಬಿಗುಹೇ¹ನು ಬೀತುದು ಕರ್ಣನೊಡ್ಡ ವಣಿ |
ಕುರುಪತಿಯ ಪಾಡೇನು ಮಾದ್ರೇ
ಶ್ವರನ ಮತ್ಸರವೇನು ಸಾಕಂ
ತಿರಲಿ ಸವಣುತೆ ಕೌರವಾನ್ವಯವೆಂದನಂಧನೃಪ ||

೨

ಬೇಯದೆನ್ನೆದೆ ಶೋಕವಡ್ಡಿಯ
ಬಾಯಲಕಟಾ ಕರ್ಣ ಕೌರವ
ರಾಯನಳವಿನಲುಳಿವ ಪುತ್ರದ್ರೋಹಿಯಾರಿನ್ನು |
ಸಾಯಿಸುವ ಸಾವಂಜಿತನೆಗೆ ಚಿ
ರಾಸಿಯು ತೊಡರಿಕ್ಕಿದೆನು ಮಾರ್ಕಂ
ಡೇಯ ಮುನಿಗಿಂದರನ ಧೊಪ್ಪನೆ ಕೆಡೆದನವನಿಯಲಿ ||

೩

¹ ಪಾಡೇ (ಕ.ಖ.ತ.ದ). ² ಯುಗಡರೊಡ್ಡ (ಪ).

ಹದುಳಿನ್ನೈ ರಾಜೇಂದ್ರ ನೀ ಬಿ
ತ್ತಿದ ವಿಷದ್ರುಮ ಫಲಿತವಾಯಿತು
ಬೆದರಿಲೇಕಿನ್ನನುಭವಿಸು ಸಾಕುಳಿದ ಮಾತೇನು |
ಕದನದಲಿ ಸುತನಿಧಿಯ ಹೋಗಾ
ಡಿದೆ ನಿಜಾನ್ವಯ ಕಲ್ಪತರುವನು
ಮದಕರಿಗೆ ಮಾಱಿದೆಯೆನುತ ನೆಗಹಿದನು ಭೂಪತಿಯ || ೪

ಮಲಗಿನಿದನೊಟವೇಳ್ಳ ನಯನ
¹ಸ್ಥಳವ¹ ನೇವರಿಸಿದನು ಶೋಕಾ
ನಲನ ತಾಪಕೆ ತಂಪನೆಹಿದನು ನೀತಿಮಯರಸದ |
ಅಳಲ²ಶ್ರವ²ಮಾಡಿದೆ ನದೀಸುತ
ನಳವಿನಲಿ ಗುರು ಕರ್ಣ ಶಲ್ಯರ
ಕಳವಿನಲಿ ಕಟ್ಟಳಲ ಬಹು³[೪]³ಭ್ಯಾಸಿ ನೀನೆಂದ || ೫

ಅಹುದು ಸಂಜಯ ಶೋಕಶಿಖಿ ನೆಹಿ
ದಹು⁴ಸಿತ⁴ನನು ಬೆಂದ ವಸ್ತುಗೆ
ದಹನವುಂಟೇ ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿ ನಮ್ಮೊಳಾದುದಲಾ |
ಮಿಹರಿಸುತ ಪರಿಯಂತ ಕಥೆ ನಿ
ರ್ವಹಿಸಿ ಬಂದುದು ಶಲ್ಯಕೌರವ
ರೆಹಗೆ ⁵ನೆಗಳಿದರದನು⁵ ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ಹೇಳೆಂದ || ೬

ತಗೆದುದಾಚೆಯಲವರೆ ಬಲ ಜಗ
ದಗಲದುಬ್ಬಿನ ⁶ಬೊಬ್ಬೆಯಲಿ ಮೊರೆ
ಮುಗಿಲಮದದಂದದ⁶ಲಿ ಮೊಳಗುವ ವಾದ್ಯರಭನದಲಿ |
ಬಿಗಿದ ಮೋನದ ಬೀತ ಹರುಷದ
ಹೊಗೆವ ಮೋಹಿಯ ಹೊತ್ತು ವೆದೆಗಳ
ದುಗುಡದೊಗ್ಗಿನ ⁷ನಮ್ಮ⁷ ಮೋಹರ ತೆಗೆದುದೀಚೆಯಲಿ || ೭

ನಿಡಿದು ಕರ್ಣನ ತಲೆ ಧರಿತ್ರಿಗೆ
ಕೆಡೆಯೆ ಧೊಪ್ಪನೆ ಮೂರ್ಛೆಯಲಿ ನೃಪ
ಕೆಡೆದು ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿದನು ಶೋಕಜ್ವರದ ⁸ಥಗೆ ಜಡಿಯೆ⁸ |

¹ ದ ಜಲವ (ಕ). ² ಶಮ (ಕ). ³ ೪ (ನ). ⁴ ನಡೆ (ತ). ⁵ ನೆಗ್ಗಿ
ದರೆಂದು (ತ). ⁶ ಕೊಬ್ಬಿನಲಿ ಮೋಡದಲುಗಿವ ನಿಡಲಂದದಲಿ (ತ). ⁷ ನಿನ್ನ
(ತ.ಪ). ⁸ ರುಳತೊಯ್ದು (ಟ.ದ).

ಪಡಪಿಗರು ಚಾಮರದ ಚಾಹಿಯ
ರೊಡನೆ ನೆಲಕುರುಳಿದರು ಸಾರಥಿ
ಕಡಿಯಣದ ಕುಡಿನೇಣ ಕೊಂಡನು ತಿರುಹಿದನು ರಥವ ||

೮

¹ಬಂದು¹ ಕರ್ಣನ ಹಾನಿ ಕೌರವ
ವೃಂದವನು ವೇಡ್ಯಸಿತೇ ಹಾ
ಯೆಂದು ಕೃಪಗುರುಸುತರು ರಥವನು ಬಿಟ್ಟು ಸೂರಿಯಲಿ |
ತಂದು ಬಾಚಿಸಿದರನನಿರವೆಂ
ತೆಂದುಸುರನಾರೈದು ವಿಧಿಯನು
ನಿಂದಿಸಿದರವಧಾನ ಜೀಯವಧಾನ ಜೀಯನುತ ||

೯

ತಳಿತಳಿದು ಪನ್ನೀರನಕ್ಕಿಗೆ
ಚಳೆಯವನು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ಗುರುಸುತ
ಮಲಗಿಸಿದಡೇನಯ್ಯ ಕರ್ಣ ಎನುತ್ತ ಕಂದೆಹಿದು |
ಘಳಿಲನೆದ್ದನು ಕರ್ಣ ತೆಗೆಸೈ
ದಳವನಿರುಳಾಯ್ತೆಂದು ಶೋಕದ
ಕಳವಳದಲರೆಮುಚ್ಚುಗಣ್ಣಲ ಮತ್ತೆ ಮೈಮುಹಿದ²||

೧೦

ರಾಯ ಹದುಳಿಸು ಹದುಳಿಸಕಟಾ
ದಾಯಿಗರಿಗೆಡೆಗೊಟ್ಟಲಾ ನಿ
ದಾರ್ಯದಲಿ ನೆಲ ಹೋಯ್ತು ಭೀಮನ ಭಾಷೆ ಸಂದುದಲಾ |
ವಾಯುಜನ ಜಠರದಲಿ ತೆಗೆಯಾ
ಜೀಯ ನಿನ್ನನುಜರನು ಪಾರ್ಥನ
ಬಾಯಲುಗಿ ಸೂತಜನನೆಂದರು ಜಹಿದು ಕುರುಪತಿಯ ||

೧೧

ಏನು ಗುರುಸುತ ಮಾಡಿದನೇ ತ
ನ್ನಾನೆ ಬವರದಲಕಟಾ ಕುಂತೀ³
ಸೂನುವೇಕೈ ತಪ್ಪ ಮಾಡಿದನೇ ಮಹಾದೇವ |
ಭಾನುಸನ್ನಿಧ ಸರಿದನೇ ತ
ಹ್ವೇನು ಪಾರ್ಥನ ಬಸುಹಿಲೆನ್ನ ನಿ
ಧಾನವಿದ್ದು ತೆಗೆವೆನ್ನಿಸಲೆಯೆಂದು ಕಂದೆಹಿದ ||

೧೨

¹ ಬಿಂದ (ತ). ² ಪವಡಿಸಿದ (ತ). ³ ಸುರಪನ (ತ).

ತಾಪವಡಗಿತು ಮನದ ಕಡುಹಿನ
ಕೋಪ ತಳಿತುದು ಭೀಮ ಪಾರ್ಥರ
ರೂಪು ಮುಖದಲಿ ಕರ್ಣ ದುಶ್ಯಾಸನರ ಕಲ್ಪಿನಿದ |
ಭೂಪ ಕೇಳೈ ಪಾಳಯಕೆ ಕುರು
ಭೂಪ ಬಂದನು ನಾಳೆ ¹ಕರ್ಣೋರ್
ತ್ಥಾಪನ¹ವರಾ ಏನುತ ಹೊಕ್ಕನು ಭದ್ರಮಂಟಪವ ||

೧೩

ಶಕುನಿ ಕೃಪ ಗುರುನೂನು ಕೃತವ
ರ್ಮಕ ಸುಕೇತು ಸುಶರ್ಮ ಸಮನ
ವ್ತಕರು ಮಾದ್ರೈತ್ವರ ಸುಬಾಹು ಸುನಂದ ಚಿತ್ರರಥ |
ಸಕಲ ಸುಭಟರು ಸಹಿತ ದಳನಾ
ಯಕರು ಬಂದರು ಕರ್ಣಹಾನಿ
ಪ್ರಕೃಷಕಳಿತಶಿರೋವಕುಂಠನ ವೈಮನಸ್ಯದಲಿ² ||

೧೪

ಹಿಮದ ಹೊಯ್ಲಲಿ ನೀದು ಸಿಕ್ಕಿದ
ಕಮಲವನದಂದದಲಿ ಹತವಿ
ಕ್ರಮದ ಕೀರ್ತಿಯ ಬಹಳಭಾರಕೆ ಬಳುಕಿದಾನನದ |
ಸುಮುಖತಾವಿಚ್ಛೈದಕಲುಪ
ಸ್ತಿಮಿತರಿರವನು ಕಂಡು ನಾಳಿನ
ಸಮರಕೇನುದ್ಯೋಗವೆಂದನು ಕೃಪನ ಗುರುಸುತನ ||

೧೫

ಅರಸ ಕರ್ಣಜೈದವೇ ಜಯ
ಸಿರಿಯ ನಾಸಾಜೈದವಿನ್ನ³ರ³
ವರಿಸದಿರು ಹೊಯ್ದಾಡಿ ಹೊಗಳಿಸು ಬಾಹುವಿಕ್ರಮವ |
ಗುರುನದಿಸುತರಳಿದ ಬಳಿಕೀ
ಧರ⁴ಗೆ⁴ ನಿನಗಸ್ವಾಮ್ಯ ಕರ್ಣನ
ಮರಣದಲಿ ನೀನರ್ಧದೇಹನು ಭೂಪ ಕೇಳಿಂದ ||

೧೬

ಆ ವೈಕೋದರ ನರರೊಳಂತ
ಭಾವ ದುಶ್ಯಾಸನಗೆ ತನ್ನಯ
ಜೀವನಬಗಾ ಭೀಮ ಪಾರ್ಥರ ಮರಣಸಿದ್ಧಿಯಲಿ |

¹ ಕದನೋದ್ಯಾಪನ (ಗ.ಪು), ಕರ್ಣಸ್ಥಾಪನ (ಬ.ಟ.ತ.ದ). ² ರ ತಳಿತುದು ರೋಷಪಾಪಕ ವೈಮನಸ್ಯದಲಿ (ಗ.ಟ.ದ.ಪ). ³ ಲ (ಕ), ರೆ ತ). ⁴ ಯು (ತ).

ಕೈ ¹ವಿಡಿಯಲೇ ಕರ್ಣನಿಹನೆಂ
ದಾವು ನಿಶ್ಚಯಿನಿದೆವು ಕರ್ಣನ
ಸಾವ ನಾಳಿನೊಳಿಹುವೆನೆಂದನು ನಿನ್ನ ಮಗ ನಗುತ||* ೧೭

ನಾವು ಹೊಯ್ದಾಡುವೆವು ಭುಜನ
ತ್ವಾವಲಂಬವ ತೋಡುವೆವು ಕ
ರ್ಣಾವನಾನವ ಕಂಡು ಬಳಿಕುಗುಳುವೆವು ತಂಬುಲವ |
ನೀವು ಸೇನಾಪತ್ಯವನು ಸಂ
ಭಾವಿಸಿರೆ ಸಾಕಿನ್ನು ಮಿಗಿಲಾ
ದೈವಕೃತ ಪೌರುಷವ ನಾಳಿನೊಳಿಹಿಯಬಹುದೆಂದ||* ೧೮

ಧರಣಿಪತಿ ಚಿತ್ತೈನು ಸೇನಾ
ಧುರವನೀವುದು ಮದ್ರಭೂಪತಿ
ಗೆರವಲಾ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಳಿಕಾ ಪಾಂಡುತನಯರಿಗೆ |
ಸುರನದೀಜ ದ್ರೋಣ ರಾಧೇ
ಯರಿಗೆ ಸರಿಮಿಗಲಂದು ಮಾದ್ರೇ
ತ್ವರನುಳಿಯೆ ದೊರೆಯಾರು ದಿಟ್ಟರು ನಮ್ಮ ಧಟ್ಟನಲಿ|| ೧೯

ನೀವು ಕಟಕಾಚಾರ್ಯಪುತ್ರರು
ನೀವಿರಲು ಕೃಪನಿರಲು ದಳವಾಯ್
ನಾವಹೆವೆ ನೀವಿಂದು ²ತೇಜೋದ್ವಯದ³ಲಧಿಕರಲೆ |
ನಾವು ತಟುವಾಯವರೆನಲು ಜಯ
ಜೀವಿಗಳು ನೀವನ್ಯಗುಣಸಂ
ಭಾ³ವಕಿರಲಾ ಎಂದನಶ್ವತ್ಥಾಮ ಶಲ್ಯಂಗೆ||† ೨೦

ಉಚಿತವಿತರೇತರಗುಣನು ತಿ
ರಚನೆ ಗುಣಯುಕ್ತರಿಗೆ ವಿಜಯೋ
ಪಚಿತ ರಣನಾಟಕಕೆ ಜವನಿಕೆಯಾಯ್ತಲೇ ರಜನಿ |
ಅಚಲಮೂಱು ಪೈಸರದ ಬಲ
ನಿಚಯ ನಮ್ಮದು ವೀರ ಸುಭಟ
ಪ್ರಚಯ ಮುಖ್ಯರ ಮಾಡಿಯೆಂದನು ಕೃಪನು ಕುರುಪತಿಗೆ|| ೨೧

¹ ವ (ತ). * ಈ ಪದ್ಯಗಳು (ದ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ. ² ತೇಜದ್ವಯ (ಕ), ತೇಜೋಮಯ (ಬ), ತೇಜೋದಯ (ತ). ³ ವಿತ (ಕ.ಫ). ಈ ಪದ್ಯವು (ಅ.ದ.) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲ.

ಸುರನದೀಜ ದ್ರೋಣ ಕೃಪರೀ
 ಕುರುಬಲಕೆ ಕಚ್ಚೊಡ್ಡೆಯರವರಿ
 ಬ್ಬರ ಪರೋಕ್ಷದಲಾರವಿಲ್ಲಯ ಹಾನಿವೃದ್ಧಿಗಳು |
 ಗುರುಸುತನೊ ಶಲ್ಯನೊ ಚಮೂಮು
 ಬ್ಬರನು ನೀವೇ ಬೆಸನಿಯೆಂದನು
 ಧರಣಪತಿ ಕೇಳೈ ಕೃಪಾಚಾರ್ಯಂಗೆ ಕುರುರಾಯ ||

೨೨

ಆದಡಾ ಭೀಷ್ಮಾದಿ ಸುಭಟರು
 ಕಾದಿ ನೆಗ್ಗಿದ ಕಳನೆ ಹೊಗುವಡೆ
 ಕೈದುಕಾಟರ ಕಾಣಿನೀ ಮಾದ್ರೇಶ ಹೊಱಿಗಾ'ಗಿ |
 ಈ ದುರಂತ^೨ರ^೨ ನಮರಜಯ ನಿನ
 ಗಾದಡೊಳ್ಳಿತು ಶಲ್ಯನಲಿ ಸಂ
 ಪಾದಿಸಿರೆ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯವ^೩ನರಸ ಕೇಳೆಂದ^೩ ||

೨೩

ತರಿಸಿ ಮಂಗಳವಸ್ತುಗಳನಾ
 ದರಿಸಿ ಭದ್ರಾಸನದಲೀತನ
 ನಿರಿಸಿ ನೃಪ ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು ಮೂರ್ಧಾಭಿಷೇಚನವ |
 ಮೊರೆವ ವಾದ್ಯದ ನಿಡಿಲ ಧರಣೀ
 ಸುರರ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯ ಮಳೆಗಳೊ
 ಳಿರುಳನುಗಿದುವು ಮಕುಟಮಣಿ^೪ರಾಜಿ^೪ಗಳ ಮಿಂಚುಗಳು ||

೨೪

ಆದುದುತ್ಸವ ಕರ್ಣಮರಣದ
 ಬೇದ^೫ವಕ್ಕಿತ್ತು^೫ ಹಗೆಗೆ ಕಾಲ್ಪೊಳೆ
 ಯಾದ ವೀರ^೬ರನಾ[ಬ್ಧಿ]^೬ ನೆಲೆದಪ್ಪಿತ್ತು ನಿಮಿಷದಲಿ |
 ಬೀದಿವರಿದುದು ಬಿಂಕ ನನೆಕೊನೆ
 ಪೋದುದಾಶಾಬೀಜ ಲಜ್ಜೆಯ
 ಹೋದ ಮೂಗಿಗೆ ಕದಪ ಹೊಯ್ದನು ನಿನ್ನ ಮಗನೆಂದ ||

೨೫

ಕಾಣಿಕೆಯ ನಿತ್ತಬಿಳಿ^೭ ಸುಭಟ^೭
 ಶ್ರೇಣಿ ಕಂಡುದು ನುಡಿಯ ಹಾಣಾ
 ಹಾಣಿಗಳ^೮ ಭಾಷೆಗಳ ಹಕ್ಕಲು^೮ ವೀರರುಕ್ಕುಗಳ |

^೧ ತಾ (ದ.ಪ). ^೨ ದ (ಬ). ^೩ ನೆಂದನಾದ್ರೋಣ (ಕ). ^೪ ಕೋಟಿ (ತ).

^೫ ವಡಗಿತು (ಗ.ಟ.ದ), ವಳುಕಿತು (ತ). ^೬ ರನಾಭಿ (ಕ), ಸಮುದ್ರ (ಬ.ಗ.ಘ.

ತ.ಪ). ^೭ ಭೂಪ (ತ). ^೮ ಭಾರಿಗಳ ಹೊಣಿಕೆಯ (ಟ.ದ).

ಪ್ರಾಣಚೂಳಕೋದ^೧ಕ^೧ದ ಚೇಷ್ಟೆಯ
ಹೂಣಿಗರು ವಿಜಯಾಂಗನೋಪ
ಕ್ಷೀಣಮಾನನರೊಪ್ಪಿದರು ಕುರುಪತಿಯ ಪರಿವಾರ||

೨೬

ಪತಿಕರಿಸಿದ್ಯೆ ವೀರಸುಭಟ
ಪ್ರತತಿಮಧ್ಯದಲಿಮ್ಮ ನಹಿತ
ಚ್ಯುತಿಗೆ ನಾಥನವೆಂದು ನಿಜನೇನಾಧಿಪತ್ಯದಲಿ|
ಕೃತಕವಿಲ್ಲದೆ ಕಾದುವೆನು ಯಮ
ಸುತನೊಡನೆ ಜಯಸಿರಿಗೆ ನೀನೇ
ಪತಿಯೆನಿಸಿ ತೋಪಿಸುವೆನೆಂದನು ಶಲ್ಯ ಕುರುಪತಿಗೆ||*

೨೭

ಉಬ್ಬಿದನಲೈ ಮಧುರವಚನದ
ಹಬ್ಬದಲಿ ನಿನ್ನಾತನಿತ್ತಲು
ತುಬ್ಬಿನವದಿರು ತಂದು ಬಿಸುಟರು ನಿಮ್ಮ ಪಾಳೆಯದ|
ಸರ್ಬ ವೃತ್ತಾಂತವನು ಗಾಢದ
ಗರ್ಭ ಮುಳಿದುದು ಕೃಷ್ಣರಾಯನ
ನಬ್ಬಿನಿದನಿರುಳನನಿಪತಿ ಬಿನ್ನೈ ಪ್ರಸಿದನು ^೨ಹದನ^೨||

೨೮

ದೇವ ಚಿತ್ತೈಸಿದರೆ ಬೊಪ್ಪೆನ
ಭಾವನನು ನೇನಾಧಿಪತ್ಯದ
ಲೋವಿದರಲೇ ಶಲ್ಯ ಮಾಡಿದ ಭಾಷೆ^೩ಯವರೊಡನೆ^೩|
ಆವನಂಘೈಸುವನೊ ಪಾರ್ಥನೊ
ಪಾವಮಾನಿಯೊ ನಕುಲನೋ ಸಹ
ದೇವನೋ ತಾನೋ ನಿದಾನಿಸಲಹಿಯೆ ನಾನೆಂದ||

೨೯

ಕಲಹವೆನ್ನದು ದಳಪತಿಗೆ ತಾ
ನಿಲುಪೆನೆಂದನು ಭೀಮನೆನ್ನನು
ಕಳುಹಿ ನೋಡೆಂದನು ಧನಂಜಯನೆಮ್ಮ ಮಾಹನಲಿ|
ಸಲುಗೆಯೆನಗೆಂದನು ನಕುಲನೆ
ನ್ನೊಲವಿನ^೪ರ್ತಿಯೆಡೆನ್ನ ಕಳುಹಿದ
ಡುಳುಹಿದವರೆಂದೆಹಗಿದನು ಸಹದೇವನಾ ಹರಿಗೆ||*

೩೦

^೧ ಯ (ಕ). * ಈ ಪದ್ಯಗಳು (ಟ.ದ) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಲ್ಲ. ^೨ ನಗುತ (ಕ.ತ).
^೩ ನಮ್ಮೊಡನೆ (ಕ). ^೪ ಧಿ (ಸ.ಖ).

ಹಱಿಯದರ್ಜುನನಿಂದ ಭೀಮನ
 ನೆಹವಣಿಗೆ ನೋಯಿಸದು ನಕುಲನ
 ಹೊಣಿಗೆ¹ಯೊಡ¹ಗಧು ಸೈರಿಸದು ಸಹದೇವನಾಟೋಪ |
 ಇಱುವಡಾ ಮಾದ್ರೇಶನನು ನೆಹೆ
 ಮುಱುವಡೆಯು ನಿನಗಹುದು ನಿನ್ನನು
 ತಱುಬಿದವರೇ² ಕಷ್ಟ²ರೆಂದನು ನಗುತ ಮುರವೈರಿ ||

೩೦

ಲೇಸನಾಡಿದೆ ಕೃಷ್ಣ ಶಲ್ಯಂ
 ಗೀಸು ಬಲುಹುಂಟಾದಡನುಜರು
 ಘಾಸಿಯಾದರು ಹಿಂದೆ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಬವರದಲಿ |
 ಈ ನಮರಜಯವೆನಗೆ ನಾಳಿನೊ
 ಳೈನಲೇ ನಳ ನಹುಷ ಭರತ ಮ
 ಹೀತವಂಶೋತ್ಪನ್ನ ತಾನೆಂದನು ಮಹೀಪಾಲ ||

೩೧

ತಾಯಿ ಹೆಹಳೇ ಮಗನ ನಿನ್ನನು
 ನಾಯಕನೆ ಲೋಕೈಕವೀರರ
 ತಾಯಲಾ ನಿಮ್ಮವೈಯಾ ಮೊಲೆವಾಲ ಬಲುಹಿ³ನಲಿ³ |
 ರಾಯ ನೀ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಸೇಸೆಯ
 ತಾಯೆನುತ ತೊಪಿಱುದು ಕಮಲದ
 ಳಾಯತಾಂಬಕನಪ್ಪಿ ಕೊಂಡನು ಧರ್ಮನಂದನನ ||

೩೨

ಸಂದಮೈ ಹದಿನೇಳು ರಾತ್ರಿಗ
 ಳಂದಿನಿರುಳಾ ಸೇನೆ ನಿರ್ಭಯ
 ದಿಂದ ನಿದ್ರಾವ್ಯಸನ⁴ನಿರ್ಭರ⁴ಪೂರ್ಣಹರುಷದಲಿ |
⁵ಸಂ⁵ದುದೀ ನಿನ್ನವರು ರಾಧಾ
 ನಂದನವ್ಯಪಗಮನನಪ್ಪಾ
 ನಂದ⁶ವಿಹ್ವಲಕರಣ⁶ರಿದ್ದರು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ||

೩೪

ಅ ಶಿಖಂಡಿಯ ತೋಱು ಸರಳಿನ
 ಹಾಸಿಕೆಯಲೊಬ್ಬನನು ಮಾತಿನ
 ವಾಸಿಯಿಂದೊಬ್ಬನನು ಮುನ್ನಿನ ಕುಲವನೆಚ್ಚಱಿಸಿ |

¹ ಯೋ (ಕ.ಬ.ತ), ಹೋ (ಖ.ದ). ² ಕೆಡುವ (ಖ.ದ). ³ ದರಾ (ಕ).
⁴ ವಿಹ್ವಲ (ಕ), ದುಬ್ಬಿತ (ಪು), ನಿರ್ಭಯ (ದ). ⁵ ನಿಂ (ಕ). ⁶ ನಿರ್ಭರ
 ಹರುಷ (ಕ), ನಂತಃಕರಣ (ಖ.ದ).

ಘಾನಿ ಮಾಡಿದನೊಬ್ಬ ನನು ಧರ
 ಣೀಶಚೇಷ್ಟೆಯೊಬ್ಬ ನನು ಕೃಪೆ
 ಯೇನು ಘನವೋ ವೀರನಾರಾಯಣ¹ಗೆ ಭಕ್ತರಲಿ¹ ||

೩೫

ಪೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

¹ ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ (ಕ.ಖ.ತ).

ಏರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

ನೂಡನೆ|| ಗಂಡುಗಲ ಕದನ ಪ್ರಚಂಡನ
ಖಂಡ ಭುಜಬಲ ಧರ್ಮ ಸುತ ಮುಂ
ಕೊಂಡು ರಣದಲ ಕಾದಿ ಗೆಲಿದನು ಮಾದ್ರ ಭೂಪತಿಯ ||

ಒಳಗೆ ಧಗೆ ನಗೆ ಹೊರಗೆ ಕಳವಳ
ವೊಳಗೆ ಹೊರಗೆ ನವಾಯಿ ಡಿಳ್ಳಿನ
ವೊಳಗೆ ಹೊರಗೆ ಸಫಾಡಮದ ಬಲುಬೇಗೈಯೊಳಗೊಳಗೆ |
ಬಲುಹು ಹೊರಗೆ ಪರಾ¹ಭವ¹ದ ²ಕಂ²
ದೊಳಗೆ ಕಡುಹಿನ ಕಲಿತನದ ಹಳ
ಹಳಕೆ ಹೊರಗೆ ಮಹೀಪ ಹದನಿದು ನಿನ್ನ ನಂದನನ || ೧

ನೆಗ್ಗಿದನು ಗಾಂಗೇಯನಮರರೊ
ಳೊಗ್ಗಿದನು ಕಲದ್ರೋಣನೆನ್ನವ
ನೆಗ್ಗಿಳಿಕೆಗೊಣೆಯವ ಬೆರನಿದನೆನ್ನ ಬಿಂಬದಲಿ |
ಉಗ್ಗಡದ ರಣವಿದಕೆ ತಲ್ಲನ
³ನೆಗ್ಗಿಸುವನೀ ³ ಕೌರವೇಶ್ವರ
ನೆಗ್ಗಿ ನೋಡುವೆನೆಂಬವೊಲು ರವಿಯಡದದಂಬರವ || ೨

ನೂಳವಿದುವು ⁴ಸನ್ನೆ⁴ಯಲಿ ನಿ
ಸ್ಸಾಳ ದಳಪತಿ ಕುರುಬಲದ ದೆ
ಖ್ಖಾಳವನು ನೋಡಿದನು ತೂಗಾಡಿದನು ಮಣಶಿರವ |
ಅಳು ನೆರೆದಿರೆ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನ
ಮೂಲೆ ನೆಪೆಯದು ಮುನ್ನವೀಗಳು
ಪಾಳೆಯದ ಕಡೆವೀಡಿದ್ದಿದು ಶಿವಶಿವಾಯೆಂದ || ೩

ಗಜಕೆ ಗುಳ⁵ವನು ಬೀಸಿ ವಾಜಿ⁵
ವ್ರಜವ ಹಲ್ಲಣನಿದರು ಗಾಲಯ
ಗಜಹು ಘೀಳಿಡೆ ನೊಗನ ಹೆಗಲಲಿ ⁶ಕುಣಿದವತ್ಯಚಯ |

¹ ಕ್ರಮ (ಛ.ದ). ² ಕುಂ (ಪ). ³ ನೆಗ್ಗಿಸಿದನೇ (ಪ), ಮಗ್ಗಿಸಿದನೇ (ನ). ⁴ ಲಗ್ಗೆ (ಛ.ದ). ⁵ ಬೀಸಿದುವು ತುರಗ (ಕ). ⁶ ಮ (ತ).

ಭುಜದ ಹೊಯ್ಯನ ಹರಿಗೆಗಳ ಗಜ
ಬಜದ ಬಿಲುಜೇವಡೆಯ ರವದ
ಕೃಜದ ಕಾಲಾಳೊದಗಿತವನ್ನೀಪತಿಯ ಸನ್ನೆಯಲಿ||

೪

ಮೊರೆವ ಕಹಳಾರವದ ಡಿಂಡಿಮ
ಮುರಜ ಗೋಮುಖ ಪಟಹ ಜ
ರ್ಘರ ಕರಡೆ ಪಣವ ಮೃದಂಗ ಡಮರುಗ ಡಕ್ಕೆ ಡವುಡೆಗಳ|
ಬಿರಿಯೆ ನೆಲನಲ್ಲುಣಿವ ವಾದ್ಯದ
ಹರುಷತರ ನಿರ್ಘೋಷದಬ್ಬರ
ಜ್ವರಿಹಿತಡಕಿಲು ಜಗದ ಜೋಡಿಯನರನ ಕೇಳೆಂದ||

೫

ಮುಱಿದ ಬಲುಗುದುರೆಗಳ ಬಾದಣ
ಗೊಱಿದ ಮಯ್ಯಾನೆಗಳ ಹತ್ತಿಗೆ
ಹುಡಿದ ಗಾಲಿಯ ರಥವ ಚಿನ್ನೆ^೨ಕಡ್ಡಿ^೩ವಡೆದ^೩ ಕಾಲಾಳ|
ಅಱುಹಿದರು ಭೂಪತಿಗೆ ಸೇನೆಯ
ಲಱಿನಿ ತೆಗೆದಾಯತ ಚತುರ್ಬಲ
ಹೊಱಿಗೆ ನಿಂದುದು ಹೊಗೆದೆಗೆದ ಕೇಸುರಿಯ ತಿರುಳಂತೆ||

೬

ಹತ್ತು ಸಾವಿರದೇಳುನೂಱು
ವತ್ತು ಗಜ ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ
ಹತ್ತಿದವು ರಥವೆರಡು ಲಕ್ಕವನೆಣಿಸಿದರು ಹಯವ|
ಪತ್ತಿ ಮೂಱ್ ಕೋಟಿಯದು ಕೈ
ವರ್ತಿಸಿತು ದಳಪತಿಗೆ ಸಾಗರ
ಬತ್ತಲೆಡೆಯಲಿ ನಿಂದ ನೀರವೊಲಾಯ್ತು ಕುರುಸೇನೆ||

೭

ವೈರಿಬಲದೊಳಗಾಱು ಸಾವಿರ
ತೇರು ಗಜಘಟೆ ಮೂಱು ಸಾವಿರ
ವಾರುವಂಗಳನೆಣಿಸಿ ತೆಗೆದರು ಹತ್ತು ಸಾವಿರವ|
ವೀರಭಟರಾಯ್ತೊಂದು ಕೋಟಿ ಮ
ಹೀರಮಣ ಕೇಳುಭಯಬಲ ವಿ
ಸ್ತಾರ ಹದಿನೆಂಟಿನಿಸಿದಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ^೪ಶೇಷವಿದು^೪||

೮

^೧ ರು (ಖ), ^೨ ನಿ (ಕ,ಖ,ದ), ^೩ ಗಳಿದ (ತ,ಪ), ^೪ ಪರಿ
ಶೇಷ (ತ).

ಶಕುನಿ ಮೋಹರಿಸಿದನು ಸಮನೆ
 ಪ್ರಕರು ಬೇಯೊಡ್ಡಿ ದರು ಕೃತವ
 ಮೃಕ ಕೃಪಾಶ್ವತ್ಥಾ ಮರೊಡಗಿದ¹ರೊಂದು¹ ಬಾಹೆಯಲಿ |
 ನಕಲ ಬಲ ಮಾದ್ರೇತ್ಸರನ ಹೇ
 ಳಿಕೆಯಲೊಯ್ಯಾರಿಸಿತು ಕುರುಬಲ
 ನಿಕರ ತಳಿತುದು ತರವಿಡಿದು ಕಳೆನೊಂದು ಮೂಲೆಯಲಿ || ೯

ಇದಿರಲೊಕಿತು ಗಾಳಿ²ಪಟ್ಟಿದ
 ಮದಗಜಾವಳಿ ಮುಗ್ಗಿ ದುವು ಧ್ವಜ
 ವದಿರಿದವು ಹೊಡೆಗೆಡೆದು ಹೊಳೆದುದು ತೇರು³ಪಳಿಪತಿಯ |
 ಬದಿರಿದವು⁴ತಡಿನಹಿತ ಧಟ್ಟಿನ
 ಕುದುರೆ ಮೈಗಳಲಾಯುಧದ ಕಿಡಿ
 ಯುದುರಿದವು ಕುರುಬಲದಲ್ಪ ತವಾಯ್ತು ನಿಮಿಷದಲಿ || ೧೦

ಬಂದುದಾ ಮೋಹರ ಬಲಾಘದ
 ಮುಂದೆ ಪಾಠಕರವರ ಕಾಹಿ⁵ಗೆ
 ಹಿಂದೆ ಬಿಲ್ಲಾಳವರ ಸುಯ್ಯಾನದಲಿ ನಬಳಿಗರು |
 ಹಿಂದೆ ತುರಗೆ ನಮೂಹವಲ್ಲಂ
 ಹಿಂದೆ ಗಜಘಟೆ ಗಜದ ಬಳಿಯಲಿ
 ನಂದಣಿಸಿದುದು ರಾಯದಳ ಮಣಿರಥನಿಕಾಯದಲಿ || ೧೧

ಅರಸನೆಡವಂಕದಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿ
 ನರ ನಕುಲ ನಹದೇವ ಸೋಮಕ
 ವರ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮೌಜನ ಸೃಂಜಯಾದಿಗಳು |
 ನೆರೆದುದಾ ಬಲವಂಕದಲಿ ತನು
 ಜರು ವೈಕೋದರ ದ್ರುಪದಸುತ ದು
 ರ್ಧರ ಶಿಖಂಡಿ ಪ್ರಮುಖ ಘನಪಾಂಚಾಲ⁶ಪರಿವಾರ⁶ || ೧೨

ಆಯತಿಕೆಯಲಿ ಬಂದು ಪಾಂಡವ
 ರಾಯದಳ ಮೋಹರಿಸಿ ನಿಂದುದು
 ರಾಯರಿಬ್ಬರ ಬೀಸುಗೈಗಳ ನನ್ನೆ ನಮವಾಗೆ |

¹ ಕೆರೆಡು (ಛ.ತ). ² ವ (ತ.ಪು). ³ ತುರು (ತ). ⁴ ದ (ಛ.ದ).
⁵ ನ (ಕ.ಗ.ಛ). ⁶ ನಾಯಕರು (ಕ).

ತಾಯಿಮಳಲನು ತಟುಬಿದಬುಧಿಯ
ದಾಯಿಗರು ತಾವಿವರೆನಲು ಬಿಡೆ
ನೋಯಡೆರೆನಿದುದುಭಯಬಲ ಬಲುಖತಿಯ ಬಿಂಕದಲ || ೧೩

ಕೇಣವಿಲ್ಲದೆ ಭಟರ ಹಾಣಾ
ಹಾಣೆ ಮನಗಿತು ಒಣೆಖಟಲ ಹೊ
ಯ್ದಾಣೆಗಳ ಬಿಟುಗಿಡಿಯ ಹಿರಿಯಬ್ಬಣದ ಹೊಯ್ಲುಗಳ |
ಹೂಣಕೆಯ ಸಬಳಗರೊಳಿಮ್ಮೈ
ಗಾಣಕೆಯ ¹ ಬಲುಸೂತರಧಿಕರ
ಜಾಣತಿಯ ಬಿಲ್ಲವರ¹ ಧಾಳಾಧೂಳಿ ಬಲುಹಾಯ್ತು ||* ೧೪

ರಾವುತರು ಸೆಲ್ಲಿನಿದರಗ್ಗದ
ಮಾವುತರನಾನೆಗ್ಗ² ತುಡುಕಿ ಹ
ಯಾವಳಿಯ ಬೀನಿದರು ರಧಿಕರು ಹಾಯ್ಸಿದರು ರಥವ |
ಆ ವರೂಥವನೇಳನೆಂಟ ಗ
ಜಾವಳಿಗಳಿಟ್ಟು ಪು ಗಜಸ್ಕಂ
ಧಾವಲಂಬವ ಸೆಕ್ಕಿದರು ಸುರಗಿಯಲಿ ³ನಮರಥರು³ || ೧೫

ಒಟಲೆ ಗಜ ದಾಡೆಗಳ ಕೈಗಳ
ಹಟಿಯಹೊಯ್ದರು ⁴ಪಾರ⁴ಕರು ಮು
ಕ್ಕು ಟುಕಿದರೆ ಸಬಳಗರು ⁵ಕೋದೆತ್ತಿದರು⁵ ಕರಿಘಟೆಯ |
ತಟುಬಿದರೆ ಕಡಿನಾಲ್ಕು ತೋಟುಸಿ
ಮೆಟಿದರುಟೆ ರಾವುತರು ರಾವ್ತರ
ತಟುಬಿದರು ತನಿಚೂಣೆ ಮನಗಿತು ತಾಟುಥಟ್ಟಿನಲಿ || ೧೬

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಹೊಕ್ಕ ಚೂಣೆಯ
ನೆರಡು ಬಲದಲಿ ಕಾಣೆನಗ್ಗದ
ದೊರೆಗಳನುವಾಯಾಚೆಯಲಿ ಧರ್ಮಜನ ನೇಮದಲಿ |
ಗುರುಜ ಕೃಪ ಕೃತವರ್ಮ ಯಮನೇ
ತ್ವರ ಸುತರ್ಮ ಸುಬಾಹು ಶಕುನಿಗ
ಛರವಣಿಸಿತ್ತೀಚೆಯಲಿ ಶಲ್ಯನ ಬೆರಳ ಸನ್ನೆಯಲಿ || ೧೭

* ಈ ಪದ್ಯ (ಛ.ದ) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಲ್ಲ. ¹ ಬಹುಬಹುಸುತರ ಬಾಣದಬಾಣ
ಅಯ (ಕ). ² ಛ (ಕ). ³ ಸಬಳಗರು (ಛ.ದ). ⁴ ಪಾರ (ಕ), ಪಾದ (ಗ),
ಪಾಶ (ಘ.ದ). ⁵ ತಿವಿದರು ಬೆರೆಸಿ (ಕ), ಕೊಯ್ದಿತ್ತಿದರು (ಗ.ಘ), ಕೊಲೆತಿತ್ತಿ
ದರು (ಛ.ದ), ತಿವಿತ್ತಿದರು (ಪ).

ನಿಲಿನಿದರು ನಿನ್ನವರು ಬಲದ
 ಗ್ಗಲೆಯರನು ಬಿರುದಾವಳಿಯ ಮೂ
 ದಲಿನಿದರು ¹ವಿಮಲಾನ್ವಯಾಗತ ವಿಕ್ರಮೋನ್ನ[ತರ]¹ |
 ಬಲನೆಡನ ²ಮಡಿ²ವೆರಳ ಮುಡಿಮುಂ
 ದಲೆಯ ಲಘುವಾಗದಿರಿ ಶಸ್ತ್ರಾ
 ವಳಿಯ ಬಾಯ್ತುತ್ತುಗಳ ಸೆಳೆಯದಿರೆಂದರುಬ್ಬಿನಲಿ ||

೧೮

ದೊರೆಯೊಳೊಬ್ಬನ ಹಾನಿ ಭಟರೆ
 ಲ್ಲರಿಗೆ ದೊರೆ ದೊರೆ ³ತತ್ತರುಳಿದರು³
⁴ನೆರವು ಬಹುದೋರಂದವೊಮ್ಮು ಬವೊಂದು ಸಂಕೀತ⁴ |
 ಉರವಣಸದಿರಿ ಕಂಡ ಮುಖದಲಿ
 ಕರಿ ತುರಗ ರಥ ಪತ್ತಿ ರಣಕು
 ಬ್ಬರಿಸದಿರಿ ಕೃತನಮಯವೆಂದರು ನಾರಿ ಸುಭಟರಿಗೆ ||

೧೯

ನೂಕಿದರು ನಿನ್ನವರು ಹಿನ್ನೆಲೆ
 ಯಾಕೆವಾಳರ ಜೋಕೆಯಲಿ ರಣ
 ಪೋಕರಿನಿತರುಣಾಂಬುವನು ಗಜಹಯದ ಮೈಗಳಲಿ |
 ವ್ಯಾಕುಲರ ಬಯ್ಯಬಯ್ಯು ಚಪಲಾ
 ನೀಕ ⁵ಬಂಡಿಸಿ⁵ ಚಂಡಪಾತ ⁶ನಿ
 ರಾಕರಿಷ್ಟುಗಳೊಕ್ಕಲಕ್ಕಿತು⁶ ದಳದ ಮಧ್ಯದಲಿ (?) || * ೨೦

ಕವಿದುದೊಂದೇ ಸೂರಿಯಲಿ ರಿಪು
 ನಿವಹ ನಿಬ್ಬರದಬ್ಬರದ ಶರ
 ಲವಣಿಗಳ⁷ ಲಾವಣಿಗೆಗಳ ⁸ಲಂಬನದ ಲಂಘನದ⁸ |
 ಪವನಜನ ಪಡಿಬಲದಲೌಕಿದ
 ನವನಿಪತಿ ಸಹದೇವ ನಕುಲರ
 ನವಡಿರಥ ಸಮ್ಮುಖಕೆ ಬಿಟ್ಟಿ⁹ವು⁹ ಮಾದ್ರಭೂಪತಿಯ ||

೨೧

¹ ವಿಮಲಾನ್ವಯಾಗತ ವಿಕ್ರಮೋಚಿತವ (ಕ), ವಿಮಲಾನ್ವಯಾಗತವಿಕ್ರಮೋ
 ನ್ವತಿಯ (ಬ), ವಿಮಲಾನ್ವಯಾಗತವಿಕ್ರಮಾನಲನ (ಘ), ವಿಮಲಾನ್ವಯಾಗತ
 ವಿಕ್ರಮಾಗತರ (ಛ.ದ), ವಿರಾಜಯಾಗತ ವಿಕ್ರಮಾಗತರ (ತ), ವಿಮಲಾನ್ವಯಂ
 ಗಳ ವಿಕ್ರಮಾನ್ವಿತರ (ಪ). ² ಕಡಿ (ಘ), ಮಡಿ (ಛ). ³ ತತ್ತುಳಿದುದು (ಘ),
 ತತ್ತುಳಿದುದು (ತ). ⁴ ಮೊರೆವ ಬಹುವಿಧವಾದ್ಯರವದೊಡನೊಂದೆ ಸಂಭೇದ
 (ಛ.ದ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಛ.ದ) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಲ್ಲ. ⁵ ಚಂಡಿಸಿ (ಕ), ತಳಿತುದು
 (ಗ.ಘ). ⁶ ನಿವಾಕರಿಷ್ಟುಗಳೊಕ್ಕಲಕ್ಕಿತು (ಅಚ್ಚಿನಪ್ರತಿ), ನಿವಾಕರಿಪುಗಳೊಳೊಕ್ಕ
 ಲಕ್ಕಿತು (ಘ.ತ). ⁷ ಗೆಯ (ತ). ⁸ ಯಡಬಲದ ಲಂಘನೆಯ (ಘ). ⁹ ನು (ತ),

ಅರಿವರು ಸಹದೇವ ನಕುಲ ¹ರೈ
 ಭಾರಿಯಾಳುಗಳಹರಲೇ ಬಿಲು
 ಗಾಱರಲ್ಲಾ ಕಳಶ²ನಿಂಧನ² ಕೋಲ ಮಕ್ಕಳಲೇ |
 ಸೈರಿದರೊಪ್ಪುವುದಲೇ ಜು
 ಜ್ಞಾ ರತನಕಾಭರಣವಹುದೆನು
 ತಾರುಭಟಿಯಲಿ ಶಲ್ಯ ಹಳಚಿದನರ್ಜುನಾನುಜರ ||

೨೨

ಪಡಿತಳಿಸಿ ಸಹದೇವ ನಕುಲರ
 ನಡೆಗಲಿಸಿತರ್ಜುನನ ರಥ ನರ
 ನೊಡನೆ ಹೊಕ್ಕನು ಭೀಮನುರು ಪಾಂಚಾಲಬಲ ಸಹಿತ |
 ಜಡವ ನಿನ್ನಾಳದಲಿ ಜಗ ಕಿವಿ
 ಗೆಡೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರರಾಯನೊಕಿದ
 ನೆಡಬಲನ ಕೊಂಡರು ಯುಯುತ್ಸು ಶಿಖಂಡಿ ಸೃಂಜಯರು ||

೨೩

ಏಷಿತೋಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ರಿಪುರಥ
 ವಾಱು ಸಾವಿರ ಮತ್ತೆಗಜಘಟೆ
 ಮೂಱು ಸಾವಿರ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ತುರುಗದಳ ಸಹಿತ |
 ತೂಱುವಂಜಿನ ತುಂಡಿಸುವ ³ಬಿ
 ಚ್ಚೇ⁴ಱುಗಳ ಚೂರಿಸುವ ನಬಳದ
⁴ಗ್ಲೇ⁴ಱುಗಳ ಕಾಲಾಳು ಕವಿದುದು ಶಲ್ಯನಳವಿಯಲಿ ||* ⁵

೨೪

ದಳಪತಿಯ ಮುಕ್ಕುಟುಕಿದರು ಪಡಿ
 ಬಲವ ಬರಹೇಳೆನುತ ಚಾಚಿದ
 ಹಿಳುಕುಗೆನ್ನೆಯ ಹೊಗರುಮೋಷೆಯ ಬಿಗಿದ ಹುಬ್ಬುಗಳ |
 ಕಳಶಜನ ಸುತನೊಕಿದನು ಕೃಪ
 ನಳವಿಗೊಟ್ಟನು ಸುಬಲಸುತನಿ
 ಟ್ಬಳಿಸಿದನು ⁵ಕರ್ಣಾತ್ಮಜರು⁵ ಕೈಕೊಂಡರೊಗ್ಗಿನಲಿ ||

೨೫

ನೆತ್ತಿ ಯಗತೆಗಳಂಕುಶದ ಬೆರ
 ಳೊತ್ತು ಗಿವಿಗಳ ಕರದ ಪರಿಘದ
 ಮತ್ತೆಗಜಘಟೆಗಳನು ನೂಕಿದರೆಂಟು ಸಾವಿರವ |

¹ ರು (ಕ). ² ಸಂಧವ (ಬ). ³ ಬೀಜ (ಟ.ದ). ⁴ ಗಾ (ತ).

* (ತ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ ೨೪—೨೫ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳ ಕ್ರಮವು ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಿದೆ.

⁵ ಸಮನಪ್ತಕರು (ಕ), ಶಲ್ಯಾನುಜರು (ಘ), ಕದನಾತುರರು (ಪ).

ಸುತ್ತು¹ಝಲ್ಲಯ¹ ಝಲ್ಲಯ ಬಲು
ಹತ್ತುಗೆಯ² ಬಿಲುಬು² ಗಳ ತೇರಿನ
ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಹೊದಲುದೆಗೆದವು ಶಲ್ಯನೆಡಬಲಕೆ ||*

೨೬

ಮೂಲು ಕೋಟಿ ಪದಾತಿಯಲಿ ದೊರೆ
ಯೇಳಿದನಲ್ವೆ ನಿನ್ನ ಮಗನು
ಬೇಳಿ ರಾವ್ತರು ಹೊಕ್ಕರೆರಡೇ ಲಕ್ಕ ತೇಜಿಯಲಿ |
ಕೀಳಿದರು ಮಾಣೊಡ್ಡನಿವರವ
ರೇಳಿ ಹೊಯ್ದರು ನಿನ್ನವರನೊಗು
ವೇಳಿ ಬಾಯ್ಗಳ ರುಧಿರಜಲವದ್ದು ಚತುರ್ಬಲವ ||

೨೭

³ತಪ್ಪಿಸಿದ³ ಮೈಮೈಗಳಲಿ ಹರಿ
ತಪ್ಪ ರಕ್ತವ ಸುಳಿದು ಕೆಂಧೂ
ಳುವೈರಿಸಿದುದು ಚಟುಳ ಚಾತುರ್ಬಲದ ಪದಹತಿಗೆ |
ಅಪ್ಪಿದುದು ಕೆಂಧೂಳಿನೊ⁴ಡ್ಡಿ⁴ನ
ದರ್ಪಣದ ತನಿರಕ್ತವೆರಡಲಿ
ದರ್ಪವಡ⁵ಗದು⁵ ನಿಮಿಷದಲಿ ನರನಾಥ ಕೇಳಿಂದ ||

೨೮

ತೆಗೆದರರ್ಜುನನನು ಸುಶರ್ಮನ
ವಿಗಡ ರಥಿಕರು ಭೀಮಸೇನನ
ನುಗಿದನಿತ್ತಲು ನಿನ್ನ ಮಗನಾ ಸೌತ್ಯಕಿಯ ರಥವ |
ಹೊಗರುಗಣಿಯಲಿ ಮುಸುಕಿದನು ಹೊ
ಣಗನಲೇ ಗುರುನೂನು ನಕುಲನ
ತೆಗೆಸಿದನು ತೂಲಂಬಿನಲಿ ತೆರಳದೆ ಕೃಪಾಚಾರ್ಯ ||

೨೯

ಹಳಚಿದನು ದಳಪತಿಯನವನಿಪ
ತಿಲಕನೆಚ್ಚನು ನೂಲು ಶರದಲಿ
ಕಳಚಿ ಕಯ್ಯೊಡನೆಚ್ಚು ಬೇಗಡೆಗಳೆದನವನಿಪನ |
ಅಳಕಲಣಿವೆದೆ ಸಿಡಿಲ ಹೊಯ್ದಲಿ
ಕುಲಕುಧರವೀ ಧರ್ಮಸುತನ
ಗ್ಗಲಕಗುಪ್ಪಾರತಿಗಳಾದುವು ಶಲ್ಯನಂಬುಗಳು ||

೩೦

¹ ಬಳಸುವ (ತ), ಚಮರಿಯ (ಘ). ² ಸಿವುರು (ಘ). * ಈ ಪದ್ಯ
(ಛ.ದ) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲ. ³ ತುಪ್ಪಳಿಸಿ (ಘ). ⁴ ಪ್ಪಿ (ಕ.ತ). ⁵ ಗಿತು (ಕ).

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಮುಳಿದ ಮಾದ್ರೈ
 ತ್ವರನ ಬತಿಯೋ ಕುಪಿತ ಯಮನು
 ಬ್ಬರದ ಕೋಪವೊ ಕಾಲರುದ್ರನ ಹಣೆಯ ಹೆಗ್ಗಿಡಿಯೊ |
 ಉರಿದನಗ್ಗದ ರೋಷದಲಿ ಹೊಗೆ
 ಹೊರಳಿಗಟ್ಟಿತು ಸುಯ್ಯನಲಿ ಸಂ
 ವರಿಸಿಕೊಳು ಕಾಂತೇಯ ಎನುತೆಚ್ಚನು ಮಹೀಪತಿಯ || ೩೧

ಮುಂದಣಂಬಿನ ಮೊನೆಯನೊದೆದವು
 ಹಿಂದಣಂಬುಗಳವಟ ಮೊನೆಗಳ
 ಹಿಂದಣಂಬಿನ ಹಿಳುಕು ಹೊಕ್ಕವು ¹ಮುಂಚದಂ¹ಬುಗಳ |
 ಹಿಂದಣವು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿದವು ಮಿಗೆ
 ಹಿಂದಣಂಬುಗಳೆಂಬಲಿಸಿ ಬಳಿ
 ನಂದವುಳಿದಂಬುಗಳೆನಲು ಕವಿದೆಚ್ಚನವನಿಪನ || ೩೨

ತೋಡಿ ನೆಟ್ಟವು ನೀಸಕವನೊಡೆ
 ದೋಡಿದವು ಕವಚದಲಿ ಕುದುರೆಯು
 ಜೋಡು ಹಕ್ಕರಿಕೆಯಲಿ ತಳಿತವು ಹಿಳುಕು ಹರಹಿನಲಿ |
 ಕೂಡೆ ರಥದಲಿ ಸಿಂಧದಲಿ ಮೈ
 ಗೂಡಿ ಗಾಲಿಗಳಲಿ ವರೂಥದ
 ಲೇಡಿಹುದವಂಬುಗಳು ಕಲಿಮಾದ್ರೈಶನೇನುಗೆಯಲಿ || ೩೩

ದೊರೆಗೆ ಬಲುಹೋ ಸಮರ ಶಲ್ಯನ
 ತರವಳಿಗೆ ಹಿಡಿ ಕೊಡೆಯನೆನಲ
 ಬ್ಬರದೊಳಗೆ ಗಬ್ಬರಿಸೆ ನೆಲ ಗಾಲಿಗಳ ಘಲ್ಲಣಿಗೆ |
 ಸರಳ ಹೊದೆಗಳ ತುಂಬಿ ರಥ ನಾ
 ವಿರ²ದಲಾ² ಪಾಂಚಾಲಬಲವು
 ಪ್ಪರಗುಡಿಯ ಸಿಂಧದ ಸಘಾಡದಲೈದಿತರಿಭಟನ || ೩೪

ಪೂತುರೇ ಪಾಂಚಾಲ ಬಲ ಬರ
 ದಾತುಕೊಂಡುದೆ ಧರ್ಮಪುತ್ರನ
 ಘಾತಿಯನು ಘಟ್ಟಿನಿದರೇ ತು³ಷ್ಟಿ³ಸಿದನೇ ನೃಪತಿ |
 ಈತಗಳ ಕೊಳ್ಳೆನುತ ತರಸಂ
 ಘಾತವನು ಕವಿಸಿದನು ಮಾದ್ರೈ
 ಪಾತರಡಹಾಯಿದರು ಶಲ್ಯನ ರಥದ ಸಮ್ಮುಖಕೆ || ೩೫

¹ ಮುಂದಣಂ (ಬ.ತ) ² ಸಕಿತ (ಬ.ಘ.ತ). ³ ಟ್ಟ (ಈ).

ಮಕ್ಕಳಿರ ನಿಮಗೇಕೆ ರಣವಿದು
ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆಯಾಯ್ತಲಾ ಹಂ
ದಿಕ್ಕಿವಿರಲಾ ಡೊಡೆಯ ಧೂಳಿಯ ಬೆನ್ನ ತಡೆಹರರಾ |
ಎಕ್ಕ¹ನರ¹ದಲ ²ನಿಮ್ಮ² ರಾಯನ
ನಿಕ್ಕಿ ಭೀಮಾರ್ಜುನರಿಗೌತಣ
ವಿಕ್ಕುಬೆನು ಬಲೆಹೇಳೆನುತ ತೂಳಿದನು ಮಾದ್ರೇಶ ||

೩೬

ದಳಪತಿಯ ದುವ್ಯಾಳಿ ಪಾಂಡವ
ಬಲವ ಕೆದಕುತು ಕಲ್ಪಮೇಘದ
ಹೊಲಿಗೆ ಹಣಿದವೊಲಾಯ್ತು ಮಾದ್ರೇಶ್ವರನ ಶರಜಾಲ |
ಅಳುಕದಿರಿ ಬದ್ಧರದ ಬಂಡಿಯ
ನಿಲಿಸಿ ಹರಿಗೆಯ ಪಾಠಕರು ಕೈ
ಕೊಳಲಿ ಮುಂದಣ ನೆಲನೆನುತುಬ್ಬರಿಸಿತರಿಸೇನೆ ||

೩೭

ಅರನ ಕೇಳೈ ಬಳಿಕ ಶಲ್ಯನ
ಶರಪತಿಗೆ ³ಬಿಚ್ಚಿದಪು ಹೂಡಿದ
ಹರಿಗೆಯಿಬ್ಬ ಗಿಯಾದವಾ ಬದ್ಧರೆದ ಬಂಡಿಗಳು |
ನರಳುಗಳ ಬಳಿನರಳು ಬೆಂಬಳಿ
ನರಳ ಹಿಂಡಣ ನರಳುಗಳ ಪಡಿ
ನರಳ ನಾರದ ಸೋನೆ ನಡೆದುದು ಪೈರಿವಾಹಿನಿಯ ||

೩೮

ಫಾಯವಡೆದನು ದ್ರುಪದನುತ ಪು
ರಾಯದೇವನಲೋಡಿದರು ಮಾ
ದ್ರೇಯರುಬ್ಬಟಿ ಮುಱಿದು ಬೆಬ್ಬಳಿಪೋದನವನೀಶ |
ರಾಯದಳ ದೆನೆಗೆಟ್ಟುಡೊಗ್ಗಿ ನೆ
ನಾಯಕರು ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ಯಾದವ
ರಾಯ ಕಂಡನು ರಥವನೆಡಹಾಯ್ತಿದನು ಫಲುಗುಣನ ||

೩೯

ಎಲೆಲಿ ಹೆನುಮನ ಹಳದಿಗೆಯ ರಥ
ಹೊಳೆಯುತದೆ ದಳಪತಿಗೆ ಕಾಳಿಗೆ
ಬಲುಹು ಬರ⁴ಹೇಳುವುದು ಗೌತಮ ಗುರುನುತಾದಿಗಳ⁴ |

¹ ತುಳ (ಬ.ಗ.ಪು.ಪ), ² ನಿಂದು (ಕ), ³ ದೆ (ಬ.ತ), ⁴ ಹೇಳೋಗ
ದಲ ಗೌತಮನಿ ಗುರುನುತನಿ (ಕ).

ಬಲವ ಕರೆ ನಮನಪ್ರಕರನಿ

ಛಳಿಸಿ ನೂಕಲಿ ಕರ್ಣಸುತ¹ನೆಂ¹

ಮೂಲದ ಹೊಕ್ಕುನು ನಿನ್ನ ಮಗನೈನೂಲು ರಥಸಹಿತ||

೪೦

ಉಳಿದು ಕೌರವ²ಸರ್ವ²ದಳ ಮುಂ

ಕೊಳಿಸಿ ನೂಕಿತು ಶಲ್ಯನನು ಪಡಿ

ತಳಿಸಿ ಹೊಕ್ಕುದು ಕರ್ಣಸುತ ಕೃಪ ಗುರುನುತಾದಿಗಳು |

ಪ್ರಳಯದಿನದಲಿ ಪಂಟುಪವ ನಿಡಿ

ಲಳಿದುದೆನೆ ಬಹುವಿಧದ ವಾದ್ಯದ

ಮೊಳಗುಗಳ³ ತುದಿ ತುಡುಕಿತಾ⁴ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಂಟಲವೆ||

೪೧

ಧರಣಪತಿ ಕೇಳಂ ಭೀಮಸೇನನ

ಕರಿಘಟೆಗಳಿಟ್ಟಣನಿದವು⁴ ಮೋ

ಹರನಿ⁴ದವು ಸೌತ್ಯಕಿಯ ರಥವಾ ದ್ರೌಪದೀಸುತರ |

ಬಿರುದ ಭಟರೊಕಿದರು ರಾಯನ

ಧುರದ ಧೀವನಿಗಳು ನಿಹಾರದ

ಲುರವಣಿಸಿದರು ಶಲ್ಯನಂಬಿನ ಮಳೆಯ ಮನ್ನಿಸದೆ||

೪೨

ತರಹರಿಸಿದುದು ಪಾರುದಳ ತಲೆ

ವರಿಗೆಯಲಿ ಮೊಗ⁵ದಡ್ಡ⁵ವರಿಗೆಯ

ಲರರೆ ರಾವುತನುತ್ತು ನೂಕಿತು ಬಿಟ್ಟ ಸೂರಿಯಲಿ |

ತುರುಗದಳ ಮೊಗರಂಬದಲಿ ಮೊಗ

ವರಿಗೆಗಳಲಾರೊಹಕರು ಚ

ಪ್ಪರಿಸಿ ಚಾಚಿದರಾವೆಗಳನಾ ಶಲ್ಯನಿಧಿರಿನಲಿ||

೪೩

ಚೂರಿಸುವ ಮೊಗಸೂನಿಗೆಯ ಕೊ

ಲ್ಲಾರಿಗಳ ಶರಬಂಡಿಗಳ ಹೊಂ

ದೇರು ಕವಿದುವು ಕೋಲಕೋಲಾಹಲದ ತೋಡಿನಲಿ |

ವೀರರುಬ್ಬಿನ ಜೊಬ್ಬೆಗಳ ಜು

ಜ್ವಾರರೇಖಿತು ಸರಳದಾರಾ

ಸಾರದಲಿ ದಕ್ಕಡರು ಬಿಲ್ಲವೊರಾಂತರರಿ⁶ಘಟನ||

೪೪

¹ ನೆಂ (ಪ.ತ). ² ನರಸು (ಕ). ³ ಕುಡಿಮಿದುಕಿತಾ (ತ). ⁴ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿ (ಪ). ⁵ ದರ್ಧ (ಪ.ತ.ಪ). ⁶ ರಾಕಿದರು (ಕ).

ಕಡಿದು ಬಿಡುವನು ತಲೆವರಿಗೆಗಳ
 ಲಡಸಿದಾ ಪಯದಳವನೊಗ್ಗಿನ
¹ತುಡುಕುಗುದುರೆಯ¹ ಬುರುವ ತಪ್ಪಿದನು ನಗದ ನಾಟಕ²ದ² |
 ಗಡಣದಾನೆಯ ಧಟ್ಟನುಪ್ಪರ
 ಗುಡಿಯ ರಥವಾಜಿಗಳ ರುದಿರದ
 ಕಡಲೊಳದ್ದಿದನುದ್ದಿದನು ಮಾರ್ಬಲದ ಗರ್ವಿತರ || ೪೫

ಮುಖಿದುದೈ ಚತುರಂಗಬಲ ನಿ
 ನ್ನಿಹಿತವಾವೆಡೆ ಧರ್ಮಸುತ ಕೈ
 ಮಹಿದಲಾ ಕಲಿಭೀಮಪಾರ್ಥ ರ ಬಿಂಕ ಬೀತುದಲಾ |
 ಮೆಹಿಯ ಮದವನು ಮಾವತನವದು
 ಹೊಜಿಗಿರಲಿ ನಹದೇವ ನಕುಲರ
 ನಹಿಯಬಹುದಿನ್ನೆನುತ ಹೊಕ್ಕನು ಶಲ್ಯ ಪರಬಲವ || ೪೬

ಸುರನದೀಸುತನೆಸುಗೆ ದ್ರೋಣನ
 ಶರಚಮತ್ಯಂತಿ ಕರ್ಣನಂಬಿನ
 ಹರಹು ಹೇಳಿತು ದಳಪತಿಯ ಶರಶೋನೆ³ ಸಾರವಲಾ³ |
 ದೊರೆಯ ಸುಯ್ಯಾನದಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿ
 ಯಿರಲಿ ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಭೀಮಾ
 ದ್ಯ⁴ರ ನಿರೀಕ್ಷಿ⁴ಸಹೇಳಿನುತ ತಾಗಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ || ೪೭

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಶಲ್ಯ ಪಾರ್ಥರ
 ಶರ⁵ವಿಧಾನವನವರ ಬಾಣೋ
 ತ್ಯರವನವರಂಬುಗಳ ಬಹಳಾಡಂಬರಧ್ವನಿಯ |
 ನಿರುಪಮಾಸ್ತ್ರಪ್ರಾಧಿಯನು⁶ದು
 ಧರ⁶ಶಿಳೀಮುಖ ಸರ್ಗಬಂಧ
 ಸ್ಪುರಣವನು ಹಿಂದೀಸು ದಿನ ಕಾಣೆನು ರಣಾಗ್ರದಲಿ || ೪೮

ಎನುವನರ್ಜುನನರ್ಜುನಾಸ್ತ್ರವ
 ಕುಸುರಿದಹುವನು ಶಲ್ಯ ಶಲ್ಯನ
 ವಿಶಿಖವನು ಮುಖವನು ಧನಂಜಯನಾ ಧನಂಜಯನ |

¹ ಕಡುಗುದುರೆಗಳ (ಕ). ² ವ (ಕ.ಟ), ರ (ದ). ³ ನಿಮಿಷದಲಿ (ಕ).

⁴ ರನು ಸೈರಿ (ಕ). ⁵ ನಿ (ಘ.ತ). ⁶ ಬದ್ಧರ (ಘ.ಟ,ದ).

ಮನಕವನು ಮಾದ್ರೇಶನುಹಿ ರ್ಗೊಂ
 ಪಿಸುವನಾ ಮಾದ್ರೇಶನಂಬಿನ
 ಹಸರವನು ಹರಿಗಡಿವನರ್ಜುನನಗಣಿತಾನ್ಮದಲಿ ||

೪೯

ಕಂಡನೀ ಶಲ್ಯಾರ್ಜುನರ ಕೋ
 ದಂಡನಾರಶ್ರುತಿರಹಸ್ಯದ
 ದಂಡಿಯನು ಕುರುರಾಯ ಕೈವೀಸಿದನು ತನ್ನವರ |
 ಗಂಡುಗಲಿಗಳೊ ವೀರನಿರಿಯುಳಿ
 ಮಿಂಡರೋ^೨ ತನಿ^೩ನಗೆಯ ಬಿರುದಿನ
 ಭಂಡರೋ ನೀವಾರೆನುತ ಮೂದಲಿಸಿದನು ಭಟರ ||

೫೦

ದಳವ ಕರೆ ದಳಪತಿಗೆ ಕಾಳಿಗೆ
 ಬಲುಹು ಪಾರ್ಥನ ಕೂಡೆ ಗುರುಸುತ
 ನಳವಿಗೊಡಲಿ ಸುತರ್ಮ ತಾಗಲಿ ಭೋಜ ಗೌತಮರ |
 ನಿಲಲಿ ಸುಭಟರು ಜೋಡ^೩ಡ^೩ಯಲಿ ಪರ
 ಬಲಕೆ ಜಾಹುವ ಜಯನಿರಿಯ ಮುಂ
 ದಲೆಯ ಹಿಡಿಹಿಡಿಯೆನುತ ಹೆಕ್ಕಳಿಸಿದನು ಕುರುರಾಯ ||

೫೧

ನೂಕಿದರು ಶಲ್ಯಂಗೆ ಪಡಿಬಲ
 ದಾಕೆವಾಳರು ಗುರುಸುತಾದ್ಯರು
 ತೋಕಿದರು ಶರಜಾಳವರ್ಜುನನಂಬಿನಂಬುಧಿ^೪ಯ^೪ |
 ಬೀಕಲಿನ ಭಟರುಬ್ಬಿ ದರೆ ಸು
 ವ್ಯಾಕುಲರು ತುಬ್ಬಿ ದರೆ ತಪ್ಪೇ
 ನೀ ಕಳಂಬವ ಕಾಯ್ದು ಕೊಳ್ಳೆನುತೆಚ್ಚನಾ ಪಾರ್ಥ ||

೫೨

ಮುಖಿಯೆಸುತ ಮಾದ್ರೇಶ್ವರನ ಹೊ
 ಕ್ಕುಟುಬಿದನು ಗುರುಸುತನ^೫ ಸೂತನ^೫
 ನಿಖಿದು ಸಮನಪ್ತಕರ ಸೋಲಿಸಿ ಕೃಪನ^೬ನಡ^೬ಹಾಯ್ಸ್ |
 ತಟುಬಿದನು ಕುರುಪತಿಯನರ್ಜುನ
 ನೊಟಲಿಸಿದ^೭ ನೀ^೭ ಸೈನ್ಯಸುಭಟರ
 ನೆಟವಣಿಗೆ ನಿಪ್ಪಸರದಲಿ ಮುಸುಕಿತು ಧನಂಜಯನ ||

೫೩

^೧ ಯಳಮಿಂ (ಕ.ಗ.ಟ), ಉಳಿಂ (ಖ), ಯಲಮಿಂ (ಟ.ದ), ಯಲಮಿಂ
 ಘ.ಪ). ^೨ ನರೆ (ಕ). ^೩ ಕೆ (ತ). ^೪ ಗೆ (ದ). ^೫ ಶಕುನಿಯ (ತ).
^೬ ನೊಡೆ (ಖ.ಟ.ತ). ^೭ ನರಿ (ಕ).

ಅರಸ ಕೇಳಿತ್ತಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ನರಪತಿಯನೊಪ್ಪಿದನು ಮಾದ್ರೇ
 ತ್ವರನು ¹ರಾವುಧಿಷ್ಠಿ² ಸುಗೇಯಲಿ ಮುನುಷಿದನು ಧರ್ಮಜನ |
 ಧರಗೆ ಕಾಮಿನಿದೈ ಸುಯೋಧನ
 ನರನಿಯಲ್ಲಾ ಧಾತ್ರಿ ನಿಮ್ಮ
 ಲ್ಲರಿಗೆ ಹುದುನೆಲನಲ್ಲವೆಂದೆನುತೆಚ್ಚನಾ ಶಲ್ಯ || ೫೪

ಮಾವ ಮಾಯಾಡಂಬರದ ದು
 ಭಾವವೇತಕೆ ಕೌರವನೊಳಿಮ
 ಗೀ ವಸುಧೆ ಹುದುವಲ್ಲ ನೆಲನೇಕಾಧಿಪತ್ಯಪರೆ |
 ನೀವು ಕೌರವನರ್ದದಳದ ದು
 ರಾವಹರಲೇ ಬಾಣಸೃಷ್ಟಿ ಕೃ
 ತಾವಧಾನವ ತೋಷಿನುತ ನೃಪನೆಚ್ಚ ಬೊಬ್ಬಿಡಿದ || ೫೫

ಬಹಿಯ ಬೊಬ್ಬಾ ಟವೊ ಶರಾವಳಿ
 ಯಿಹುಗೆಲನೇವೇನುಂಟೊ ಧರಣಿಯ
 ಲೇಹಿಕ ನಿಮ್ಮೈವರಿಗೆ ಗಡ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಸಮವಾಗಿ |
 ಹೊಹಗು ಗಡ ಕುರುರಾಯನೀಗಲೊ
 ಮಹುದಿವನವೋ ನಿರಿಮುಡಿಗೇ ನೀ
 ರೆಹಿವ ಪಟ್ಟವದೆಂದು ನಿಮಗೆನುತೆಚ್ಚನಾ ಶಲ್ಯ || ೫೬

ಕಡಿದು ಬಿಡುಟನು ಶಲ್ಯವಸ್ತ್ರವ
 ನೆಡೆ³ಗೊಡದೆ ಕೂರಂಬುಗಳನಳ
 ವಡಿನಿದನು ನೃಪ⁴ವರನ⁴ ಶರನಂತತಿಯ ಸಂತೈಸಿ |
 ಒಡನೊಡನೆ ಕೈಮಾಡಿದನು ಕೈ
 ಗಡಿಯನಂ⁵ಬಿನ ಧಾರೆ ದಳ್ಳಿಸಿ
 ಕಿಡಿಗೆದಹಿದವು ನೃಪನ ರಥ ಸಾರಥಿ ಹಯಾಳಿಯಲಿ || ೫೭

ಗೆಲದನೋ ಮಾದ್ರೇಶನವನಿಪ
 ತಿಲಕನನು ಶುಡ ಧರ್ಮಸುತನೀ
 ದಳಪತಿಯನದ್ದಿದನು ಪರಿಭವಮಯ ಸಮುದ್ರದಲಿ |

¹ ಸುಶ್ವಿಯೊಳಿ (ತ). ² ಕಿಹುದುಂಟೊ ಧರಣಿಯೊಳಿ (ತ). ³ ಬಿ (ತ).

⁴ ನವರ (ಘ.ತ.ದ). ⁵ ಗನಂ (ಕ), ಯಲಂ (ಓ.ಘ.ದ).

ಅಳುಕಿದೆನು ನೃಪನೀ ಬಲಾಧಪ
 ನುಲುಕನಂಜಿದನೆಂಬ ಲಗ್ನೆಯ
 ಲಳಿ ಮನಗಿ ಮೈದೋಣಿತಾಡೆಯ ಸೇನೆ ಸಂದಣಿಸಿ ||

೫೮

ನೆಲ ಬಿರಿಯಲಲ್ಲೊವ ವಾದ್ಯದ
 ಕಳಕಳದ ಕೊಲ್ಲಣಗೆಯಲಿ ಮುಂ
 ಕೊಳಿಸಿದರು ಸಹದೇವ ಸಾತ್ಯಕಿ ನಕುಲ ಸೃಂಜಯರು |
 ದಳದ ಪದಹತಿಧೂಳಿಯಲಿ ಕೆ
 ತ್ತಲಿಸಿ ದೆನೆ ಪಾಂಚಾಲಬಲವಿ
 ಟ್ಪಳಿಸಿ ನೂಕಿತು ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ರಣದ ಚೂಣಿಯಲಿ ||

೫೯

ಸರ್ಬಲಗ್ನೆಯಲರರೆ ಪಂಠದೇವ
 ಸರ್ಬದಳ ದಳವತಿಯ ರೊಂಪಿಸ
 ಲೊಬ್ಬ ನೊದಗಿದಡೇನಹುದು ಕವಿ ನೂಕು ನೂಕೆನುತ |
 ಬೊಬ್ಬ ಡಲು ಕುರುರಾಯನೀ^೧ಬಲ
 ದಬ್ಬ ರಣಿ ವಾರಿಜಭವಾಂಡವ
 ಗಬ್ಬ ರಿಸೆ ಘಾಡಿಸಿತು ಶಲ್ಯನ ರಥದ ಬಳಸಿನಲಿ ||

೬೦

ಸೆಳೆದು ಹೊಯ್ದಾಡಿದುದು ಚಾತು
 ಬರ್ಲ ಭಡಾಳಿಸಿ ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರಾ
 ವಳಿಯ ಧಾರಾಸಾರದಲಿ ಹೊನಲೆದ್ದು ದರುಣಜಲ |
 ಉಳಿದರಿಬ್ಬರು ದೊರೆಗಳೆನೆ ಮು
 ಮ್ಮುಳಿತವಾದುದು ಸೇನೆ ನೃಪತಿಯ
 ಹಳಚಿದನು ಮಾದ್ರೇಶನಾವೆಡೆ ಧರ್ಮಸಾತನೆನುತ ||

೬೧

ಮತ್ತೆ ತಟುಬಿದನವನಿಪನನಿದು
 ಜೊತ್ತ ನಾಹವವಲ್ಲಲೇ ಮಿಗೆ
 ಹೊತ್ತ ಹೊಣುಗೆಯ^೨ ನೆಲವಣಿಗೆ^೩ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯವಲೆ |
 ತತ್ತಿಸಿದನಂಬಿನಲಿ ಜೋಡಿನ
 ಹತ್ತ ರಿಕೆಯಲಿ^೩ ಚಿಸ್ತನೊಡೆದೊಳು
 ನತ್ತರೋಕುಳಿಯಾಡಿದುವು ಮಾದ್ರೇಶನಂಬುಗಳು ||

೬೨

^೧ ನಿಜ (ಘ.ಟ.ತ.ದ).^೨ ನಿಜುಗೆಯಿದು (ಕ).^೩ ಹತ್ತಿಗೆಯ ಬಲ

(ಘ.ಟ.ದ), ಹತ್ತಿಹರಿಗೆಯ (ತ).

ಏನ ಹೇಳುವೆನರನ ಕುಂತೀ
 ನೂನುವೇ ಕಿರುಕುಳನೆ ಶಲ್ಯನ
 ನೂನ ಶರಜಾಲದಲಿ ನೊಂದನು ಬಹಳ ಧೈರ್ಯದಲಿ |
 ಭಾನುವಿನ ತಮದೊದವಿದನುನಂ
 ಧಾನದಂತಿರೆಯಹಿತಭಟನ ಸ
 ಘಾನತೆಯನೆತ್ತಿದವು ಕುತ್ತಿದಪೆಂಬು ದಳಪತಿಯ ||

೬೩

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ಸವೆದುದಗ್ಗದ ಪಾಂಡುತ್ವತಪ್ಪಿನ
ರವ ಬರಾಂಬುಧಿ ಧರ್ಘ ತನ್ನಜನ
ನಾವಗಡ್ಡಿನಿ ಸಮರಧಲಿ ಮೃದಿದನ್ನೂ ವೃದ್ಧಿಧೂಪಾಲ||

ಕೇಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನಿಪ ಭೂ
ಪಾಲ ಶಲ್ಯರ ಸಮರಕಿವರನು
ಕೂಲವಾದರಲೈ ಕೃಪಾದಿಗಳತ್ತಲಾಚೆಯಲಿ |
ಮೇಳವಿಸಿತರ್ಜುನ ನಕುಲ ಪಾಂ
ಚಾಲ^೨ಬಲಭೀಮಾದಿಗಳು ಪದ^೩
ಧೂಳಿಯಲಿ ಜಗ ಮುಳುಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ಜಡಿದುದುಭಯಬಲ || ೧

ಕೆದಡಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ಬಲವಂ
ಕದಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿ ನಕುಲರೆಡವಂ
ಕದಲಿ ಚೂಣಿಗೆ ಚಿಮ್ಮಿದರು ಪಾಂಚಾಲನಾಯಕರು |
ಮದಮುಖರನಿಕ್ಕಿದನು ಬಾಣೌ
ಘದಲಿ ಫಲುಗುಣನೊಂದು ಕಡೆಯಲಿ
ಸದೆದು ಸವಡಿದರೊಂದು ಕಡೆಯಲಿ ದ್ರೌಪದೀಸುತರು || ೨

ಕ್ಷಿತಿಪ ಚಿತ್ತೈಸಿರೀಚೆಯಲಿ ಗುರು
ಸುತ ಸುತರೈಕ^೧ ಶಲ್ಯ^೨ ನಿನ್ನಯ್ಯ
ಸುತನು ಕೃತವರ್ಮನು ಕೃಪಾಚಾರ್ಯಾದಿಗಳು ಮಸಗಿ |
ಘೃತಸಮುದ್ರದ ಸೆತಗಿ ಸೋಂಕಿದ
ಹುತವಹನ ಸೊಂಪಿನಲಿ ಮೈರಿ
ಪ್ರತತಿಯನು ತಟುಭಿದರು ತಟುಿದರು ಸ್ವರಳ ಸ್ವಾರಧಲಿ || ೩

ಕೆಣಕಿದಡೆ ಗುರುಸುತನನಡಹೂ
ಯ್ಯನೊಡ್ಡನಂಬಿನಲರ್ಜುನನ ಘಾ
ರ್ಗಣಮಹಾರಣ್ಯದಲಿ ನಡೆದುದು ಕಡಿತ ಗುರುಷ್ಣತನ |

^೧ ಸುತನಿಂಧ (ಕ). ^೨ ಭೀಮಾಧಿಗಳು ಸದಾಕ್ಷಿ (ಬ.ತ). ^೩ ಸಾಲ (ಬ).

ರಣವಿಶಾರದರಹಿರಲೇ ನೀ
ವಣಕವೇತಕೆ ರಾಜಗುರುಗಳು
ಸಣಸುವರೆ ಸೈರಿಸಿರೆ ನೀವೆನುತೆಚ್ಚನಾ ಪಾರ್ಥ ||

೪

ಮೊಗೆದವಶ್ವತ್ಥಾ ಮನೆಚ್ಚಂ
ಬುಗಳನರ್ಜುನನಂಬು ಪಾರ್ಥನ
ಬಿಗಿದವಾ ನಿಮಿಷದಲಿ ಭಾರದ್ವಾಜ ತರಜಾಲ |
¹ಒಡಗು¹ಗಿಡಗಳ ಸೂಸುವುರಿಧಾ
ರೆಗಳ ಘೃತಲೇಪನದ ²ಬಂಧ²ದ
ಹೊಗರುಗಣಿ ಹೂಳಿದುವು ಗುರುಸುತನಂಬಿನಂಬುಧಿಯ ||

೫

ಅರಸು ಕೇಳಿಡಹಾಯ್ದು ಪಾರ್ಥನ
ವರ ರಥವ ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಪವನಜ
ನುರವಣಿಸಿದನು ನೆಕುಲ ಸಾತ್ಯಕಿ ಸಹಿತ ಗುರುಸುತನ
ಸರಳ ಸರಿವಳಗಳ ಸಘಾಡದ
ಲರಿಭಟನು ನನೆದನು ಮಹೋಗ್ರದ
ಧರವ ಕಂಡನು ನೃಪತಿ ಬಂದನು ಬಿಟ್ಟ ಸೂರಿಯಲಿ ||

೬

ರಾಯ ಹೊಕ್ಕನು ಭೀಮಸೇನನ
ದಾಯ ಬಲುಹೋ ಧರ್ಮಪುತ್ರನ
ದಾಯವಲ್ಲಿದು ನೊಕೆನುತ ಕೃತವರ್ಮಗೌತಮರು |
ಸಾಯಕದ ಮಳೆಗಣಿದು ಕೌರವ
ರಾಯನನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ವೇಡೆಯ
ವಾಯುಜನ ವಂಗಡವ ಮುಱಿದರು ತಪ್ಪದರರಿಬಲವ ||

೭

ಪಡಿಬಲಕೆ ಹೊಕ್ಕುದು ತ್ರಿಗರ್ತರ
ಗಡಣ ಕೃಪಕೃತವರ್ಮರಿಗೆ ಸಂ
ಗಡಿ³ಗನ³ಶ್ವತ್ಥಾಮನೀ ಹೇರಾಳ ದಳಸಹಿತ |
ಕೊಡಹಿದರು ಪಾಂಡವಬಲವನವ
ಗಡಿಸಿದರು ಪವಮಾನಜನ⁴ನ
ಕ್ಕುಡಿಸಿ ಬೆಬ್ಬಳಿಪೋಯ್ತು ⁴ ಭೀಮನ ಭಾರಣಿಯ ⁵ಭಟರು⁵ ||

೮

¹ ತಗಡು (ಕ), ಹೊಗರು (ಘ.ದ), ಬಗಡು (ತ). ² ಬಣ್ಣ (ಘ)
³ ಸಿತ (ಕ). ⁴ ನುಗ್ಗಡದ ಬೇಳುವೆಯಾಯ್ತು (ಘ.ಟ.ದ.ಪ), ನುಕ್ಕುಡಿಯ
ಬೇಳುವೆಯಾಯ್ತು (ತ). ⁵ ಬವರ (ಘ.ಟ.ಪ).

ಫಡ ಏನುತ ಪಾಂಚಾಲಬಲ ಸಂ
 ಗಡಿಸಿತನಿಲಜನೊಡನೆ ಸೃಂಜಯ
 ರೆಡೆ ಮುಲಡಹಾಯ್ದರು ಸುತಸೋಮಾದಿಗಳು ಸಹಿತ |
 ಕಡೆವಿಡಿದು ಕಲಪಾರ್ಥನಂಬಿನ
 ವಡಬನೆದ್ದು ಕುರುಬಲದ ಹೆ
 ಗ್ಗಡಲು ಬಹಿತು ಹೇಳಲೇನದ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂವ ||

೯

ಅ ಸಮಯದಲಿ ಬಹಳ ಶೌರ್ಯ
 ವೇಶದಲಿ ನಿನ್ನಾತ ನೂಕಿದ
 ನಾ ಶಕುನಿಯೈವತ್ತು ಸಾವಿರ ತುರಗದಳ ಸಹಿತ |
 ಕೇಸುರಿಯ ಕರ್ಪೂರಗೈಯವೊಲು ನಿ
¹ಚ್ಚಾನಿನಾಯುಧದಾನೆಗಳು¹ ಕೈ
 ವೀಸುವಲ್ಲಿ ಮುನ್ನ ಮೊಗದುಪು ಮೈರಿಮೋಹರವ ||

೧೦

ಗಜದಳದ ಘಾ²ಡಿ²ಕೆಗೆ ವಾಜಿ
 ವ್ರಜದ ವೇಡಗೆ ಭೀಮನೇ ಗಜ
 ಬಜಿಸುವನೆ ಹೊಡೆನೆಡನಾಡಿದನಹಿತ ಮೋಹರವ |
³ಗು³ಜು⁴ ಗು⁴ದ ಕುಂಜರಾಶ್ವ⁴
 ವ್ರಜದ ಮೆಳೆಯೊಣಗಿದುದು ಪವಮಾ
 ನಜಪರಾಕ್ರಮಶಿಖಿಯ ರ್ಪುಳ ರ್ಪೊಂಪಿನಿತು ನಿಮಿಷದಲಿ ||

೧೧

ಅಳಿದುಹೊಡೆನೊಡನೆ ಸಾವಿರ
 ಬಲುಗುದುರೆ ರಥ ಮೂಟು ಸಾವಿರ
 ನೆಲಕೆ ಕೈವರ್ತಿಸಿತು ಭೀಮನ ಹೊಯ್ದ ಹೋರಟೆಗೆ |
 ಬಿಲುಹರಿಗೆ ಸಬಳದ ಪದಾತಿಯ
 ತಲೆಯ ತೊಡಸಿದನೆಂಟು ಲಕ್ಷವ
 ನುಳಿದ ಬಲವೋಲೈಸುತಿದುರ್ಧನ ಘನ ಪರಾಯನವ ||

೧೨

ತಡೆದನಶ್ವತ್ಥಾಮ ಭೀಮನ
 ಕಡುಹನಾ ಸಹದೇವ ನಕುಲರ
 ನಡುಗಿಸಿದನುಡುಗಿಸಿದನಾಚೋಪವನು ಪವನಜನ |

¹ ಚ್ಚಾನುರದರಾನೆಗಳುನಿರೆ (ಘ.ದ). ² ಟಿ (ಕ). ³ ಗ (ಬ.ಪ.ತ).

⁴ ಗುಲ್ಮನಿಕುಂಜವೇಣು (ಬ.ತ), ಗುಲ್ಮಜನಿಕುಂಧರಾಶ್ವ (ಘ).

ಇಡಿದುದಂಬರವಂಬಿನಲಿ ಕೈ
ಗಡಿಯ¹ನಂಬಿನ¹ ಲಕ್ಷ್ಯಭೇದವ
ನುಡಿಯಬಲ್ಲವನಾದು ಗುರುಸುಂದನನ ಸಮರಡಲಿ || ೧೩

ಪವನಜನನೆಂಟಂಬಿನಲಿ ಪಾಂ
ಡವನುತರನೈಪತ್ತಿಹಲ ಯಾ
ದವನನಿಪ್ಪತ್ತಂಬಿನಲಿ ಮಾದ್ರೀಕುಮಾರಕರ |
ಕವಲುಗೋಲಿಪ್ಪತ್ತಿಹಲ ಮುಖು
ದವಗಡಿನ ಪಾಂಚಾಲ ಸೃಂಜಯ
ನಿವಹವನು ಮೂಡಿದವನಲಿ ಕಡೆಯಟ್ಟು ಬೊಬ್ಬಿಹುದ || ೧೪

ಏನ ಹೇಳುವೆ ಗಜಘಟಾಪ್ರತಿ
ಮಾನದಲಿ ಕೋಡಂಬಗಳು ಹಿಂ
ಡಾನೆಗಳನೇಳೆಂಟನೊದದೋಡಿದವು ಪಂಚಕವ |
ಧಾನುರಶ್ಮಿಗಳಂಧಕಾರದ
ಮಾನಗರ್ವವ ಮುಖವವೊಲು ಗುರು
ಸೂನುವಿನ ಸರ ಸವಟಿದವು ಕರಿಘಟೆಯ ಬಲುಮೆಳೆಯ || ೧೫

ತಾಗಿದವು ಕಂದದಲಿ ಸಾಳಿಕೆ
ಗುಗಿ² ಕೊರವಂಜಿತ್ತನಿಕರವ
ನೀಗಿದವು ಶರವೊಂದು ಸಾವಿರ ರಥಹಯಾವಳಿಯ |
ಬೀಗಿದವು ಕಾಲಾಳ ಕಬಳಿನಿ
ತೇಗಿದವು ಚತುರಂಗವನು ವಿನಿ
ಯೋಗಿಸಿದವಂತಕನ ಮನೆಗೂಬುಗಳು ಗುರುಸುತನ || ೧೬

ಕಡಿವಡೆದುದಿನ್ನೊಲು ಗಜ ಧರೆ
ಗುಡಿದು ಬಿಡ್ಡುಯು ತೇರು ಪಾವರ
ವಡಗುದಲುಯಾಯ ಶ್ವಚಯ ಸಾವಿರದ ಮೂನೂಲು |
ಕಡುಗಲಿಗಳಲುವತ್ತು ಸಾವಿರ
ವೊಡಲ³ನಿಕ್ಕಿ⁴ತು ಪಾಯದಳವು
ಗಡದ ಪಾಪದ ಡಿಕ್ಕಿಪಾದುದು ಮೈಲಿಮುಖದರಿಗೆ || ೧೭

ಸಮಗೆಯ (ಉ.ಗ.ಪ.ಉ.ಪ.ಪ). ² ಕೊಡಂಬ(ಉ), ಕೊಂಬಂ (ತ).
¹ ಪಟ್ಟಕಾಗಿ (ಕ), ತಾಳಿಕಾಗಿ (ಉ), ⁴ ಮೂಕಿ (ಕ).

ಮತೆ ಕವಿದುದು ಪಾಂಡುಬಲವಹು
 ವತ್ತು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆ ನೂಲು
 ಪತ್ತು ಗಜರಥ ನೂಲು ಮೀಟಿತು ಲಕ್ಕ ಪಾಯದಳೆ |
 ಸತ್ತಿಗೈಯ ಸಾಲಿನಲಿ ಧರಣಿಯ
 ಕಿತ್ತು ಮಗುಚುವ ವಾದ್ಯರಥಸದ
 ಲೆತ್ತಿ ನೂಕಿತು ಗುರುತನೂಜನ ರಥದ ಸವ್ಯುಚ್ಛೇ||

೧೮

ಇತ್ತು ಹೇಳಿಕೆಯಾಯ್ತು ಹಯವಿ
 ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ದಂತಿಘಟೆಯೊ
 ವತ್ತು ನಾನೂಜಿಗಳು ರಥ ಸಾವಿರದ ನಾನೂಜಿ |
 ತೆತ್ತಿಗೈರು ಕಾಲಾಳು ಲಕ್ಕವು
 ಹತ್ತಿ ತಲ್ಲಿಯ ವಾದ್ಯರವ ಕೀ
 ಟಿತ್ತು ಕಮಲಭವಾಂಡ ವಿಪುಲ ಕಟಾಹಖರ್ಪರವ||

೧೯

ಉರವಣಿಸಿತಿಡು ಗುರುಸುತನ ಹಿಂ
 ದಿರಿಸಿ ಪರಬಲದಭಿಮುಖಕೆ ಮೋ
 ಹರಿಸಿ ನಿಂದುದು ಕಂಡಿತ್ತಲು ಶಲ್ಯನಾ ಬಲವ |
 ದುರಕೆ ನಾವಿರ ಸೇನೆಯುಪೇಸಂ
 ಹರಿಸಿಬಿಹುದೇ ದ್ರೋಣ ಭೀಷ್ಮ
 ದ್ಯುರಿಗೆ ನಗೆಗೆಡೆ ನಾವಹವೆ ತೆಗೆಯೆನ ತ ನಡೆತಂದ||

೨೦

ದಳವ ತಗೆತಗೆ ತಾನಿರಲು ಕುರು
 ಬಲಕೆ ಬೀಯವೆ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
 ಕೆಲಬಲದ ಸುಯಿಧಾನದಲಿ ಕೃಪಗುರುಸುತಾದಿಗಳ |
 ನಿಲಲಿ ಶಕುನಿಯ ತುರಗದಳೆ ಹಿ
 ನ್ನೆಲೆಗೆ ಹೋಗಲಿ ರಾಯದಳವೆ
 ಮ್ಮಳವ ನೋಡುತ್ತಿರಲೆಯೆಂದನು ಶಲ್ಯ ಕುರುಪತಿಗೆ||

೨೧

ಕೇಳು ಕೃಪ ಕೃತವರ್ಮ ಗುರುಸುತ
 ಕೇಳು ಶಕುನಿ ಸುಶರ್ಮ^೪ ಸಾಲ್ವನ್ಯ
 ಪಾಲ ರಾಯನ^೩ ಮಂತ್ರಿ ಸಚಿವ ಮನಾಯ್ತ ರಾಧವರು |

^೧ ಲುಗಳ (ಕ). ^೨ ಯನು (ಕ). ^೩ ಲ (ಕ). ^೪ ಕೇಳು ನೃಪಾಲ
 ರಾಯನ (ಕ), ಕುರು ನೀವು ಕೇಳಿತ್ತೆ ನೃಪ (ಪು. ೩೩. ೬).

ಕೇಳಿರೈ ಭೀಷ್ಮಾದಿ ಸುಭಟರ
ಕಾಳೆಗವ ಕಂಡಿರಿ ಮದೀಯ ಕ
ರಾಳೆಕದನೋತ್ಸವವ^೧ ನೋಡುವುದೆಂದನಾ ಶಲ್ಯ|| ೨೨

ತರಿಸಿ ಕಾಂಚನಮಯ ರಥವ ಸಂ
ವರಿಸಿದನು ಚಿಕ್ಕೆಯವನೆತ್ತಿಸಿ
ಸರಳ ತುಂಬಿದ ಬಂಡಿಗಳ ಕೆಲಬಲಕೆ ಜೋಡಿಸಿದ |
ಬಿ^೨ರು^೩ದನೊದಟುವ ಪಾಠಕರ ಮೋ
ಹರಕೆ ಮಣಿಕಾಂಚನವ ಮೊಗದಿ
ತ್ತರ^೪ ಕರೆಯೋ ಧರ್ಮಜನನೆಂದುಬ್ಬಿದನು ಶಲ್ಯ|| ೨೩

ರಾಯ ನಿಲುವನೊ ಮೇಣು ಪಾರ್ಥನೊ
ವಾಯುಸುತನೋ ನಿಮ್ಮ ಮೂವರೊ
ಳಾಯುಧವ ಕೊಂಡಾರು ಹೊಕ್ಕ^೫ರು^೬ ನಿಲುವೆನವರೊಡನೆ |
ನಾಯಕರು ಮಿಕ್ಕವರೊಡನೆ ಬಿಲು
ಸಾಯಕವ^೪ನೊಡ್ಡಿದಡೆ^೪ ಕೌರವ
ರಾಯನಾಣಿಯೆನುತ್ತ ಮದವೇಳಿದನು ಕಲಶಲ್ಯ|| ೨೪

ಚರಳ ತುಟಿಗಳ ಬೊಬ್ಬೆ ಮಿಗಲ
ಬ್ಬರಿಸಿದವು ನಿನ್ನಾ^೭ಳ^೮ತತ್ವ^೯
ರ್ಯುರ ಮೃದಂಗದ ಪಣಹ ಪಟಹದ ಗೌಣುಗಹಳೆಗಳ |
ಉರು ರಥನವಳ್ಳಿಹು^೬ಯೆ^೬ ರಥಚೀ
ತ್ಯರಣಿ ರಥ ಹಯ ಹೇಷಿತದ ನಿ
ಮ್ಥರ^೭ ನಿನಾದದಲಾಗಿ ಹೊಕ್ಕನು ಶಲ್ಯನಾಹವ|| ೨೫

ದಳಪತಿಯ ಸುಮ್ಮಾನಮುಖ ಬೆಳ
ಬೆಳಗುತ್ತದೆ ಗಂಗಾಕುಮಾರನ
ಕಳಶಜನ ರಾಧಾತನೊಜನ ರಂಗಭೂಮಿ^೭ಯಿದು^೭ |
ಕಳನನಿದನಾಕ್ರಮಿಸುವಡೆ ವೆ
ಗ್ಗಲೆಯ ಮಾದ್ರಮಹೀತನಲ್ಲದೆ
ಕೆಲರಿಗೇನಹುದೆನುತೆ ಕೊಂಡಾಡಿತ್ತು ಕುರುನೇನೆ|| ೨೬

^೧ ಭೀಕರರಣವ (ಕ). ^೨ ರಿ (ಕ.ಖ.ದ). ^೩ ರೆ (ಬ.ಘ.ತ). ^೪ ತುಡು
ಕಿದರೆ (ಘ.ದ). ^೫ ಶತ (ಬ.ಘ.ದ). ^೬ ವ (ಕ.ಖ.ತ). ^೭ ಯಲ (ಬ.ಘ.ಪ).

ಪೂತು ಮರುರೇ ಶಲ್ಯ ಹೊಕ್ಕನೆ
 ಸೂತಜನ ಹರಿಬದಲಿ ವೀರ
 ಪ್ರಾತಗಣನೆಯೊಳೀತನೊಬ್ಬನೆ ಹಾ ಮಹಾದೇವ |
 ಧಾತುಪೊಳ್ಳತು ದಿಟ್ಟನೈ ನಿ
 ಭೀತಗರ್ವಿತನಿವನನುತ ಭಟ
 ರೀತನನು ಹೊಗಳಿದರು ಸಾತ್ಯಕಿ ಸೋಮಕಾದಿಗಳು ||

೨೭

ತಡೆದು ನಿಂದನು ಪರಬಲವ ನಿ
 ಮೊಡೆಯನಾವೆಡೆ ಸೇನೆ ಕದನವ
 ಕೊಡಲಿ ಕೊಂಬವನಲ್ಲ ಕೈದುವ ಸೆಳೆಯನುಳಿದರಿಗೆ |
 ಪೊಡವಿಗೊಡೆಯನು^೨ಕೌರವೇಶ್ವರ
 ನೊಡನೆ^೩ಸಲ್ಲದು ಗಡ ಶರಾಸನ
 ವಿಡಿಯ ಹೇಳಾ ಧರ್ಮಜನನೆಂದುಉಬಿದನು ಶಲ್ಯ^೪ ||

೨೮

ಚೆಲ್ಲಿತದು ನಾನೊಮುಖಕೆ ನಿಂ
 ದಲ್ಲ ನಿಲ್ಲದೆ ಸೃಂಜಯಾದ್ಯರ
 ನಲ್ಲ ಕಾಣೆನು ಸೋಮಕರ ಪಾಂಚಾಲಮೋಹರವ |
 ಕೆಲ್ಲಿಯಲಿ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಬಲು
 ಬಿಲ್ಲನೊದಲುತೆ ಕದನಚೌಪಟ
 ಮಲ್ಲ ತಾನಿದಿರಾಗಿ ನಿಂದನು ಪಾಂಡವರ ರಾಯ ||

೨೯

ಜೀಯ ಬುಧನ ಪುರೂರವನ ಸುತ
 ವಾಯುವಿನ ನಹುಷನ ಯಯಾತಿಯ
 ದಾಯಭಾಗದ ಭೋಗಿನಿಧಿಯವತರಿಸಿದೈ ಧರಗೆ |
 ಜೇಯನೆನಿಸಿದೆ ಜೂಜಿನಲಿ ರಣ
 ಜೇಯನಹನೀ ಕೌರವನು ನಿ
 ನ್ನಾಯತಿಯ ಸಂಭಾವಿಸೆಂದುದು ವಂದಿ^೫ಜನಜಲಧಿ^೬ ||

೩೦

ಹರಿಗೆ ಹೊಡವಂಟಸ್ತು^೫ ಶಿಕ್ಷಾ^೫
 ಗುರುವ^೬ಮನದಲಿ ನೆನೆದು ಹೊಸ ಬಿಲು
 ದಿರುವ^೬ ನೇಱಿಸಿ ಮಿಡಿದು ನಿಜ ಸಾರಥಿಯ ಬೋಳೈಸಿ |

^೧ ನಹನಹ (ಬ.ಘ.ತ). ^೨ ಯಲಹುದು (ಬ.ಘ.ಟ.ದ.ಪ). ^೩ ನೃಪನಲ್ಲದ
 ವಿಚಾರವ ನುಡಿವವನ ಬರಹೇಳನುತ್ತುಉಬಿದನು ಪರಬಲವ (ಕ). ^೪ ಸಂದೋಹ
 (ಘ.ಪ). ^೫ ವಿದ್ಯದ (ಕ), ವಿದ್ಯಾ (ತ). ^೬ ನೆನೆದು ಶರಾಸನಕೆ ಹೊಸ ತಿರುವ
 (ಬ.ಗ.ಘ.ತ.ದ.ಪ).

ವರ ರಥವ ನೂಕಿದನು ಪವನಜ¹
 ನರ ನಕುಲ ಸಹದೇವ ಸಾತ್ಯಕಿ
 ಬರಲ ಬಲನೆಡವಂಕದಲಿ ನರನಾಥನಿಡಿರಾದ² ||

೩೧

ಮಾವನವರೇ ನಿಮ್ಮ ಹಿಂಸೆಗೆ
 ನಾವು 'ಕಡು'ಗವು ಕ್ಷತ್ರಜಾತಿಯು
 ಜೀವನ⁴ವಲ್ಲೇ³ ಕಷ್ಟವಿದು ಕಾರ್ಪಣ್ಯತರವಾಗಿ |
 ನೀವು ಸೈರಿಸಬೇಕು ನಮ್ಮ ಶ
 ರಾವಳಿಯನೆನುತವನಿಪತಿ ಬಾ
 ಣಾವಳಿಯ ಕೆದಕಿದನು ಸೇನಾಪತಿಯ ಸಮ್ಮುಖಕೆ ||

೩೨

ನಿನಗೆ ಮಾತುಳರಾವು ಮಾಣಲಿ
 ಮುನಿಯೆಮಗೆ ಮೊಣೆಯಲ್ಲ ದುಶ್ಮ
 ಸನ ಜಯದ್ರಥರಲ್ಲಲಾ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ನಿನಗೆ |
 ಜನಪ ಧರ್ಮದ ಹಿಂಸೆ ಬಂದುದು
 ನಿನಗೆ ಸಾಕದನಾಡಲೇತಕೆ
 ಮನದ ಗರ್ವದ ಗಾಢ⁵ಹೈಸೆನುತೆಚ್ಚಿನಾ ಶಲ್ಯ ||*

೩೩

ಅರಸ ಕೇಳಿ ಶಲ್ಯನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ಧರಣಿಪನ ಸಂಗ್ರಾಮವಂದಿನ
 ಸುರನದೀನಂದನನ ದ್ರೋಣನ ಸೂತನಂಭವನ |
 ನರನ ಭೂರಿಶ್ರವನ ಭೀಮನ
 ಕುರುಪತಿಯ ವೃಷಸೇನ ಸೌಭ
 ದ್ರರ ಸಮಗ್ರಾಹವವ ಮುನಿತು ಹೇಳಲೇನೆಂದ ||

೩೪

ದಿಟ್ಟ⁶ನೈ ಭೂಪತಿಗಳಲಿ ಜಗ
 ಜಟ್ಟಿ⁷ಯೈ¹ ನಿನಗಸ್ತವಿದ್ಯವ
 ಕೊಟ್ಟವನ ನಾ ಬಲ್ಲೆನದನಿನ್ನಾಡಿ ಫಲವೇನು |
 ತೊಟ್ಟ ಜೋಹದ ವಾನಿಯೆಂಬುದ
 ಬಿಟ್ಟು ನಮಗೊಡ್ಡು ವುದು ನಿನ್ನೊಡ
 ಪುಟ್ಟಿದರನಿಬ್ಬ ರನೆನಿತ ತೆಗೆದೆಚ್ಚಿನಾ ಶಲ್ಯ ||

೩೫

¹ ಆರಸನಿಡಿರಾದವು ವೈಕೋದರ (ಬ.ಪು.ತ.ದ.ಪು). ² ಹೂರವಂಟ (ಪ್ರ.).
³ ನ (ಬ.ಗ.ಪು.ತ). ⁴ ವಿಧೇ (ತ.ಗ) ⁵ ವೆಂಕೆ (ತ). ಲೇಸ (ಪ). * ಈ ಪದ್ಯ
 (ಬ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ. ⁶ ನಹೆ (ಬ.ಗ.ಪು.ಟ.ದ). ⁷ ಯಹೆ (ಬ.ಗ.ಪು.ಟ.ದ).

ಮಾವ ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಭಾರಣಿ
 ಗಾವ ನಿಲುವನು ನಾಕದಂತಿರ
 ಲೀ ವಿಚಿತ್ರ ಕಳಂಬುಂಡನ¹ ಪಂಡಿತತ್ವವನು¹ |
 ನೀವು ತೋಪಿರೆ ನಾಕು ನಾಮ
 ಧ್ಯಾವಲಂಬನವುಳ್ಳಡಿರೆ ಶ
 ಸ್ತಾವಳಿಯ ಸೈರಿಯನುತ ಯಮನೂನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ||

೩೬

ಧರಣಪತಿಯಂಬುಗಳನೆಡೆಯಲಿ
 ತಹಿದು ತುಳುಕಿದನಂಬಿನುಬ್ಬನ
 ಗಹಿಯ ಗಾಳಿಯ ದಾಳಿ ಪೈಸರಿಸಿದುದು² ಪರ್ವತವ² |
 ಮೊರೆವ ಕಣಿ ಮಾರ್ಗಣಿಗಳನು ಕ
 ತ್ತರಿಸಿದವ ಬಳಿಯಂಬುಗಳು ಪಡಿ
 ಸರಳ ತೂಳಿದಡೆಚ್ಚರೆಚ್ಚರು ಮೆಚ್ಚಲುಭಯಬಲ ||

೩೭

ಸೈರಿಸಾದಡೆಯನುತ ಮುಳಿದು ಮ
 ಹೀರಮಣ ಮದ್ರಾಧಿಪನನೆ
 ಚಾರಿದನು ಮಗುಳಿಚ್ಚು ಪುನರಪಿಪಿಚ್ಚು ಮ³ಗು³ಳಿಸಲು |
 ಕೂರಲಗು ನೀಸಕವ ಕವಚವ
 ಹೋಪುಗಳೆದವು ನೆತ್ತರಿನ ಬಾ
 ಯ್ದಾರೆಗಳ⁴ ತೋಪಿದವು ದಳಪತಿಯಪರಭಾಗದಲಿ⁴ ||

೩೮

ಪ್ರಳಯಪವನನ ಹೊಯ್ಲಿನಲಿ ಕಳ
 ವಳಿನಿದಮರಾದ್ರಿಯವೊಲುದುರಿದ
 ಬಿಲುಸರಳ ಹೆಗೆರೋರೆಗರುಳರೆಮುಚ್ಚು ಗಣ್ಣುಗಳ |
 ತಳಿತ ರಕ್ತಾಂಕುರದ ಬಳಕೆಗೆ
 ಬಳಲಿದಿಂದ್ರಿಯ⁵ ಕುಳದ⁵ ಮೂರ್ಛಾ
 ವಿಲಸಿತಾಂಗದ ಶಲ್ಯನಿದ್ದನು ರಥದ ಮಧ್ಯದಲಿ ||

೩೯

ಅರಸ ಕೇಳಿ ಮಹಿವೆಗಾತ್ಯನ
 ನೆರವ ಕೊಟ್ಟು ಮುಹೂರ್ತಮಾತ್ರಕೆ
 ಮರಳಿದವೊಲು ಕಂದೆಹಿಡು ನೋಡಿದನು ಕೆಲಬಲನ |

¹ ಬಂಡಿತಾಸ್ತ್ರವನು (ಕ).² ಪರಬಲವ (ಪು.ದ).³ ರ (ಕ).⁴ ಮುಖದೋಪಿದವು ದಳಪತಿಯ ದೇಹದಲಿ (ಕ).⁵ ಕರಣ (ಕ), ದಮಳ (ತ).

ಸರಳ ಕಿತ್ತೌಷ್ಠಿಯ ಲೇಪವ
 ನೊರಿಸಿದನು ತೊಳತೊಳೆದು ನೂತನ
 ವರ ದುಕ್ಕೂಪವನುಟ್ಟು ಕೊಂಡನು ನಗುತ ವೀಳಿಯವ|| ೪೦

ತುಡುಕಿದನು ಬಿಲುಸರಳನಕಟವ
 ಗಡಿಸಿದನಲಾ ಧರ್ಮಸುತನು
 ಗೃಹದಲೊಂದು ಮುಹೂರ್ತವಾಯಿತೆ ಹಗೆಗೆ ಸುಮ್ಮಾನ|
 ತೊಡಕಿದೆಡೆಗೆ ಜಯಾಪಜಯ ಸಂ
 ಗಡಿಸುವುವು ತಪ್ಪೇನು ಯಮಸುತ
 ಹಿಡಿ ಧನುವನನುವಾಗೆನುತ ಮೂದಲಿಸಿದನು ಶಲ್ಯ|| ೪೧

ನರನ ರಥವದೆ ಮುಷಿಯಹೊಗು ಮುರ
 ಹರನ ಮುಷಿವೊಗು ಭೀಮಸೇನನ
 ಕರನಿ ನೂಕು ಶಿಖಂಡಿ ಸಾತ್ಯಕಿ ಸೃಂಜಯಾದಿಗಳ|
 ಅರಸುಗುಣಿಗಳ ಹೊಡ್ಡು ಗೆಲುವಿನ
 ಗರುವನಾದಡೆ ನಿಲ್ಲಿಸುತಲು
 ಬ್ಬರಿಸಿ ಮಾದ್ರಾಧೀಶನೆಚ್ಚನು ಧರ್ಮನಂದನನ|| ೪೨

ಏನ ಹೇಳುವೆ ಭಟನ¹ಶರ¹ಸಂ
 ಧಾನವನು ಪುಂಖಾನುಪುಂಖವಿ
 ಧಾನವನು²ಯುಂಕಾರಶರಜಾಳ²ಪ್ರಸಾರಣವ|
 ಆ ನಿರಂತರ ಸರಳ ಸಾರದ
 ಸೋನೆ ಸದೆದುದು ಧರ್ಮ³ಸುತನ³ ರ
 ಣಾನುರಾಗವ ತೊಳೆದುದದ್ಭುತವಾಯ್ತು ನಿಮಿಷದಲ|| ೪೩

ಸರಳ ಮುಷಿಯೆನಲಾ ಸರಳ ಕ
 ಳ್ತರಿಸಿ ಹತ್ತಂಬನಲಿ ರಾಯನ
 ಬರಿಯ ಕವಚವ ಹುಯಿಲೆಚ್ಚನು ಮೂಟು ಬಾಣದಲ|
 ಶಿರದ ನೀನಕವನು ನಿಘಾತದ
 ಲೆರಡು ಶರದಲಿ ಮತ್ತೆ ಭೂಪತಿ
 ಯುರವ⁴ನ⁴ಗುಳಿದನೆಂಟಲಿ ಮಗುಳೆಚ್ಚು ಬೊಬ್ಬುಡಿದ|| ೪೪

¹ ಲಘು ಗ.ತ.ಪ. ² ಯುಂಘಾಳಶರ ಯುಂಘಾಳ (ತ). ³ ಜನಕ (ಕ). ⁴ ನು (ಕ), ನೆ (ತ).

ಗರುಡತುಂಡದ ಹತ್ತಿಗೆ ಫಣಿಯೆದೆ
 ಬಿರಿವವೊಲು ಯಮಸುತನ ತನು ಜ
 ಜ್ಞರಿತವಾದುದು ಜರಿವ ಜೋಡಿನ ಜಿಗಿಯ ಶೋಣಿತದ|
 *ಮುರಿದ ಕಂಗಳ ಮಲಗಿನಲಿ ಪೈ
 ಸರದ ಗಾತ್ರದ* ಗಾಢವೇದನೆ
 ಯುರವಣಿಸೆ ಸೊಂಪಡಗಿ ನಿಮಿಷ ಮಹೀಶ ಮೈಮುಖದ|| ೪೫

ಬಿದ್ದ ನಾಚೆಯ ದೊರೆ ಸುಯೋಧನ
 ಗೆದ್ದ ನಿನ್ನೇನೆನುತ ಸುಭಟರ
 ನದ್ಧಿ ತತಿಸುಮ್ಮಾನನಾಗರ ನಿನ್ನ ಮೋಹರವ|
 ಅದ್ದರೋ ಶೋಕಾಂಬುಧಿಯಲೊಡೆ
 ಬದ್ದರೋ ಭೀಮಾರ್ಜುನರಿಗುಸು
 ರಿದ್ದರೋ ಬರಹೇಳೆನುತ ಬೊಬ್ಬಿಡಿದನಾ ಶಲ್ಯ|| ೪೬

ಗಜಬಜಿನಿದುದು ಮೈರಿಸುಭಟ
 ವ್ರಜ ನಕುಲ ಸಹದೇವ ಸಾತ್ಯಕಿ
 ವಿಜಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮ ಭೀಮ ದ್ರೌಪದೀಸುತರು|
 ವಿಜಿತನೋ ವಿಗತಾನುವೋ ಧ
 ಮೃಜನ ಹದನೇನೆನುತ ಚಿಂತಾ
 ರಜನಿಯಲಿ ಕಂಗಟ್ಟುದಾ ಬಲವರನ ಕೇಳೆಂದ|| ೪೭

ಕ್ಷಣಕೆ ಮರಳೆಚ್ಚಿತ್ತನಸ್ತ
 ವ್ರಣವ ತೊಳೆದರು ಘಾಯದಲಿ ಕೇ
 ವಣಿಸಿದರು ದಿವ್ಯಾಪಧಿಯ ಗಂಧಾನುಲೇಪದಲಿ|
 ರಣವಿಜಯ ನವ ವಸನ ಮಣಿಭೂ
 ಪಣ ಪರಿಷ್ಕೃತನಾಗಿ ತಿರುವಿನ
 ಗೊಣೆಯವನು ನೇವರಿಸಿದನು ಸಂತೈಸಿ ²ಸಂಹನವ²|| ೪೮

ಮುಖವೆ ಮಸುಳಿತೆ ಭೂಮಿಪತಿ ಕಂ
 ಡೆಹಿದಿರೇ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ನಿ
 ಮ್ಮಿಹಿತಕೊದಗಿದರಿಲ್ಲರಾ ನೀವೇಕೆ ರಣವೇಕೆ|

* * * ಮುರಿದ ಕೊರಳಿನ ಮುಗಿದ ಕಂಗಳ ಸರಳಘಾತದ (ಕ). ¹ ಅರ
 ಳ್ಳಗಂ (ಟ.ದ), ಮರಳ್ಳಗಂ (ಘ.ದ). ² ಸಾಹಸವ (ಕ.ಬ), ಸಾರಥಿಯ (ಟ.ದ).

ನೆಹಿ ಧನುರ್ವೇದಾರ್ಥಸಾರವ
ನಖಿವೆಯಾದರೆ ಕೊಳ್ಳೆನುತ ಬಿಡೆ
ತಖಿದನೆಂಬಿನಲಿ ಧ್ವಜ ರಥ ಹಯವನಾ ಶಲ್ಯ॥

೪೯

ಧನುವನರಡಂಬಿನಲಿ ಮಗುಳೆ
ಚ್ಚನು ಮಹೀಶನ ಸಾರಥಿಯ ಮೈ
ನನೆಯೆ ನವ ರುಧಿರದಲಿ ಮರಳೆಚ್ಚನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿ
ಮನನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಶ್ರವಣ ನಿಯಮಾ
ನನ ಸಮಾಧಿ ಧ್ಯಾನ ವಿದ್ಯಾ
ವಿನಯವಲ್ಲದೆ ರಣದ ಜಂಜಡವೇಕೆ ನಿಮಗೆಂದ॥

೫೦

ಉಡಿದು ಬಿದ್ದು ದು ಚಾಪ ಸಾರಥಿ
ಕಡಿವಡೆದು ರಥ ನುಗ್ಗುನುನಿಯಾ
ಯ ಡಗುದುಖಿಯಾಯ ಶ್ವಚಯ ¹ನಜ್ಜೋಡು ತಡಿ ನಹಿತ॥
ನಡುಗಿತರಿಬಲವನಿಪತಿ ಕಾ
ಲ್ಪಡೆಗೆ ಬಂದನು ಮತ್ತೆ ರಥನಂ
ಗಡವ ಮೇಳೈಸಿದನು ನಗುತಡರಿದನು ಮಣರಥವ॥

೫೧

ಬೊಬ್ಬ ಉಡುದಾ ಸೇನೆ ರಾಯನ
ಸರ್ಬದಳೆ ಜೋಡಿಸಿತು ಸೋಲದ
ಮಬ್ಬು ಹರೆದುದು ಜಯದ ಜನವೇಳಿ ದನು ನರನಾಥ²॥
ಉಬ್ಬಿದನು ಸತಕ್ಷತ್ರತೇಜದ
ಗರ್ಭ ಗಾಡಿಸಿತಾರಿ ಮಿಡಿದನು
³ತೆಬ್ಬಿನಸ್ತ್ರವ ⁴ತೂಗಿ ತುಳುಕಿ⁵ದನಂಬಿನಂಬುಧಿಯ॥

೫೨

ಕಾದುಕೊಳು ಮಾದ್ರೇಶ ಕುರುಬಲ
ಮೈದಿಬರಲಿಂದಿನಲಿ⁶ ನಿನ್ನಯ
ಮೈದುನನ ಕಾಣಿಕೆಯಲೇ ಸಂಘಟನೆಗಿವೆ ಸರಳು॥
ಕೈದುಕಾ⁷ತಿಯರುಂಟೆ ಕರೆ ನೀ
ನೈದಲಾರೆಯೆನುತ್ತ ಮೂನೂ
ಹೈದು ಶರದಲಿ ಕಡಿದನಾ ಸಾರಥಿಯ ರಥ ಹಯವ॥

೫೩

¹ ಬಿಡೆಜೋಡು ತನುವಿನಲಿ (ಕ), ನಜ್ಜೋಡದು ದಡಿಸಕಿತ (ಬ.ಪ.ಟ),
ಬರಿಜೋಡು ತಡಿಸಕಿತ (ತ.ದ.ಪ). ² ದುದು ನರಪತಿಗೆ (ಕ). ³ ತು (ಕ).
⁴ ತುಳುಕಿ ತುಡುಕಿ (ಕ). ⁵ ಲಿನ್ನಿದಿನಲಿ (ಕ). ⁶ ರಿ (ಬ).

ತೇರು ಹುಡುಕುಡಿಯಾಯ್ತು ಹೂಡಿದ
 ವಾರುವಂಗಳನಲ್ಲ ಕಾಣೆನು
 ಸಾರಥಿಯ ತಲೆ ¹ನೆಲ¹ ದೊಳದ್ದು ದು ಮಿದುಳ ಜೊಂಡಿನಲಿ |
 ಆರಿ ಬೊಬ್ಬ ಟುದರಸನೆನಲು
 ಬ್ಬಾರದಲ್ತ ಕಣೆಯಡಸಿದವು ಕೈ
 ವಾರವೇಕೆ ಭಡಾಳಿಸಿತು ಚಪಳಿತೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ||* ೫೪

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಬಳಿಕ ಮಾದ್ರೇ
 ತ್ವರನ ರಥ ಸಾರಥಿ ವಿನಂಚಿನ
 ಲುರಿದನಧಿಕಕ್ರೋಧಶಿಖಿ ಪಲ್ಲೆ ಸಿತಕ್ಷಿಯಲಿ |
 ಕುರುಬಲದ ತಲ್ಲಣವನು ಣಿ ಸಂ
 ಹರಿಸಿ ಹರಿಗೆಯಡಾಯುಧದಲರಿ
 ಧರಣಿಪನ ಮೇಲ್ವಾಯ್ದು ಹೊಯ್ದನು ರಥ ಹಯಾವಳಿಯ || ೫೫

ವಾರು²ವನ ಮೈಚಿತ್ರಗತಿಯ ನಿ²
 ಹಾರದಲಿ ಸಾರಥಿ ನರೇಂದ್ರನ
 ತೇರ ತಿರುಗಿಸಿದನು ವಿಘಾತಿಯಲೊಂದು ಬಾಹೆಯಲಿ |
 ಆರಿ ಹೊಯ್ದನು ಹಯವನಗ್ಗ ದ
 ವಾರಣಾವಳಿಗಳ ಪದಾತಿಯ
 ತೇರ ತೆಕ್ಕೆಯನಿಕ್ಕಿದನು ಪ್ರತ್ಯೇಕನಾವಿರವ || ೫೬

ಮರೆತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನು ಭಯ
 ಗೊಳಿಸಿ ಸೋಮಕ ಸೈಂಜಯರನ
 ಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಸಾತ್ಯಕಿ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮಾಜನರ |
³ದಳದೊಡೊಡಿಸಿ ಮುಱಿದು³ ಚಾತು
 ಬಲವ ಸವಣು ಶಿಖಂಡಿ ನಕುಲರ
 ಹೊಲಬುಗೆಡಿಸಿ ಮಹೀಪತಿಯ ⁴ಪಡಿಮುಖಕೆ ಮಾಱಾಂತ⁴ || ೫೭

ಎನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಹಲಗೆ ಖಡ್ಗವ
 ಕುಸುರಿದಱಿಯಾ ಚಾಪವಿದ್ಯಾ
 ಕುಶಲನೆಂಬರಲೈ ತನುತ್ರ ರಥಂಗಳಲೈಮಗೆ |

¹ ಕಳ (ಘ), ಕಣ (ಛ.ದ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಖ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ. ² ವನವೈ
 ಸರದ ಹೊಯ್ದನ (ಘ.ಟ.ದ.), ವಂಗಳವೈರಿಕದನಂ (ತ). ³ ದಳದೊಡೊಡಿದ
 ಮುರಿದ (ಕ), ಬಲವನೊಡಿಸಿ ಮುರಿದು (ಖ), ತಳದೊಡೊಡಿಸಿ ಮುರಿದು
 (ಗ.ಘ.ದ.ಪ). ⁴ ಸಮುಖಕೆ ಮಂಡಿಸಿದ (ಕ).

ಅನುವ ತಡೆವರೆ ರಣಪರಾಯನ
ವೆನೆವುದೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗತಿಸಾ
ಹನಿಕನಾದಡೆ ನಿಲ್ಲಿನುತ ಮೂದಲಿಸಿದನು ಶಲ್ಯ||

೫೮

ಅಕಟಕಟ ಧರ್ಮಜನನೀ ಕಂ
ಟಕಕೆ ಕೈವರ್ತಿಸಿದರೇ ಪಾ
ತಕರು ಪಾಂಡವರೆನುತ ಕುರುಬಲವೆಲ್ಲ ನಮತಳಿಸೆ |
ವಿಕಟರೋಷಶಿಖಿಸ್ಥಲಂಗ
ಪ್ರಕಟಭೀಷಣಸಹಿತಕೌಕ್ಷೇ
ಯಕವ ಬಂಡಿಸಿ ಧರೆ ಬಿರಿಯೆ ಬೊಬ್ಬಿಡಿದನಾ ಭೀಮ||

೫೯

ಲೇಸ ಮಾಡಿದೆ ಭೀಮ ಕಟ್ಟಾ
ಳೈಸಲೇ ನೀನವರೊಳಗೆ ನಿ
ನ್ನಾಸೆ¹ಯಲ್ಲಾ¹ ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ಸತ್ಯನಂಪದಕೆ |
ಏನೆ ಬಳಿಕೇನೆನುತ ಶಲ್ಯಮ
ಹೀತ ಮುರಿಯಲು ಹೊಸ ರಥವ ಮೇ
ಳೈಸಿ ಸಾರಥಿ ಸಂಧಿಸಿದನವಧಾನ ಜೀಯೆನುತ||

೬೦

ಶಲ್ಯ²
ರಥಕೆ ಬಂದು ಪಸ್ತಾಯವನು ಸಾ
ರಥಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ಚಾಪಶರವನು
ರಥದೊಳಗೆ ತುಂಬಿದನು ನಂಬಿಸಿದನು ಸುಯೋಧನನ |
ವೃಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ರಣಪರಾಕ್ರಮ
ವೃಥೆ ಕಣಾ ಕರ್ಣಾದಿ ಸುಧಟ
ವೃಥೆಯ ನಿಲಿಸುವೆನೆನುತ ಮೂದಲಿಸಿದನು ಧರ್ಮಜನ||

೬೧

ಸಾರಥಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿ ನೃಪಾಲನ
ಸಾರೆ ದುವ್ಯಾಳಿಸಲು ಮಿಗೆ ² ನೃಪ
ನೋರೆ³ಗೊಂಡನು ತಿರುಗೆ ತಿರುಗಿದನೊಲೆದೊಡೊಡನೊಲೆದು³ |
ಚೂರಿಸುವ ನಾರಾಚವಿಕ್ರಮ
ದೋರಣಿಗೆ ನಾರಾಚಿಸಿತು ವಿ
ಸ್ತಾರದಲಿ ವಿತ್ತರಿಸಿದನು ಜಯಸಮರಸಾಹಸವ||

೬೨

¹ ಯದರಾ (ಕ). ² ಸೆ ರಥವ (ಕ), ಸಿತುಮಿಗೆ (ಬ), ಸಲುಅರಿ (ತ).

³ ಗೊಲೆದನು ತಿರುಗಿದಡೆ ಪೊಡನೊಲೆದನಾಶಲ್ಯ (ಕ), ಗೊಲೆದನು ತಿರುಗೆ ತಿರುಗಿದ ಪೊಲೆದರೊಡನೊಲೆದ (ಘ).

ಹಿಂದೆ ಕರ್ಣನು ಫಲುಗುಣನು ಬಳಿ
 ಕಿಂದು ಶಲ್ಯಯುಧಿಷ್ಠಿರರು ಸಾ
 ನಂದದಲಿ ಸಮತಳಿಸಿ ಕಾದಿದರುಭಯಬಲ ಹೊಗಳೆ |
 ಇಂದು ಮಾದ್ರಾಧೀಶ್ವರಗೆ ಯಮ
 ನಂದನನು ಯಮಸುತಗೆ ಪಡಿ ತಾ
 ನಂದನೈ ಮಾದ್ರಾಧಿಪತಿಯೆಂದುದು ಭಟಶ್ಲೋಮ ||

೬೩

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಕೃಷ್ಣ ಶಕ್ತಿ
 ಸ್ಫುರಣಮೈಸಲೆ ನಿಮ್ಮ ಬಲ ಸಂ
 ಹರಣಕಾವುದು ಬೀಜ ನಿರ್ದೈವರ ವಿಲಾಸವಿದು |
 ಹರಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ನೃಪನನೈಕೈಟಿ
 ಗರೆದು ನಿಜಶಕ್ತಿ ಪ್ರಯೋಗವೆ
 ನೊರೆದಡೊಡಬಟ್ಟನು ಹನಾದದ ಮಧುರವಚನದಲಿ ||

೬೪

ಆಯಿದನು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರದಲಿ ದಿ
 ವ್ಯಾಯುಧವನರೆಬಳಿದ ವರ ತಪ
 ನೀಯರೇಖೆಯ ¹ಕುಣವ¹ ಗಂಟೆಯ ಹೊಳಪ ಹೊಂಗಣಿಯ |
 ಬಾಯಿಧಾರೆಯ ತೈಲಲೇಪನ
 ದಾಯತದ ಚಾರಿಗಳ ರಿಪುಭಟ *Signadu*
 ನಾಯುಪದ ಕಡೆ²ವಗಲ² ಭುಕ್ತಿಯ ಶಕ್ತಿಯನು ನೃಪತಿ ||

೬೫

ತುಡುಕಿದನು ³ಹೊಸ³ರವಿಯ ತೇಜದ
 ದಡಿಯನುಗಿದಂದದಲಿ ⁴ಹೊಳೆಹೊಳೆ
 ವುಡುನಿಕರವುಚ್ಚಳಿಪವೊಲು⁴ಮಣಮಯದ ಕಾಂತಿಗಳ |
 ಕುಡಿಮೊನೆಯ ಪಡಿಮುಖದಲೊಡಲು
 ಕಿಡಿಯ ಘಂಟಾರವದ ರಭಸದ
 ಝಡಪದಲಿ ಜೋಡಿಸಿದ ಶಕ್ತಿಯಲಿಟ್ಟನವನೀತ ||

೬೬

ಇದಿರೊಳಿಚ್ಚನು ಶಲ್ಯನಂಬಿನ
 ಹೊದೆ ಸವೆಯೆ ಹರಿತಪ್ಪ ಶಕ್ತಿಯ
 ತುಡಿಗೆ ಕಬಳಗ್ರಾಸವಾದುದಲೈ ವಿಚಿತ್ರವರಾ |

¹ ಕುಣಿಕೆ (ಕ), ಲಲವ (ಘ.ಟ.ದ.) ² ಹೊನ್ನ (ಕ). ³ ಶತ (ಕ).

⁴ ಹೊಳವುದು ಬಿಡದೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿಪ್ಪ ಹೊಸ (ಕ).

ಹೊದಲುಗಿಡಿಗಳ ಕೇಸುರಿಯ ಹಾ
ರದಲಿ ಹರಿತಂದಹಿತ ದಳಪತಿ
ಯೆದೆಯನೊದೆದುದು ನೆಲಕೆ ನಟ್ಟು ದು ನಾಲ್ಕು ಮುಷ್ಟಿಯಲಿ || ೬೭

ಕಾಣಿದನು ರುಧಿರವನು ಧರಣಿಗೆ
ಹಾಣಿ ಬಿದ್ದನು ಮಾದ್ರಪತಿಯೆದೆ
ಡೋಣಿನಲಿ ಡಾವರಿಸಿದವು ರಕ್ತಾಂಬುಧಾರೆಗಳು |
ಮೀಣಿತನು ಕಂಠವನು ನಾಸಿಕ
ಕೇಣಿದುದು ನಿಟ್ಟುಸುರು ನಿಮಿಷಕೆ
¹ಚೀ¹ಣಿದುದು ಕುರುರಾಯದಳ ಶಲ್ಯಾವನಾನದಲಿ || ೬೮

ಅಹಹ ಸೇನಾಪತಿಯ ಮಗ್ಗುಲು
ಮಹಿಗೆ ಬಿದ್ದು ದು ಬೆಚ್ಚಿತ್ತೀಡೆಯ
ಬಹಳಬಲರಿನ್ನಾರು ಕುರುಸೇನಾಧುರಂಧರರು |
ಮಿಹಿರಸುತ ಗುರು ಭೀಷ್ಮರಲಿ ಸ
ನ್ನಹಿತನಾದನು ಶಲ್ಯನಿ²ನೆ ಕಿಂ
ಗಹನವೀ² ರಣವೆನುತ ಶಲ್ಯಾನುಜನು ಮಾಹಾಂತ || ೬೯

ಗೆಲವು ನಿನಗಾಯ್ತರಸ ಹರಿಬಕೆ
ನಿಲುಕಿದೆನ್ನನು ಸಂತವಿನಿ ನಿಜ
ಬಲದಲೊಸಗೆಯ ಮಾಡಿನಾ ಮಾದ್ರೇಶಮಾರಣವ |
ಅಳುಕದಿದಿರಾಗೆನುತ ಬಾಣಾ
ವಳಯ ತವಿಸೆ ನಿರಂತರಾಸ್ತ್ರದ
ಜಲನಿಧಿಗೆ ವಡಬಾಗ್ನಿಯಾದನು ನಗುತ ಯಮನೊನು || ೭೦

ಆತನಸ್ತ್ರವ ಮುಣಿಯೆಸುತ ರಥ
ನೂತ ಹಯವನು ತಣಿದು ಬಾಣ
ವ್ರಾತದಲಿ ಶಲ್ಯಾನುಜನ ಹೂಳಿದನು ಹರಹಿನಲಿ |
ಈತನನು ಕೆಡಹಿದನು ಸಾಲ್ವಮ
ಹೀತಳಾಧಿಪನವನ ಹರಿಬಕೆ
ಭೂತಲೇಶನ ಕೆಣಕಿ ಕಂಡನು ವರ ಸುರವ್ರಜವ || ೭೧

¹ ಜಾ (ಕ), ಶೀ (ಬ), ಸೀ (ತ). ² ನಲನ್ನಹವೀ (ಕ), ನಗಿದು ಗಹ
ನವೇ (ಗ.ಟ.ತ.ದ).

ಅರಿ ಹೊಕ್ಕು ದು ಶಲ್ಯನ ಪಪರಿ
ವಾರ ಮಾದ್ರದ ನಾಯಕರು ಜು
ಜ್ವಾರ ಮನ್ನೆಯ ಮಂಡಳಿಕ ಸಾಮಂತನಂದೋಹ |
ಭೂಗಿಬಲ ಸಾಲ್ಪನ ಭಟಾವಳಿ
ರುಭಟೆಯಲಿ ನೂಕಿದುದು ವಿ
ಸ್ತಾರಿಸಿತಲ್ಯ ಧರ್ಮನಂದನನೊಡನೆ ಬಲುನಪುರ || ೭೨

ಕೇಳಿದನು ಕುರುರಾಯ ಮಾದ್ರನ
ಪಾಲನವಸಾನವನು ಕರನಿದ
ನಾಳು ಕುದುರೆಯ ರಥ ಮದೋತ್ಕಟ ಗಜಘಟಾವಳಿಯ |
ಮೇಳವದ ಮೋಡಿಯಲಿ ರಥ ದು
ವ್ಯಾಳಿಸಿತು ಫಡ ಪಾಂಡುತನುಜರ ^{೬೪೫} ಭೂಕಿ
ಸಾಲ ಹೊಯ್ ಹೊಯ್ಯನುತ ಹೊಕ್ಕನು ಲಳಿಯ ಲಗ್ನಿಯಲಿ || ೭೩

ರಾಯನೊಡನೆ ಸಮಸ್ತ ಬಲವಡು
ಪಾಯಲಾಕಿತು ಪಾರ್ಥ ಸಾತ್ಯಕಿ
ವಾಯುನುತರಾಚೆಯಲಿ ಮೇಳೈಸಿತ್ತು ^{೨೩೪} ಸಮಸೇನೆ |
ಸಾಯಕದ ಸೂರಿಗಳ ಸಬಳದ ^{೨೩೫} ಗೂ, ಸು
ಪಾಯದಳ ರಥ ವಾಜಿ ^೩ ಗಜಘಟೆ
ಲಾಯಶುದ್ಧದ ತೇಜಿ ಹೊಕ್ಕವು ವಾಘಸರಿಸದಲಿ || ೭೪

ಛಟ್ಟನೊಡಹೊಯ್ದವನಿಪತಿ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿಗಳ ಕಣಕಿದನು ನಕುಲನ
ನಟ್ಟಿದನು ಸಹದೇವನಡಹಾಯ್ದರೆ ವಿಭಾಡಿಸಿದ |
ಬಿಟ್ಟ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನು ಹುಡಿ
ಗುಟ್ಟಿದನು ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಜೋಡಿನ
ಲೊಟ್ಟಿದನು ಕೂರಂಬುಗಳನುಬ್ಬಿನಲಿ ಕುರುರಾಯ || ೭೫

ಮರಳಿ ಪಂಚದ್ರೌಪದೇಯರ
ಪರಿಧವಿಸಿದನು ಧರ್ಮಘತ್ರನ
ತೆರಳಿಡಿದ ಸಹದೇವ ನಕುಲರ ಮತ್ತೆ ಸೋಲಿಸಿದ |

¹ ರೂಡಿ (ಕ), ವೇಡೆ (ತ). ² ನಿಲರೆನುತ (ಘ.ದ.ಪ). ³ ಗಳು ನುತ
ರಾಯರಾವುತರಾಕಿ ಹೊಕ್ಕುದು ತುಳಿದು ಪರಬಲವ (ಕ).

ವರ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ ಮೌಜರ
 ಹೊರಳಿಸಿದನವನಿಯಲೆ ಭೀಮಾ
 ದ್ಯುರಿಗೆ ಭೀತಿಯ ಬೀಳುವನು ಬೇಸವಿಡೆ ಕುರುರಾಯ|| ೭೭

ಕೆದಡುತದೆ ನಮ್ಮವರ ದಳ ದೊರೆ
 ಯದಟು ಸುಕ್ಕಿತು ರಾಯನೊಬ್ಬನೆ
 ಕದನದಲಿ ಕೈದೋಳು ಭಂಗಿ¹ಸಿದನು ಮಹಾರಥರ |
 ಹೊದಟು ತಳಿತುದು ಲಗ್ಗೆ ವಹಿ ವೋ
 ನದಲಿ ಮಗುಳ್ಳುವು ಪಾರ್ಥ ದಿವ್ಯಾ
 ಸ್ತದಲಿ ಕೈವಾಡೆಂದು ನುಡಿದನು ವೀರನಾರಯಣ|| ೭೭

ಮೂವನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಚಿಂತ್ಯ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಚರಣಾರವಿಂದ
 ಮಕರಂದ ಮಧುಪಾನ ಪರಿಪುಷ್ಪ ವಚಸ್ಪಟ್ಟದೀನಿಕಾಯ
 ಶ್ರೀಮತ್ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಯೋಗೀಂದ್ರ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
 ಕರ್ಣಾಟಭಾರತಕಥಾಮಂಜರಿಯೋಃ
 ಶಲ್ಯಪರ್ವಂ ಸಮಾಪ್ತಂ.

ಕನ್ನಡ ಮಹಾಭಾರತ

ಗದಾ ಪರ್ವ

ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿ

ನೂತನೇ|| ಶಲ್ಯನವಸಾನದಲಿ ಕೌರವ
ಮಲ್ಲ¹ದಳಪತಿಯಾಗಿ ರಣದಲಿ¹
ನಿಲ್ಲದಡಗಿದ²ನಿ²ತ್ತ ಸಂಜಯ ಬಂದನಾಹವಕೆ ||

ಕೇಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನಿಪ ಸಿರಿ
ಲೋಲನಹಿತಜ್ಞನನು ಸೇನಾ
ಜಾಲವನು ಸಂತೈಸಿ ದೊರೆ ಸುಯ್ಯಾದನವೆಂದೆನುತ |
ಅಳಿ³ಡನೆ³ ಬೆರಸಿದನು ಕುರುಭೂ
ಪಾಲಕನ ಥಟ್ಟಿನಲಿ ಶಸ್ತ್ರ
ಜ್ವಾಲೆಗಳ ಕೆದಕಿದನು ಹೊದಕಿನ ಹಿಂಡ ಹರೆಗಡಿದ || ೧

ಎಲವೊ ಕಪಟದ್ಯೂತಕೇಳಿ
ಕಲುಷಿತಾಂತಃಕರಣ ನಿನ್ನೀ
ಬಲಕೆ ಪತಿ ನೀನೋ ಕೃಪಾಚಾರಿಯನೊ ಗುರುಸುತನೊ |
ಬಳಿ ಸುಶರ್ಮನೊ ಶಕುನಿಯೋ ನಿ
⁴ನ್ನು⁴ಳಿದವೊ⁴ಡವುಟ್ಟಿದರೊ ರಾಜಾ
ಪಳಿಯೊಳಾರಳಲಿಗರೆನುತ ತೆಗೆದೆಚ್ಚನಾ ಪಾರ್ಥ || ೨

¹ ದಳದಲಿ ಕಾದಿ ಮರಳಿದು (ಕ).

² ದಿ (ಕ).

³ ಳೊಡ (ಕ).

⁴ ಮ್ಮುಳಿಕರೊ (ತ).

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಮೂಱು ಸಾವಿರ
ಕರಿಘಟೆಗಳಿವ್ವತ್ತು ಸಾವಿರ
ತುರಗದಳ ರಥವೆರಡುಸಾವಿರ ಲಕ್ಷ ಕಾಲಾಳು |
ಅರಸುಗಳು ಮೂನೂಱು ನಿಂದುದು
ಕುರುಬಲದ ವಿಸ್ತಾರ ಕೌರವ
ಧರಣಪತಿಯೇಕಾದಶಾಕ್ಷೋಹಿಯ ಶೇಷವಿದು ||

೩

ಕರಿಘಟೆಗಳೈನೂಱು ಮೂವ
ತೆರಡು ಸಾವಿರ ಪಾಯದಳ ಸಾ
ವಿರದ ನೂಱು ವರೂಢ ವಂಗಡದವನಿಪರು ಸಹಿತ |
ತುರುಕ ಬರ್ಬರ ಪಾರಸೀಕರ
ತುರಗವೈಸಾವಿರ ಸಹಿತ ಮೋ
ಹರಿಸಿ ನಿಂದನು ಶಕುನಿ ಧಟ್ಟಿನ ಬಲದ ಬಾಹೆಯಲಿ ||

೪

ನೂಱು ರಥವಿನ್ನೂಱು ಗಜವೈ
ನೂಱು ಹಯವೈಸಾಸಿರದ ಮೂ
ನೂಱು ಸುಭಟರು ಸಹಿತ ಮೋಹರದೇರಡು ಬಾಹೆಯಲಿ |
ಶೋಱಿದರು ಕೃತವರ್ಮ ಕೃಪರೈ
ನೂಱು ಗಜ ಗುರುತನುಜ ಸಹಿತೀ
ಮೂಱುದಳಕೂತ್ತಾಗಿ ನಿಂದನು ಕೌರವರರಾಯ ||*

೫

ಕವಿದುದಿದು ದುವ್ಯಾಳಿಸುತ ರಥ
ನಿವಹ ಬಿಟ್ಟವು ಕುದುರೆ ಸೂರಿಯ
ಲವಗಡಿಸಿ ತೊಳಿದವು ಹೇರಾನೆಗಳು ಸಂದಣಿಸಿ |
ಸವಡಿವೆರಳಲಿ ಸೇದುವಂಬಿನ
ತವಕಿಗರು ತಲುಬಿದರು ಬಲುಬಿ
ಲ್ಲವರು ಮೊನೆಮುಂತಾಗಿ ಮೋಹಿತು ಮಿಕ್ಕ ಸಬಳಿಗರು ||

೬

ರಣಪರಿಚ್ಛೇದಿಗಳು ಮಿಗೆ ಸಂ
ದಣಿಸಿತೋ ಕುರುಸೇನೆ ವಾದ್ಯದ
ರಣತವದ್ರಿಯನೊಡೆದುದದುಭುತ ಬೊಬ್ಬೆಗಳ ಲಳಿಯ |

* (ಬ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯದ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಾರ್ಥಗಳು ಹಿಂದುಮುಂದಾ

ಕುಣದವರ್ಜುನನುರುರಥದ ಮುಂ
ಕಣೆಯಲಾರೋಹಕರು ರಥ ಹಯ
ಕಣಗಿದವು ಹಯದೊಡನೆ ಕಂದದ ಖುರದ ಹೊಯ್ಲಿನಲಿ || ೭

ಸುತ್ತುವಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕಣಿಗಳೆ
ತೆತ್ತಿಸಿದ^೧ರೀಚಿನಲಿ ಸಬಳಿಗ
ರೆತ್ತಿದರು ರಾವುತರು ಕೀಲಿಸಿದರು ರಥಧ್ವಜವ |
ಮುತ್ತಿದವು ಗಜಸೇನೆ ಪಾರ್ಥನ
ತೆತ್ತಿಗರ ಬರಹೇಳು ವೇಡೆಯ
ಕಿತ್ತು ಮಗುಚುವರಾರೆನುತ^೨ ಮುಸುಕಿತ್ತು ಕುರುಸೇನೆ || ೮

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಬಳಿಕ ಪಾರ್ಥನ
ಕೆರಳಿಚಿದರೋ ಕಾಲರುದ್ರನ
ಸರಸವಾಡಿದರೋ ಪ್ರಚಂಡಪ್ರಳಯಭೈರವನ |
ಪರಿಭವಿಸಿದರೋ ಲಯಕೃತಾಂತನ
ಕರೆದರೋ ಮೂದಲಿಸಿ ನಾವಿ
ನ್ನಣಿಯವರ್ಜುನನೆಸುಗೆಯಭಿವರ್ಣನೆಯ ನಿರ್ಣಯವ || ೯

ಎಡದಲೊಕಿದ ಭಟರನಾ ವಂ
ಗಡದ ರಾವ್ತರ ಸಮ್ಮುಖದೊಳವ
ಗಡಿಸಿದಾನೆಯ ಥಟ್ಟಿನಾ ತೇರುಗಳ ಸಮರಥರ |
ಕಡಿದನೊಂದೇ ಸರಳಿನಲಿ ಚಿನ
ಕಡಿಗಳೆದು ರುಧಿರಾಂಬುರಾಶಿಯೊ
ಳಡಗಿಸಿದ ಚತುರಂಗಬಲವನದೊಂದು ನಿಮಿಷದಲಿ || ೧೦

ಅಳಿದವಿನ್ನೂ ಉಾನೆ ಸರಳ
ಚ್ಚಳಿಸಿದವು ಮೂನೂರು ಪುನರಪಿ
ಮಲಗಿದವು ನೂಱಾನೆ ಕೆಡೆದವು ತಾಳುಥಟ್ಟಿನಲಿ |
ಬಳಿಕ ನೂರು ನಿರಂತರಾಸ್ತ್ರಾ
ವಳಿ ವಿಘಾತಿಗೆ ನೂರು ಲೆಕ್ಕವ
ಕಳೆದವಿನ್ನೂ ಉಾನೆ ಪಾರ್ಥನ ಕೋಲ ತೋಹಿನಲಿ || ೧೧

^೧ ವೀಸಿ (ಬ.ತ.) ^೨ ತಲ್ಲಣಿಸಿತರಿಸೇನೆ (ಘ.ತ.ಪ).

ರಥ ಮುಱಿದುಮೈನೂಱು ತತ್ಸಾ
ರಥಗಳಿಳಿದುದು ನೂಱು ಮಿಕ್ಕುದು
ರಥವನಿಳಿದೋಡಿದುದು ಸಮರಥರೆಂಟುನೂಱೈದು |
ಪೃಥವಿಗೊಣಗಿದುಪೆಂಟು ಸಾವಿರ
ಪೃಥುಳ ಹಯ ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ಗಣನೆಯ
ರಥ ಪದಾತಿಯೊಳಿತ್ತಲೆನೆ ಸವಳಿದನು ಪರಬಲವ ||

೧೨

ಒದೆದು ರಥವನು ಸೂತರಿಳಿದೋ
ಡಿದರು ಚಾಪವನಿಳುಹಿ ಸಮರಥ
ರೆದೆಯ ನೀವಿತು ದೂರದಲಿ ಕರಿಕಂಧರವನಿಳಿದು |
ಕೆದಱಿತಾರೋಹಕರು ವಿಕ್ರಮ
ವಿದಿತ ವಿಪುಳ ಪದಸ್ಥ ಭೂಪರು
ಹುದುಗಿತಲ್ಲೆಯದಲ್ಲ ಪಾರ್ಥನ ಸರಳ ¹ಘಾತಿಯಲಿ¹ ||

೧೩

ಬಿರುದ ಬಿಸುಟರು ಧ್ವಜದ ಕಂಬವ
ಹಳಿಯ ಹೊಯ್ದರು ಕಾಲ ತೊಡರನು
²ಧರೆಗೆ ಬಿಸುಟರು ಹಡಪ ಬಾಹಿಯ² ಚಮರಧಾರಿಗರ |
³ದೊರೆಗಳುಳಿದರು ಬೆದಱಿ ರಥದಲಿ
ಕರಿಗಳಲಿ ವಾರುವದಿನಿಳಿಗು
ಪ್ಪರಿಸಿದರು ಹರಹಿನಲಿ ಹಾಯ್ದರು ಹೊತ್ತ ದುಗಡದಲಿ³ ||

೧೪

ಬೆದಱಿ ಗಜ ಮುಂಡಾಸನದಲೋ
ಡಿದವು ಚವರಿಮೃಗದವೊಲು ಬಲು
ಗುದುರೆ ⁴ಹಾಯ್ದವು ಕಂದದಲಿ⁴ ಬಲುನೊಗನ⁵ನನಬಡಿದು⁵ |
ಕುದುರೆಯೆಳೆದವು ಬರರಥವನೋ
ಡಿದ ಪದಾತಿಯ ಬಿಸುಟ ಕೈದು
ಹೊದೆದುದಿಳೆ ಕಳನಗಲದಲಿ ಕಂಡೆನು ಮಹಾದ್ಭುತವ ||

೧೫

ಮರಳಿವಾಘೆಯ ಕೊಂಡು ರಾವ್ತರು
ತಿರುಗಿದರು ಹಮ್ಮಿಗೆಯ ನೇಣ್ಣಳ
ಹರಿದು ಹಕ್ಕರಿಕೆಗಳೆ ಬಿಸುಟರು ಹಾಯ್ದು ಖಂಡೆಯವ |

¹ ಸರಿವಳಿಗೆ (ಗ.ಃ.ದ). ² ಧರೆಯೊಳಿಟ್ಟರು ಚಪಳಿಬಾಹಿಯ (ಗ.ಘ.ತ.)
³ ಸುರಗಿಯನು ನೆಕ್ಕಿದರು ರಥದಲಿ ಕರಿಗಳಲಿ ವಾರುವದಿನಿಳಿಗು | ಪ್ಪರಿಸಿದರು
ಹರಹಿನಲಿ ಹಾಯ್ದರು ಹೊತ್ತ ಮುಸುಕಿನಲಿ || (ಗ.ಘ.ಟ.ದ.ತ). ⁴ ಬಿಟ್ಟೋಡಿ
ದವು ಕಂದದ (ಗ.ಘ.ದ). ⁵ ನೀಡಾಡಿ (ಟ).

ಬಿರುದ ಸಂಭಾಳಿಸುವ ಭಟ್ಟರ
ನಿಜದರಾರೋಹಕರು ಕರಿಗಳ
ತಿರುಹಿ ಗುಳ ಷಂಚೆಗಳ ಕೊಯ್ದಿಡಾಡಿದರು ನೆಲಕೆ || ೧೬

ರಾಯ ಕೆಳೈ ಬಲದ ಬಾಹೆಯ
ನಾಯಕರು ಜಾಹಿದರು ವಾಮದ
¹ಜೇಯ ಸುಭಟರು² ನಿಡಿದು ತರಹರಿಸಿದರು ದೂರದಲಿ |
ರಾಯ ಕಂಡನು ಬಳಿಕ ಬಲದ ಪ
ಲಾಯನದ ಪರಿವಿಡಿಯನನುವಿನ
ಬೀಯಕಿವರಂಜಿದರೆನುತ ಮೂದಲಿಸಿದನು ನೃಪರ || ೧೭

ಎಲೆ ಮಹಿಪತಿಗಳಿರ ಪುಣ್ಯ
ಸ್ಥಳ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವು ಮಹಾಸ
ತ್ಮುಲದೊಳಗೆ ಜನನವು ನಿಮಗೆ ವೀರಕ್ಷತ್ರಿಯೋತ್ತಮರು |
ಅಳುಕದಂಘ್ರಿಸಿದಡೆ ಸುರಸಂ
ಕುಲದ ಸೇರುವೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ನೀ
ವಿಳಿವಿರೈ ರೌರವದೊಳಾವುದು ಲಾಗು ನಿಮಗೆಂದ || ೧೮

ವೀರಪಾತೆಯರೆಂದು ತಾಯ್ನಿ
ನಾರು ಕೊಂಡಾಡುವರು ಸತಿಯರು
ವೀರಪತ್ನಿಯರೆಂದು ನುಡಿವರೆ ನಿಮ್ಮ ರಾಣಿಯರ |
ವೀರನಿರಿ ನಿಮಗೆಂದು ವಂದಿಗ
ಳೋರೆ ²ಕಟಕಿಯಲೆನ್ನ ³ರೇ ಕೈ
ವಾರಿಸುವ ಕವಿನಿಕರ ನಾಚದೆ ³ಶಿವಶಿವಾ ಎಂದ || ೧೯

ಸೆರೆನರದ ದರ್ಭೆಗಳ ಮಿದುಳಿನ
ಚರುವಿನೆಲುವಿನ ಸಮಿಧೆಗಳ ಬಿಲು
ದಿರುರವದ ⁴ಚತುರಂಗರಭನದ ಸಾಮವೇದಿಗಳ⁴ |
ಅರುಣಜಲದಾಜ್ಯದ ⁵ಸ್ತುವಾದಿಯ⁵
ಶಿರಕಪಾಲದ ಮೈರಿಪಶುಬಂ
ಧುರದ ಸಂಗರಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆಯ ಮುಷಿದಿರಕಟಿಂದ || ೨೦

¹ ನಾಯಕರು ಕೆಲ (ತ). ² ಪೋರೆಯರೆ (ಕ). ³ ನಿಮ್ಮ ನಡೆವಳಿಯ
ನೆಂದ (ಗ.ತ). ⁴ ಪೋಕಾರಬಾದಣ ಮಂತ್ರಸೂಕ್ತಿಗಳ (ಬ), ಚತುರಂಗರಭ
ನದ ವಾದ್ಯರಚನೆಗಳ (ಪ.ತ). ⁵ ಸುಪಾತ್ರೆಯ (ಕ).

ಇಲ್ಲ ಮನುಜಸ್ತ್ರೀಯ ಮೇಳವ
 ವಲ್ಲ ಸುರನಾರಿಯರ ರತಿ ನಿಮ
 ಗಿಲ್ಲ ಭೌಮವಿಭಿನ್ನರನ ಪೀಯೂಷರನವಲ್ಲ |
 ಇಲ್ಲಯಧ್ರುವವಿಭವವಮರತೆ
 ಯಲ್ಲ ಕಿಲ್ಬಣವಿಲ್ಲ ಶಿವಮಯ
 ವಲ್ಲ ನೀವಿಂದೇನ ನೆನೆ¹ದಿರಿ¹ ಶಿವಶಿವಾ ಎಂದ ||

೨೧

ಆವ ಭವದಲಿ ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವ
 ದಾವ ಭವದಲಿ ಪುತ್ರಮಿತ್ರರ
 ದಾವ ಜನ್ಮಂಗಳ ಸಮಾಗಮ ನಿಮ್ಮ ರಾಣಿಯರು |
 ಈ ವಿಡಂಬನ²ದೈಹಿಕವ² ನಂ
 ಭಾವಿಸುತ³ ಪರಲೋಕಹಿತವನು
 ನೀವು ನೆನೆಯದೆ ಕೆಟ್ಟು ದಕೆ ಬಿಡಗಾದೆ ನಾನೆಂದ ||

೨೨

ನೃಪನ ಮೂದಲೆ ನಿಜಕುಲಕ್ರಮ
 ಕಪಯಶೋಭಯ ಪಾರಲೌಕಿಕ
 ದುಪಹತಿ ಪ್ರತಿಭಟರ ನಗೆ ಸೌಭಟಪರಿತ್ಯಾಗ |
 ಕೃಪಣತೆಯ ದುಷ್ಟೀರ್ತಿ ಭುಜಬಲ
 ದಪ⁴ದಶಾವಿರ್ಭಾವ⁴ವೀ ಭೂ
 ಮಿಪರ ಮರಳಿಚಿತ್ತೇನನೆಂದೆನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ||

೨೩

ಕರೆದರೊಬ್ಬರನೊಬ್ಬರುಹಿ ಧಿ
 ಕೈರಿಸಿದರು ತಮ್ಮೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರ
 ಬಿರುದ ಹಿಡಿದರು ಬಯ್ಯ ರಪಮಾನಾನುತಾಪದಲಿ |
 ತಿರುಗಹೇಳೋ ರಾವುತರ ರಥಿ
 ಕರ ಗಜಾರೋಹಕರನೆಂದ
 ಬ್ಬರಿಸಿ ಚೌರಿಯ ಬೀನಿ ಮರಳಿತು ಭೂಪತಿವ್ರಾತ ||

೨೪

ವಾರುವಂಗಳ ಬಿಗುಹನೇಣಿ⁵
 ವಾರ⁶ಣಂಗಳ⁶ ಗುಳವ ಜೋಡಿಸಿ
 ತೇರುಗಳ ಕಿಲಚ್ಚು ಕೂಬರಯುಗವ ನಾರೈದು !

¹ ವಿರೂ (ಕ.ಟ ದ). ² ದೇಹವಿದ (ಕ), ವಿಹಿತವನು (ತ). ³ ನಿಯೆ
 (ಬ). ⁴ ಸರಣದುರ್ಭೇದವೀ (ಟ). ⁵ ಣೌಘದ (ಘ.ತ.ಪ).

ವೀರ^೧ಪಟ್ಟವ^೧ ರಚಿಸಿ ಕಂಕಣ
ದಾರವನು ಕಟ್ಟಿದರು ಸಂಗರ
ವೀರನಿರಿಯ ವಿವಾಹಸಮಯದ ನೌಮನಸ್ತದಲಾ ||

೨೫

ದೂವಿಸಿದ ಬಳಿದುಗುಳನುಟ್ಟನು
ಲೇಪಸಂಗಳ ಹೂಸಿ ಮಧುರಾ
ಳಾಪದಲೆ ಬೋಳೈಸಿ ಸಾರಥಿ ಗಜ ಹಯಾವಳಿಯ |
ಭೂಪತಿಯ ರಣಯಜ್ಞ ಮುಖಕೆ ನಿ
ಜಾಪಪುನಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯ^೨ಲೇ^೨
ಶ್ರೀಪತಿಯ ನಾಯುಜ್ಞವೆನುತಿದಿರಾಯ್ತು ನೃಪಕಟಕ ||

೨೬

ಅಜಿಯಬಹುದೈ ಭಾವಮೈದನ
ಮೆಹಿ ಭುಜಾಚೋಪವನು ಹಿಂದಣ
ಕೊಡತೆಯನು ಕಳೆ ಮಗನೆ ಬೊಪ್ಪಕುಲಕ್ರಮಾಗತವ |
ಮೆಹಿಯದಿರು ಮುಂ^೩ಗಲಿತನಕೆ ತಾ
ನಿಹಿವೆ ನಾ ಮುನ್ನೆಂದು ತಮ್ಮೊಳು
ಜಹಿದರೊಡವುಟ್ಟಿದರು ಬಾಂಧವ ಮಿತ್ರ ಭೂಮಿಪರು ||

೨೭

ನೂಕಿತೊಂದೇ ವಾಘೆಯಲಿ ಹಯ
ನಾಕು ಸಾವಿರ ರಥದ ಜೋಡಿಯ
ಜೋಕೆ ಕವಿದುದು ಮೂಱು ಸಾವಿರ ರಾಜಪುತ್ರರಲಿ |
ತೋಕುವಂಬಿನ ಜೋ^೪ದರೊಗ್ಗಿ^೪ನೊ
ಳೌಕಿದವು ಸಾವಿರ ಮದೇಭಾ
ನೀಕ ಬೊಬ್ಬೆಯ ಲಳಿಯಲೌಕಿತು ಲಕ್ಕ ಪಾಯದಳ ||

೨೮

ಸುರಿದುದಂಬಿನ ಸೋನೆ ರಥಿಕರ
ಕರಿಘಟೆಯ ಥಟ್ಟಿಂದ ಕಕ್ಕಡೆ
ಪರಶು ಶೂಲ ಮುನುಂಡಿ ಸೆಲ್ಲೆಹ ಸಬಳ ಶಕ್ತಿಗಳು |
ಅರಿಬಲಾಬ್ಧಿಯನೀಸಿದವು ತ
ತ್ತುರಗೆ ರಥವನು ಬೀಸಿದವು ಮದ
ಕರಿಗಳಕ್ಕಡಿಘಾಯಕೊದಗಿತು ರಾಯರಾವುತರು ||

೨೯

^೧ ಚಾಪವ (ಕ), ತನವನು (ಬ), ಪಣವನು (ಪ), ^೨ ಲೇ (ಘ.ತ), ರಾ
(ಚ.ದು), ^೩ ಗೈ (ಕ.ಘ.ತ.ಪ), ^೪ ದುಬೋಡಿ (ತ).

ನೆಣಿ ಪರಿಚ್ಛೇದಿಸಿದ ಬಲ ಮು
 ಕ್ಕು ಷುಕಿತ್ತೋ ನಿಜಸೈನ್ಯಸಾಗರ
 ಬಿಟ್ಟುದೋ ಬಲುಗೈಗಳೆದೆಗಳ ಕೆಚ್ಚು ಕರಗಿತಲಾ |
 ಮುಣಿದು ಬರತಿದೆ ಸ೦ಜಯರು ಕೈ
 ಮುಣಿದರೇ ಪಾಂಚಾಲಭಟರೆಂ
 ದೊಣಲಿದುದು ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಯನ ರಥದ ಬಳಸಿನಲಿ || ೩೦

ಅರಸ ಕೇಳು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮೇ
 ಲುರವಣಿಸಿತಿ ಸೇನೆ ಭೀಮನ
 ದಿರುದ ತಡೆದವು ಸಾವಿರಾನೆಗಳೊಂದು ಬಾಹೆಯಲಿ |
 ಅರರೆ ರಾವುತನುತ್ ಕವಿದುದು
 ತುರುಗ ಸಾವಿರ ನಕುಲ ಸಹದೇ
 ವರಿಗೆ ಸಾತ್ಯಕಿಗಾಗಿ ಬಿಟ್ಟನು ರಥವನಾ ದ್ರೋಣ || ೩೧

ರಾಯದಳದಲೆ ಚಾತುರಂಗದ
 ಬೀಯ ಬೆದಣಿಸಿತಡುರನು ಬಲು
 ನಾಯಕರಿಗಿರೊಡ್ಡಿದರು ಕೃಪ ಭೋಜ ಗುರುಸುತರು |
 ಆಯಿತಿ ರಣವೆನುತ ಪಾಂಡವ
 ರಾಯ ಹೊಕ್ಕನು ಬಳಿಕಲಾಕ
 ಣಾಯತಾಸ್ತ್ರನು ಕಂಡನರ್ಜುನನಾ ಮಹಾದ್ಭುತವ || ೩೨

ಮೇಲುಲೋಕವ ಬಯಸಿ ಕುರುಬಲ
 ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದು ¹ಜೀಯ ಜಡಿದು¹ ನೈ
 ಪಾಲನೇಕಾಂಗದಲಿ ಹೊಕ್ಕನು ಹೊದಲಿನೊಡೆಬಡಿದು |
 ಮೇಲುದಾಯದಲವನಿಪನ ಸಂ
 ಭಾಳಿಸುವೆನೆ ನಗುತ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
 ಲೋಲ ಚಪ್ಪರಿಸಿದನು ²ನರನುದ್ದಂಡವಾಜಿಗಳ² || ೩೩

ಅರಸ ಕೇಳೈ ನಿಮಿಷದಲಿ ನೈಪ
 ವರನ ರಥದಿಂ ಮುನ್ನ ಪಾರ್ಥನ
 ತಿರುವಿನಬ್ಬರ ಕೇಳಲಾದುದು ಕಳನ ಚೌಕದಲಿ |

ಅರರೆ ದೊರೆಯೋ ಕೊಳ್ಳವನ ಕೈ
ಮುಖಿಯದಿರಿ ಕುರುಧರಣಪನ ಹಗೆ
ಹುಯಿಲೆಂದುರವಣಿಸಿ ¹ಕೊಡುದು ಕೂಡ ಕುರುನೇನೆ² || ೨೪

ಮೋಹಿದವು ಭರಿಕೈಗಳನು ರಥ
ವಾಹತತಿಗಾನೆಗಳು ³ವಂಶ⁴
ದ್ರೋಹಿ ನಿಲುಕಿದನೆನುತ ತಡೆದರು ರಥಕರೆಡಬಲನ |
ಗಾಹಿನಿತು ದೂಹತ್ತಿ ಲೌಡೆಯ
ರಾಹುತರು ಕಟ್ಟಳವಿಯಲಿ ಕವಿ
ದೋಹ⁵ಡಿಸಿದಂತೆ ಪದಾತಿ ಧನಂಜಯನ ರಥವ || ೨೫

ಏನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ಕುರುಬಲ
ದಾನೆಗಳ ವಿಕ್ರಮವನತಿರಥ
ರೇನ ನಿಲುವರು ಕೆಲಬಲನ ಚತುರಂಗದುಪಹತಿಗೆ |
ಭಾನುಮಂಡಲವಕಟ ತಿಮಿರಾಂ
ಭೋನಿಧಿಯಲಕ್ಕಾಡಿತೆಂಬವೊ
ರಾ ನಿರಂತರ ದಳದ ⁶ಧ⁷ಟ್ಟಣಿ ಭೂಳಿಪಟವಾಯ್ತು || ೨೬

ಮುಂ⁸ಕ್ಕುಡಿಯ ಹಿಡಿದಾನೆಗಳನೆಡ
ವಂಕಕೊಂದ ರಥಚಯವ ಬಲ
ವಂಕಕೊತ್ತಿದ ರಾವುತರನುಬೈದ್ದ ಪಯದಳವ |
⁹ಶಂಕೆಯನು ನಾ ಕಾಣಿ¹⁰ಬಲನೆಡ
ವಂಕವನು ತಡಿದೊಟ್ಟಿದನು ಮಾ
ಹಂಕ ನಿಲುವುದೆ ಪಾರ್ಥ ಮುನಿದಡೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೨೭

ಉಡಿಯ ಮೋಹಿಯ ಜೋಡು ಜೋದರ
ಕೊಡಹಿ ಹಾಯ್ದವು ದಂತಿಘಟೆ ಮಿರ
ಕಡಿವಡಿಯ ಕುದುರೆಗಳು ಹಾಯ್ದವು ಹಾಯ್ದ ರಾವುತರ¹¹ಗೆ
ಮಡಿಯ ಸಾರಥಿ ಮಗ್ಗಿದವು ರಥ
ನೆಡೆದು ಕಾದಿ ಮಹಾರಥರು ಮೆದೆ
ಗಡೆದುದುಳಿದ ಪದಾತಿ¹²ಪತನವನಿಹಿಯ ನಾನೆಂದ || ೨೮

¹ ಹೊಯ್ದುದು ರಿಪುಭಟವ್ರಾತ (ಕ). ² ಕರ್ಣ (ಕ). ³ ರಿ (ಬ.ತ).
⁴ ಪ (ಕ). ⁵ ಕಣಿ (ಘ.ತ). ⁶ ಸಂಖ್ಯೆ (ಬ), ಶಂಖಿ (ಘ.ದ). ⁷ ನವರಡ
(ಘ), ನವರಡ (ತ). ⁸ ಗಣನೆಯ (ಬ).

ಕರಿಘಟೆಗಳೈನೊಲು ರಥ ಸಾ
ವಿರದ ಮೂನೊಲರಡು ಸಾವಿರ
ತುಲಗದಳವೆಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ವಿಗಡ ಪಾಯದಳ |
ತೆರಳಂತಕಪುರಿಗೆ ಪುನರವಿ
ತುರಗ ಸಾವಿರ ನೊಲು ರಥ ಮದ
ಕರಿಗಳನ್ನೊ ಳೆಂಟು ಸಾವಿರಗಳೊತ ಪಾಯದಳ ||

೩೯

ಮತ್ತೆ ಮೇಲೊಡಗವಿದ ನೊಲು
ವತ್ತು ಗಜ ರಥಯ್ಯೊಡ ನೊಲು
ವತ್ತು ಮೂನೊಲತ್ವಚೆಯ ಸಾವಿರದ ನಾನೊಲು |
ಪತ್ತಿ ಮ^೧ರ^೧ಳೈವತ್ತು ಗಜ ಮೂ
ವತ್ತು ಶರವನ್ನೊ ಳು ಹನುವಲು
ವತ್ತು ನಾನೊಲಿಂದ ಮೇಲಾಯ್ತುಳಿದ ಪಾಯದಳ ||

೪೦

ದಿರುದುಪಾಡಿನ ಭಾಷೆಗಳ ನಿ
ಪೂರದ ನುಡಿಗಳ ರಾಜವರ್ಗದ
ಮರಳುದಲೆಯನೆ^೨ ಕಾಣಿನರ್ಜುನನಾಹವಾಗ್ರದಲಿ |
ಹರಿವ ರಕುತದ ತಳಿತ ಖಂಡದ
ಶಿರದ ಹರಹಿನ ಕುಣವ ಮುಂಡದ
ಕರಿ ತುರಗ ಪಯದಳದ ಹೆಣಮಯವಾಯ್ತು ರಣಭೂಮಿ ||

೪೧

ಮುಲುದುದೆಡಬಲವಂಕ ಪಾರ್ಥನ
ತಲುಬಿದನು ನಿನ್ನಾತ ಸೈರಿಸಿ
ಹಲುಗಳವ ಕೂಡಿದನು ^೪ಕಲಿಮಾಡಿದನು ಕಾರಾಳ^೩ |
ಒಲಿದವು ಬಹುವಿಧದ ವಾದ್ಯದ
ಬಿಡುನಿಗಳುಬೈದ್ದು ಮಾರಿಯ
ಸೆಳಗಿ ಓಡಿದನು ಕೌರವೈಶ್ವರವರ್ಜುವನ ಕೀಣಕ ||

೪೨

ಕೊಲುವಡನುಚಿತವಿಂದು ಭೀಮಗೆ
ಕಳೆದ ಮೀನಲು ನಿನ್ನ ತನು ನೀ
ಸೊಲಿದ ಪರಿಯಿಂದೆನು ವಿಭಾಡಿಸು ರಚಿಸು ಭಾಷೆಗಳ |

^೧ ಗು (ಕ), ^೨ ಗರ್ವ (ಪ.ತ), ^೩ ಗಳ (ಬ.ಗ), ^೪ ಕೈವಾಡಿದನು
ಕಾತಂಕಿ (ಕ).

ಅಳುಕದೆವು ನಿನಗೆಂದು ರಾಯಪ
ಬಳಿಯ ಜೋದರ ರಾವುತರ ರಥಿ
ಗಳ ಪದಾತಿಯುನಿಕ್ಕಿದಮು ಶೆಕ್ಕಿದಮು ಸರಳುಗಳ ||

೪೩

ಜನಪ ಕೇಳೈ ಸಿನ್ನ ಮಗನ
ಜುನನನೆಟ್ಟನು ಫಲುಗುಣಾಸ್ತ್ರವ
ಚಿನಕಡಿದು ಮಗುಳೆಚ್ಚು ಪಾರ್ಥನೋಳೀಟ ತೋಟುನಿದ |
ಮನದ ಮದ ಮೀಟುತು ಕಿರೀಟಿಯ
ಮೊನೆಗಣೆಯ ಮನ್ನಿಸದೆ ದುರೋ
ಧನನು ದುವ್ಯಾಳಿಸಿದನವನೀಪತಿಯ ಮೋಹರಕೆ ||

೪೪

ಅರಸುಮೋಹರ ನಿಲುಕಿದುದು ದೊರೆ
ಬೆರಸಿ ಹೊಯ್ದನು ಬೇಹ ಸುಭಟರು
ಮರಳಿಯೆನೆ ಮುಂಚಿದರು ಪಂಚದ್ರಾವದೀಸುತರು |
ಧರಣಿಪತಿಯ ವಿಘಾತಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ
ಶಿರವನೆನುತುಬೈದ್ದು ಪಾಂಚಾ
ಲರು ಪ್ರಬುದ್ಧಕ ಸೃಂಜಯರು ರಂಜಿಸಿತು ಚೂಣಯುಲ ||

೪೫

ಇತ್ತ ಪಡಿಬಲವಾಗಿ ಸಾವಿರ
ಮತ್ತಗಜಘಟೆ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ತೆತ್ತಿಗರು ತೂಳಿದರು ಪಾಂಚಾಲಪ್ರಬುದ್ಧಕರ |
ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಪಾಯದಳ ಹೊಗ
ರೆತ್ತಿದಲಗಿನ ಹೊಳಹಿನಂತಿರೆ
ಮುತ್ತಿ ತವನೀಪತಿಯ ಮೋಹರದೊಡು ದಾಹೆಯಲ ||

೪೬

ನೂಟು ರಥದಲಿ ಬಲುಗುದುರೆ ನಾ
ನೂಟುಲಿ ಕುರುರಾಯ ನೂರಿಯ
ಲೇಟುನು ಧರ್ಮಜನ ದಳ ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ವಿಮಿಷದಲಿ |
ಮೀಟುನು ಗಜಘಟೆಗಳಾವೆಡೆ
ತೋಟು ದೊರೆಗಳನೆನುತ ಬೊಬ್ಬಿಟು
ಹೇಟುನಿದರರಿಥಟರು ನೃಪತಿಗೆ ಜೋದರಂಬುಗಳ¹ ||

೪೭

¹ ಏರು ಭೂಪತಿಯ ಜೋದರು ಕಣದೊಂಬುಗಳ (ಕ).

ಏನು ಹೇಳುವೆನೆವನಿಪತಿ ಯಮ
 ಸೂನುವಿನ ¹ಸುಕ್ಷಾತ್ರವನು¹ ನಿ
 ನ್ನಾನೆಗಳನಗ್ಗೈಯ ರಾವ್ರ ರಥಪದಾತಿಗಳ |
 ಭಾನುಬಿಂಬವ ²ತಗೆವ² ತಮದ ವಿ
 ತಾನದಂತಿರೆ ³ವಿರಸವಾಯ್ತು ಶ
 ರಾನುಗತಶರಜಾಲ ಜನದ ವಿಡಾಯ್ತು ತನವೆಂದ³ || ೪೮

ಆಳ ಕೊಂದನು ನೂಟ ಪುನರಪಿ
 ನೀಳಿದನು ಮೂನೂಟನುಕ್ಕಿನ
 ಬೋಳೆಯಂಬಿಗೆ ಬೀಜಿದನು ನಾಲ್ಕೈದು ಸಾವಿರವ |
 ಮೇಲೆಮೂನಾವಿರದ ⁴ಸ⁴ವಡಿಯ
 ನೀಳಿಸಿದನಿನ್ನೂಟ ಕುದುರೆಗೆ
 ಕಾಲನೂರಲಿ ಲಾಯ ನೀಡಿತು ನೃಪತಿ ಕೇಳಿಂದ || ೪೯

ಚೆಲ್ಲಿದವು ರಥ ಗಾಲಿ ಮುಣಿದವು
⁵ಗೊಲ್ಲೆಗೆಡೆದವು ಕೂಡೆ ಕಂಬುಗೆ
 ಯಲ್ಲಿ ಕಾಣನು ಕೊಚ್ಚಿದಚ್ಚಿನ ಕಡಿದ ಕೀಲುಗಳ |
 ಎಲ್ಲೆಯವು ರಥವಾಜಿ ವಾಜಿಗೆ
 ತೆಲ್ಲಟಿಯಲೇ ರಥಿಕ ⁷ಸೂತರು⁷
 ಬಲ್ಲದರು ಕುರುಳಿಗೆ ಹಾಯ್ದರು ಸುರರ ಸೂಳೆಯರ || ೫೦

⁸ಉಳಿಗಡಿಯ⁸ ನಾನೂಟ ಕುದುರೆಗೆ
 ಳಳಿದವರಸನ ಶರಹತ್ತಿಗೆ ಮು
 ಮ್ಮಳಿತವಾದುದು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವಿಗಡ ಪಾಯದಳ |
 ಕಳಚಿ ಕೆಡೆದವು ನೂಟ ರಥ ವೆ
 ಗ್ಗೈಯತನವರಿರಾಯರಲಿ ಹೆ
 ಕೈಳಿಸೆ ಕಳವಳಿಸಿದನು ಕೌರವರಾಯ ಖಾತಿಯಲಿ || ೫೧

ಜೋಡಿಸಿದ ಸಾವಿರ ಗಜಂಗಳ
 ನೀಡಿಜಿದರಂಕುತದಿ ನೆತ್ತಿಯ
 ತೋಡಿಬಿಟ್ಟರು ನೃಪನ ಮತದಲಿ ಹೊರೆಯ ಸಮ್ಮುಖಕೆ |

¹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನು (ಕ), ಕೈ ಚಳಕವನು (ತ). ² ತಗುಳ್ಳ (ಕ.ಫ).
³ ಕವಿದ ಕೌರವಸೇನೆಯನು ಶರಜಾಲದಲಿ ಹರಿಗಡಿದನವನೀಶ (ಕ), ⁴ ಸಿ (ಕ).
⁵ ಗ (ಕ). ⁶ ಯಕೆಲ್ಲಡೆ (ಟ.ದ). ⁷ ರಸುಕ್ಕೈ (ಕ.ಟ.ದ). ⁸ ಅಳಿದಗಜ (ಕ).

ಜೋಡಿಸಿದ ಭರಿಕಯ್ಯ ಪರಿಘದ
ರಾಡಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯ¹ದಲೊಬ್ಬಳಿ
ಗೂಡಿ² ತೂಳಿದವಾನೆಗಳು ಯಮಸುತನ ಪಡಿಮುಖಕೆ ||

೫೨

ಎಲೆಲೆ ಭೂಪತಿ ಸಿಕ್ಕಿದನು ಗಜ
ಬಲದ ಭಾರಣಿ ಒಲುಹೆನುತ ಬಲ
ಕಳವಳನೆ ಕೇಳಿದನಲೈ ಕಲಿಭೀಮನಾಚೆಯಲಿ |
ಪ್ರಳಯದಿವನದ² ಶಿಖಿಯ² ಡಾವರ
ದೊಳಗೆ ಶ್ರವಮಾಡಿದನೆನಲು ಮಿಗೆ
ಮೊಳಗಿ ಮಂಡಿಯನಿಕ್ಕಿ ಮಲೆತನು ನಿಂಹನಾದದಲಿ ||*

೫೩

ಚೆಲ್ಲಿದವು ಗಜಯೂಥವಪ್ರತಿ
ಮಲ್ಲ ಭೀಮನ ಗದೆಯ ಘಾತಿಯ
ಘಲ್ಲಣಿಗೆ ಕಂಠಣಿಸಿದವು ಚಂಠಣಿಸುವಾನೆಗಳು |
ಸೆಲ್ಲಹದ ಮಳೆಗುಡಿದು³ ಭೀಮನ
ಘಲ್ಲಿಸಿದರಾರೋಹಕರು ಒಲು³
ಬಿಲ್ಲ ಜಂತ್ರದ ನಾಳಿಯಂಬಿನ ಸರಳ ಸಾರದಲಿ ||

೫೪

ಜನಪ ಕೇಳೈ ಜಡಿವ ತುಂತು
ವನಿಗಳನು ಬಿಟ್ಟುಗಾಳಿ ಮೊಗೆವವೊ
ಲನಿತು ಸೆಲ್ಲಹ ಶರವಳೆಯ ಗದೆಯಿಂದ⁴ ಘಟ್ಟಿಸಿದ⁴ |
ಜಿನುಗುವಳೆಯಲಿ ಪರ್ಯತದ ಶಿಲೆ
ನೆನೆವುದೇ ಗಜಸೇನೆ ಕದಳೀ
ವನವಲೇ ಕಲಿಭೀಮದಿಗ್ಗ ಜ ಗಾಢ ಪದಹತಿಗೆ ||

೫೫

ಅವನಿಪನ ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಗಜಯೂ
ಥವ ವಿಭಾಡಿಸಿ ಹಿಂದೆ ಕೆಡಹಿದ
ನವಗಡಿಸಿದನು ಹಾಟಲೂದಿದನೊಡೆದು ಬೊಬ್ಬಿಡಿದ |

¹ ವನೊಬ್ಬಳಿಗೂಡಿ (ಘ.ತ.ಪ), ದ ಬೊಬ್ಬಳಿಮಾಡಿ (ಟ.ದ). ² ಸಿಡಲಿ (ಕ). * ಈ ಪದ್ಯವು (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಲ್ಲ. ³ ಜೋಡಿಸಿದ ರುಲ್ಲರಿಗಳಲಿ ತುರುಗಿ ದರು ಜೋಡರ (ಬ.ಘ.ತ.ಪ), ರೂಡಿಯ ರುಲ್ಲರಿಯ ತುರುಗಿದದು ಗಗನಕೆ ಬಲು (ಟ.ದ). ⁴ ಬಂಡಿಸಿದ (ಬ.ಘ.ತ).

ತಿವಿದನಣಿನಲೂಱು ಪೊನೆಯಲಿ

ಸವಡಿಯಾನೆಯನೆತ್ತಿ ದನು ಬಲ

ಬವರೆಯೆಡಬವರೆಯಲಿ ತಡೆಗಾಶ್ಯಯ್ಯನಾ ಭೀಮ ||

೫೩

ಒಱಲಿ ತಿವಿದನು ಕರಿಯ ಬರೆಯಲು

ಮುಱಿಯಲೊದೆದನು ಸದೆದು ದಾಡೆಯ

ತಿಱುಹಿ ಕಿತ್ತನು ಬಿಡಿದನು ¹ಬಿದುವಿನಲಿ ಬಲುಗಡೆಯ |

ಜಱಿದನಾರೋಹಕರ ತಲೆಗಳ

ತಱಿದು ಬಿಸುಟನು ಗಜಘಟೆಯ ಥ

ಟೊಱಗಿದವು ²ದಡಿಸಹಿತ ನವರುಧಿರಾಂಬುಪೂರದಲಿ ||

೫೪

ಗುಳವನುಗಿ³ದಾರೋಹಕರ³ ಮುಂ

ದಲೆಯ ಸೆಳೆದೊಡಮೆಟ್ಟಿದನು ಮಂ

ಡಳಿಸಿದೊಡ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದನು ಹೊಯ್ದನುರವಣಿನಿ |

ಕಳಚಿದನು ದಾಡೆಗಳ ಭರಿಕ್ಕೈ

ಗಳನು ತುಂಡಿಸಿ ⁴ವಾಲಧಿಯ ಬರ⁴

ಸೆಳೆದು ಕೊಡಹಿದನಾನೆಗಳ ನಾನಾವಿಧಾನದಲಿ ||

೫೫

ಕೊಡ ಕಿತ್ತನು ನೊಱು ಗಜವ ವಿ

ಭಾಡಿಸಿದನಿನ್ನೊಱಿನಡಹಾ

ಯೊಡಿದವು ನೊಱಿನ ಭೀಮನ ಗವೆಯ ಗಾಳಿಯಲಿ

ಜೊಡಿಗಡೆದವು ನೊಱು ಮಗ್ಗುಲ

ನೀಡಿದವು ನಾನೊಱು ಪುನರಪಿ

ಕೇಡುಗಂಡವು ನೊಱು ಭೀಮನ ಗವೆಯ ಘಾಯದಲಿ ||*

೫೬

ಧರಣಪತಿ ಕೇಳ ಭೀಮಸೇನನ

ಧರಧುರದ ದೆಬ್ಬಾಳದಲಿ ನ

ಮ್ಮರಸ ನಿಂದನು ಕಾದಿದನು ನೊಱಿನೆಯಲಿ ಪಾಲೆತು |

ಸರಳ ಸಾರದಲಿನಿಲಜನ ರಥ

ತುರಗವನು ಸಾರಥಿಯನಾತನ

ಭರವಸವ ನಿಲಿಸಿದನು ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲಿ ಕುರುರಾಯ ||

೬೦

¹ ಬಿದುವಿ (ಬ), ನಡುವಿ (ತ). ² ತ (ಕ.ಬ.ಟ.ದ). ³ ದನು ಮಾವುತರ (ಕ). ⁴ ಬಾಲಪತ್ರವ (ಬ), ಪಾಮಹಸ್ತದಿ (ಪ.ತ), ಕಾಲುಗಳಿಗರ (ಪ.ದ), ಕೋರಹತ್ತರ (ಪ). * ಈ ಪದ್ಯವು (ಬ) ಪ್ರತಿಬಂಧಿ.

ಒಡೆದು ರಥವನು ಧರೆಗೆ ಧುಮ್ಮಿ
 ಕೈದನು ಕೌರವರಾಯ ಮೈದೋ
 ಉದೆಯಲಾ ಕಲಿಯಾಗು ಪಾಲಿಸದಿರು ಪಲಾಯನವ |
 ರದನಿಗಳ ರೌದ್ರಾಹವಕೆ ಕೋ
 ವಿದವಲೇ ಕೊಳ್ಳೆನುತ ಕರಿಗಳ
 ಕೆದಕಿದನು ಕಲಜೋದರುಬಿನ ಸರಿಯ ಸೈರಿಸುತ ||

೬೦

ಏನ ಹೇಳುವೆನವನಿಪನ ಮದ
 ದಾನೆ ಮುಖದವು ಭೀಮಸೇನನೊ
 ಮೈನತೇಯನೊ ಕರಿಗಳೋ ಕಾಳೋರಗನ ದಳವೋ |
 ಮಾನನಿಧಿ ಮುಖವಡೆದನೈ ಮೈ
 ರಾನುಬಂಧದ ಬೇಗುದಿಯ ದು
 ಮ್ಮಾನ ದಳವೇಡಿದುದು ¹ಹೇಳಿತು ಭೀತಿ ಭೂಪತಿಗೆ ||

೬೧

ನೂಲು ಗಜವಕ್ಕಾಡಲವನಿಪ
 ನೇಡಿದನು ವಾರುವನನೆಡದಲಿ
 ಜಾಡಿದನು ಸೂರಿಯಲಿ ದುವ್ವಾಳಿನಿ ತುರಂಗಮವ |
 ಅಲು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆ ರಥವೈ
 ನೂಲುಗಜಘಟೆ ನೂಲುಮೂವ
 ತ್ತಾಲು ಸಾವಿರ ಪಾಯದಳದಲಿ ಬಂದನಾ ಶಕುನ ||

೬೨

ಶಕುನಿ ಕಂಡನು ಕೌರವೇಂದ್ರನ
 ನಕಟ ನೀನೇಕಾಂಗದಲಿ²ಹೋ
 ರಿಕೆಗೆ³ ಬಂದೈ ಗರುವ ಗುರುಸುತ ಭೋಜ ಗೌತಮರು |
 ಸಕಲಬಲ ನುಗ್ಗಾಯ್ತೆ ಸಮನ
 ಪ್ರಕರು ನಿನ್ನಯ ಮೂಲಬಲವಿದೆ
 ವಿಕಳನಾಗದಿರೆಂದು ಸಂತ್ಸೈಸಿದನು ಕುರುಪತಿಯ ||

೬೪

ದಳಪತಿ³ಯು³ ಪವಡಿಸಿದನರಸನ
 ಸುಳಿವು ನಿಲುಕಿ⁴ತು ಭಯದ ಬಲೆಯಲಿ⁴
¹ಮೊಳಗುತದೆ ನಿನ್ನಾಳ ಸುಮ್ಮಾನದಲಿ ರಿಪುಬಲದ |

¹ ಹಾರಿತು ವಾಸಿ ಭೂಪತಿಯ (ಟ.ದ). ² ಹೋಲಿಕೆಗೆ (ಬ), ವಾರುವಕೆ (ಪ), ಬಾಳಿಕೆಗೆ (ಟ.ದ.ಪ), ವಾಹಕಕೆ (ತ). ³ ಯೆ (ಬ). ⁴ ತರಾಟಲದಲಿ (ಬ), ತುಫಯಬಲದಲಿ (ತ), ತುಪೈರಿಬಲದಲಿ (ಪ).

ಉಳಿದರೋ ಗುರುನೂನು ಕೃಪರೇ
ನಳಿದರೋ ಪಾಳೆಯದೊಳಗೆ ರಥ
ವಿಳಿದರೋ ತಾನೇನೆನುತ ಚಿಂತಿಸಿತು ಕುರುಸೇನೆ||

೬೫

ಕೂಡೆ ಹಠಿಹಂಚಾದ ಸುಭಟರು
ಕೂಡಿಕೊಂಡುದು ನೊಂದು ನಸಿದವ
ರೋಡಿದವರೊಗ್ಗಾಯ್ತು ಕುರುರಾಯನ ಪರೋಕ್ಷದಲಿ
ನೋಡಲಹುದಾಹವದೊಳಗೆ ಕೈ
ಮಾಡಿ*¹ನಿದ¹ ವಸುಧಾಂಗನೆಗೆ ಬೆಲೆ
ಮಾ*ಡುವುದು ಮತವೆಂದು ಕವಿದುದು ಮತ್ತೆ ಕುರುಸೇನೆ||

೬೬

ಬಿಡದಲಾ ಕುರುಸೈನ್ಯ ಹಕ್ಕಲು
ಗೆಡಿಯ ಭಟರೊಗ್ಗಾಯ್ತು ಲಾ ದೊರೆ
ಮಡಿದನೋ ಬಳಲಿದನೋ ಮಿಗೆ ಪೂರಾಯಘಾಯದಲಿ
ಪಡೆಯ ಜಂಜಡ ನಿಲಲಿ ಕೌರವ
ರೊಡೆಯನಾವೆಡೆ ನೋಡು ನೋಡೆಂ
ದೊಡನೊಡನೆ ಪವಮಾನಸುತನಿಹಿದನು ಕುರುಪತಿಯ||

೬೭

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ನೆಹಿಸುತರ್ಜುನ ಭೀಮ ಸಾತ್ಯಕಿ
ಧರಣಪತಿ ಸಹದೇವ ನಕುಲರು ಕೂಡೆ ಕಳನೊಳಗೆ
ತಿರುಗಿದರು ಬಳಿಕಿತ್ತಲೇ ಮೋ
ಹರವ ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಸೃಂಜಯ
ರೊರನಿದರು ನಿಶ್ಶೇಷ ಕೌರವನೃಪಚತುರ್ಬಲವ||

೬೮

ಧರಣಪತಿ ಕೇಳಿನ್ನು ಮೇಲಣ
ಧುರದ ವೃತ್ತಾಂತವನು ಕುರುಪತಿ
ಯಿರವನಿಹಿಯೆನು ಕಂಡುಬಹೆನೇ ನೇಮವೇ ತನಗೆ
ಗುರುಸುತನು ಕೃಪ ಭೋಜ ²ಶಕುನಿಗ
ಳ²ರಸನನು ಪರಿವೇಷ್ಟಿಸಿದರದ
ನಿಹಿದು ಬಹೆನೆ ಕಳೆಹಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಜಯನ||

೬೯

ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

¹ದಡೆ (ಕ.ಖ). *—* ದವರಮರಾಂಗನೆಯೊಡಗೂ (ಖ.ದ). ²ಗೌತ
ಮರ (ಘ.ತ).

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ಸಕಲಬಲ ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ¹ ಸಮಸ¹
ಪ್ರಕರು ಮಡಿದರು ಪಾರ್ಥಶರದಲಿ
ಶಕುನಿಯನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲಿ ಸೀಳಿದನು ಸಹದೇವ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧೃತ್ಯೇ
ಪಾಲ ಸಂಜಯ ಬಂದು ಕುರುಭೂ
ಪಾಲಕನನಟಿಸಿದನು ಸಂಗರರಂಗಭೂಮಿಯಲಿ |
ಮೇಲುಸುಯಿಧಾನದ ತುರಂಗಮ
ಜಾಲ ಸಹಿತಗಲದಲಿ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲನಾವೆಡೆಯನುತ ಬೆಸಗೊಳುತಟಿಸಿದನು ನೃಪನ ||

೧

ವಂದಿಗಳ ನಿನ್ನಾಳಬಡಿಕರ
ಮಂದಿ ಹಡವಿಗ ಚಾಹಿ ಸೂತರ
ನಂದಣ್ಣ²ಗಳೌಷಧಿಕ ಹಯಗಜಸಂವಿಧಾಯಕರು² |
ನಿಂದು³ದದು³ ಸಂಖ್ಯಾತವಿನಿಬರ
ನಂದು ಸಂಜಯ ಕರೆದು ಕೇಳಿದ
ನಿಂದುಕುಲಸಂಭವನ ಕಂಡಿರೆ ಕೌರವೇಶ್ವರನ ||

೨

ಕೂಡೆ ಸಂಜಯನಟಿಸಿದನು ⁴ನಡೆ
ಜೋಡಿನವು⁴ ನಾನೊಟು ಕುದುರೆಯ
ಕೂಡಿ ಕೌರವನೃಪನ ಕಾಣದೆ ಕಳನ ಚೌಕದಲಿ |
ನೋಡುತ್ತಿರೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ಚತುರ್ಬಲ
ಗೂಡಿ ಕವಿದನು ಹಯಬಲವ ಹುಡಿ
ಮಾಡಿದನು ನಾನೊಟು ಕೊಂದನು ಸರಳ ಸಾರದಲಿ ||

೩

¹ ಸಂತ (ಬ), ಶಂಸ (ಟ.ದ). ² ಯರಥನಿಕರ ಗಜಹಯಸಂವಿಧಾನದಲಿ (ಬ), ಗಳಾಗಜಹಯಾವಳಿ ಸಂವಿಧಾಯಕರ (ಟ.ದ). ³ ದಿದ (ಘ). ⁴ ಬಡೆ ಜೋಡಿನವ (ಪ.ತ), ಪಯಪಾಡಿನಲಿ (ಟ.ದ).

ಹಿಡಿದು ಸಂಜಯನನು ವಿಭಾಡಿಸಿ
ಕೆಡಹಿದನು ಬಲರಾವೃತರನವ
ಗದವ ಕೇಳಿದು ದ್ರೋಣಸುತ ಕೃತವರ್ಮ ಗೌತಮರು |
ಪಡಫಡೆಲವೋ ಸಂಜಯನ ಬಿಡು
ಬಿಡು ಮದೀಯ ಮಹಾಶರಕೆ ತಲೆ
ಗೊಡುವಡಿರಾಗೆನುತ ತಟುಬಿದರಿವರು ಸಾತ್ಯಕಿಯ || ೪

ದ್ರೋಣಸುತ ಕುರುಪತಿಯ ¹ನಮರಕೆ¹
ಹೂಣಿಗ²ನಲೇ ಒಲ್ಲೆವಿದಲಿ²
ಬಾಣವಿದ್ಯೆಯ ಬೀಟಿ ಬಿಡಿಸುವರಿವರು ಸಂಜಯನ |
ಕಾಣಲಹುದಂತಿರಲಿ ನಿಮಗೀ
ಕೇಣದಲಿ ಫಲವಿಲ್ಲ ಕೃಪ ತ
ನ್ನಾಣಿ ನೀ ಮರುಳೆಂದು ಸಾತ್ಯಕಿ ಸುರಿದನಂಬುಗಳ || ೫

ಕೋಡಕಯ್ಯಲಿ ತಿರುಗಿ ಕೃಪ ಕೈ
ಮಾಡಿದನು ಕೃತವರ್ಮನೆಸುಗೆಯ
³ತೋಡುಬೀಡಿನ³ ಭರವ ಬಲ್ಲವನಾರು ಸಮರದಲಿ |
ನೋಡಲೀತನ ಗರುಡಿಯಲಿ ಶ್ರವ
ಮಾಡಿದವರೇ ಮೂಟು ಜಗವ ವಿ
ಭಾಡಿಸುವ⁴ರೆನ⁴ ಹೊಗಳ್ಳನಾವನು ದ್ರೋಣನಂದನನ || ೬

ಎಚ್ಚನಶ್ಚತ್ಥಾಮನಾ ಕೃಪ
ನೆಚ್ಚನಾ ಕೃತವರ್ಮಕನು ಕವಿ
ದೇಚ್ಚನೀ ಶರಜಾಲ ಜಡಿದವು ಕಿಡಿಯ ಗಡಣದಲಿ |
ಬೆಚ್ಚಿದನೆ ಬೆದಲುಿದನೆ ಕೈಕೊಂ
ಡೆಚ್ಚು ಸಾತ್ಯಕಿ ರಿಪುಶರಾಳಿಯ
ಕೊಚ್ಚಿದನು ಕೊಡಹಿದನು ಮಿಗೆ ಭಂಗಿನಿ ವಿಭಾಡಿಸಿದ || ೭

ಎಲೆಲೆ ಸಾತ್ಯಕಿಗಾಹವದ ⁵ಧುರ⁵
ಬಲುಹೆನೆಲು ಸೃಂಜಯರು ಸೋಮಕ
ಬಲ ಶಿಖಂಡಿ ದ್ರುಪದನಂದನ ಪಾಂಡವಾತ್ಮಜರು |

¹ ಕದನಕೆ (ಬ.ಘ.ತ). ² ಗರು ಕೃತವರ್ಮಕರು ನೆರೆ (ಬ.ಗ.ಟ). ³ ಹೂಡಿ
ಬಿಡುವೀ (ಕ). ⁴ ರೈ (ಕ). ⁵ ಭ (ಕ).

ಚಳಪತಾಕೆಯ ವಿವಿಧವಾದ್ಯದ
ಕಳಕಳದ ಕೈದುಗಳ ಹೊಳಹಿನ
ತಳಪ ಝಳಪಿಸಿ^೧ಜೋಡಿ^೧ನಿತು ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಬಳಸಿನಲಿ|| ೮

ಹಱಿಯದಿಲ್ಲಿಯ ಬವರ ರಾಯನ
ನಱಿನಬೇಹುದು ಕುರುಪತಿಯ ಮುಂ
ದಿಱಿದು ಮೆಱುವುದು ಕೀರ್ತಿ ನಿಷ್ಫಲವಿಲ್ಲ ಶರರಚನೆ|
ಅಱಿವೆವೀ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಸಮರದ
ಮುಱುಕವನು ಬಳಿಕೆನುತ ಕೌರವ
ನಱಿಕೆಯಲಿ ತಿರುಗಿದರು ಕೃಪ ಕೃತವರ್ಮ^೨ಗುರುಸುತರು^೨|| ೯

ತೆರಳಿದರು ಗುರುನಂದನಾದಿಗ
ಳರಿನ್ಯಪಾಲನ ಕಾಣಿವಾತನ
ನಱಿನಬೇಹುದು ಶಕುನಿ ದುರ್ರೋಧನ ಸುತರ್ಮಕರು|
ದೊರೆಗಳಿದು ಪರಿ^೩ಶಿಷ್ಟರುಪ^೩ಸಂ
ಹರಣವೇ ಕರ್ತವ್ಯವಿದು^೪ದು
ಸ್ತರಣಶ್ರಮ^೪ಫಲವೆಂದು ನುಡಿದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಗುತ|| ೧೦

ಮನಗಿದುದು ಪರಿವಾರ ಕೌರವ
ವಸುಮತೀಶ್ವರನಱಿಕೆಯಲಿ ದಳ
ಪಸರಿಸಿತು^೫ಬಿಡದಱಿನಿ^೫ ಕಂಡರು ಕಳನ ಮೂಲೆಯಲಿ |
ಮಿಸುಪ ನಿಂಧದ ನೀಗುರಿಯ ಝಳ
ಪಿಸುವಡಾಯ್ದು ನಿತಾತಪತ್ರ
ಪ್ರಸರದಲಿ ಹೊಳೆಹೊಳೆವ ಶಕುನಿಯ ಬಹಳ ಮೋಹರವ|| (೧೧)

ಅದೆ ಸುಯೋಧನನೊಡ್ಡು ನಸುದೂ
ರದಲಿ ಕವಿಕವಿಯೆನುತ ಧಾಳಿ
ಟ್ಟುದು ಚತುರ್ಬಲ ಭೀಮಪಾರ್ಥರ ರಥದ ಚೂಣಿಯಲಿ
ಹೊದಟು ಹಳಚಿತು ಭಟರು ಭುಜಗ
ವರದಲಿ ಗರುವರ ಗಾಢ ಶೌರ್ಯದ
ಮದಕೆ ಮಡಮುರಿಯಾಯ್ತು ನಿಲುಕಿತು ಮಾನ ಮೋನದಲಿ|| ೧೨

^೧ ರೊಂಪಿ (ಘ.ತ). ^೨ ಗೌತಮರು (ಘ.ತ). ^೩ ವೇಶಿಸಿತು (ಬ),
ವೇಷವುಪ (ಕ), ಶೇಷದುವ (ಟ.ದ.) ^೪ ದುಶ್ಚರಣಶ್ರಮ (ಕ), ದುಷ್ಕೃತದನಮ
(ಘ). ^೫ ಬಲವೆರಸಿ (ಬ), ಬಂದಿವರು (ತ).

ಹೆಗಲ ಹಿರಿಯುಬ್ಬಣದ ಕೈತಳ
ಮಗುಚಲಮ್ಮದು ವಾಘೆಯಲಿ ಕೈ
ಬಿಗಿದುದಂಕಣದೊಡಕಿನಲಿ ಮರನಾದವಂಘ್ರಿಗಳು |
ಬಗೆಯ ಮಡಿ ಮಸಳಿಸಿತು ¹ವೀರಕೆ¹
ಬೆಗಡು ಹುದುವನೆಯಾಯ್ತು ²ಕೈ²ನಂ
ಬುಗೆಗೆ ಮರಳಿದರೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ರಾಯರಾವುತರು || ೧೩

ಬಂದುದಾ ಮೋಹರ ಸಘಾಡದಿ
ನಿಂದುದೀ ಬಲ ಸೂರಿಯಲಿ ಹಯ
ವೃಂದ ಬಿಟ್ಟವು ತೊಳಿದವು ಹೇರಾನೆ ಸರಿಸದಲಿ |
ನೊಂದುದಾಚೆಯ ಭಟರು ಘಾಯದೊ
ಳೊಂದಿತ್ತೀಚೆಯ ವೀರರುಭಯದ
ಮಂದಿ ಬಿದ್ದು ದು ಚೂಣಿಯದ್ದು ದು ರುಧಿರಜಲಧಿಯಲಿ || ೧೪

ಜಾಣಿದನೆ ಕುರುಪತಿಯಕಟ ಮೈ
ದೋಣಿಸೇ ನಮಗೂರುಗಳ ಕೊಡ
ರಾಜದೇ ಕಾಳಿಗವ ಕೊಟ್ಟನು ಮತ್ತೆ ಕೊಂಡನವಾ ^{೧೦೮} ^{೧೦೯} ^{೧೧೦}
ತೋಣಿಸನ ಬಂಡೆಯದ ನಿರಿ ಮೈ
ದೋಣಿಹೇಳೋ ಕರೆಯನುತ ತಲೆ
ದೋಣಿದರು ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಸಾಬಲನ ಧಟ್ಟಿನಲಿ || (೧೧೧)

ಫಡಫಡಲವೋ ಪಾರ್ಥ ಕುರುಪತಿ
ಯಡಗುವನೆ ನಿನ್ನಡಗ ತಣಿದುಣ
ಬಡಿಸನೇ ವೇತಾಳರಿಗೆ ಮೈತಾಳಿಕನೆ ನೀನು |
ಗಡಬಡಿಸಿ ಪರರುನ್ನತಿಯ ಕೆಡೆ
ನುಡಿದು ಫಲವೇನೆನುತ ಪಾರ್ಥನ
ತಡೆದನಂದು ಸುಶರ್ಮ ಸಮಸಪ್ತಕರ ದಳ ಸಹಿತ || ೧೨

ಮುತ್ತಿದವು ರಥವೇಳನೊಣಿ
ವತ್ತು ಹಯವೈನೊಣಿ ಸಾವಿರ
ಮತ್ತಗಜವಿಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಪಾಯದಳ ಸಹಿತ |

¹ ದಿಂಕೆಯ (ಕ), ಚಿತ್ತಕೆ (ಪ). ² ಮನ (ಗ.ಟ.ದ), ಮೈ (ಪ.ತ.).

ತೆತ್ತಿಸಿದವಂಬುರವಣಿಸಿ ದೂ
ಹತ್ತಿ ಹೊಳೆದವು ¹ನಮರದಲಿ ಮುಖ
ಕೆತ್ತದೆನೆ¹ ಕೈದುಗಳ ²ಮಯ² ಪೇಡೈಸಿತರ್ಜುನನ|| ೧೭

ಶಕುನಿ ಸಹದೇವನನುಳೂಕನು
ನಕುಲನನು ಕುರುರಾಯನನುಜರು
ಚಕಿತ ಚಾಪನ ಕೆಣಕಿದರು ಪವಮಾನನಂದನನ¹
ಅಕಟ ಫಲುಗುಣ ಎನುತ ನಮನ
ಪ್ರಕರು ಕವಿದರು ನೂಲು ಗಜವಲಿ
ಸಕಲದಳಕೊತ್ತಾಗಿ ನಿಂದನು ಕೌರವರರಾಯ|| ೧೮

ಏಳಿದರು ನಮಸಪ್ತಕರು ಕೈ
ದೋಡಿದರು ಫಲುಗುಣನ ಜೋಡಿನೊ
ಳೇಳು ತಳಿತುಮು ನೊಂದವಡಿಗಡಿಗಾತನತ್ವಚಯ |
ನೂಲು ಶರದಲಿ ಬಳಿವಿಶಿಖ ನಾ
ನೂಲರಲಿ ಬಳಿಶರಕೆ ಬಳಿಶರ
ವಾಲು³ ಸಾವಿರದಿಂದ ತಡಿದನು ಪಾರ್ಥನರಿಬಲವ|| (?) ೧೯

ಕಡಿವಡೆದವೇಳ್ನೂಲು ರಥ ಮುಳು
ವಡೆದವೈನೂಲಿತ್ವಚಯ ಮುಂ
ಗಡೆದವಂದೈನೂಲು ಗಜವಿಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರದ |
ಕಡುಗಲಿಗಳುದುರಿತು ತ್ರಿಗರ್ತರ
ಪಡೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲಿ ಪಾರ್ಥನ
ಬಿಡದೆ ಬಳಲಿಸಿಯನಿಬರಳಿದುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ|| ೨೦

ದೊರೆಗಳವರಲಿ ಸತ್ಯ⁴ಕರ್ಮನು
ವರ ಸುಶರ್ಮನು ದ್ರೋಣಸಮರದೊ
ಳಿರಡನೆಯ ⁵ದಿವಸ⁵ದಲಿ ರಚಿಸಿದರಗ್ನ ಸಾಕ್ಷಿಕವ|

¹ ಮುಖಕೆ ದನೆಗಳ ಕೆತ್ತವೆನೆ (ಘ.ತ). ² ರುಟಿ (ತ), ಮಳಿ (ಘ), ಮೇಳಿ (ಪ). ³ ಶರವ ಮೂನೂಲು ವಿಶಿಖವ ಕವಿಸಿದನು ನಾನೂಲು (ಕ), ವಿಶಿಖ ಪರು ಮೂನೂರಲಿ ಬಳಿರಥದ ನಾನೂಲು (ಬ), ಬಳಿವಿಶಿಖ ನಾನೂಲುಸರಳಗೆ ಬಳಿಸರಳಮತ್ತಾಲು (ಘ), ನೂಲು ಶರದಲಿ ಕಡಿದು ನೂಲು ವಿಶಿಖವ ಫಲೂ (ಟ.ದ). ⁴ ವ (ಬ.ಟ.ದ). ⁵ ಸಮರ (ಬ.ಟ.ದ).

ಧುರದ ಶಪಥದೊಳರ್ಜುನನ ಸಂ
ಗರಕೆ ಬೇಸವನಿನ ಪರಾಕ್ರಮ
ಪರಿಗ^೧ತರು ಪವಡಿಸಿದರಂದು ಧನಂಜಯಾಸ್ತದಲಿ || ೨೦

ತಪಿದನಗ್ಗದ ಸತ್ಯಕರ್ಮನ
ಧುರವ ಸಂತ್ಯಸುವ ತ್ರಿಗರ್ತರ
ದೊರೆ ಸುಶರ್ಮನನವನ ಸಹಭವ ಗೋತ್ರ ಬಾಂಧವರ |
ಒರಸಿದನು ಕುರುರಾಯನಾವೆಡೆ
ಬರಲಿ ತನ್ನಾಪ್ತರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು
ಹುಣಿವನಿನ್ನಾ ಹವವಿಲಂಬವೆ ಮಾಡಬೇಡೆಂದ || ೨೧

ಇತ್ತ ಭೀಮನ ಕೂಡೆ ನೂಟಿಲು
ವತ್ತು ಗಜ ಸಹಿತರಿಭಟರೊಳು
ದ್ವೈತ ನಿಧಿರಾದನು ^೨ಸುದರ್ಶನ^೩ನಂಧನ್ಯ ಪನೂನು |
ಹೆತ್ತಳವೈ ವಿರೋಧಿಸೇನೆಯ
ವತ್ತೆ ಗಜಘಟೆಗೊಸುಗರವಿವು
ಮತ್ತೆ ದೊರಕವು ಕೊಂದಡೆಂದುಮ್ಮಳಿಸಿದನು ಭೀಮ || ೨೨

ಸೊಕ್ಕಿದಾನೆಯ ಕೈಯ ಕದಳಿಯ
ನಿಕ್ಕಿ ಬಿಡಿಸುವನಾರು ಪವನಜ
ನೆಕ್ಕಿತುಳದಲಿ ದಂತಿಘಟೆಗಳ ಮುಣಿವನುರವಣಿಸಿ |
^೪ಇಕ್ಕ^೩ಡಿಯ ಬಸುಟುಟ್ಟುಗಳ ನರ
ನುಕ್ಕುಗಳ ನಾಟಕದವೊಲು ಕೈ
ಯಿಕ್ಕಿದಾನೆಯ ಹಿಂಡು ಮುಣಿದುದು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ || ೨೩

ಕೆಡಹಿ ದುರೈದಧನನ ತಮ್ಮನ
ನಡಗುದು ಮೊಡಿದನುಳ್ಳೊಕನ
ಕಡಿದು ಬಿಸುಟನು ನಕುಲ^೪ನಿಪ್ಪತ್ತೈದ್ದು, ಬಾಣದಲಿ |
ತುಡುಕಿದನು ಸಹಡೀವನಂಬಿನ
ಗಡಣದಲಿ ನೌಬಲನ ಸೇನೆಯ
ಕಡಲ ಮೊಗೆದನು ^೫ಮೋದಿದನು ಶರಜಾಲ ಝಂಕೃತಿಯ^೬ || (೨೪)

^೧ ಣ (ಟ). ^೨ ಸುಶರ್ಮಕ (ಖ.ಟ.ದ). ^೩ ಉಕ್ಕು (ಕ.ಘ). ^೪ ನೆಪ್ಪ
ತ್ತೆಂಟು (ಬ.ಘ.ತ). ^೫ ಮೋದಿದವುಶರಜಾಳವರಿಭಟನ (ಕ), ಮೋಹಿದನು ಜನ
ಜಾಲಜಂತ್ರದಲಿ (ಬ), ನಿಮಿಷದಲಿ ನರನಾಥ ಕೇಳಿಂದ (ಟ.ದ).

ಎಲವೊ ಕಪಟದ್ವೈತ ಬಂಧದೊ!
 ಅಳಲಿಸಿದಲಾ ಪಾಪಿ ಕೌರವ
 ಕುಲದ ತಲೆ ಸೆಂಡಾಡಿದವ ನೀನೋ ಮುದಗ್ರಜನೊ!
 ಸಿಲುಕಿದೆಯಲಾ ನಮ್ಮ ಬಾಣದ
 ಬಲೆಗೆ ನಿನ್ನನು ಕಾವನಾವವ
 ನೆಲೆ ಕಾರಾರ ಏನುತ್ತ ನುಡಿದನು ನಗುತ ಕಹದೇವ||

(೨೬)

ವೃಥಾವೆಲೆ ಸಹದೇವ ನಿನ್ನ ಕ
 ದರ್ಥನಕೆ ಪಲವಿಲ್ಲ ನೀ ಶಕದ
 ನಾರ್ಥಿಯೇ ದಿಟ ತೋಪಿಸಿದರೆ ದಾಹುಪಕ್ರಮವ
 ಪಾರ್ಥಭೀಮರ ಮಹಿಯೊಳಿದು ನಿ
 ರರ್ಥಕರನಿಹಿದಿಹುದು ಜಯ ವ ನ
 ಮರ್ಥಿಸುವೆ ಫಡ ಹೋಗಿನುತ ತೆಗೆದೆಚ್ಚನಾ ಶಕುನಿ||

(೨೭)

ಮಹಿಗದಿರು ನಿನ್ನಭಯ ಪಕ್ಷವ
 ತಹಿದು ತುಂಡವ ನೀಳುವೆನು ತಾ
 ಮಹಿವೆನೇ ಭವದೀರ ರಚಿತ ವಿಕಾರ ವಿಧ್ರಮವ |
 ನೆಹಿ ಪತ್ರಗಳಿವೆ ಪತ್ರಿಯ
 ಮಹಿವೆಸರು ನಿನಗಿವಳಿ ಕೇಣಿಗೆ
 ತೆಹಿಹುಗೊಡು ನೀನಂದು ಮಾದ್ರೀತನುಜ ಮಗುಳೆಚ್ಚ ||

(೨೮)

ಎಸಲು ಸಹದೇವಾಶ್ವವನು ಖಂ
 ದಿಸಿ ಶರೌಘದಿನಹಿತವೀರನ
 ಮುನುಕಿದನು ಮೂನೆಗಣಿಗಳೀಡಿದಿಹು ರಥಾಗ್ರದಲಿ
 ಕುನುರಿದಿಹಿದು^೧ ರಥನ^೨ ಬಾಣ
 ಪ್ರಸರವನು ವಧತುರಗವನು ಭಯ
 ರಸದೊಡ್ಡಿದ^೩ ನುದ್ದಿದನು ಸಹದೇವ^೪ ನೌಬಲನ ||

೨೯

ತೇರು ಹುಡಿಹುಡಿಯಾಗೆ ಹೊಯ್ದನು
 ವಾರುವ^೫ ಮೀಲುಗಿದಡಾಯುಧ
^೬ದಾರುಭಟೆಯಲಿ ಬಿಟ್ಟನಾ^೭ ಸಹದೇವನಭಿಮುಖಕೆ |

^೧ ಬಂಧದ (ಕ), ಕೇಳಿಯೊ (ಘ.ತ). ^೨ ಕಲಹಾರ್ಥ (ಚ.ದ). ^೩ ರಿರಥಕ (ಕ). ^೪ ಮುನುಕೆಗೆಳಿಮಾಡಿದನು (ಚ.ದ). ^೫ ದ.ತ. ^೬ ರಾಂಬಿದ್ದನು ಸೂರಿಯಲಿ (ಬ.ಘ.ಚ.ತ).

ವೀರನಹೆಯೋ ಶಕುನಿ ಜೂಜಿನ
ಚೋರವಿದ್ಯೆಯ ಬಿಟ್ಟಲಾ¹ ಜು¹
ಜ್ವರನಹೆ ಮಧು ಪೂತನುತ ಬಂಡಿಸಿದನಾ ಹಯವ|| ೩೦

ಬಳಕ ಕಾಲಾಳಾಗಿ ಬಡುಗವ
ಝಳಪಿಸುತ ಬರೆ ಶಕ್ತಿಯಲಿ ಕೈ
ಚಳಕ ಮಿಗೆ ಸಹದೇವನಿಟ್ಟನು ಸುಬಲನಂದನನ|
ಖಳನದೆಯನೊದೆದಪರಭಾಗಕೆ
ನಿಲುಕಿತದು ಗಾಂಧಾರಬಲ ಕಳ
ವಳನೆ ಸುಳಿದನು ಶಕುನಿ ಸುರತರುಣಯರ ತೋಳಿನಲಿ|| ೩೧

ಕವಿದುದಾ ಪರಿವಾರ ವಡಬನ
ತಿವಿವ ತುಂಬಿಗಳಂತೆ ಶಕುನಿಯು
ಬವರಿಗರು ಮಂಡಳಿಸೆ ಸಹದೇವನ ರಥಾಗ್ರದಲಿ|
ತೆವಟಿಸಿದನನಿಬರ² ಚತುರ್ಬಲ
ನಿವಹವನು ನಿಮಿಷಾರ್ಥದಲಿ ಸಂ
ತವಿಸಿದನು ಸಹದೇವ ಕೊಂದನು ಸೌಬಲನ ಬಲವ|| ೩೨

ಹರಿಬದಲಿ ಹೊಕ್ಕೈರಡು ಸಾವಿರ
ತುರಗ ಬಿದ್ದವು ನೂಟು ಮದನಿಂ
ಧುರಕೆ³ ಗಂಧನವಾ³ಯ್ತು ಪಯದಳವೆಂಟು ಸಾವಿರದ|
ಬರಹ ತೊಡೆದುದು ನೂಟು ರಥ ರಿಪು
ಶರದೊಳಕ್ಕಾಡಿತು ವಿಡಂಬದ
ಕುರುಬಲಾಂಬುಧಿ ಕೂಡೆ ಬಹಿತುದು ನೈಪತಿ ಕೇಳಿಂದ|| ೩೩

ಓಡಿದವರಲ್ಲಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವೆ
ಮಾಡಿ ಹಣಿಹಂಚಾದ ಸುಭಟರು
ಕೂಡಿಕೊಂಡುದು ನೂಟು ಮದದಾನೆಯಲಿ ಕುರುಪತಿಯ|
ಓಡಲೇಕಿನ್ನೊಂದು ಹಲಗೆಯ
ನಾಡಿ ನೋಡುವೆನೆಂಬವೊಲು ಕೈ
ಮಾಡಿದನು ಕುರುರಾಯನಾ ಸಹದೇವನಿಧಿನಲಿ|| ೩೪

¹ ಜ (ಘ). ² ಸವನಿದನು ಮತ್ತಾ (ಕ). ³ ಬಂಡನವಾ (ಕ), ಗಂಭ
ನವೋ (ಬ.ಘ).

ಧರಣಪನ ಥಟ್ಟಣಿಗೆ ನಿಲ್ಲದೆ
 ತೆರಳಿದನು ಸಹದೇವನಾತನ
 ಹಿರಿಯನಡ್ಡೈನಿದಡೆ ಕೊಟ್ಟನು ¹ ಬೋಳೆಯಂಬಿನಲಿ |
 ಶರಹತ್ತಿಗೆ ಸೆಡೆದಾ ನಕುಲ ಹೈ
 ಸರಿಸಿದನು ನೂರು-ನೆಯಲಿ ಡಾ
 ವರಿಸಿದನು ಧರ್ಮಜನ ದಳದಲಿ ಧೀರ ಕುರುರಾಯ ||

೩೫

ಎಲೆ ನಪುಂಸಕ ಧರ್ಮನುತ ಫಡ
 ತೊಲಗು ಕರೆಯಾ ನಿನಗೆ ಭೀಮನ
 ಬಲುಹೆ ಬಲುಹರ್ಜುನನ ವಿಕ್ರಮ ವಿಕ್ರಮವು ನಿನಗೆ
 ಮಲೆತು ಮೆಹಿಯಾ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವ
 ನಳುಕದಿರು ನೀ ನಿಲ್ಲೆನುತಲಿ
 ಟ್ಟಳಿನಿ ಬರಲೂಳಿಗದ ಜೊಬ್ಬೆಯ ಕೇಳಿದನು ಭೀಮ ||

೩೬

ತೂಳಿ ತುಳಿದವು ನೂರು ಗಜ ಭೂ
 ಪಾಲಕನ ನೆಹಿಗಡಿತದಡವಿಗೆ
 ಬಾಳೆ ಹೆಮ್ಮರನಾಯ್ತು ಗಡ ಫಡ ನೂಕು ನೂ
 ಆಲಿ ಕಿಡಿಯಿಡೆ ಕುಣವೆ ಮೀಸೆ ಕ
 ರಾಳ ವದನದ ಬಗಿದ ಹುಬ್ಬಿನ
 ಮೇಲುಗೋಪದ ಭೀಮ ಬಂದನು ಬಿಟ್ಟ ನೂರಿಯಲಿ ||

೩೭

ನೆತ್ತಿಯುಗತೆಯೊಳೂಪಿದಂಕುಶ
 ವೆತ್ತಿ ದಡೆ ತಲೆಗೊಡಹಿದವು ಬೆರ
 ಳೊತ್ತು ಗಿವಿಗಳ ಡಾವರಪ ಡಾವರದ ಡಬ್ಬುಕದ |
 ಕುತ್ತು ವಾರೆಯ ಬಗೆಯದಾನೆಗ
 ಳಿತ್ತ ಮುರಿದವು ನಿಂಹನಾದಕೆ
 ಮತ್ತ ಗಜ ಮೊಗದಿರುಹಿದವು ದಳವುಳಿಸಿದನು ಭೀಮ ||

೩೮

ಮೆಟ್ಟಿದನು ಬಲವಂಕವನು ಹೊಟಿ
 ಗಟ್ಟಿದನು ವಾಮದ ಗಜಂಗಳ
 ನಿಟ್ಟಿನೊಂದೊಳೊಂದನಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಪರಿಫದಲಿ |

ಘಟ್ಟಿಸಿದನೊಗ್ಗಿನ ಗಜಂಗಳ
 ಧಟ್ಟುಗೆಡಹಿದನಮಮ ಹೆಣನಾ
 ಲಿಟ್ಟು ಹೈ ಕುರುವನನ ನೂತನಗಳು ನಿಮಿಷದಲಿ॥

೩೯

ಉಳಿದುದಿದಿರಲಿ ಭತ್ಯ ಚಮರಾ
 ವಳಿಯವರು ಹಡಕಿಗರು ಬಿರುದಾ
 ವಳಿಯವರು ಪಾಠಕರು ವಾದ್ಯದ ಮಲ್ಲಗಾಯಕರು
 ನೆಲಿಲಿ ಭಕ್ತವಿದಾನಗಜಹಯ
 ಕುಲದ ರಕ್ಷವ್ರಣಚಿಕಿತ್ಸಕ
 ರಾಳಿತ ರಥಚಾರಕರು ಕಾರ್ಯ ಕಬಾಣದಾಯಕರು॥*

೪೦

ಕುದುರೆ ರಾವ್ದರು ಜೋಡನಂತಿ
 ಮದಗಜವ್ರಜವತಿರಥಾವಳಿ
 ಪದಚರರು ಚತುರಂಗಬಲವೈಂದುಳಿಯದಿದಪೋಳಗಿ
 ಪದದಲೇ ಕೌರವನೃಪತಿ ಜಾ
 ಹಿದನು ಕುಂತೀನುತರು ಬಹಳಾ
 ಭೃದಯರಾದರು ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕಣಿಣದಲಿ॥

೪೧

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ರಾಯದಳ ಸಲೆ ಸವೆಯೆ ಸಮರದ
ನಾಯಕರು ನೆಹು ಮುಖಿಯಲಾ ದ್ವೈತ
ಪಾಯನ ಸರೋವರವ ಹೊಕ್ಕನು ಕೌರವರ ರಾಯ ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರಿ
ಪಾಲ ಕುರುಪತಿ ಹೆಗಲ ಗದೆಯಲಿ
ಕಾಲುನಡೆಯಲಿ ಹಾಯ್ದು ನೇಕಾಂಗದಲಿ ಕಳೆನೊಳಗೆ |
ಅಳ ಕಾಣನು ಭತ್ತ ಚಮದ
ವೀಳೆಯದ ವಿನೂರವಿಭವವ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು ನಡೆದನಿಂದ್ರದಿಶಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ||

(೧)

ಅಕಟ ನಮ್ಮಯ ಪೂರ್ವರಾಜ
ಪ್ರಕರಕ್ಕೆ ವಿಧಿಯಾಯ್ತಲಾ ಕಂ
ಟಕನಲಾ ಧರ್ಮಪ್ರಭಾವಕೆ ಕೌರವೇಶ್ವರನು |
ಶಕುನಿಮತ ವಿಷಬೀಜವೇ ಬಾ
ಧಕವ ತಂದುದಲಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಸಕಲಬಲಪರಿಶೇಷವೇನೆಂದರನ ಬೆಸಗೊಂಡ ||

೨

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳು ಧರ್ಮಜನ ಮೋ
ಹರದೊಳುಳಿದುದು ತೇರು ನಾ
ವಿರವೆರಡು ಗಜವೇಳೊಡು ಮಿಕ್ಕುದು ಲಕ್ಕ ಪಾಯದಳ |
ತುರಗ ನಾವಿರವೈದು ಸಾತ್ಯಕಿ
ವರ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮೌಜನ
ರುರು ಶಿಖಂಡಿ ದ್ರುಪದನೂನು ದ್ರೌಪದೀಸುತರು ||

೩

ಅ ಸುಯೋಧನ ಸೇನೆಯಲಿ ಧರ
ಣೀಶ ಕೃಪ ಕೃತವರ್ಮ ಗುರುಸುತ
ಧೃತುಬಲದಲಿ ನಾಲ್ವರುಳಿದರು ಹೇಳಲೇನದನು |

ಏನು ಬಲವೆನಿತ್ಯತ್ಪರಿಯವಿ
ದ್ವೇನು ಭಟರೆನಿತಗ್ಗಲೆಯರಿ
ದ್ವೇನಱಲಿ ಫಲವೇನು ದೈವವಿಹೀನರಿವರೆಂದ ||

೪

ಇತ್ತಲೇ ಸಂಜಯನ ತಂದುದು
ಮೃತ್ಯು ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೀತನ
ಕೃತ್ತಿ ಕೆಡಹಿದಡಾಗದೇ ಕುರುಡಂಗೆ ರಣರಸವ |
ಬಿತ್ತರಿಸುವನು ಕೌರವನ ಜಯ
ದತ್ತಲೆಹಕ ದುರಾತ್ಮನನು ಕೈ
ವರ್ತಿಸಾ ಯಮನಗರಿಗಂದನು ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಕರದು ||

೫

ಸೆಳೆದಡಾಯ್ದವ ಸಂಜಯನ ಹೆಡ
ತಲೆಗೆ ಹೂಡಿದನರಿವ ಸಮಯಕ
ಸುಳಿದನಗ್ಗದ ಬಾದರಾಯಣನವನ ಪುಣ್ಯದಲಿ |
ಎಲೆಲೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ಲೇಸುಮಾಡಿದೆ
ಖಳನೆ ಸಂಜಯನಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನ
ಕೊಲುವುದೇ ನೀನನುತ ಕೊಂಡನು ¹ಕೊರಳಿಡಾಯುದವ ||

೬

ದೇವ ನಿಮ್ಮಯ ಶಿಷ್ಯನೇ ಪರಿ
ಭಾವಿಸೆನು ತಾನಱಿದನಾದಡೆ
ದೇವಕಿಸುತನಾಣಿ ಬಿಟ್ಟನು ಸಂಜಯನ ವಧೆಯ ||
ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈವುದನೆ ಬದ
ರಾವಳಿಮಂದಿರಕೆ ತಿರುಗಿದ
ನಾ ಪಿಗಡಮುನಿ ಖೇದಕಲುಷಿತ ಸಂಜಯನ ತಿಳುಹಿ ||

೭

ಆರನ ಕೇಳೈ ಸಂಜಯನು ಬರ
ಬರಲು ಕಂಡನು ದೂರದಲಿ ನಿಱಿ
ಗರುಳ ಕಾಲ್ಕೊಡಕುಗಳ ಖಂಡದ ಜಿಗಿಯ ಜಾಱುಗಳ |
ಕರಿಗಳೊಟ್ಟಿಲನೇಱಿಳಿದು ಪೈ
ಸರಿಸಿ ಮಿದುಳಿನ ಜೋಱು ಜೊಂಡಿನ
ತೊರಳೆಯಲಿ ದಡದಡಿಸಿ ಜಾಱುತ ಬೀಳುತೇಳುವನ ||

೮

ಎಡಹುದಲೆಗಳ ದಾಂಟಿ ರಕ್ಕುತದ
ಮಡುವಿನಲಿ ಗದೆಯೂಟು ನೆಲೆಗಳ
ಪಡೆದು ಕಂಪಿಸಿ ಕುಣುವ ಮುಂಡವ ಗದೆಯಲಪ್ಪಳಿಸಿ |
ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಹೇರಾನೆಗಳ ಕೇ
ರೊಡಲ ಹತ್ತಿಳಿದೇಟು ರೊಂಪಿಸಿ
ಮಿಡುಕಿ ನಿಲುವನು ಬಳಲಿದೂರ್ಧ್ವಶ್ವಾನಲಹರಿಯಲಿ || ೯

ಒಡದಿಹ ನು ಹದ್ದು ಕಾಗೆಗೆ
ಕೂಡ ಗದೆಯನು ಬೀಸುವನು ಬಡೆ
ನೋಡುವನು ಹೆಣದಿ^೧ನಿ^೨ಹಿಗಳ ಹೇರಾಳ ರಕ್ಕುಸರ |
ತೋಡುಗೈಗಳ ಮಿದುಳ ಬಾಯ್ಗಳ
ಬಾಡುಗರುಳಿನ ಚಿತ್ತೈತಿಯ ತಲೆ
ಯೋಡುಗಳ ತನಿರಕುತಪಾನದ ಶಾಕಿನೀಜನವ || ೧೦

^೨ಕಂ^೨ದ ಪಬ್ಬಲೆಗಳಲಿ ತೀವಿದ
ಮಂದರಕುತದ ತೋ^೩ದ^೩ ತಲೆಗಳ
ತಂದು ಬಿಡುವ ನೆಣನ ಕಾಟುವ ಬಸೆಯ ಬಾಡಿಸುವ |
ನಂದಣಿಸಿ ಹುಡುಗೇಟು ಬಾಯ್ಗಳೊ
ಳೊಂದಿ ಬಾಯ್ಗಳನಿಡುವ ಪೂತನಿ
ವೃಂದವನು ಕಂಡೋಸರಿನುವನೊಂದು ದೆಸೆಗಾಗಿ || ೧೧

ಕುಣುವ ಕರಿಗಳ ತಲೆಯ ಮಡುಹಿನ
ಲಣದು ^೪ಹಜ್ಜೆಯನಿಡುತ^೪ ಭೂತದ
ಹೆಣನ ^೫ತೀ[ನಿ]ಗೆ^೫ ತವಕಿಸುವ ವೇತಾಳಸಂತತಿಯ |
ರಣದೊಳಂಜಿಸಿ ಸೆರೆನರದ ಕಾ
ವಣದೊಳಗೆ ಕೈಯೂಟು ಮಿಗೆ ಹಳ
ವೆಣನ ಹೊಲನಿ^೬ಗೆ ಹೇನಿ^೬ ಹರಿದಡಿಗಡಿಗೆ ಸು^೭ಯ್ಯ^೭ವನ || ೧೨

ಕಡಿವಡೆದ ಹಕ್ಕರಿಕೆ ಟುಂಚೆಯ
^೮ತಡಿಗಳಲಿ^೮ ಕುಳ್ಳಿದು^೮ ಮೊಣಕಾ
ಲ್ಗಡಿಯ ಗಾಢವೃಣದ ನೆಣವನೆಗೆನಟಿ ಬಳಿಬಳಿದು |

^೧ ನು (ತ). ^೨ ತಂ (ಗ.ತ). ^೩ ದಿ (ಕ), ಡು (ತ.ದ). ^೪ ಮಜ್ಜೆಯ
ಚಿಗಿಯ (ತ). ^೫ ತಿತ್ತಿಗೆ (ಕ), ತೀನೆಗೆ (ಪ.ತ), ನಿತ್ತಿಗೆ (ಗ). ^೬ ರೆ ಹತ್ತಿಗೆ (ಕ).
^೭ ಯ್ಯ (ಕ). ^೮ ನಡೆದು ನೆಲ (ತ)

¹ಗಡಣಹೆಣ್¹ದೊಹುಗಳೊಳಗೆ ಕಾ
ಲಿಡುತ ನೋಡಿನಿ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಯ
ನಿಡುತ ಹೈಸರವೋಗಿ ಮಾರ್ಗಶ್ರಮಕೆ ಬೆಮರುವನ ||

೧೩

ಕಡಿದ ಕೈದುಗ¹ಳೊಟ್ಟಲಿಲಿ ತನಿ
ಗೆಡೆದ ಗಾಲಿಯ ಹುಯ್ಯಿ ಮಲ್ಲಡಿ
ಯಿಡುತ ಹಜ್ಜೆಯ ನೆಣದ ಕೆನಹಿಗೆ ಭತ್ತಚಮರಿಗಳ |
ಅಡರಿ ಹಜ್ಜೆಯನಿಡುತ ರಕುತದ
ಮಡುವನೆಡಬಲಕ್ಕಿ ಮೆಲ್ಲನೆ
ನಡೆದು ದೈವವ ಬಯ್ದು ಬಯ್ದು ಡಿಗಡಿಗೆ ನುಯ್ಯುವನ ||

೧೪

ಧೂತರವ ಭೇತಾಳಕಲಹ ನಿ
ಧೂತ ಜಂಬುಕ ಘೂಕ ಕಾಕ
ವ್ರಾತ ರಭಸಕೆ ಬೆಚ್ಚುವನು ಪಾಂಡವರ ಬಲವೆಂದು |
ಆತು ಮರಳಿದು ಹಿಂದೆ ನೋಡಿ ಪ. ಶ್ಲೋಕ
ರೇತ ವಿಭವವಲಾ ಏನುತ ಧಲ
ಚೇತನನು ಸಲೆ ಚಂಡಿಯಾದನು ಕಳನ ಚೌಕದಲಿ ||

೧೫

³ಹೇಳು³ವಡೆ ಕುರುಪತಿಯನೇ ನೆಹಿ
ಹೋಲುವನು ಗಡೆ ಹಗಲಲದ ಮೇ
ಲಾಳ ಕಾಣೆನು ಚಮರ ಚಾಹಿಯ ಗಜಹಯಾವಳಿಯ |
ಹೋಲುವುದು ಜನವೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರ
ನಾಳೊಳೊಬ್ಬನೊ ಮೇಣು ಕುರುಭೂ
ಪಾಲಕನೊ ನೋಡುವೆನುತಸಂಜಯನು ನಡೆತಂದ ||

೧೬

ಬಂದು ಕಂಡನು ರಾಜವನಮಾ
ಕಂದನನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯನ
ಕಂದನನು ⁴ದೌರ್ಜನ್ಯವಲ್ಲವಿಪುಳಕಂದನನು¹ |
ಮುಂದುವರಿವ ವಿಲೋಚನಾಂಬುಗೆ
ಳಿಂದ ಸೈರಣ್ ಮಿಗದೆ ಸಂಜಯ
ನಂದು ಹೊಪ್ಪನೆ ಕೆಡೆದು ಹೊರಳಿದನರನನೃಪಿಯಲಿ ||

೧೭

¹ ರಾಗಿನಿ (ಕ). ² ಳೊಳಿಯ (ಕ). ³ ಹೋಲು (ಕ). ⁴ ಸೌಜನ್ಯ
ವಲ್ಲವಿಪುಳಕಂಧರನ (ಗ), ದೌರ್ಜನ್ಯವಲ್ಲವಿಪುಳಕಂದರನಾ (ಛ.ದ), ಸೌಜನ್ಯ
ವರ್ಜಿತ ವಿಪುಳಕಂಧರನ (ತ).

ಕಡಲತಡಿ ಪರಿಯಂತ ರಾಯರ
 ಗಡಣದಲಿ ನೀನೊಬ್ಬನೆಂಬೀ
 ನುಡಿಗೆ ನಿಶ್ಚಯವೀಗಲಾಯಿತು ತಂದೆ ಕುರುರಾಯ |
 ಬಿಡದೆ ಬಾಗುವ ನೃಪರ ಮಕುಟದೊ
 ಳಡುವ ಕೋವಲಚರಣವಿದಮೊಳು
 ನಡೆಯಲೆಂತೈ ಕಲಿತೆ ಎಂದನು ಸಂಜಯನು ನೃಪನ || ೧೮

ರಣಮುಖದೊಳೇಕಾದ[ಶಾ]ಕ್ಷೋ
 ಹಿಣಿಗೆ ಹಣುವಾಯ್ತೀ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ನುಣಲಿ ಧರೆಯನು ಗೋತ್ರವಧವಿನ್ಯಸ್ತ ಕಿಲ್ಬಷವ |
 ಸೇನನ ಮಾಡಿದೆ ದೈವದಲಿ ಧಾ
 ರುಣಯ ಹುದುವಿನ ನಿರಿಗೆ ಸೇರದೆ
 ಹಣದವಾಡಿದೆ ರಾಜವಂಶದ ಕಲ್ಪತರುವನವ || ೧೯

ಶಶಿರುಚಿಗೆ ಸೈರಿಸದ ನಿರಿಮುಡಿ
 ಬಿಸಿಲ ಸೆಕೆಗಾಂತುದೆ ಸುಗಂಧ
 ಪ್ರಸರಪೂರ್ಣಪ್ರಾಣವೀ ಹಳೆವೇಣನ ಹೊಲಿಸಿನಲಿ |
 ಉಸುರುದೆಗಹಾದುದೆ ಸುಗೀತದ
 ರಸದ ಮಧುವಿಂಗಾಂತ ಕಿವಿ ವಾ
 ಯನ ಸೈಗಾಲಧ್ಯನಿಗೆ ಸೊಗಸಿತೆ ತಂದೆ ಕುರುರಾಯ || ೨೦

ಲಲಿತ ವೈದುತರ ಹಂಸತೂಳದ
 ಲಳಿತ ಕೋಮಲ ಕಾಯ ಕೈದುಗ
 ಳೆಲುಗಳೊಟ್ಟಲ ಹಾಸಿನಲಿ ಜೈನರಿಸಿ ಮಲಗಿತರಾ |
 ಸುಳಿಯೆ ಕೈಗೊಡುವರಸುಗಳ ಕೆಲ
 ಬಲದ ಪಾಯವಧಾರಿನವರನು
 ಕಳುಹಿ ಬಂದೈ ಸಾರ್ವಭೌಮರ ಚಿಹ್ನವಿದೆಯೆಂದ || * ೨೧

ಎತ್ತಣೀಕಾದಶ ಚಮೂಪತಿ
 ಯೆತ್ತಣೀಯೀಕಾಕಿತನ ತಾ
 ನೆತ್ತ ಗಜಹಯ ರಥ ಸುಖಾಸನದತಿಶಯದ ಸುಳಿವು |

¹ ಶ (ನ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಘ) ಪ್ರತಿಯುಲ್ಲ.

ಎತ್ತಣ್ಣ ಕೊಳುಗುಳದ ಕಾಲ್ಮಡೆ
ಯೆತ್ತಣ್ಣಾಹವದಭಿಮುಖತೆ ಬಳಿ
ಕೆತ್ತಣಪಜಯವಿಧಿಯ ಘಟನೆ ನೃಪಾಲ ನಿನಗೆಂದ || ೨೨

ಮುಳಿದಡಗ್ಗದ ಪರಶುರಾಮನ
ಗೆಲಿದನೊಬ್ಬನೆ ಭೀಷ್ಮ ಪಾಂಡವ
ಬಲದ ಸಕಲ ಮಹಾರಥರ ಸಂಹರಿಸಿದನು ದ್ರೋಣ |
ದಳಪತಿಯ ಮಾಡಿದಡೆ ಪಾರ್ಥನ
ತಲೆಗೆ ತಂದನು ಕರ್ಣನೀಯ
ಗ್ಗಲೆಯರಗ್ಗಿತು ಕಡೆಯಲೊಬ್ಬನೆ ಕೆಟ್ಟ ನೀನೆಂದ || ೨೩

ಅವರು ಬದುಕಿದರೈವರೂ ನಿ
ನ್ನವರೊಳಗೆ ನೀನುಳಿಯೆ ನೂರ್ವರು
ನವಜುತವರೈವರು ಕುಮಾರರು ಸೌಖ್ಯ ಜೀವಿಗಳು |
ಜವನ ಸಿವಡಿಗೆ ಹತ್ತಿದರು ನಿ
ನ್ನವರು ಮಕ್ಕಳು ನೂಲು ದೈವವ
ನವಗಡಿಸಿ ದುಃಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದೈ ತಂದೆ ಕುರುರಾಯ || ೨೪

ಗೆಲಿದನರಸನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರ
ದೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಿಸು ಗುಡಿಯನೆಂಬೆನೊ
ತಲೆಬಳಿಚಿ¹ ತಾನೋಡಿ ಬದುಕಿದನೆಂಬೆನೋ ಮೇಣು |
ಲಲನೆಯರಿಗೇನೊಸಗೆ ಕುರುಡನ
ನಳಿಸುವೆನೊ ನಗಿಸುವೆನೊ ತಾಯಿಗೆ
ಕಲಿಸು ಬುದ್ಧಿಯನೇನನೆಂಬೆನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || * ೨೫

ಏನು ಸಂಜಯ ಕೌರವೇಶ್ವರ
ನೇನ ಮಾಡಿದನಲ್ಲ ಕೊಂತೀ
ಸೊನುಗಳೊಳಾರಳಿದರು ನಮ್ಮ ಥಟ್ಟಿನಲಿ |
ಏನು ಹದನೈ ಶಕುನಿ ರಣದೊಳ
ಗೇನ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಬೆಸಗೊಳ
ಲೇನನೆಂಬೆನು ತಾಯಿ ಗಾಂಧಾರಿಗೆ ರಣೋತ್ಸವವ || ೨೬

¹ ಬೆರಸಿ (ಕ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಲ್ಲ.

ಹಿಂದೆ ರಾಯನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯ
ತಂದು ¹ಭಾರಿಯ¹ ಭಂಗಬಡಿಸಿದೆ
ಬಂದು ಹರಿಯ್ಯುದೂರ ಬೇಡಿದರವರ ಚಿತ್ತದಲಿ |
ಕಂದ ಬಿತ್ತಿವೆ ಕದನದಲಿ ನೀ
ನೊಂದು ನೆಳಲುಳಿಯಲು ಸಹೋದರ
ವೃಂದ ತನುಜಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರಳಿದರದಲುಂದ || ೨೭

ಕೇಳು ಸಂಜಯ ಪೂರ್ವ ಸುಕೃತದ
ಶಾಳಿವನವೋಗಿದೊಡೆ ಭಾರಿಯ
ತೋಳುಗುತ್ತಿನ ಜಯ²ಲಕುಮಿ² ಜಂಗ³ಳ³ವ ⁴ಜಾಹ್ನಿ⁴ದಡೆ |
ಭಾಳಲಿಪಿಗಳ ಲೆಕ್ಕವನು ಪ್ರತಿ
ಕೂಲವಿಧಿ ಪಲ್ಲಟಿಸಿ ಬರದಡೆ
ಹೇಳಿ ಫಲವೇನೆನುತ ತುಂಬಿದನರಸ ಕಂಬನಿಯ || ೨೮

ಕದಡಿತಂತಃಕರಣ ವಿಕ್ರಮ
ದುದದಿ ನೆಲೆಯಾಯಿತು ನಿರರ್ಥಕೆ
ಬದಲುಡಡೆ ⁵ಫಲವೇನು⁵ ಸಂಜಯ ಹಿಂದನೆಣಿಸಿದರು |
ಕದನದಲಿ ದುಶ್ಯಾಸನನ ತೇ
ಗಿದನಲಾ ಬಕವೈರಿ ತಮ್ಮನ
ನುದರದಲಿ ತೆಗೆವನು ವಿಚಿತ್ರವ ನೋಡು ನೀನೆಂದ || ೨೯

ನರನ ಬಸುರಲಿ ಕರ್ಣನನು ⁶ಭೂ
ವರನ⁶ ನೀಳಿದು ಶಲ್ಯನನು ಕಾ
ತರಿಸಿದರು ಶಕುನಿಯನುಳೂಕನ ಯಮಳರಿಬ್ಬರಲಿ |
ಹರಿಬಕಿ⁷ದಿರಾಗಲಿ⁷ ಮುರಾಂತಕ
ಹರಹಿಕೊಳಲಿ ಮದೀಯಬಾಹು
ಸ್ವರಣಶಕ್ತಿಗೆ ಭಂಗಬಾರದು ನೋಡು ನೀನೆಂದ || * ೩೦

ಕಾನನಕೆ ಕೈಯಿಕ್ಕುವರೆ ಪವ
ಮಾನ⁸ನನು ಪಾವಕನು ಬಯಸುವ
ಭಾನು ಭಾರಿಯ ತಮವ ತಿವಿವನದಾರ ನೆರವಿಯಲಿ* |

¹ ಸಭೆಯಲಿ (ಕ). ² ವಧುವ (ಕ). ³ ಣ (ಗ.ಟ). ⁴ ದಾಂಟಿ (ಘ.ತ). ⁵ ಬೆದಲುಡಡೆ (ಕ). ⁶ ನೃಪನರನ (ಕ). ⁷ ದೆಲಾಗಡೆ (ಘ.ತ).
* (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೩೦-೩೧ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳು ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಿವೆ. ⁸ ಸುಖಗಾ
ರೊಲವು ತಿವಿರವ ಭಾನು ತೊಲಗಿಸಿ ಕಳೆವ ನೋಡಲದಾರನೆರವಿನಲಿ (ತ).

ಈ ನಿಭೃತ ಗದೆಯಿರಲು ಕುಂತೀ
 ಸೂನುಗಳ ಕೈಕೊಂಬೆನೇ ಮನ
 ಪೀನ^೧ನೈ ನಿ^೨ನಕಟ ಸಂಜಯ ಎಂದನಾ ಭೂಪ ||

೩೧

ಅಳು ಬಿದ್ದುದು ಬೇಹ ನಾಯಕ
 ರೋಲ^೩ಗಿ^೪ನಿತಮರಿಯರನೀ ರಣ
 ದೂಳಿಗಕ ನಾನೊಬ್ಬನೆಂದೇ ನಿನಗೆ ತೋ^೫ಱಿತಲಾ^೬ |
 ಆಳ ಹಂ^೭ಗನು^೮ ನಾಯಕರ ಬಿಲು
 ಗೋಲ ಜೋಡಿನ ಬಲವ ಚಿತ ದೊ
 ಳಾಳಿದೊಡೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯನ ಕಂದನಲ್ಲೆಂದ ||

೩೨

ಖಾತಿ ಕಂದದು ಮನದ ಧೈರ್ಯದ
 ಧಾತು ಕುಂದನು ಲಜ್ಜೆಯಭಿಮತ
 ಜಾತಿಗಡದು ವಿರೋಧ ಬಿಡದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾಧ್ಯರಲಿ |
 ಏತಕಿದು ನಿನ್ನೀ ಪ್ರಳಾಪ ವಿ
 ಧಾತರಿಪು ಕುರುರಾಯನೆಂಬೀ
 ಖ್ಯಾತಿಯಲ್ಲದೆ ಬೇಱಿ ರಾಜ್ಯವನೊಲ್ಲೆ ನಾನೆಂದ ||

೩೩

ಜೀಯ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಿಗೆ ಗುರುಗಾಂ
 ಗೇಯ ವಿದುರಾದಿಗಳು ಹೇಳಿದ
 ಜೋಯಿಸವ ಕೈಕೊಂಡಿರೇ ^೧ನೋಮ್ಮೀ ಪ್ರಳಾಪದಲಿ |
 ರಾಯ ಫಲವೇನೈ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ರಾಯನೊಲಿದಂತಿರಲಿ ನಿಮ್ಮಯ
 ತಾಯಿತಂದೆಗೆ ಹೇಳ್ವೆನೇನನು ಬುದ್ಧಿಗಲನೆಂದ ||

೩೪

ಇದೆ ಸರೋವರವೊಂದು ಹರಿದೊ
 ರದಲಿ ಭುವನಖ್ಯಾ^೨ತ ತನ್ನ
 ಧೈದಲಿ^೩ ಮುಳುಗಿಹೆನೊಂದುದಿನ ಪರಿಯಂತ ಸಲಿಲದಲಿ |
 ಕದನದಲಿ ಕೌಂತೇಯರನು ಯಮ
 ಸದನದಲಿ ತೋಱುವೆನು ತಾನೆಂ
 ಬುದು ರಹಸ್ಯವು ಜನನಿ ಜನಕಂಗುಹು ನೀನೆಂದ ||

೩೫

^೧ ನೇತಾ (ಬ). ^೨ ಯು (ಬ.ಗ.ತ). ^೩ ಉವೆನು (ಬ). ^೪ ಗವ (ತ).
^೫ ನಿ (ಪ್ರ.ಖ.ದ.ತ). ^೬ ತಿಯೊಳು ಧ್ಯಾನದಲಿ (ತ).

ತೆಗೆಸು ಪಾಳೆಯವೆಲ್ಲವನು ಗಜ
ನಗರಿಗೈದಿಸು ರಾಣಿಯರ ದಂ
ಡಿಗೆಯ ಕಳುಹಿಸು ಸೂತಸುತ ದುಶ್ಯಾಸನಾದಿಗಳ |
ಹಗೆಯ ವಿಜಯವ ಹರಹದಿರು ನಂ
ಬುಗೆಯ ನುಡಿಯಲಿ ಭಾನುಮತಿಯರ
ಬಗೆಯ ಸಂತ್ಯಜೆಂದು ಬೇಳ್ಳೆನ್ನಿದನು ಸಂಜಯನ ||

೩೩

ಎನುತ ಸಂಜಯಸಹಿತ ಕೌರವ
ಜನಪ ಬಂದನು ತತ್ಸರೋವರ
ಕನಿಲನಿದಿರಾದನು ಸುಗಂಧದ ಶೈತ್ಯಪೂರದಲಿ |
ತನುವಿಗಾಪ್ಯಾಯನದಿನಂತ
ರ್ಮನಕೆ ಪಲ್ಲಟವಾಯ್ತು ಭೀಮನ
ಜನಕನಿಡಿದನು ತನ್ನ ಗುಪ್ತಸ್ಥಾನಸಂಗತಿಯ ||

೩೪

ಉಲಿವ ಕೋಕಿಲ ಪಾಠಕರ ಮೊರೆ
ವಳಿಕುಳದ ಗಾಯಕರ ಹಂಸಾ
ವಳಿಯ ಸುಭಟರ ಜಡಿವ ಕೊಳರೈಕ್ಕಿಗಳ ಪಡಿಯುರ |
ಅಲರ್ಧ ಹೊಂದಾವರೆಯ ನವಪರಿ
ಮಳದ ಸಿಂಹಾಸನದಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲಲನೆಯೊಲಗಶಾಲೆಯಂತಿರೆ ಮುಖದುದಾ ಸರಸಿ ||

೩೫

¹ಬಂದಿ ತಡಿಯಲಿ ಸಂಜಯನ ಕರೆ
ಬಂದನೀ ಸರಸಿಯಲಿ ತಾನಿಹೆ
ನಿಂದಿನೀ ದಿವಸವನು ಕಳೆವನು ಕೊಳನ ಮಧ್ಯದಲಿ |
ಮುಂದೆ ಪಾಂಡವರೈವರನು ಗೆಲಿ
ದಂದು ಹೊಗುವನು ಗಜಪುರವನಿಂ
ತೆಂದು ಜನನಿಗೆ ಜನಕವಿದುರರಿಗಿಹುಹಾ ನೀನೆಂದ ||

೩೬

ಚಾರು ಚಂದ್ರೋಪಲದ ರಮ್ಯಾ
ಗಾರದಲಿ ಪುಣಿಮಯದ ಬಹುವಿ
ಗ್ಧಾರ ಭದ್ರೋಪರಿಯ ಭವನದ ಚಿತ್ರಶಾಲೆಯಲಿ |

ಸಾರಮಣಿ ಪರಿಯಂಕ¹ ಪರಿಸಂ
 ಸ್ವಾ¹ರದಲಿ ಮಲಗುವ ಮಹೀಪತಿ
 ನೀರೊಳೊಳಗುವನೆಂದು ಸಂಜಯನೊಲಿದನು ಹೊರಳಿ || ೪೦

ಒಲಿದಿರು ಸಂಜಯ ವಿರೋಧಿಗ
 ಳವ²ರಾನಿ²ದ್ದೆಡೆಯನಿಲ್ಲಯೆ
 ಮಹಿದು ಕಳಿ ಪಾಳೆಯವ ತೆಗಸಬುಜಾಕ್ಷಿಯರ ಕಳುಹು |
 ತೆಹಿಹುಗೊಡು ನೀ ಹೋಗೇನುತ ಮುಂ
 ಜೆಹಿಗನಳವಡೆ ಸೆಕ್ಕಿ ಪೂರ್ವದ
 ಲಹಿದ ಸಲಿಸ್ತಂಭ³ವಿದ್ಯೆಯನರಸ ಚಿಂತಿನಿದ⁸ || ೪೧

ಚರಣವದನ¹ಕ್ಷಾಲನಾಂತಃ
 ಕರಣಶುದ್ಧಿಯಲಾ⁴ಚಮನವಿ
 ನ್ನ⁵ರಣದಲಿ ಸತ್ಪ್ರಣವವಂಗನ್ಯಾಸವಿಧಿಗಳಲಿ |
 ವರುಣ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರದ ಜಪ⁶ಪರಿ
 ಕರಣದಲಿ ನಿರ್ಣಾಕ್ತ ಚೇತಃ
 ಸ್ಫುರಣಸಲಿಲ್⁵ಸ್ತಂಭನವನವನೀಶ ಮಂತ್ರಿಸಿದ || ೪೨

ದ್ವೈಮಣಿ ಮೊದಲಾದವಳ ಸುರರಿಗೆ
 ನಮಿಸಿ ವರುಣಧ್ಯಾನವನು ಹೃ
 ತ್ಯಮಲದಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ನಾಲುಕು ದೆಸೆಯನಾರೈದು |
 ಕುಮತಿಯಿಳಿದನು ಜಾನು ಕಟಿ ಹೃ
⁶ತ್ಯಮಲಗಳ ಮುಖ⁶ ಮೂರ್ಧ ಪರಿಯಂ
 ತಮರಿದುದು ಜಲ ಕೊಳನ ಮಧ್ಯದಲರಸ ಪವಡಿಸಿದ || ೪೩

ಕುರುಪತಿಯ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಸಂಜಯ
 ಮರಳಿದನು ತನಗಾದ ಹಿಂದಣ
 ಪರಿಭವವ ನೆನೆದಡಿಗಡಿಗೆ ಕಂಪಿಸುತ ಮನದೊಳಗೆ |
 ಧುರದ ಮಧ್ಯದೊಳೊಬ್ಬನೇ ನಡೆ
 ತರುತ ಭೂತಾವಳಿಯನೀಕ್ಷಿಸಿ
 ಗುರುವ ನೆನೆದನು ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಮಹೀಪಾಲ || * ೪೪

¹ ಬಹುವಿ (ಘ.ತ). ² ರೆನ್ನಿ (ಟ.ದ). ³ ಮಂತ್ರವನರಸ ಜಪಿಸಿದನು (ಬ.ಪ). ⁴ ಕ್ಷಾಲನಾದಂತರ ಪದತ್ರಯದಾ (ಕ), ವ ತೊಳೆದು ತದನಂತರ ಪದತ್ರಯದಾ (ಬ). ⁵ ವಿಶ್ವರಣದಂಗೀಕೃತದ ಬೇತಃಸ್ಫುರಣನಾದಿಪಯೋಧಿ (ಗೃ.ತ). ⁶ ಧ್ವಮಗಳಾನನ (ಘ.ತ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಬ.ಘ.ತ.) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲ.

ಬರುತ ನಂಜಯ ದೂರದಲಿ ಕೃಪ
 ಗುರುಸುತರ ಕೃತವರ್ಮಕನ ಕಂ
 ಡರಿರಥಿಗಳಿವರಲ್ಲಲೇ ಶಿವಶಿವ ಮಹಾದೇವ |
 ಭರತಕುಲ ಮೊದಲೊಂದು ಬಳಿಕಾ
 ಯೈರಡುಕವಲೊಬ್ಬರಿಗೆ ಜಯವಿ
 ಸ್ತರಣ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ||

೪೫

ಮೂಞನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ರಾಯಧರ್ಮಜ ಯಮಳ ಫಲಗುಣ
ವಾಯುಸುತರಱಿಸಿದರು ಕೌರವ
ರಾಯನನು ಕಳನೊಳಗೆ ಕಾಣದೆ ಮುತ್ತಿದರು ಕೊಳನ ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಸಂಜಯ ಬರುತ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲನಱಿಕೆಯ ಭೀಮನವರಿವರಲ್ಲಲೇ ಎನುತ |
ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿರ ಬರಬರಲು ಸಮ
ಪಾಳಿಯಲಿ ರಥ ಮೂಱಿಲಿ ಕೃಪ
ಕೋಲಿ ಗುರುನ ಮಗನಲಾ ಎನುತಲ್ಲಗೈತಂದ || ೧

ಇಳಿದು ರಥವನು ಸಂಜಯನ ಬರ
ಸೆಳೆದು ತಕ್ಕೈಸಿದರು ಹಗೆಯಲಿ
ನಿಲುಕಿ ಬಂದೈ ಭಾಗ್ಯದಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪತಿಯ |
ಕಲಹಗತಿಯೇನಾಯು ಶಕುನಿಯ
ದಳದೊಳಿದ್ದನು ಕೌರವೇಶ್ವರ
ನುಳಿದನೇ ಹದನಾವುದೆಂದರು ಭಟರು ಸಂಜಯನ || ೨

ಅಱಿದುದಿಲ್ಲಾ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ನಱಿಸಿ ಶಕುನಿಯ ದಳವ ಮುತಿ¹ದ
ರಿಱಿದರವರ ತ್ರಿಗರ್ತರನು² ಸೌಬಲ³ ಸುಶರ್ಮಕರ |
ಮುಱಿದ³ ಬವರವ³ ಬಲಿದು ಗಜ ನೂ
ಱಿಲಿ ಹೊಕ್ಕನು ರಾಯನಹಿತ⁴ರ⁴
ಜಱಿದು⁵ ರ್ಭಾ⁵ಡಿಸಿ ಬೀದಿವರಿದನು ರಾಯದಳದೊಳಗೆ || ೩

ಬಳಿಕ ಭೀಮನ ಗದೆಯಲಿಭತತ
ವಳಿದರೊಬ್ಬನೆ ತಿರುಗಿ ಹಾಯ್ದನು
ಕೊಳುಗುಳದ ಕೋಳ್ಳು ದಿಯ ಕೋಲಾಹಲದ ಕೆನಱಿನಲ |

¹ ದುತಱಿ (ಬ). ² ಶಕುನಿಯ (ಘ.ತ) ³ ಬಲವನು (ಬ). ⁴ ನ (ಕ).
⁵ ಜೋ (ತ).

ತಲೆಗೆ ಬಂದುದು ತನಗೆಯಾಕ್ಷಣ
ಸುಳಿದರೆವ್ಯಾರಾಧ್ಯ¹ವರ¹ ಮುನಿ
ತಿಲಕ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವರು ಕೃಪೆಯ ಭಾರದಲಿ ||

೪

ಸೆಳೆದುಕೊಂಡನು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಹೆಡ
ತಲೆಯನೊಡೆದು ಕೃಪಾಳು ತನ್ನನು
ತಲೆಬಳಿಚಿ ಕಳುಹಿದರೆ ಬಂದೆನು ರಾಯನಟಕೆಯಲಿ
ಬಳಲಿ ಬೀಳುತ್ತೇಳಿತೊಬ್ಬನೆ
ತಲೆಮುಸುಕಿನಲಿ ನಡೆಯೆ ಕಂಡೆನು
ನೆಲನೊಡೆಯನಹುದಲ್ಲೆನುತ ಸುಳಿದೆನು ಸಮೀಪದಲಿ ||

೫

ಕಂಡೆನರಸನ² ಸಿಬ್ಬರವ ಬಳಿ
ಕಂಡಲೆದುದತಿಶೋಕಶಿಖೆ ಕೈ²
ಗೊಂಡುದಿಲ್ಲರೆಫುಳಿಗೆ ಬಳಿಕೆಚ್ಚತ್ತು ಕಂದೆಹಿದು |
ಬಂಡಿಸಿದನೆನ್ನೆಬ್ಬೆಯನು ಹುರಿ
ಗೊಂಡುದಾತನ ಸತ್ಪವಾತನ
ದಂಡಿಯಲಿ ಬಹರಾರು ಸುರ ನರ ನಾಗಲೋಕದಲಿ ||

೬

ಬಂದನೆನ್ನನು ಸಂತವಿಡುತಲ
ದೊಂದು ಸರಸಿಯ ತಡಿಯಲಳವಡೆ
ನಿಂದು ನಂವರಿಸಿದನು ಗದೆಯನು ಬಾಹುಮೂಲದಲಿ |
ತಂದೆಗಟುಹಂದೆನೆಗೆ ಹೇಳಿದು
ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆಡಬಲನನಾರೈ
ದಂದವಳಿಯದೆ ನೀರ ಹೊಕ್ಕನು ಕಾಣಿನವನಿಪನ ||

೭

ಅವರು ಕಂಬನಿದುಂಬಿದರು ಕೌ
ರವ ಮಹಾವಂಶಾಭಿಚಾರ
ವ್ಯವಸಿತಕೆ ಫಲವಾಯ್ತಲಾ ಯಮನೆಂದನಾದಿಗಳ |
ಶಿವಶಿವಾ ಪವಡಿಸಿತೆ ಚತು³ರ³
ರ್ಣವ⁴ವಿಪರಿ⁴ಪರಿಧಾನ ಪೃಥ್ವೀ
⁵ಧವನ⁵ ಬಾಳಿಕೆ ನೀರೊಳಿಂದಳಲಿದನು ಗುರುಸೂನು ||

೮

¹ ಪದ (ಘ.ತ). ² ಬರಬರಲು ಬಳಿಕಂಡಲೆದುದತಿಶೋಕರಸವಲೆ
(ಬ.ಘ.ತ). ³ ರಾ (ಸ). ⁴ ವಿಧಿಯ (ಘ.ತ). ⁵ ಯುವತಿ (ಕ).

ಅಳಲದಿರಿ ಗಜಪುರಿಗೆ ಸತಿಯರ
 ಕಳುಹುವೆನು ನೀವವನಿಪಾಲನ
 ತಿಳುಹಲಾಪಡೆ ಸಂಧಿಗೊಡಬಡಿಸುವದು ಕುರುಪತಿಯ|
 ಕೊಳನ ತಡಿಯಲಿ ಕಾಣದಂತಿರೆ
 ಬಳಸಿ ನೀವೆಂದವರನತ್ತಲು
 ಕಳುಹಿ ಸಂಜಯ ಬಂದು ಹೊಕ್ಕನು ನೃಪನ ಪಾಳೆಯವ|| ೬

ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದಖಳ ಸಚಿವರ
 ಕರನಿದನು ¹ನರಾಹಸ್ಯವನು ವಿ
 ಸ್ತರಿಸಿದನು ಸರ್ವಾಪಹಾರವ ನೃಪಪಲಾಯನವ|
 ಅರಸಿಯುಡಿದಳು ಭಾನುಮತಿ ಮಿ
 ಕ್ಕರನಿಯರಿಗುಹಿಸಿದಳಂತೆ:
 ಪುರದೊಳಲ್ಲಿಂದಲ್ಲ ಹರೆದುದು ಕೂಡೆ ರಣಭೀತಿ|| ೧೦

ಕೂಡೆ ಗಜಬಜವಾಯ್ತು ಪಾಳೆಯ
 ಪೊಡಿತಲ್ಲಿಯದಲ್ಲ ಜವ
 ಳ್ಲಾಡಿದುದು ²ಕ್ರಿಯವಿಕ್ರಯದ ವಾಣಿಜ್ಯವೀಧಿಯಲಿ² |
 ಹೂಡಿದವು ಬಂಡಿಗಳು ಹರಿದೆಡೆ
 ಯಾಡಿದವು ಕೊಲ್ಲಾರಿಗಳು ರಥ
³ಗೂ³ಡಿದವು ಬದ್ಧರದ ದಂಡಿಗೆ ಬಂದವರಮನೆಗೆ|| ೧೧

ಭಾನುಮತಿ ಹೊಟವಂಟಳರಸನ
 ಮಾನಿನಿಯರು ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯೊ
 ಳಾನನೇಂದುಪ್ರಭೆ ವಿಭಾಡಿಸೆ ಬಿನಿಲ ಬೇಗೆಗಳ|
 ಭಾನುದತ್ತನ ಸ್ವೆಂಧವನ ರವಿ
 ಸೂನುವಿನ ದುಶ್ಯಾಸನನ ಜಲ
 ಜಾನನೆಯರೊಗ್ಗಿನೆಲ ರಥವೇಡಿದರು ದುಗುಡದಲಿ|| ೧೨

ಸರಕಹಿಡಿದವು ಬಂಡಿ ಶತಸಾ
 ವಿರ ನೃಪಾಲಯದಿಂದ ವಿವಿಧಾ
 ಭರಣಭರಿತದ ಭೂರಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ⁴ಘಾಡಿಸಿತು⁴ ರಥವ|

¹ ರಾ (ಟ.ದ). ² ವಿಕ್ರಯಪ ವಿಪಣಿಪ್ರಾಧಿಗಳ ವೀಧಿಗಳ (ತ). ³ ಹೂ (ಕ.ಖ). ⁴ ಪೂರಿಸಿತು (ಕ).

ವರದುಕೂಲದ ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮದ

¹ಧರದದಿಂ¹ದೊತ್ತಿ ದೆವು ²ಚಾಮೀ

ಕರಮಯದ ಬಹುವಿಧದ ಭಾಂಡದ ಬಂಡಿ ನೂಕಿದವು²|| ೧೩

³ಬ³ಳಿಯ ಚೌರಿಯ ಹೊಹಿಯ ಚಿತ್ರಾ

ವಳಿ ವಿಧಾನದ ಹಾಸುಗಳ ಹೊಂ

ಬಳಿಯ ತೆರೆನೀರೆಗಳ ಭತ್ತ ವ್ಯಜನ ನೀಗುರಿಯ|

ಹೊಳೆವ ⁴ಪಟ್ಟಿಯಲೋಡಿಗೆಯ⁴ ಹೊಂ

ಗೆಲನಡೊಳುರುಗಳ ಸುವರ್ಣಾ

ವಳಿಯ ದಿಂಡುಗಳೊಟ್ಟಿದವು ಬಂಡಿಗಳ ಜವ ಜಡಿಯೆ||* ೧೪

ಕರವತಿಗೆ ಹೊಂಗಳನ ಹೊಂಗೊ

ಪ್ಪರಿಗೆ ದೀಪಸ್ತಂಭ ಹೇಮದ

ಸರಪಣಿಯ ಮಣಿಮಯದ ಜಂತ್ರದ ಜೀವಪುತ್ರ⁵ಗಳ⁵ |

ಮರಕತದ ಮ⁶ಧು⁶ಪಾತ್ರೆಯ ನೀಲದ

ಕರಗ ವೈಡೂರಿಯದ ಪಡಿಗವ

ಚರರು ತಂದೊಟ್ಟಿದರು ಬಂಡಿಗೆ ಭಾರನಂಪೆಯಲಿ||* ೧೫

ಮೆಹಿವ ಗಜ ಹಯಶಾಲೆಯಲಿ ಮೈ

ಮುಹುಕ ವೃದ್ಧ ವ್ಯಾಧಿತಾವಳಿ

ಮುಹುಗುದುರೆ ಮುಹಿಯಾನೆ ತೆಗೆದವು ಲಕ್ಕ ನಂಪೆಯಲಿ|

ಉಹುವ ಭಂಡಾರದ ಮಹಾರ್ಘದ⁷

ನೆಹಿವಣಿಗೆ ಗಾಢಿಸಿತು ಬೀದಿಯ

ತೆಹು ಕೆತ್ತವು ಹೊತ್ತ ಸರಕಿನ ಬಹಳ ಬಂಡಿಗಳ||* ೧೬

¹ ಧರದಲಂ (ಘ), ಧರಗಳಿಂ (ತ), ² ಪರಿಪರಿಯ ಹೇಮದಬಂಡಿ ಬಹು ವಿಧದಿಂದ ಜೋಡಿಸಿತು (ಬ), ³ ಬಿ (ಬ.ಟ.ದ) . ⁴ ಹೇಮದ ತೊಡಿಗೆಯನು (ಕ), ⁵ ಕೆಯ (ಟ.ದ). ⁶ ಣಿ (ಟ.ದ).

*೧೪-೧೫ ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳು (ತ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಿವೆ. ೧೫-೧೬ ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳು (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ೧೫ ನೆಯ ಪದ್ಯವಾದ ಮೇಲೆ (ಗ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ :

ವರತನುನಕೀವಣದ ಹೋಮದ! ಹರಿಯಹರಿಯಣಗಳಂತರತರ

ವರಿದುಮೆರೆದಿಹ ಕೆಲದ ತಟ್ಟಿಯ ಪರಿಯ ತಟ್ಟಿಗಳ|

ಧರದರೊಟ್ಟಿದ ಕೋಟನಂಪೆಯ| ನಿರದಕಾಂಚನ ರಚಿತನಾನಾ

ಪರಿತ್ರಮೋಹದ ಭಾಜನಂಗಳ ರಥದ ಮಧ್ಯದಲಿ||

⁷ ನ೯ವ (ಕ), ಧ೯ದ (ಬ.ಟ.ಪ).

ರಾಯನರಮನೆ ಮಂಡವಿಗೆ ಗುಡಿ
 ಲಾಯ ಚವುಕಿಗೆ ನಿಖಳ ಭವನನಿ
 ಕಾಯವನು ತೆಗೆದೊಟ್ಟಿ ದರು ಬಂಡಿಗಳ ಹಂತಿಯಲಿ|
 ರಾಯನನುಜರ ದ್ರೋಣ ಕೃಪ ರಾ
 ಧೇಯ ಸೈಂಧವ ಶಕುನಿ ರಾಜಪ
 ಸಾಯಿತರ 'ಗುಡಿಗೂಢ' ಚಂಪಯವೇಷಿದವು ರಥವ ||

೧೭

ಪಾಳೆಯಕೆ ಗಜಪುರದ ವಂಕಕೆ
 ಕೀಲಿಸಿತು ದಂಡಿಗೆಯ ಸಂದಣಿ
 ಮೇಲುಸರಕಿನ ಬಂಡಿ ತಲೆವೊಡೆಯೆತ್ತು ಕಂಬಿಗಳ|
 ಹೇಳಲೇನು ಸಮುದ್ರ ವಿಭವವ
 ನೇಳಿಸುವ ಪಾಳೆಯದ ನಿರಿ ಶೂ
 ನ್ಯಾಲಯಕೆ ಜೋಡಿಸಿತಲೈ ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಪ ||

೧೮

ತುಂಬಿತಿದು ಗಜಪುರವನಲ್ಲಯ
 ಕಂಬನಿಯ ಕಾಲುಮೆಯನದನೇ
 ನೆಂಬೆನ್ನೆ ಗಜಬಜಿಕೆ ಮೊಳೆತುದು ಕೇರಿಕೇರಿಯಲಿ|
 ಲಂಬಿಸಿತು ಭಯತಿಮಿರ ಶೋಕಾ
 ಡಂಬರದ ಡಾವರ ವಿವೇಕವ
 ಝೊಂಬಿಸಿತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಿದುರರ ಪೌರಪರಿಜನದ ||

೧೯

ಬಂದು ಸಂಜಯನಂಧನೃಪತಿಯ
 ಮಂದಿರವ ಹೊಕ್ಕು ಬಿಳ ನಾರೀ
 ವೃಂದವನು ಕಳುಹಿದನು ದಂಡಿಗೆಗಳಲಿ ಮನೆಮನೆಗೆ|
 ಬಂದರಾರನೆ ಸಂಜಯನು ಜೀ
 ಯೆಂದಡುತ್ತಾಹದಲಿ ಬಂದೈ
 ತಂದೆ ಸಂಜಯ ಬಾಯನುತ ತಡವಿದನು ಬೋಳೈಸಿ ||

✓ ೨೦

ಹೋಗಿ ತಳುವಿದೆ ಕಾರವೇಂದ್ರನ
 ನೀಗಿದಳೆ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪಾಂಡವ
 ರಾಗುಹೋಗೇನಾಯ್ತು ಶಕುನಿಯ ಹಯದ ಮೋಹರವ |

ತಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿದನೆ ಭೀಮ¹ನೀ ಮೇ
 ಲ್ಲೋಗಿನಾಹವ² ಪೇನು ರಾಯನ
 ತಾಗು ಧಟ್ಟೀನಾಯ್ತು ಸಂಜಯ ತಿಳಿಯಹೇಳೆಂದ ||

೨೧೬

ಶಕುನಿ ಬಿದ್ದನು ಜೀಯ ಸಹದೇ
 ವಕನ ಕೈಯಲ್ಲೊಳೂಕ ಮಡಿದನು
 ನಕುಲನಂಬಿನಲಾ ತ್ರಿಗರ್ತ ಸುಶರ್ಮಕಾದಿಗಳು |
 ಸಕಲ ಗಜಹಯಸೇನೆ³ 2ಸಮ2ಸ
 ಪ್ರಕರು ಪಾರ್ಥನ ಶರದಲಮರೀ
 ನಿಕರವನು ಸೇರಿದರು ಹೇಳುವುದೇನು ರಣರಸವ ||

೨೨೬

ಬಳಿಕ ನೂತನೆಯಲಿ ನಿನ್ನವ
 ನಳವಿಗೊಟ್ಟನು ಭೀಮಸೇನನ
 ಚಲಗತಿಯ³ ಚಾತುರ ಚಪೇಟ ಪದ³ಪ್ರಹಾರದಲಿ ||
 ಕಳನೊಳಗೆ ಕೋಡೂಷಿ ಮಗ್ಗುಲ
 ನೆಲಕೆ ಕೀಲಿಸಲಾನೆಯಿಂದಿಳೆ
 ಗಿಳಿದು ಹಾಯ್ದು ನು ಭಯದಿನೇಕಾಂಗದಲಿ ಕುರುರಾಯ ||

೨೩೬

ಕುರುಪತಿಯನುತು ತಾನ್ಯೆ ಗಿಸು
 ತರಲು ಸಾತ್ಯಕಿ ಕಂಡು ಸೂರಿಯ
 ಲುರವಣಿಸಿ ಹರಿತಂದು ಹಿಡಿದನು ಹೊಯ್ದು ಕೆಲಬಲನ |
 ಕರೆದು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ತನ್ನಯ
 ಶಿರವನರಿಯನೆ ಬಳಿಕ ಸಾತ್ಯಕಿ
 ಕರದ ಖಡುಗವನುಗಿದು ಹೂಡಿದನೆನ್ನ ಗಂಟಲಲಿ ||

೨೪೬

ಜಲಧಿಯಲಿ ಫಣಿವದನದಲಿ ರಿಪು
 ಬಲದ ಮುಖದಲಿ ನಿಡಲಿ ಹೂಯ್ದಲಿ
 ಹಳುವದಲಿ ಗಿರಿಶಿಖರದಲಿ ದಾವಾಗ್ನಿ ಮಧ್ಯದಲಿ
 ನಿಲುಕದಡೆ ಬಿಡಿಸುವವಲೇ ಪ್ರತಿ
 ಫಲಿತ⁴ ಪೂರ್ವಾದತ್ತ⁴ ಪುಣ್ಯಾ
 ವಳಿಗಳೆಂಬುದು ತನ್ನೊಳಾದುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ||

೨೫೬

¹ ನೀ ಮೇಲ್ಪಾಂಗಿನಾಹವ (ಕ), ನೀಗಿನಮೇಲ್ಗಣಾಹವ (ಬ), ಮೇಲಣ
 ರಾಗಿನಾಹವ (ಘ). ² ಶಂ (ಟ). ³ ಚಾಪಳಚಪೇಟಪದ (ಕ), ಕೈಚಳಕದಲಿ
 ಸೇನಾ (ಗ), ಚಾತುರ್ಯಪೀಠಪದ (ಘ.ತ), ಚತುರೋಪಪವಮಾನ (ಟ).
⁴ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತದ (ಗ ಘ.ಟ).

ಆವ ವಹಿಲದೊಳಾದು¹ದಾವಿ
 ಭಾವ²ವೆಂದಾನಪಿಯನಾಗಳೆ
 ದೇವಮುನಿಯಡ್ಡೈನಿ ಹಿಡಿದನು ಕೊರಳಡಾಯುಧವ |
 ನಾವು ತಪ್ಪಿತು ಬಾದರಾಯಣ
 ನೋವಿ ಕೃಪೆಯಲಿ ಮೈದಡವಿ ನಂ
 ಭಾವಿಸುತ ಕುರುಪತಿಯನಪಿಸೆಂದೆನಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ||

೨೬

ಬೀಳುಕೊಂಡೆನು ಮುನಿಯನವನೀ
 ಪಾಲಕನನಿಡಿದೆನು ಕಳನೊಳು
 ನಾಲ ಹೆಣನೊಟ್ಟಿಲ ಕಬಂಧದ ರುಧಿರಪೂರದಲಿ
 ಬೀಳುತೇಳುತ ನಿಲುತ ಬಳಲಿದು
 ಕಾಲನಡೆಯಲಿ ಸುಳಿವ ಕುರುಭೂ
 ಪಾಲಕನ ಕಂಡೊಡನೆ ಬಂದೆನು ಕೊಳನ ತಡಿಗಾಗಿ ||

೨೭

ಇಳಿದು ನರನಿಯ ಮಧ್ಯದಲಿ ನೃಪ
 ತಿಲಕ²ನಿಂದನು² ಪಾಳೆಯವ ನೀ
 ಕಳುಹು ಗಜಫರಿಗೆನಲು ಬಂದೆನು ಪಥದ ಮಧ್ಯದಲಿ
 ಸುಳಿವ ಕಂಡೆನು ಕೃಪನನಾ ಗುರು
 ಗಳ ಮಗನ ಕೃತವರ್ಮಕನನಂ
 ದುಳಿದ ಮೂವರ ಕಳುಹಿದೆನು ಕುರುಪತಿಯ ಹೊರಗಾಗಿ ||

೨೮

ತಂದೆನಿಟ್ಟಿಗೆ ನಕಲ ನಾರೀ
 ವೃಂದವನು ಕುರುಪತಿಯ ನೇಮದ
 ಲಿಂದಿನೀ ವೃತ್ತಾಂತ³ವರ್ತಿಸಿ³ತಿಲ್ಲ ಪರಿಯಂತ |
 ಮುಂದೆ ಹೇಳುವುದೇನು ನೀ ಬೆನ
 ಸೆಂದಡವನೀಪತಿಯ ಹೊರಗೈ
 ತಂದನೇ ಗುರುನೂನು ಮೇಲಣ ಕದನ ಹೇಳಿಂದ ||

೨೯

ಅರಸ ಕೇಳ ಕೃಪ ಗುರುಜ ಕೃತವ
 ರ್ಮರು ರಥಾಶ್ವಂಗಳನು ದೂರದ
 ಲಿರಿಸಿ ತಲೆಮುಸುಕಿನಲಿ ಬಂದರು ಕೊಳನ ತಡಿಗಾಗಿ |

¹ ದೋನಿರ್ವಾಹ (ಘ). ² ನುಡಿದನು (ಬ್ರ,ತ). ³ ಪನರಿಸಿ (ಕ).

ತರುಲತೆಗಳಿಲುಬಿನಲಿ ¹ಕಂಜಾ
ಕರದ ತಡಿಯಲಿ¹ ನಿಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ
ಕರೆದು ಕೇಳಿಸಿ ಹೇಳಿದರ ತಂತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳ|| ೩೦

ಬದುಕಿ ಬಂದಿರೆ ಭೀಮ ನಿಮ್ಮನು
ಗದೆಯ ಸವಿಗಾಣಸನಲಾ ನಾ
ಕಿದನ ಸಮಯಕೆ ಸುಳಿದಿರೈ ²ಸಾಹಿತ್ಯ²ರೇಖೆಯಲಿ |
ಕದನದಲಿ ಸೌಬಲ ಸುಶರ್ಮರ
ಹೊದಟ ಹಸೆಗಡಿವಲ್ಲಿ ನೀವ್ ಮಾ
ಡಿದ ಪರಾಕ್ರಮವಾವುದೆಂದನು ನೃಪತಿ ಖಾತಿಯಲಿ|| ೩೧

ಜೀಯ ಖತಿಯೇಕೆಮ್ಮೊಡನೆ ಚ
ಕ್ರಾಯುಧನ ಚಾತುರ್ಯದಲಿ ರಣ
ದಾಯತಪ್ಪಿ ತು ಫಟರು ³ಬೀತುದು³ ಹೇಳಲೇನದನು |
ಕಾಯಿದರೊ ಕಾದಿದರೊ ಗುರು ಗಾಂ
ಗೇಯ ಸ್ತಂಧವ ಮಾದ್ರಪತಿ ರಾ
ಥೇಯರನುಗತವಾಗದಿಹುದಪರಾಧ ⁴ನಮಗೆಂದ⁴ || ೩೨

ಅರಸ ಹೊಟವಡು ಭೀಮಪಾರ್ಥರ
ಕರುಳ ಬೀಯವ ಭೂತ್⁵ನಿಕರಕೆ⁵
ಬರಿಸುವೆವು ನೀ ನೋಡಲೊಡ್ಡು ವೆವಸ್ತ್ರಸಂತತಿಯ |
ಗರುವರಿಹರೇ ನೀರೊಳಾ ಹಿಮ
ಕರ ಮಹಾನ್ವಯ ಕೀರ್ತಿ ಜಲದೊಳು
ಕರಗದಿಹುದೇ ಕಷ್ಟವೃತ್ತಿಯದೆಂದರವನಿಪನ|| ೩೩

ಏಳು ಕುರುಪತಿ ಪಾಂಡುತನಯ
ವ್ಯಾಳಸೇನೆಗೆ ಸಿಂಹವಿದೆ ನಿ
ನ್ನಾಳ ಬಿಡು ನೀ ನೋಡುತ್ತಿರು ಕರ್ಣಾದಿ ಸುಭಟರಲಿ |
ಜಾಳಿಸಿದ ಜಯಕಾಮಿನಿಯ ಜಂ
ಘಾಳತನವನು ನಿಲಿಸಿ ನಿನ್ನಯ
ತೋಳಿನಲಿ ತೋಟುವೆವು ಮೈದೋಷಂದರವನಿಪನ|| ೩೪

¹ ಕುಂಜಾಕರದಳಿಯನ್ನೆ (ಕ). ² ಸಾಹಸಿಗ (ಖ). ³ ಬಿದ್ದರು (ಕ.ಖ.ಟ). ⁴ ಪುಂಟಿಂದ (ಕ). ⁵ ಬಳಗಕೆ (ಟ.ದ).

ಒಪ್ಪದಿದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಯವನ
 ದರ್ಪದಲಿ ಜಾಣಿದ ಜಯಾಂಗನೆ
 ಮುಪ್ಪಿನಲಿ ನಮಗೊಲಿವುದರಿದೇಕಾಕಿಯಾದೆವಲೆ |
 ತಪ್ಪಿದುದನೀ ಸಲಿಲವಾಸದೊ
 ಳೊಪ್ಪವಿಡುವೆನು ನಾಳೆ ನೀವ್ ತೊಲ
 ಗಿಪ್ಪದಿಂದಿನೊಳೆಂದನವನಿಪನಾ ಕೃಪಾದಿಗಳ ||

೩೫

ಇವೆ ಮಹಾಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರಸಂತತಿ
 ಯಿವೆ ಮಹಾಧನುರಾ¹ಜ² ಸತ್ಕೃತಿ
 ಸಪನ ಸಾಪೇಕ್ಷಂಗಳಿವೆ ತೈ³ರಧಿಕರೊಬ್ಬರಲಿ |
 ಅವನಿಪತಿ ನೀ ಸೇಸೆದಳಿ ಮಿ
 ಕೃವರು ಸೇನೆ ವಿರೋಧಿವರ್ಗಕೆ
 ದಿವವೊ ಧರೆಯೋ ನೋಡಲಹುದೇಳೆಂದನಾ ದ್ರೌಣ ||

೩೬

ಸೇಸೆದಳಿದೆನು ಭೀಷ್ಮಗಗ್ಗದ
 ಭಾಷೆ ನಿಮ್ಮಯ್ಯನಲಿ ಗತವಾ
 ಯ್ನೇನ ಪತಿಕರಿಸಿದೆನು ಕರ್ಣನ²ನಂದು ನೀನಣಿಯ²
 ಓಸರಿಸಿದನೆ ಮಾದ್ರಪತಿ ಬಳಿ
 ಕೀನು ಬಂದುದು ದೈವದೊಲಹಿನ
 ಪೈಸರಕೆ ನೀವೇನ ಮಾಡುವಿರೆಂದನಾ ಭೂಪ ||

೩೭

ರಣದೊಳಾ ಗಾಂಗೆಯಗಿಮ್ಮಡಿ
 ಗುಣವ ತೋಟುವೆನಪ್ಪನವರಿಂ
 ದೆಣಿಸಿಕೊಳು ಮೂವಡಿಯನಗ್ಗದ ಸೂತನಂದನನ |
 ರಣಕೆ ನಾಲ್ಕಡಿ ಮಾದ್ರರಾಜನೆ
 ಹೊಣಕೆಗೈದು ಸುತರ್ಮ³ಶಕುನಿಗ
 ಳೆಣಿಸುವಡೆ ಪಾಡಲ್ಲ³ ನೋಡೇಳೆಂದನಾ ದ್ರೌಣ ||

೩೮

ಬರೆಯರೈ ನೀವುಭಯ ರಾಯರ
 ಗುರುಗಳೆದು ಕುಂದಿಲ್ಲ ಕೃಪನೇ
 ಹಿರಿಯನಾಚಾರಿಯನು ಯಾದವರೊಳಗೆ ಕೃತವರ್ಮ |

¹ ಜ (ಸ.ಬ). ² ನಿಮ್ಮ ಮನವಣಿಯೆ (ಕ). ³ ಶಕುನಿಯ ಬಣಗುಗಳ
 ಸಮವಲ್ಲ (ಘ.ತ.)

ಗರುವಾಕ್ಯ¹ ನೀವಿಲ್ಲಿ ರಣಬಾ
ಹಿರರೆ ನಾಕಂತಿರಲಿ ಸುಕೃತದೊ
ಳರಗೆಲಸಿಗಳು ನಾವೆ ನಿಮ್ಮಲಿ ಕೊಱತೆಯಿಲ್ಲೆಂದ||

೩೯

ಅರಸ ಕೇಳೈ² ಸುಕೃತವನು ವಿ
ಸ್ತರಿಸುವೆನು ಪೂರಾಯವೆನೆ ಕಾ
ಹುರದ ನುಡಿ ಬೇಡೇಳು ನಡೆವುದು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಿಗೆ |
ಅರಿಗಳ್ಳಿತಂದಾಕಿದಡೆ ಗಜ
ಪುರದ ದುರ್ಗವ ಬಲಿದು ನಿಲುವುದು
ಪರಮಮಂತ್ರವಿದೆಂದನಶ್ವತ್ಥಾ ಮನವನಿಪನ ||

೪೦

ಸಲಿಲಮಧ್ಯದೊಳಿಂದಿ ನಿರುಳನು
ಕಳೆದನಾದಡೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಗೆಲುವೆನುದಯದೊಳಿದುವೆ ನಿಶ್ಚಯವೆನ್ನ ಚಿತ್ತದಲಿ
ಅಳುಕಿ ಕದನದೊಳೊಡಿ ನಗರಿಯು
ಲಲನೆಯರ ಮಹಿಗೊಂಬೆನೇ ನೀವ್
ತೊಲಗಿ ಭೀಮನ ಬೇಹು ಬಹುದಿರಬೇಡ ನೀವೆಂದ ||

೪೧

ಅರಸ ಕೇಳೈ ದೈವಯೋಗವ
ಪರಿಹರಿಸಲಾರಳವು ಪವನಜ
ನರಮನೆಯ ಮೃಗವೇಂಟೆಕಾಟರು ಮಾಂಸಧಾರದಲಿ |
ಬರುತ ನೀರಡಿಸಿದರು ಕಂಡರು
ಸರಸಿಯನು ನೀರ್ಗುಡಿಯಲ್ಲೈತಂ
ದಿರಿಸಿದರು ತೀರದಲಿ ಬಹಳಾಮಿಷದ ಕಂಬಿಗಳ ||

೪೨

ಚರಣ ವದನವ ತೊಳೆದು ನಿರ್ದಳ
ತರವರಾಂಬುವನೀಂಟಿದರು ಕೃಪ
ಗುರುಸುತರ ನುಡಿಗಳನು ನಡುನೀರಲಿ ನೃಪಧ್ವನಿಯ |
ಅಹುದರಿವರಾಲಿಸಿದರೇನಿದು
ಕುರುಪತಿಯ ತತ್ಸುಭಟವಾದೋ
ತ್ತರವಲಾ ಲೇನಾಯ್ತೆನುತ ಕೇಳಿದರ ಮಹಿವಿಡಿದು ||

೪೩

¹ ರಹ (ಕ).² ಕೇಳೈರೆ (ಪು.ತ).

ಆಯಿತಿದು ನೃಪರಾಜಕಾರ್ಯದ
 ದಾಯಕಿದು ಧುರ^೧ಪಥ^೧ವಲಾ ಕುರು
 ರಾಯಗುಸ್ತನಿವಾಸವರ್ಧಪ್ರದವಲಾ ನಮಗೆ |
 ಕಾಯಿದಿರು ಕಂಡೌ ಸರೋಜದ
 ತಾಯಿ ಸರಸಿಯೆನುತ್ತ ಹೋದರು
 ವಾಯುತನುಜನ ಬೇಂಟಿಕಾಱಿರು ನಗುತ ಪಾಳೆಯಕೆ ||

೪೪

ಅರಸ ಕೇಳ್ ಸಮಸಪ್ತಕರ ಸಂ
 ಹರಿಸಿ ಶಕುನಿಯ ಮುಖಿದು ^೨ಕಳ^೨ನಲಿ
 ದೊರೆಯ ಕಾಣದೆ ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನರು ದುಗುಡದಲಿ |
 ಹರಿಸಿದರು ದೂತರನು ಕೌರವ
 ಧರಣಿಪನ ಪಾಳೆಯಕೆ ಹಸ್ತಿನ
 ಪುರಿಗೆ ಕೂಡೆ ದಿಗಂತದಲಿ ಚರರಾಸಿದರು ನೃಪನ ||

೪೫

ಹರಿದು ದೂತರು ನೃಪನ ಕಾಣದೆ
 ಮರಳಿದರು ಯಮಸೂನು ದುಗುಡದ
 ಭರದ ^೩ಭಾರವಣಿ^೩ಯಲಿ ಹೊಕ್ಕನು ತನ್ನ ಪಾಳೆಯವ |
 ಕುರುನೃಪತಿ ತಪ್ಪಿದನು ಭೀ^೪ಶ್ಮಾ^೪
 ದೈರ ವಿಜಯ ವೃಥೆಯಾಯ್ತು ಹಸ್ತಿನ
 ಪುರದ ಸಿರಿ ಜಾಣಿದಳು ತನಗೆಂದರಸ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ||

೪೬

ಹೆಣನ ಬಗಿದಾಸಿದರು ಕರಿಗಳ
 ಹಣದದಲಿ ನೋಡಿದರು ರಥನಂ
 ದಣಿಗಳೊಟ್ಟಲ ಕೆದಕು ಭೀಷ್ಮನ ಸರಳ ಮಂಚದಲಿ |
 ಹಣುಗಿದರು ಭಗದತ್ತ ನಾನೆಯ
 ನಣಿದುನೋಡಿದರರ್ಣವಾರಿಯ
 ಕೆಣಕಿ ಕೂಡಾಸಿದರು ಚಾರರು ಕಳನ ಚೌಕದಲಿ ||

೪೭

ಹರಿಹರಿದು ಕೂಡಾಸಿ ದೂತರು
 ಮರಳಿ ಬಂದರು ದುಗುಡಭರದಲಿ
 ಬೆರಳ ಮೂಗಿನಲಿದ್ದು ದವನಿಪಸಹಿತ ಪರಿವಾರ |

^೧ ಫಲ (ಕ), ಪದ (ಘ.ತ). ^೨ ದಳ (ಖ.ಘ.ತ). ^೩ ಭರವಣಿಗೆ (ಕ).
^೪ ಮಾ (ಕ).

ಇರುಳು ಬೇಗೆಯ ಚಕ್ರವಾಕಕೆ
ತರಣ ತಲೆದೋಪುದವೊಲ^೧ ಟವೀ
ಚರರಿಗರಸಗೆ ಭಾವಭಾವ ವ್ಯಕ್ತವಾಯ್ತೆಂದ^೧ ||

೪೮೬

ತಂದ ಮಾಂಸದ ಕಂಬಿಗಳನು ಪು
ಳಿಂದರೊಪ್ಪಿ ನಿ ಭೀಮಸೇನನ
ಮಂದಿರವ ಸಾರಿದರು ಕಂಡರು ಜನದ ಕಳಕಳವ |
ಇಂದಿನೀ ಸಂಗ್ರಾಮಜಯದಲಿ
ಬಂದ ಜಾಡ್ಯವಿದೇನು ಬಿನ್ನಹ
ವೆಂದು ಸಲುಗೆಯ ಶಬರಪತಿ ನುಡಿಸಿದನು ಪವನಜನ ||

೪೯೬

ರಣಮುಖದೊಳೀಕಾದ^೨ [ಶಾ]^೨ ಕ್ಷೋ
ಹಿಣಿಯ ಗೆಲಿದುದು ವಿಫಲವಾದುದು
ಜುಣುಗಿದರಿನ್ಯ ಪನಾವ ಜವನಿಕೆ ಮುಖೆಯೊಳಡಗಿದನೊ |
ತೃಣವನದೊಳಿಬಿನಲಿ ಮೆಳೆಸಂ
ದಣಗಳಲಿ ಮರಗಾಡಿನಲಿ ಮೃಗ
ಗಣದ ನೆಲೆಯಲಿ ಕಾಣರಲೆ ನೀವೆಂದನಾ ಭೀಮ ||

೫೦೦

ಆದರೆಕ್ಕಟ ಬಿನ್ನಹವ ನೀ
ವಾದರಿಪುದನೆ ತುಷ್ಟನಾಗಿ ವ್ಯ
ಕೋದರನು ಕರಸಿದನು ಪರಿಮಿತಕಾ ಪುಳಿಂದಕರ |
ಆದುದೇ ನೆಲೆ ಕುರುಪತಿಗೆ ದು
ರ್ಭೇದ^೩ವಿದು ಮೆಚ್ಚುಂಟು^೩ ನಿಮಗೆನ
ಲಾ ದುರಾತ್ಮಕರಹುಹಿದರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳಿಂದ ||

೫೧೦

ಜೀಯ ಕುರುಪತಿ ಗುಪ್ತದಲಿ ದ್ವೈತಿ
ಪಾಯನನ ಸರಸಿಯಲಿ ಸಮರವಿ
ಧಾಯಕದ ವಾರ್ತೆಯನು ತನ್ನ ವರೋಡನೆ ತೀರದಲಿ
ಬಾಯಿಗೇಳಿಸು^೪ ತಿರ್ದ ನಾವ್ ತ
ತ್ತೋ^೪ ಯಪಾನಕೆ ತಿರುಗಿ ಕಂಡೆವು
ರಾಯನೆಂಘ್ರಗಳಾಣೆಯೆಂದರು ಶಬರರನಿಲಜಗೆ ||

೫೨೦

^೧ ಡವೀಚರರು ಬಂದರು ಭೀಮಸೇನನ ಶಿಬಿರವಂದಿರಕೆ (ಖ), ಟವೀರರಭ ಸದ ಭಂಗಿ ಭಾವನೆ ಚಿತ್ರವಾಯ್ತೆಂದ (ಟ.ದ). ^೨ ಶ (ಸ). ^೩ ವಿದಮಚ್ಚುಹುಕೆ (ಕ), ವಿಧಿವಶನಮಗೆ (ಬ.ಟ). ^೪ ತಿರ್ದಡಾನಾವೊತ್ತೀ (ಫ.ತ), ತಿರಲಿನಾ ವಾತೋ (ಬ).

ಇತ್ತ ನವದಿರಿಗಂಗಳಿತ್ತವ
 ನುತ್ತಮಾಂಬರ¹ವೀರನೊಪ್ಪರ¹
 ಮುತ್ತಿನೇಕಾವಳಿಯ ಕರ್ಣಾಭರಣ ಮುದ್ರಿಕೆಯ|
 ಹೊತ್ತ ಹರುಷದ ಹೊಳೆವ ಕಂಗಳ
 ತೆತಿನಿದ ಪುಳಕದ ಸಫಾಡಿಕೆ
 ಪೊತ್ತ² ಸುಮ್ಮಾನದಲಿ ಬಂದನು ರಾಯನರಮನೆಗೆ ||

೫೩

ಗುಡಿಯ ಕಟ್ಟಿಸು ಜೀಯ ಚರರಿಗೆ
 ಕೊಡು ಪಸಾಯವನರಿನ್ಯಪನ ತಲೆ
 ವಿಡಿದರಾ ದೈವಪಾಯನ ಸರೋವರದ ಮಧ್ಯದಲಿ|
 ಅಡಗಿದನು ತಡಿವಿಡಿದು³ನಿಂದ³ವ
 ರೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿದನು ಗಡ ನಿ
 ಮೈಡಿಯ ಬಲ್ಲರಿ ರಾಜಕಾರ್ಯವನೆಂದನಾ ಭೀಮ ||

೫೪

ಕರೆ ಮುಕುಂದನನರ್ಜುನನ ಸಂ
 ವರಣಿ ಬರಲಿ ಶಿಖಂಡಿ ಪಾಂಚಾ
 ಲರಿಗೆ ನೇಮಿಸು ಕರಸು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಸೃಂಜಯರ|
 ಕರಿ ತುರಗ ರಥವಿಶ್ರಮವನಿಂ
 ದಿರು⁴ಳಿನಲಿ ನೂಕುವುದು⁴ ಹೊಲವಡಿ
 ಹೊಲವಡೆನೆ ನಿಸ್ಸಾಳ ಸೂಳಿವಿಸಿದವು ಲಗ್ನೆಯಲಿ ||

೫೫

ಅವರ ಸುಮ್ಮಾನವನು ಸೇನಾ
 ನಿವಹ ರಭಸದ ಭೂರಿಭೇರಿಯ
 ವಿವಿಧ ವಾದ್ಯಧ್ವನಿಯ ರಥಗಜಹಯದ ಗರ್ಜನೆಯ|
 ಇವರು ಕೇಳಿದರಕಟಕಟ ಕೌ
 ರವನ ಗುಪ್ತ ಪ್ರಕಟವಾದುದೆ
 ಶಿವಶಿವಾ ಹರಿನರ್ಮಗತನ⁵ಹುದೊ⁵ದನಾ ದ್ರೋಣ ||

೫೬

ಏಳು ಕುರುಪತಿ ಪಾಂಡುನಂದನ
 ರಾಳು ಬರುತಿದೆ⁶ನಾವು⁶ ನಾಲ್ವರು
 ಕಾಳೆಗದೊಳಂಘೃಪುವೆವು ಬಿಡುಬಿಡು ಸರೋವರವ|

¹ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುವ (ಕ). ² ತು (ಪ). ³ ತನ್ನ (ಕ). ⁴ ಉಮಾಡಲಿ
 ಬೇಗ (ಗ.ಟ.ಪ). ⁵ ಹನೆಂ (ಕ). ⁶ ನಮ್ಮ (ಕ).

ಹೇಳು ಮನವೇನೆನಲು ನೀವಿ
ನ್ನೇಳಿ ದೂರದಲರಿ ವಿರೋಧಿಗಿ
ಳಾಳು ಮಾಡುವುದೇನು ಸಲಿಲದೊಳೆಂದನಾ ಭೂಪ || ೮ ೫೭

ಅನಿಮಿಷರು ಗಂಧರ್ವ ಯಕ್ಷರು
ಮುನಿದು ಮಾಡುವುದೇನು ಮಾಯದ
ಮನುಜರಿಗೆ ತಾ ಸಾಧ್ಯವಹೆನ್ನೇ ತನ್ನನಿಜಿಯಿರಲಾ |
ವಿನುತ ಸಲಿಸ್ತಂಭವಿದೈಯೊ
ಳೆನಗಿರವು ಪಾತಾಳದಲಿ ಯಮ
ತನುಜನೇಗುವ ರೂಪದೊಳೆ¹ಅದೆ¹ ಹೋಗಿ ನೀವೆಂದ ' ೫೮

ಉರವಣಿಸಿತರಿಸೇನೆ ಮುತ್ತಿತು
ಸರಸಿಯನು ವೇಣೆಯಲಿ ಗಿಡು ಮೆಳೆ
ತರುಲತೆಯಲೊಳಕೊಂಡು ನಿಂದುದು ಚತುರಚತುರಂಗ |
ನರರ ಗರ್ಜನೆ ವಾದ್ಯರವ ಕರಿ
ತುರಗ ರಥ ನಿರ್ಘೋಷ ಪರ್ವತ
ಬಿರಿಯೆ ಪೊಳಗಿತು ನಿಲುಕಿದನು ನಿಲುಕಿದನು ಹಗೆಯೆನುತ || ೫೯

ಇವರು ತಿರುಗಿದರಿನ್ನು ದೈವ
ವ್ಯವಸಿತವೆ ಫಲಿಸುವುದಲಾ ಕಾ
ರವನ ಸಿರಿ ಪಣ್ಯಾಂಗನಾವಿಭ್ರಮವ ವರಿಸಿತಲಾ |
ಅವರಿಗಿದನಾರಣ್ಯಹಿದರೊ ಪಾಂ
ಡವರಿಗಾವುದು ಕೊಪಿತ ಪುಣ್ಯ
ಪ್ರವರ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ || ೬೦

ಫಲ ಸಮವನ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ

ಮೂವತ್ತೆ
ಮೂವತ್ತೆ.

ಮೂವತ್ತೆ ಮುತ್ತಿ ಮೊದಲಿಸಿದರು ಕುರುರಾ
ಜೋತ್ತಮನನುದಕದಲಿ ಹೊಣವಡಿ
ಸುತ್ತು ಕಂಡರು ಪಾಂಡುತನುಜರು ರೋಹಿಣೀಸುತನ ||

ಕೇಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನಿಪೆ ರಿಪು
ಜಾಲ ಜಡಿದುದು ಕೊಳನ ತಡಿಯಲಿ
ತೂಳಿದುದು ಬಲುಬೊಬ್ಬೆಯಬ್ಬರವಭ್ರಮಂಡಲವ |
ನೂಳವಿಸಿದವು ಲಗ್ನೆಯಲಿ ನಿ
ಸ್ಸಾಳ ಬಹುವಿಧ ವಾದ್ಯರವ ಹೆ
ಗಾಳಿಗಳು ಚೀಡಿದವು ಬೈಸಿಕೆ ಬಿಡೆ ಕುಲಾದ್ರಿಗಳ ||

೧

ತಳಮಳಲ ಮೊಗೆಮೊಗೆದು ಕದಡಿತು
ಕೊಳನ ಜಲಚರನಿಚಯ^೧ವೀ ಬೊ
ಬ್ಬಳಿಕೆ ಮಿಗಲೊಬ್ಬಳಿಕೆ ನೆಗೆದವು ವಿಗತವೈರದಲಿ^೧ |
ದಳವ ಬಿಗಿದಂಬುಜದೊ^೨ಳಡಗಿದ^೨
ವಳಿನಿಕರ ಹಾಡಿದವು ಹಂಸಾ
ವಳಿ ಜವಾಯಿಲತನದಿ ಜಗುಳ್ಳವು ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಗಳು ||

೨

ಬಂದುದರಿಬಲ ಕೊಳನ ತೀರದ
ಲಂದು ವೇಡೈಸಿದರು ಸರಸಿಯ
ಬಂದಿಕಾಱರು ಬೊಬ್ಬಿಡಿದರಬ್ಬರಕೆ ಧರೆ ಬರಿಯೆ |
ಅಂದಣದಲೈತಂದು ದರ್ಮಜ
ನಿಂದನರ್ಜುನ ಭೀಮ ಯಮಳ ಮು
ಕುಂದ ಸಾತ್ಯಕಿ ದ್ರುಪದನೊನು ಶಿಖಂಡಿಗಳು ಸಹಿತ ||

೩

^೧ ದಲಿ ಬೊಬ್ಬಳಿಕೆ ನೆಗೆದವು ಘಳುಘಳಿಸಿದವು ವಿಗತವೈರದಲಿ (ಕ), ಚರ
ದೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಸಾರಿತು ಬಹಳ ವಾದ್ಯದ ವಿಗತ ವೈರದಲಿ (ಖ), ಲೀ ಬೊಬ್ಬಳಿಕೆ
ನೆಗೆದುದು ವಿಗತವೈರದಲಿ (ಘ), ದಲಿ ಬೊಬ್ಬಳಿಕೆ ಮಿಗಲೊಬ್ಬಳಿಗೆ ನೆಗೆದವು
ಮುಳದ ಹೊಯ್ಲನಲಿ (ಙ.ದ), ದಲಿ ಬೊಬ್ಬಳಿಕೆ ನೆಗೆದವು ಘಳುಘಳಿಸಿದವು ಬಿದಿರಿ
ಹೊಯ್ಲನಲಿ (ಪ). ^೨ ಳಾಕುವ (ಕ).

ವರ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ಸಮಾಂಜನ
ರಿರಲು ಪಂಚದ್ರೌಪದೀಸುತ
ರರಸ ನಿಮ್ಮ ಯುಯುತ್ಸು ಸೃಂಜಯ ಸೋಮಕಾದಿಗಳು|
ಕರಿಗಳೈನೂಱೈದು ಸಾವಿರ
ತುರಗಪಯದಳವೆಂಟ. ಸಾವಿರ
ವೆರಡು ಸಾವಿರ ರಥವಿದರಿಮೋಹರದ ಪರಿಶೇಷ||

೪

ದೇವ ಕಂಡಿರೆ ಕುರುಪತಿಯ ಮಾ
ಯಾವಿಡಂಬನವಿದೈಯನು ^೧ವಿ ^೨ನಾ ೩ ೪ ೫
ಪ್ಪೀ^೧ವನಾ^೨ವಿಭೂತ ಸಲಿಸ್ತಂಭ ಡಂಬರವ|
ಅವುಡ್ಲಿಯ ವಿಧಿಯ ಸಮರ
ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ವಿಷಯ ತಪ್ಪದೆ
ನೀವು ಬೆಸಸುವುದೆಂದನರಸನು ದೇವಕೀಸುತನ||

೫

ಭರತವಂಶಲಲಾಮ ಕೇಳೆ ನೃಪ
ವರರ ಪದ್ಧತಿ ಕ್ರಂಟಕದಿನ್ದು ^೧ಮು ೨ ೩ ೪ ೫ ೬ ೭ ೮ ೯ ೧೦ ೧೧ ೧೨ ೧೩ ೧೪ ೧೫ ೧೬ ೧೭ ೧೮ ೧೯ ೨೦ ೨೧ ೨೨ ೨೩ ೨೪ ೨೫ ೨೬ ೨೭ ೨೮ ೨೯ ೩೦ ೩೧ ೩೨ ೩೩ ೩೪ ೩೫ ೩೬ ೩೭ ೩೮ ೩೯ ೪೦ ೪೧ ೪೨ ೪೩ ೪೪ ೪೫ ೪೬ ೪೭ ೪೮ ೪೯ ೫೦ ೫೧ ೫೨ ೫೩ ೫೪ ೫೫ ೫೬ ೫೭ ೫೮ ೫೯ ೬೦ ೬೧ ೬೨ ೬೩ ೬೪ ೬೫ ೬೬ ೬೭ ೬೮ ೬೯ ೭೦ ೭೧ ೭೨ ೭೩ ೭೪ ೭೫ ೭೬ ೭೭ ೭೮ ೭೯ ೮೦ ೮೧ ೮೨ ೮೩ ೮೪ ೮೫ ೮೬ ೮೭ ೮೮ ೮೯ ೯೦ ೯೧ ೯೨ ೯೩ ೯೪ ೯೫ ೯೬ ೯೭ ೯೮ ೯೯ ೧೦೦
ತ್ತರಿಸುವುದು ಕಂಟಕವಪ್ರಾಯಾವಿಗಳ ವಿಧ್ಯಗಳ|
ಪರಿಹರಿಸುವುದು ಮಾಯೆಯಿಂ^೩ ಪ್ರತಿ
ಗರಳದಲಿ ಗರಳವನು ಮಾಯಾ
ಪರರು ಮಾಯೋಪಾಯವಧ್ಯರು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ||

೬

ಮರಣವೆಂದಿಂಗಾಗದಂತಿರೆ
ವರವ ಕೊಂಡು ಹಿರಣ್ಯಕಾ^೪ಸುರ^೪,
ಸುರನರೋರಗರನು ವಿಭಾಡಿಸಿ ಧರ್ಮಪದ್ಧತಿ^೫ಗೆ^೫ |
ಧರಧುರವ ಮಾಡಿದಡೆ ನರಕೇ
ಸರಿಯ ರೂಪಿನೊಳಾದಿವಿತ್ಯಂ
ಭರನು ಗಲಿದನು ಮಾಯೆಯನು ಮಾಯಾಭಿಯೋಗದಲಿ||

೭

ಲಲಿತ ಮೈದಿಕ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವ
ನಳಿದು ಹೆಚ್ಚಿದ ಕಾಲನೇಮಿಯ
ತಲೆಯ ಕೊಂಡನು ಚಕ್ರದಲಿ ದೈತ್ಯಾರಿ ಪೂರ್ವದಲಿ|

^೧ ವಿಶ್ವಾ (ಘ). ^೨ ನಿ (ಕ). ^೩ ಯಲಿ (ಕ). ^೪ ಕ್ಷನು (ಖ ಗ.ತ).

^೫ ಯ (ಕ).

ಬಲನ ಜಂಭನ ವೃತ್ತನನು ಶೃಂ
 ಬಳಿತ ಮಾಯರ ಮಾಯೆಯಿಂದವೆ
 ಬಲವಿರೋಧಿ ವಿಭಾಡಿಸಿದನವನೀತ ಕೇಳೆಂದ ||

೮

ಹರನ ವರದಲಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಭಸ್ಮಾ
 ಸುರನು ಶಿವನ ¹ವಿರೋಧಿಸಿದ¹ನು
 ಬ್ಬರದವನ²ನುರುಹಿದನು ಹರಿ ಮಾಯಾಪ್ರಯೋಗದಲಿ |
 ಸುರರನಜುಯಾಳಿದನು ಭುವನವ
 ನೊಲಿಸಿದ ರಾವಣನ ರೂಢಿಯು
 ಶಿರವ ನೆರರೂಪಿನಲಿ ಖತಿಯಲಿ ರಾಮ ಖಂಡಿಸಿದ ||

೯

ಎಮಗೆ ತಾಯೊಡಹುಟ್ಟಿದನು ನಿ
 ಮೃಮತೆಯಲಿ ನಿರ್ದಾಟಿಸಿದನಾ
 ಕ್ರಮದಲೇ ಕಂಸಂಗೆ ಹಿಂಸಾಕೃತಿಯ ರಚಿಸಿದೆವು |
 ಸಮರದೊಳಗೆ ಸೃಗಾಲನೃಪನಾ
 ಕ್ರಮಿಸಿದನು ರಕ್ಕಿನಲಿ ಮಾಯಾ
 ತಿಮಿರವನು ಮಾಯೆಯಲಿ ಗೆಲಿದೆವು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ||

೧೦

ಕಾಲಯವನನ ದಂತವಕ್ರನ
 ಸಾಲುವನ ಮಾಗಧನ ನರಕನ
 ಸೀಳಿದೆವು ಕೃತಮಾಯುರನು ಮಾಯಾ³ಪ್ರಪಂಚ³ದಲಿ |
 ಧಾಳರನು ಧವಳರನು ರಕ್ಕಿನ
 ರೌಳಿಕಾಱರನವರ ವಿದ್ಯೆ⁴ಯ⁴
 ಲಾಳಿಗೊಂಡಡೆ ದೋಷವಿಲ್ಲವನೀತ ಕೇಳೆಂದ ||

೧೧

ದ್ಯೂತ ಮೃಗಯಾವ್ಯಸನವಿವು ನೃಪ
 ಜಾತಿಗಾದ ವಿನೋದ ಕಪಟ
 ದ್ಯೂತವಿದು ನೃಪಧರ್ಮವೇ ಮಾಯಾ⁵ಭಯೋಗ⁶ದಲಿ⁶ |
 ಸೋತಿರಿಳೆಯನದಂತಿರಲಿ ನಿ
 ಭೀತಿಯಲಿ ನಿಮ್ಮ ರಸಿಯುಟ್ಟಿದ
 ನೀತ ಸುಲಿಸಿದನಿವನು ಸುಜನನೆ ಭೂಪ ಹೇಳೆಂದ ||

೧೨

¹ ವಿಭಾಡಿಸಿದ (ಖ). ² ಮಡುಹಿ (ಖ.ಘ.ತ). ³ ವಿರೂಪ (ಘ.ತ).
 ಪ್ರಯೋಗ (ಟ.ಪ). ⁴ ವ (ಟ.ದ). ⁵ ಪ್ರ (ಕ). ⁶ ವರಾ (ಕ.ತ).

ಏಹಿಕದ ಸಂಭಾವನೆಯ ಸ
 ಮೋಹನಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಸುಕೃತ
¹ಮೋಕ್ಷವಾಗದಲೇ ಸುಯೋಧನವಧೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ¹ |
 ಈ ಹದನ ಬಿನ್ನಿಸಿದೆವು ನೀ
 ವಾಹವಕೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವ
 ನೂಹಿಸಿದಿರೆಂದರನ ನುಡಿಸಿದನಿತ್ತ ಕುರುಪತಿಯಾ ||

ಏಳು ಕೌರವರಾಯ ಸಲಿಲ
 ವ್ಯಾಳನೇ ನೀನಕಟ ಜಲದೊಳ
 ಗಾಳುವರೆ ²ಕಾಳಾಯ್ತು ನಿನ್ನಲಿ ಗರುವ ಶಶಿವಂಶ |
 ಕಾಳಗದೊಳದ್ದಿದೆ ಸಹೋದರ
 ಜಾಲ ಪುತ್ರಜ್ಞಾತಿ ಬಂಧು ನೃ
 ಪಾಲರನು ನೀ ನೀರೊಳಡಗಿದೆ ಕಷ್ಟ³ವಾಯ್ತಂದ³ || ೧೪

ಜಾತಿಮಾತ್ರದಮೇಲೆ ಬಂದ
 ಖ್ಯಾತಿವಿಖ್ಯಾತಿಗಳು ನಮಗೆ⁴ನೆ
 ಜಾತರಾದೆವು ನಾವು ನಿರ್ಮಳ⁴ಸೋಮವಂಶದಲಿ |
 ಭೀತಿಯಲಿ ನೀ ನೀರ ಕೊಕ್ಕಡೆ
 ಮಾತು ತಾಗದೆ ತಮ್ಮನಕಟಾ
 ಬೂತುಗಳ ಕೈಬಾಯ್ಗೆ ಬಂದೈ ತಂದೆ ಕುರುರಾಯ || ೧೫

ನಾಡೊಳರ್ಥವ ಕೊಡದೆ ಹೋದಡೆ
 ಬೇಡಿದೈದೂರುಗಳ ಕೊಡುಯೆನ
 ಲೇಡಿಸಿದಲೈ ಸೂಚಿಯಗ್ರಪ್ರಮಿತಧಾರುಣಿಯ |
 ಕೂಡೆ ನೀ ಕೊಡೆನೆಂದು ದರ್ಪವ
 ಮಾಡಿ ಸಕಲ ಮಹೀತಳವ ಹೋ
 ಗಾಡಿ ಕೊಕ್ಕೈ ಜಲವನಾವೆತೆ ನಿನ್ನ ಭಲವೆಂದ || ೧೬

¹ ದ್ರೋಹವನು ಮಾಡುವರೆಯಲ್ಲಿ ಸುಯೋಧನನ ವಧೆಗೆ (ಖ), ದಹಿಸವೇ ಮುರವೈರಿ ಸುಯೋಧನನ ವಧೆಯೊಳಗೆ (ಘ). ² ಗಾ (ಕ). ³ ಹೋಗಿಂದ (ಕ). ⁴ ನಿಜಾತವಾದೆವು ನಾವು ನೀನೀ (ಖ), ನಿಜಾತರಾದೆವು ನಾವು ನಿರ್ಮಲ (ಛ.ದ), ನಿಜಾತಿರೋದರೆ ನಾವು ನಿರ್ಮಳ (ತ).

ಹೇಳಿದರಲಾ ಭೀಷ್ಮವಿದುರರು
 ಮೇಲು¹ದಾಯದ ತಾಗುಫಟ್ಟ²ನು
 ಕೇಳದಖಿ³[೪ಾ]²ಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ತಡೆಗಡಿಸಿ |
 ಕಾಳೆಗದೊಳೊಟ್ಟುನಿ ನೀರೊಳು
 ಬೀಳುವುದ ನಿನಗಾರು ಬುದ್ಧಿಯ
 ಹೇಳಿದರು ನುಡಿ ನುಡಿ ಸುಯೋಧನ ಎಂದನಾ ಭೂಪ || ೧೭

ಕಂಡೆವಂದೊಬ್ಬನ ಪಲಾಯನ
 ಪಂಡಿತನನುತ್ತರನನಾತನ
 ಗಂಡ ನೀನಾಡ್ಯ ಪಲಾಯನನಿರಿಯ ಸೂಷೆಯಲಿ |
 ಭಂಡಬರ್ದಿರು ಭೂಮಿಪರೊಳಾ
 ಭಂಡನಿಗೆ ನೀ ಮಿಗಿಲು ಸಲಿಲದ
 ಕೊಂಡದಲಿ ಹೊಕ್ಕನೆ ಪಿರಾಟಜನೆಂದನಾ ಭೂಪ || ೧೮

ಅಡವಿಯೇ ನೆರೆ ಪಾಂಡುಸುತರಿಗೆ
 ಕೊಡೆನು ಧರಣಿಯನೆಂದು ಬಡುಗವ
 ಜಡಿಬೆಲಾ ನಿನ್ನೋಲಗದ ನಾರಿಯರ ಸಮ್ಮುಖದಿ |
 ಬಡುಗವನು ಕಳನೊಳಗೆ ಹಾಯಿಕಿ³
 ನಡುಗೊಳನ ನೀನೋಡಿ ಹೊಕ್ಕಡೆ
 ಮಡದಿಯರು ತಮತಮಗೆ ನಗರೇ ಹೊಯ್ದು ಕರತಳವ || ೧೯

ಜೀವಸಖ ರಾಧೇಯನಾತನ
 ಸಾವಿನಲಿ ನೀನಾಳದೆ ಸೋದರ
 ಮಾವ ಶಕುನಿಯ ಸೈಂಧವನ ದುಶ್ಮಾನನಾದಿಗಳ |
 ಸಾವಿನಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಜೀವನ
 ಜೀವನವೆ ಜೀವನನಿವಾಸವಿ
 ದಾವ ಗರುವಿಕೆ ಕೊಳನ ಹೊಟವಡು ಕೈದುಗೊಳ್ಳೆಂದ ||* ೨೦

ಓಡಿ ಕೈದುಪ ಹಾಯ್ದು ಕಳನೊಳು
 ಹೇಡಿಗರ ಹಿಡಿದಳುಕಿ ಬದುಕಿದ
 ಗೂಡಿಹುದೆ ಗರುವಾಯಿಯಲಿ ಕಲ್ಪಾಂತಪರಿಯಂತ |

¹ ದಾಗಿನ ತಾಗು:ಬಾಗ (ಘ.ಟ) ² ಳ (ಸ). ³ ನುಡಿದ ಧಾಸೆಯಲಂಘ್ಯ ವಾಗದೆ (ಬ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ.

ಓಡಿ ಪಾತಾಳವನು ಹೊಕ್ಕಡೆ
ಕೂಡೆ ಸಂಧಿಸಿ ನಿನ್ನ ಬೇಂಟೆಯ
ನಾಡದಿಹೆ 'ರಾಘುಂಟೆ' ಕುರುಪತಿ ಕೈದುಗೊಳೆಂದ||

೨೧

ಭರತ ನಹ ಪ ಯಯಾತಿ ನಳ ಸಂ
ವಿವರಣ ಸಗರ ದಿಳಿಪ ನೈಗ^೨ ರಘು
ವರ ಪುರೂರವ ದುಂದುಮಾರ ಭಗೀರಥಾದಿಗಳು|
ಧರಣಿಪಾಲರನಂತನಮರದೊ
ಳರಿ^೩ಬಲವ^೪ ಸವಳಿದರು ನಿನ್ನವೊ
ಲುರುಳಿದವಂ^೫ರಲ್ಲ^೬ದಕದಲಿ ನೈಪ ಕೈದುಗೊಳೆಂದ||

೨೨

ಕೊಳನ ಬಿಡು ಕಾದೇಳು ಹಿಂದಣ
ಹಳಿವ ತೊಳೆ ಹೇರಾಳ ಬಾಂಧವ
ಬಳಗ ಭೂಮಿಾತ್ಮರರ ಬಹ^೭ಛಾ^೮ಕ್ಷೋಹಿಣೀದಳವ|
ಅಳಿದ ಕೀರ್ತಿಯ ಕೆಸಳ ತೊಳೆ ಭೂ
ವಳಯವಾನ್ಯನು ದೈನ್ಯವೃತ್ತಿಯ
ಬಳಸುವರೆ ಸುಡು ಮರುಳೆ ಕುರುಪತಿ ಕೈದುಗೊಳೆಂದ||

೨೩

ವಿಷವನಿಕ್ಕಿದೆ ಹಾವಿನಲಿ ಬಂ
ಧಿಸಿದೆ ಮದುವಿನೊಳಿಕ್ಕಿ ಬಳಕು
ಬ್ಬಸವ ಮಾಡಿದೆ ಹಿಂದೆ ಮನಮುನಿಸಾಗಿ ಬಾಲ್ಯದಲಿ|
ವಸತಿಯಲಿ ಬಳಕಗ್ನಿದೇವರ
ಪಸರಿಸಿದೆ ಪುಣ್ಯದಲಿ ನಾವ^೯ ಜೀ
ವಿಸಿದೆವಡಗಿದಿನ್ನು ಬಿಡುವೆನೆ ಯೆಂದನಾ ಭೀಮ||

೨೪

ಎಲವೊ ರಾಯನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯ
ಸುಲಸಿದಾ ಭಲವೆಲ್ಲಿ ಹಗೆಗಳ
ಹಳುವದಲಿ ಹೊಗಿಸಿದೆನೆನಿಪ ಸುಮ್ಮಾನ ತಾನೆಲ್ಲಿ|
ಖಳ ಶಿರೋಮಣಿ ನಿನ್ನ ತಲೆಗೂ
ದಲಲಿ ಕೈಗಳ ಕಟ್ಟಿ ಬೇಡರ
ನೆಳೆಯೆ ಬಿಡಿಸಿದರಾರು ಕೌರವ ಎಂದನಾ ಭೀಮ||

೨೫

^೧ ರಾರುಂಟು (ಬ), ವೇ ನಾಪು (ಟ.ದ). ^೨ ಹ (ಘ.ತ). ^೩ ಪ (ಕ.ಪ).

^೪ ನೈಪರ (ಘ.ತ). ^೫ ರಾರು (ಬ.ಘ.ತ). ^೬ ಇ (ಸ).

ಭೀಮನೆನೆ ಭುಗಿಲೆಂಬ ರೋಷದ
ತಾಮಸವ ಬೀಳಕೊಟ್ಟೆಲಾ, ನಿ
ನಾರ್ಮವಾದುದೆ ಬಿರುದು ಪಾಂಡವತೀಮಿರರವಿಯೆಂಬ |
ಭೀಮವನದಾವಾಗ್ನಿ ಹೊಲವಡು
ಭೀಮಭಾಸ್ಕರರಾಹು ಕೊಟವಡು
ಭೀಮಗರ್ಜನೆ ಮಧುರಗೀತವೆ ನೃಪತೀರ್ಯಳೆಂದ || ೨೬

ಕಡಹಿ ದುಶ್ಯಾಸನನ ರಕುತವ
ಕುಡಿದವನು ತಾನ್ವಲ್ಲೇ ನಿ
ನ್ನೊಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ನೂಟಿ ನುಂಗಿದ ಕಾಲಯಮನೆಲ್ಲಾ |
ಅಡಗಿದಡೆ ಬಿಡುವೆನೆ ಭಯ ಜ್ವರ
ಹಿಡಿದ ನಿನ್ನನು ಸೆಳೆದು ರಣದಲಿ
ತೊಡೆಯ ಕಳಚುವ ಮೃತ್ಯು ಭೀಮನ ಕಯ್ಯೆ ನೋಡೆಂದ || ೨೭

ಜಲವ ಹೊಕ್ಕನ ಹುಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿದ
ಖಳನ ತರುಗಿರಿತಿಖರದಲಿ ಕಾ
ಲ್ದೊಳಸಿದನ ವಲ್ಮೀಕಿಸಂಗತನನು ನಿರಾಯುಧನ |
ಕೊಲುಪುದನುಚಿತವೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವ
ತಿಳಿದು ನಂಬಿದ¹ ನಿನ್ನನೊಬ್ಬನ
ಕೊಲುಪುದಕೆ ಶ್ರುತಶಾಸ್ತ್ರ² ರಾವಲ್ಲೆಂದನಾ³ ಭೀಮ || ೨೮

ಅರಸನಲಿ ಹಗೆಯಿಲ್ಲ ಯಮಳರು
ತರಳರಲಿ ಮುನಿಸಿಲ್ಲ ಫಲುಗುಣ
ನರೆವಿರೋಧಿ ಸರ್ಗರ್ಷಿ ಭೀಮನ ಬಾಡ ಕೊಯಕೊಯ್ದು |
ಮರುಳ ಬಳಗವ ತಣಿಸಿದಡೆ
ಹಿರಿಯರಸರಲಿ ಸಂಧಾನವೆಂಬೈ
ಕರುಪತಿಯೆ⁴ ನೆಹು⁵ ಮೈರಿ ಭೀಮನ⁶ ನೀಳಲೇಳೆಂದ || ೨೯

ತನತನಗೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ಯಮಳ ಫಲು
ಗುಣರು ಪಂಚದ್ರೋಪದೀನಂ
ದನರು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಸೃಂಜಯ ಪೋಮಕಾದಿಗಳು |

¹ ಹೆ (ಛದ). ² ರಾವಿಲ್ಲೆಂದನಾ (ಘ), ವನಗಿಲ್ಲೆಂದನಾ (ಗ.ಪ), ತನ
ಗಿಲ್ಲೆಂದನಾ (ತ) ³ ನೆರೆವಿರ ಭೀಮನ (ಘ), ಕಲಭೀಮಸೇನನ (ಛದ), ನೆರೆ
ಧೀರ ಭೀಮನ (ತ).

ಅನುಚಿತವು ಸಲಿಲಪ್ರವೇಶವು
ಜನಪತಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂಬುದು¹
ಜನಜನಿತವೆಂದಲಿದುದೈದೆ ಸಮುದ್ರಘೋಷದಲಿ || ೩೦

ಅರಸ ಕೇಳೈ ನಿನ್ನ ಮಗನು
ಬ್ಬರಿಸಿದನು ರೋಮಾಂಚದ² ಗ
ಬ್ಬರಿಸುತ್ತದಿಕ್ಕೋಧಶಿಖಿ ಕರಣೀಂಭ್ರಯಾದಿಗಳ |
ತುಲುಗಿದಂತಃಪ್ರೀದ ಮಂತ್ರಾ,
ಕ್ಷರಕೆ ಜವನಿಕೆಯಾದುದೈ ನಿ
ರ್ಧರದ ವೀರಾವೇಶದಲಿ ಪಲ್ಲಟಿಸಿದನು ಭೂಪ || ೩೧

ಮುಖದುದುಡಕನಂಭ ಸಲಿಲದ
ಹೊರಗೆ ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆಗಳ ತೆರೆ ನೊರೆ
ದುಲುಗಿದವು² ಘುಳುಘುಳಿಸಿ ಜಲಬುದ್ಬದದ ಚೂಣಿಯಲಿ |
ದುಲುಗಿದುಲುಪ ಬಿಸುಸುಯ್ಯ ಸೆಕೆಯಲಿ
ಮುಲುಗಿ ಕುದಿದುದು ನೀರು ಭೀಮನ
ಬಿಲುನುಡಿಯ ಬೇಳಂಬದಲಿ ಬಂಡಾದನಾ ಭೂಪ || ೩೨

³ಜ್ಞಾನವಳಿದುದು ವೀರಪಣದಭಿ
ಮಾನ ಮಸೆದುದು ಮಂತ್ರನಿಷ್ಠೆಯ
⁴ಮಾ⁴ನ ಹಿಂಬೆಳೆಯಾಯ್ತು ವೋಹಿದುದಾಹವವ್ಯಸನ |
⁵ದೀನಮನ ಹೊರೆಗಳೆದುದುಡಕ
ಸ್ಥಾನಭಾವಕ⁵ ನಾಚಿದನು ತವ
ನೂನು ತಳವೆಳಗಾದನಹಿತವಚೋವಿಘಾತದಲಿ || ೩೩

ಜಲಧಿ ಮಧ್ಯದೊಳೆಳ್ಳ ವಡಬಾ
ನಲನವೊಲು ತವಕದಲಿ ತಡಗ
ವ್ವಳಿಸಿದನು ತತ್ಕೋಧಶಿಖಿ ಕಡಿಮನಗೆ ಕಂಗಳಲಿ |
ಹೊಳೆವ ಭಾರಿಯ ಹೆಗಲ ಗದೆ ಕರ
ತಳದ ವಿಪುಳ ಸಘಾಡಗದ್ದದ
ಚಳನಯನದ ಭರಾಳಭಲದ ನೃಪಾಲ ಹೊರವೆಂಟ || ೩೪

¹ ವೇಯಿದು (ಕ). ² ಗಲಲಿ (ಕ). ³ ಮಾ (ತ). ⁴ ಧ್ಯಾ (ತ). ⁵ ದೀನ
ಮನವನು ಹರೆಗಳೆದು ತಥ್ಯಾನಭಾವಕೆ (ಖ), ದೀನಮನ ಹರೆಗಳೆದು ರಣದ ಸ್ನೇಹ
ಧಾರಕೆ (ಘ.ತ), ಹೀನಮನ ಹರೆಗಳೆದುಡಕಸ್ಥಾನಭಾವನೆ (ಛ.ದ).

ಅರಳಿತರನನ ವದನ ಭೀಮನ
ಹರುಷವುಕ್ಕಿತು ಪಾರ್ಥನುಬ್ಬಿದ
ನುರುಮುದದಿನುಹಿ ನಕುಲನುಬ್ಬರಿಸಿದನು ಸಹದೇವ |
ಹರಕೆಯಲ ಹೈವಂಗಳತ್ತವು
ವರವನೆಂದರು ದ್ರೌಪದೀಸತ
ರುರು ಶಿಖಂಡಿ ದ್ರುಪದಸುತ ಸಾತ್ಯಕಿಗಳೊಲವಿನಲ ||

೩೫

ನಗೆ ಮನಗಿ ಕರತಳವ ಹೊಯ್‌ಹೊ
ಯ್ಹೊಗುಮಿಗೆಯ ಹರುಷವಲ ನಕುಲಾ
ದಿಗಳು ಬೊಬ್ಬಿಡಿದಾರಿದರು ಬಹುವಾದ್ಯರವದೊಡನೆ |
ಅಗಿದು ಗುಡಿಗಟ್ಟಿದವು ಮುಂಗಾ
ಲುಗಳ ಹೊಯ್ಲಲಿ ತೇಜಿಗಳು ಕೈ
ನೆಗಹಿ ಜಯಸೂಚನೆಯಲೊಲೆದವು¹ ಪಟ್ಟದಾನೆಗಳು ||

೩೬

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಿ ಕೊಳನ ತಡಿಯಲಿ
ಕುರುಕುಲಾಗ್ರಣೆ ನಿಂದು ನೋಡಿದ
ನರಿಭಟರ ಸುಮ್ಮಾನವನು ಸಂಭ್ರಾಂತಚೇತನವ |
ಉರಿದುದಾ ಮಸ್ತಕದ ರೋಷೋ
ತ್ಕರದ ಝಳಝಾಡಿಸಿತು² ಶುಭ್ರ³
ಸ್ಫುರಣದಂತನಿಪೀಡಿತಧರನಾದನಾ ಭೂಪ ||

೩೭

ಪೂತು ಮರು ಕುರುಪತಿಯ ಘನನ
ತ್ವಾತಿಶಯವೈ ಕೌರವಾನ್ವಯ
ಜಾತನಲ್ಲಾ ಬುಧ ಪುರೂರವ³ಶಕ್ರಮಾಗತರ⁴ |
ಖ್ಯಾತನಲ್ಲಾ ಬಂದುದೊಂದ
ಖ್ಯಾತಿ ಸಲಿ⁴ದ ಗಾಹವಳಿದಂ
ತೀತನೊಳು ದೊರೆಯಾರು ಸರಿಯೆಂದನು ಮಹೀಪಾಲ ||

೩೮

ಅರನೆ ತೊಡು ಕವಚವನು ಚಾಮೀ
ಕರ ಪರಿಷ್ಕೃತ ವಜ್ರಮಯ ಬಂ
ವಾರದ ನೀನಕವಿದೆ ದುಕ್ಕೂಲವರಾನುಲೇಪನವ |

¹ ಯೋಧವು (ಕ). ² ಸದೃಶ (ತ), ಶಬ್ದ (ಪ). ³ ವಿಕ್ರಮಾಗತದ
(ಖ), ಸತ್ಯಮಾಗತರ (ಘ), ನಹಃಷನಾಯಕನ (ಟ), ಸತ್ಯಮಾಗತದ (ತ).
⁴ ವಿಗಾ (ತ).

ಪರಿಹರಿಸಬೇಡೊಲವಿನಲಿ ಪತಿ
ಕರಿಸೆನುತ ಪಟ್ಟಿಗೆಯ ಮುಚ್ಚಳ
ತೆಪ್ಪಿದು ಮುಂದಿರಿಸಿದನು ¹ಸೌಹಾರ್ದ²ದಲಿ ಯಮನೂನು || ೩ ||

ಪೂರವಿಸಿದನು ಗಂಧವನು ನರ
ಳೋರೆಪೋರೆಯ ಮೈಯ ಘಾಯದ
ಹೇರುಗಳ ³ಹೂಳಿದನು ವರಕನ್ನುರಿಯ ಸಾರದಲಿ⁴ |
ಸಾರತರ ಸಾಧಿನ ಜವಾಜಿಯ
ಭೂರಿ ಪರಿಮಳದಿಂದ ನವಕ
ಸ್ತೂರಿ ತಿಲಕವ ರಚಿಸಿ ಗೆಲಿದನು ತಿಗುರ ತವಕದಲಿ ||* ೪೦

ತೆಗೆದು ವಜ್ರಾಂಗಿಯನು ಮೈಯಲಿ
ಬಿಗಿದು ಹೊಂಬರಹದ ಸುರತ್ನಾ
ಳಗಳ ಬಲುಸೀಸಕವನಳವಡಿಸಿದನು ನಿರಮುಡಿಗೇ |
ಝಗಝಗಿಪ ಬೆಳುದಿಂಗಳಿನ ತೆಳು
ದಗಡೆನಲು ತೊಳಗುವ ದುಕ್ಕೂಲವ
ಬಿಗಿದು ಮೊನೆಮುಂಜೆಟಿಗನಳವಡಿಸಿದನು ದೇನಿಯಲಿ || ೪೧

ಘೋಳಿನಿದ ಕರ್ಪೂರ ಕನ್ನುರಿ
ವೀಳೆಯವ ಕೊಂಡೆದ್ದು ಸಮರಾ
ಭೀಳಗವೆಯನು ತಿರುಹಿದನು ಪಯಪಾಡನಾರೈದು |
ಆಳು ಕವಿಯಲಿ ರಾವುತರ ಸಮ
ಪಾಳಿಯಲಿ ಬಿಡಿ ಜೋದರಾನೆಯ
ತೂಳಿನಲಿ ಸಮರಧರು ಸರಳಿನಿಯೆಂದನಾ ಭೂಪ || ೪೨

ಹಿಡಿ ಧನುವನೆಲೆ ಭೂಪ ಪವನಜ
ತುಡುಕು ಗದೆಯನು ಪಾರ್ಥ ಸಮರಕೆ
ತಡೆಯದಿರು ಮಾದ್ರಿಕುಮಾರಕರೇಳಿ ಕಾಳಗಕೆ |
ಮಿಡುಕು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಸಾತ್ಯಕಿ
ಹೊಡಕರಿಸು ಪಾಂಚಾಲ ನೀ ವಂ
ಗಡದೊಳೆಮ್ಮೊಡನೇಳ್ವುದೊಬ್ಬನೆ ನಿಲುವೆ ತಾನೆಂದ || ೪೩

¹ ಸೌಭರಿಯ (ಕ), ಸೌಹೃದ್ಯ (ಘ), ಸಹೃದಯ (ತ). ² ಮತ್ತಿದನು ಪಟ್ಟಿಯ
ಗಂಧಸಾರದಲಿ (ಛ). * ಈ ಪದ್ಯವು (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ; (ತ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ
ಪೂರ್ವೋತ್ತರಾರ್ಥಗಳು ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಿವೆ.

ದಿಟ್ಟನೈ ನೃಪರಾವು ಮೆರು ಜಗ
 ಜಟ್ಟಿಯಲ್ಲಾ ದೊರೆಗಳೊಡನೀ
 ಥಟ್ಟಿಗೊಬ್ಬನೆ ನಿಲುವೆನೆ^೧ದನದಾವ ಸತ್ವನಿಧಿ^೨ |
 ಹುಟ್ಟಿದವರಿಗೆ ಸಾವು ಹಣೆಯಲಿ
 ಕಟ್ಟಿಹುದು ವಿಧಿಯೆಂದಡೀ ಪರಿ
^೩ಮುಟ್ಟಿ ಧೀವನ್ನಿ^೪ಯಾವನೆಂದುದು ನಿಖಳ ಪರಿವಾರ || ೪೪

ಮೆಚ್ಚಿದನು ಯಮನೊನು ಥಲ ನಿನ
 ಗೊಚ್ಚತವಲೈ ಮೈರಿಭಟರಲಿ
 ಬೆಚ್ಚಿದಾಡಿದಯಾದಡೇನದ ನಮ್ಮೊಳ್ಳೈ^೫ರಲಿ |
 ಮೆಚ್ಚಿದರ ನೀ ವರಿಸಿ ಕಾದುವು
 ದಚ್ಚರಿಯ ಮಾತೇನು ಗೆಲವಿನ
 ನಿಚ್ಚಿನೆ ನೆಲಕೊಡೆಯನಹುದಿದು ಸಮಯಕ್ಕತವೆಂದ || ೪೫

ನಿನಗೆ ಸೋ^೬ಲವೆ^೭ ನಾವು ಭೂಕಾ
 ಮಿನಿಯನಾಳ್ವೆವು ನಮ್ಮೊಳ್ಳೊಬ್ಬರು
 ನಿನಗೆ ಸೋತಡೆ ಮಿಕ್ಕ ನಾಲ್ವರು ನಿನಗೆ ಕಿಂಕರರು |
 ನಿನಗೆ ಹಸ್ತಿನಪುರದ ನಿರಿ ಸಂ
 ಜನಿತವೀ ಸಂಕೇತವೇ ಸಾ
 ಧನ ನಿನಗೆ ನಮಗೆಂದು ನುಡಿದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಗುತ || ೪೬

ಹಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ನಿಮ್ಮ ಕೂಡೆಮ
 ಗಾ^೮[ಯ]^೯ಥಲವಿಲ್ಲರ್ಜುನನು ಮಗು
 ವೀ ಯಮಳರಿಗೆ ಕೈದುಗೊಳ್ಳೆನು ಹೊಯ್ದು ಕೆಣಕಿದಡೆ |
 ಬಾಯಿಬಡಿಕನು ಸತ್ಯದಲಿ ನಾ
 ಗಾಯುತದ ಬಲವೆಂಬ ಡೊಂಬಿನ
 ವಾಯುವಿನ ಮಗನೆನ್ನೊಡನೆ ಮಾಱಾಂತಡಹುದೆಂದ || ೪೭

ವರಿಸಿದನು ಭೀಮನನು ನೀವಾ
 ದರಿಸುವಡೆ ಧರ್ಮವನು ದುರ್ಜನ
 ಸರಣಿಯಲಿ ನೀವ್ ಒಹಡೆ ದಳಸಹಿತೈವರಿದಿರಹುದು^{೧೦} |

^೧ ದೆಯಿದಾವಸತ್ಯದಲಿ (ಬ.ಘ.ತ), ದನದಾವನಾಹಸನೊ (ಗ.ಟ.ದ),

^೨ ಮುಟ್ಟಿದವನೀ (ಕ). ^೩ ಲವು (ಕ). ^೪ ವ (ನ). ^೫ ತೇಳಿ ಕಾಳಿಗಕಿ (ಕ).

ತೆರಳುವವರಾವಲ್ಲ ನೀವ' ಪತಿ
ಕರಿಸಿದುದೆ ನಮ್ಮಿಷ್ಟವೆನೆ ಮುರ
ಹರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೈಪನನಿಕ್ಕಟಗರೆದ. ಗರ್ಜಿಸಿದ॥

೪೮

ಮರುಳೆ ನೀ ಹೆಚ್ಚಾಳುತನಕು
ಬ್ಬರಿಸಿ ನುಡಿದೆ ಸುಯೋಧನನ ನೀ
ನಣುಯಲಾಗದೆ ಕೈಗೆ ಬಂದರೆ ಕದನಭೂಮಿಯಲಿ
ಸರಿಸದಲಿ ಮಲೆತವನು ಜೀವಿಸಿ
ಮರಳಲಿವನೆ ನಮ್ಮೊಳೊಬ್ಬನ
ವರಿಸು ವಿಗ್ರಹಕೆಂದು ನಮ್ಮನು ಕೊಂಡೆ ನೀನೆಂದ್ಲ॥

೪೯

ಗೆಲಿದಡೈವರೊಳೊಬ್ಬನನು ಮಿ
ಕ್ಕುಳಿದವರು ಕಿಂಕರರು ಗಡ ನೀ
ತಿಳಿದು ನುಡಿದಾ ನಿನ್ನನಾಹವಮುಖಕೆ ವರಿಸಿದಡೆ
ಗೆಲಲು ಬಲ್ಲಾ ನೀನು ಫಲುಗುಣ
ಗೆಲುವನೇ ನಿನ್ನಳಿದರಿಬ್ಬರು
ನಿಲುವರೇ ಕುರುಪತಿಯಘಾಟದ ಗದೆಯ ಘಾಯದಲಿ॥

೫೦

ಇಂದು ನಮ್ಮಯ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ
ಕಂಡೆಹಿವೆಯಲಿ ಭೀಮ ಕಾದುವು
ದೆಂದು ಜಾಣಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಬಿಟ್ಟನು ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯದಲಿ
ಇಂದಿನೀ ಸಮರದಲಿ ಪವನಜ
ನಿಂದಡೇನಹುದೆಂಬ ಚಿತ್ತದ
ಸಂದೆಯವು ನಮಗುಂಟು ಕೌರವನೈಸು ಬಲುಹೆಂದ॥

೫೧

ಎಲೆ ಮುರಾಂತಕ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದ
ಗ್ಗಲೆಯತನವೆಮಗಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಡಿ
'ಗಳ ಸುಧಾ'ಕರುಣಾವ'ಧಾನವೆ' ವಜ್ರಕವಚವಲಾ
ಮಲೆತ ಹಗೆವನ ಪಡಿಸುಬದ ಬಲು
ವಲಗೆಯಲಿ ಗದೆಯಿಂದ ರಾಯನ
ಬಲಹ ಬಿರುದಾವಳಿಯ ಬರೆವೆನು ಕೃಷ್ಣ ಕೇಳೆಂದ॥

೫೨

¹ ಗೆಲವಿನ (ಘ). ² ಗಳಿಸಿದಾ (ತ). ³ ರೋಕನ (ಗ.ಟ.ಪ).

ಪೂತು ಮರು ಭಟ ಎನುತ ಕಂಸಾ
 ರಾತಿ ಕೊಂಡಾಡಿದನು ಸಾತ್ಯಕಿ
 ಭೂತಳಾಧಿಪ ಪಾರ್ಥ ಯಮಳಾದಿಗಳು ನಲವಿನಲಿ |
 ವಾತಜನ ಹೊಗಳಿದರು ಸುಭಟ
 ವ್ರಾತ^೧ಸೌಹಾರ್ದ^೧ದಲಿ ಶೌರ್ಯ
 ಖ್ಯಾತಿಯನು ಬಣ್ಣಿಸಿದುದವನೀಪಾಲ ಕೇಳಿಂದ || ✓

೫೩

ಗದೆಯ ಕೊಂಡನು ಕೌರವೇಂದ್ರನ
 ನಿಧಿರುಗೊಂಡನು ಭೀಮ ಬಲವಂ
 ಕದಲಿ ವಾಮಾಂಗದಲಿ ಬಳಸಿದರಗ್ರಜಾನುಜರು |
 ಕದನಭೂಮಿಯ ^೨ಬಿಡವ^೨ಹುದು ನಿಂ
 ದುದು ಚತುರ್ಬಲ ಸುತ್ತಿ ಗಗನದೊ
 ಳೊದಗಿದುದು ಸುರನಿಕರ ^೩ತೀವಿ^೩ ವಿಮಾನವೀಧಿಯಲಿ ||

೫೪

ಚಟುಳತರ ಭಾರಂಕದಂಕದ
 ಭಟರು ತಟುಬಿದರುಬ್ಬೆಯಲಿ ಲಟ
 ಕಟಿಸಿದವು ಕಣ್ಣಾಲಿ ಬದ್ಧ ಭುಕುಟಭಂಗದಲಿ |
 ಕಟುವಚನ ವಿಕ್ಷೇಪರೋಷ ^೪ಕಟುವಚನ^೪
 ನ್ನುಟನವೇಲ್ಲತಪಾಕೃಭಂಗೀ
 ಘಟನವಿಘಟನದಿಂದ ಮೂದಲಿಸಿದರು ಮುಳಿಸಿನಲಿ ||*

೫೫

ಅರಸ ಕೇಳಿವರಿಬ್ಬರುಬ್ಬಿನ
 ಧುರದ ಥಟ್ಟಣ್ಣ^೫ಪಸರಿನಿತ್ತು^೫ ಸುರ
 ನರರನಾ ಸಮಯದಲಿ ಪೂರ್ವೋತ್ತರದ ದೆಸೆಯಿಂದ |
 ವರ ಮುನಿಸ್ತೋಮದ ನಡುವೆ ಕಂ ^೬ಪೂರ್ವೋತ್ತರ^೬
 ಧರದ ಮುಸಲದ ವಿಮಳ ನೀಲಾಂ
 ಬರದ ರಾಮನ ಸುಳಿವ ಕಂಡರು ಕೃಷ್ಣ ಪಾಂಡವರು ||

೫೬

ಆ ನಿಖಳ ಪರಿವಾರದನುಸಂ
 ಧಾನ ದೃಷ್ಟಿಗಳತ್ತ ತಿರುಗಿದ
 ವೇನನೆಂಬನು ಮುಸಲಧರನಾಗಮನ ಸಂಗತಿಯ |

ಸಂಹಾರ್ಥ (ಕ), ಸೌಹೃದ್ಯ (ಘ.ತ). ^೨ ಬಿಡೆಯ (ಬ.ಟ). ^೩ ವಿವಿಧ
 (ಕ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ^೪ ಮುಸುಕಿತೈ (ಘ), ಮುಸುಕಿ
 ಸಿತು (ತ).

^೫ ವಿವಿಧ
 ಮುಸುಕಿ

¹ಈ¹ ನರೇಂದ್ರನ ಸುಮುಖತೆಯ ಸು
 ವ್ಯಾನ ಹೊಳೆದುದು ²ಭಯದಿ² ಕುಂತೀ
 ಸೂನುಗಳು ಮುಟ್ಟಿಗೊಳುತಲಿ³ರ್ದು³ ವಿರನರಯಣನ || ¹ ೫೭

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

¹ ಆ (ಕ.ತ).

² ಜೀಯ (ಘ.ತ).

³ ದ್ವರು (ಕ).

ಅರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ರಂಜಿಸಿತು ¹ತ್ಯಭುವನವನು ರಿಪು¹
 ಧಂಜನದ ಧಾರವಣಿ ಸುಭಟರ
 ನಂಜಿಸಿತು ಕಲಭೀಮದುರಿಯೋಧನರ ಸಂಗ್ರಾಮ||

ಕೇಳು ²ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನಿಪ² ಸಿರಿ
 ಲೋಲ ಸಹಿತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾದಿ ನೈ
 ಪಾಲಕರು ಕಾಣಿಕೆಯನಿತ್ತರು ನಮಿಸಿ ಹಲಧರ³ಗೆ³ |
 ಮೇಲುದುಗುಡದ ಮುಖದ ನೀರೊಡನೆ
 ವಾಲಗಳ ಕಕ್ಷದ ಗದೆಯ ಭೂ
 ಪಾಲ ಬಂದನು ನೊಸಲ ಚಾಚಿದನವರ ಚರಣದಲಿ ||

೧

ಇಳಿದು ಗಜಹಯರಥವ ಸುಭಟಾ
 ವಳ ಕೃತಾಂಜಲಿ ನೊಸಲೊಳಿರೆ ಕೆಲ
 ಬಲಕೆ ಸಾರ್ಧರು ನೋಡಿದನು ಪಾಂಡವ ಪತಾಕಿನಿಯ |
 ಉಳಿದುದೀಚೆಯಲಿ ಸು ⁴ಬಲವಿವ⁴
 ನುಳಿದನೊಬ್ಬನೆ ದೈವಗತಿಗಾ
 ರಳಲಿ ಮಾಡುವುದೇನೆನುತ ನುಡಿಸಿದನು ಕುರುಪತಿಯ ||

೨

ಗುರುವೊ ಗಂಗಾಸುತನೊ ಮಾದ್ರೇ
 ಶ್ವರನೊ ಕರ್ಣನೊ ಸೈಂಧವನೊ ಸೋ
 ದರರ ಶತಕವೊ ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಜ್ಞಾತಿ ಬಾಂಧವರೊ |
 ಹರಿಸಿ ಕುಣಿಗಳನಿಕ್ಕಿದಡೆ ಗೋ
 ಚರಿಸದೇ ರಣವಿಜಯ⁵ನಿಧಿ⁵ ಹರ
 ಹರ ಎನುತ ಕರಗಿದನು ಕಡು ಕರುಣದಲಿ ಬಲರಾಮ ||

೩

ಅಹವ⁶ದಿ⁶ ಪಾಂಡವ ಮಮ ಪ್ರಾ
 ಣಾ ಹಿ ಎಂಬೀ ನುಡಿಯ ಸಲಿಸಿದೆ
 ಬೇಹವರನುಳುಹಿದೆ ಕುಮಾರರ ನಿನ್ನ ಮೈದುನರ |

¹ ತ್ರಿಭುವನವ ರಿಪುಧಟ (ಟ.ತ.ದ) ² ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರಿಪಾಲ (ಘ.ತ).
³ ನಾ (ಕ). ⁴ ವರಬಲ (ಕ). ⁵ ಸಿರಿ (ಖ.ಘ.ತ), ವಿಧಿ (ಟ.ದ). ⁶ ಕೆ
 (ಕ.ಖ.ತ).

ಗಾಹುಗತಕದಲೆಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯಂ
ಗೀ ಹದನ ವಿರಚಿದೆ ನಿನ್ನಯ
ಪೋಹದವರೇ ಗೆಲಲಯೆಂದನು ಹರಿಗೆ ಬಲರಾಮ ||

೪

ತಿಳಿದು ನೋಡಿದೆ ರಾಮ ಧರ್ಮ
ಸ್ಥಳಕೆ ನೀವು ಸಹಾಯ^೧ವಿ^೧ನಿಬರ
ಗೆಲವು ನಿರ್ಮಳ ಧರ್ಮಮೂಲವೇ ಧರ್ಮವಿರಹಿತವೋ
ಫಲವ ಬಿಡಿದೇ ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನು
ಕಲವ್ಯಕೋದರನಲ್ಲ^೨ವೇ ತವ^೩
ಬಳನಬಹುದೇ ಪಕ್ಷಪಾತದೊಳೆಂದನನುರಾರಿ ||

೫

ನಿವಗೆ ಪಾಂಡವ ಪಕ್ಷಪಾತ
ವ್ಯವಹರಣೆ ಹುನಿ ನಾವಲೇ ಕೌ
ರವನ ಪಕ್ಷಾವೇಶಿಗಳು ಸಾಕಿನ್ನ ದಂತಿರಲಿ
ಎವಗೆ ಸರಿಯಿಬ್ಬರು ಗದಾಭ್ಯಾ
ಸವನು ನಮ್ಮಲಿ^೪ಮಾಡಿದರು^೫ ತಾ
ವಿವರು ಕಾದಲಿ ನಾವು ನೋಡುವೆವೆಂದನಾ ರಾಮ ||

೬

ಎಲೆ ಮುನೀಶ್ವರ ಪೂರ್ವದಲಿ ಯದು
ಬಲ ವಿಭಾಗದಲಿವರ ದೆಸೆಯಲಿ
ಹಲಧರನು ಕೃತವರ್ಮನಾ ಪಾಂಡವರಿಗನುರಾರಿ |
ಬಳಿಕ ಸಾತ್ಯಕಿಯೇ ಹನುಗೆಯ
ಸ್ವಲಿತವಿದಿಲಿ ರಾಮನೀ ಕುರು
ಬಲವ ಬಿಟ್ಟನದೇಕೆನುತ ಜನಮೇಜಯನು ನುಡಿದ ||

೭ ,

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಸಂಧಿಯ ಮುಖಿದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ರೋಲ ಬಿಜಯಂಗೈ^೪ಯನೇ^೫ ಕುರುಪತಿಯನವಗಡಿಸಿ |
ತಾಳಹಳವಿಗೆಯವನು ಯಾದವ
ಜಾಲಸಹಿತೈತಂದು ಕಾರ್ಯದ
ಮೇಲುವಾಗಿನ ಹದನನ^೬ಖಿದನು ಕೃಷ್ಣ ನಭಿಮತವ^೭ ||

೮

^೧ ರ (ಘ.ತ). ^೨ ದುಳಿದರು (ಕ), ವೈರವ (ಘ.ತ). ^೩ ಕಲಿತವರು (ಘ.ತ.ಪ). ^೪ ದನೈ (ಕ). ^೫ ನೆಟ್ಟರಿಸಿದರಭಿಮತವ (ಘ.ತ).

ಎವಗೆ ಸರಿಯುತ್ತಂಡ ¹ನೀ¹ ಕಾ
 ರವನ ಮುಜುವೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನಾ
 ಹವೆವ² ಗಲಿಸುವೆ ನಾಕು ³ನೃಪರ³ಬ್ಬರಲಿ ⁴ಸಂವಾದ⁴ |
 ಎವಗೆ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರಾ
 ವ್ಯವಸಿತಕೆ ಮನವಾದುದೆಂದು
 ತ್ವವದಿನಸುರಾರಿಯನು⁵ಪಪ್ಲವ್ಯದಲಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ⁵ ||*

೯

ರಾಮ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಪ್ರ
 ಸೋಮನಹಿತ ನಮಸ್ತ ಬುಪ್ತಿಗಳು
 ರಾಮಣೀಯಕವಸ್ತು ದಾನವ್ಯಯದ ವೈಭವಕೆ |
⁶ನಾಮನಸ್ಯನು ರಾಗಹರದ ಮ
 ಹಾಮಹಿಮ ತೀರ್ಥಾಭಿರತಿಯಲಿ
 ಗೋ ಮಹಿಷ ಧನ ವಸ್ತ್ರದಿಂ ದ್ವಿಜವರರನರ್ಚಿಸಿದ⁶ || ೧೦

ಗಂಗೆ ಮೊದಲಾದ⁷ಮಳತರ⁷ ತೀ
 ಥಂಗಳಲಿ ತ⁸ದ್ವಾ⁸ರಣಾಖ್ಯಾ
 ನಂಗಳಲಿ ತತ್ತದ್ವಿಶೇಷವಿಧಾನ ದಾನದಲಿ |
 ತುಂಗವಿಕ್ರಮನೀ ಸಮಸ್ತ ಜ
 ನಂಗಳೊಡನೆ ಸುತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾ
 ಸಂಗತಿಯಲೇ ಬಳಸಿದನು ಭೂಮಿಪ್ರದಕ್ಷಿಣವ || ೧೧

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳ⁹ ಪುಷ್ಯದಲಿ ಸಂ
 ಭವಿಸಿದುದು ನಿರ್ಗಮನ ಬಳಿಕಾ
 ಶ್ರವಣನಕ್ಷತ್ರದಲಿ ಕಂಡನು ಕೃಷ್ಣ ಪಾಂಡವರ |

¹ ನೀ (ಕ). ² ಕೆ (ಕ). ³ ನಮಗಿ (ಖ). ⁴ ಸೌಹಾರ್ದ (ಟ.ದ).
⁵ ಬಲನುಚಿತದಲಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ(ಘ.ತ), ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ನಾರಾಮ (ಪ). * ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ
 ಮೊದಲು (ಗ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ:—

ಮನದೊಳರಿದನು ರಾಮ ತಾ ಹರಿ| ಘನತರವರಾ ಪಾಂಡುನುತರನು
 ಅನುಕರಿಸಿ ಸೋಲಿಸುವ ಕೌರವಬಲವನೆಲ್ಲವನು|
 ಮುನಿಯಲೀಯನು ಇಲ್ಲಿ ನಾವಿಹು| ದನುಚಿತವರೇಯನುತಮೆಲ್ಲನೆ
 ಮನುಮಥನ ಪಿತನಲ್ಲಗೊಡನ್ನೈತಂದನಾ ರಾಮ||

⁶ ನಾಮನಚ್ಯುತರಾಗಹರುಷಮಹಾಮಹಿಮತೀರ್ಥಾಭಿರತಿಯಲಿ ಗೋಮಹಿಷ ಧನ
 ವಸ್ತ್ರದಿಂದೀ ದ್ವಿಜವರರ ನರ್ಚಿಸಿದ (ಕ), ನಾಮನನ್ನಿತನಾಗಿ ಹರದ ಮಹಾಮಹಿ
 ಮ ತೀರ್ಥಾದಿ ತಡಿಯಲಿ ಗೋಮಹಿಷಿ ಧನವಸ್ತ್ರದಿಂ ದ್ವಿಜಜನವನರ್ಚಿಸಿದ (ಖ),
 ಸೋಮನದ್ವ್ಯುತರೋಗಹರದ ಮಹಾಮಹಿಮ ತೀರ್ಥಾಭಿರತಿಯಲಿ ಗೋಮಹಿಷ್ಯ
 ಸುವರ್ಣದಾನದಿ ದ್ವಿಜರ ನರ್ಚಿಸಿದ (ಘ.ತ). ⁷ ಬಿಳವರ (ಕ). ⁸ ತ್ಯಾ (ಃ).
⁹ ತ್ಯಾ (ಃ).

ಅವರು ನೋಟಕರಾದರೀ ಕೌ
ರವ ವ್ಯಕ್ತೋದರರಂಕ ಮನೆದು
ತ್ಸವದಿ ಕಳನೇಣಿದರು ಹಾಯಿಕಿ ಹಿಡಿದು ನಿಜಗದೆಯ || ೧೨

ಧಾರುಣೀಪತಿ ಕುಳ್ಳಿರೈ ಪರಿ
ವಾರ ಕುಳ್ಳಿರಿ ಪಾರ್ಥ ಸಾತ್ಯಕಿ
ವೀರ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಯಮಳ ಶಿಖಂಡಿ ಸೃಂಜಯರು |
ವೀರ ಭಟರೆಮ್ಮಾಹವದ ವಿ
ಸ್ತಾರವನು ಸಮ ವಿಷಮ ಪಯಗತಿ
ಯೋರೆಪೋರೆಯನಣಿವುದೆಂದನು ನಗುತ ಕುರುರಾಯ || ೧೩

ಚತ್ತವಿಸು ಬಲರಾಮ ರಿಪುಗಳ
ತೆತ್ತಿಗನೆ ಲೇಸಾಗಿ ನೋಡು ನೃ
ಪೋತ್ತಮರು ಪಾಂಚಾಲ ಸೃಂಜಯ ಸೋಮಕಾದಿಗಳು |
ಇತ್ತಲಭಿಮುಖವಾಗಿ ರಥಿಕರು
ಮತ ಗಜದಾರೋಹಕರು ರಾ
ವುತ್ತರೀಕ್ಷಿ ನಮ್ಮ ಸಮರವನೆಂದನವನೀಶ || ೧೪

ಓಡಿ ಜಲದಲಿ ಮುಳುಗಿದವರಿಗೆ
ಬೋಡಿಯುಂಟೇ ರಥವಿಳಿದ ರಣ
ಬೇಡ ಕಾಲಾಳಿಗೆ ಪಯಗತಿಯೋರೆಪೋರೆಗಳ |
ನೋಡುತಿದೆ ಪರಿವಾರ ನೀ ಕೈ
ಮಾಡಿ ತೋಟಾ ಬಹಿಯ ಕಂಠದ
ಮೂಡಿಗೆಯ ಡಾವರದ ಲೇಸಹುದಂದನಾ ಭೀಮ || ೧೫

ಅಟವಿಕ ಸಂಗದಲಿ ¹ಬಹುವಾ
ಚಾಟ¹ ನೀನಹೆ ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದ
ತೋಟವನು ತಣಿದೊಟ್ಟಿ ನಿಮ್ಮೈವರನು ಯಮಪುರದ |
ಗೋಟಿನಲಿ ಗುಣಿಮಾಡುವೆನು ಜೂ
ಜಾಟದಲಿ ²ನೀವಹಿಯಿರೇ² ಬೊ
ಬ್ಬಾಟವಂದೇನಾಯಿತೆಂದನು ಜಹಿದು ಕುರುರಾಯ || ೧೬

¹ ಬಹು ಬೊಬ್ಬಾಟ (ಘ.ತ). ² ನೀನುಡಿದಬಹು (ಕ)

ಶಕುನಿ ಕಲಿಸಿದ ಕಪಟದಲಿ ಕೌ
 ಏಕದಲುಬ್ಬಿ ದಿರಿದು ವಿನ್ಯಾ
 ರಕ¹ರ¹ಲೇ ನಾವಿಂದಿನಲಿ ದುಶ್ಯಾನನಾದಿಗಳ
 ರಕುತಪಾನ ಭವತ್ಯಹೋದರ
 ನಿಕರನಾಶನವಟುಹದೇ ಸು
 ಪ್ರಕಟವಿದು ಜಗಕೆಂದು ಗದೆಯನು ತೂಗಿದನು ಭೀಮ ! ೧೭

ಸಾಯಲಾಗದೆ ಸುಭಟರಾಚಂ
 ದ್ರಾಯತವೆ ತನು ವಿಧಿಯ ಷ²ಪ್ಪ²ಣ
 ದಾಯುಷವು ತೀರಿದಡೆ ನಾವರು ³ನಿನ್ನಲೇನಹುದು³ |
 ಕಾಯಲಳವೇ ನಿನಗೆ ವಿನಿದಡೆ
 ನೋಯಿಸುವುಡಳವಲ್ಲ ಫಡ ದೈ
 ವಾಯತಕೆ ನೀನೇಕೆ ಬೆರೆತಿಹೆಯೆಂದನಾ ಭೂಪ || ೧೮

ಎಲವೊ ದುರ್ಮತಿ ನಿನ್ನ ಕೌರವ
 ಕುಲದ ಶಿಕ್ಷಾರಕ್ಷೆಗಿನ್ನಾ
 ರೊಳರು ಹೊಟಿಬಿಗ ದೈವವುಂಟೇ ತಾನೆ ದೈವ ಕಣಾ |
 ಕಳಚಿದೆನಲಾ ಕೊಂದು ನೂರ್ವರ
 ತಲೆಯನಿನ್ನ ರೆಘಳಿಗೆಯಲಿ ಹೆಡ
 ತಲೆಯನೊದೆವೆನು ಹೋಗೆನುತ ಹೊಯ್ದನು ಸುಯೋಧನನ || ೧೯

⁴ಬಿಡಸಿದಡೆ⁴ ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಯ್ದು
 ತಡೆದು ತವಿದನು ನಿನ್ನ ಮಗನವ
 ಗಡದ ಘಾಯಕೆ ಗದೆಯನೊಡ್ಡಿ ⁵ಸ⁵ಗಾಢಕೋಪದಲಿ |
 ತುಡುಕಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ಹಜ್ಜೆಯೊ
 ಳೆಡೆಮುರಿದು ನಿನ್ನಾತನೊಕಿದ
 ರೊಡನೊಡನೆ ಗಾಹಿಸಿದರುಚಿತದ ಗತಿಯ ಗಮ⁶ಕೆದಲ || ೨೦

ಹೊಯ್ದು ಬಿಡಿಸಿದಡನಿಲಜನ ಮೇ
 ರ್ವಾಯ್ದು ನವನಿಪನೊಡ್ಡಿ ಗದೆಯಲಿ
 ಕಾಯ್ದು ತವಿದನು ಭೀಮಸೇನನ ನೃಪತಿ ವಂಚಿಸಿದ |

¹ ವ (ಕ.ಖ.ಛ.ದ). ² ಬ್ಬ (ಕ). ³ ನೋವರದಕೇನು (ತ). ⁴ ಬಿಡ
 ಸಿದ (ಕ), ಬಿಡಿಸಿದನು (ಖ), ಹೊಡೆದಡಾ (ಘ). ⁵ ದ (ಕ). ⁶ ನ (ಕ.ಖ).

ಮೆಯ್ಯೆಗೆದಡಿಟ್ಟಣಿಸಿ ಪವನಜ
ಹೊಯ್ದೊಲೆದನು ಭೂಪನಿಬ್ಬರ
ತಯ್ಯು ಕಾಣತನಕ್ಕೆ ಬೆಟಗಾದುದು ಸುರಸೋಮ ||

೨೧

ಸುಳಿದರೆಡಬಲ ಚಾರಿಯಲ ಚಾ
ಪಳದ ಪಯಪಾಡಿನಲ ಚಿತ್ರದ
ಚಳಗತಿಯ ¹ಚೇತನದ ಚಡ್ಡಣಿಗಳ ಚಡಾಳದಲ¹
ಹೊಳೆದೊರಾವರ್ತ²ದಲ ಪರಿಮಂ
ಡಳಿಸಿದರು ರಾಣದಲ ಜಂಘೆಯ
ಲುಳಿಯ ³ಲವರಾಣದಲ² ಮೆಹಿದರು ಭೀಮ ಕೌರವರು ||

೨೨

ಬಳಹೊಗುವ ಹೆಣತೆಗೆವ ಘಾಯವ
ಕಳಚುವವಧಾನದಲ ದೃಷ್ಟಿಯ
ಬಳಗೆ ಕೈಮಾಡುವ ³ವಿಘಾತಿಗೆ³ ಜಗುಳ್ಳ ರ್ಪಾಡಿಸುವ
ಸುಳಿವ ನಂತ್ಯೆಸುವ ಸುನಂಚದೊ
⁴ಳವಣುವ⁴ ವಂಚಿಸುವ ಗಮನಿಕೆ
ಯಳಬಳವನಾರೈವ ಭಟರೊದಗಿದರು ಸಮರದಲ ||

೨೩

ಬಿಡುವ ಬಿಡಿಸುವ ಪರರ ಘಾಯವ
ತಡೆವ ಗೋವೊತ್ತಕದ ಚಿತ್ರದ
ಝಡಪದವಧಾನದ ವಿಧಾನದ ಘಾಯಬಂಡಿಗಳ
ತುಡುಕುವವ್ಯಳಿಸುವ ವಿಸಂಧಿಯ
ಹಿಡುವ ಬಿಚ್ಚುವ ಬಿಗಿವ ಸೆಳೆವವ
ಗಡಿಸುವೊಕುವ ಕುತಲದಲ ಕಾದಿದರು ಸಮರದಲ ||

೨೪

ಬವರಿ ಮತ್ತೊಂದೈದ್ದಿತಿ ವಿಲಂಘನ
ವಿವಳಿತಾಂಗ ವರಾಹಮತ ನಂ
ಪ್ಲವನ ಪಾರಿಷ್ಟವ ಗದಾಪರಿರಂಭ ವಿಕ್ಷೇಪ
ಲವಣಿ ಲಹರಿಯುದಂಚ ⁵ನವ ವಿ
ದ್ರ⁵ವಣ ಲಘುವಿನ್ಯಸ್ತವೆಂಬೀ
ವಿವರದಲ ಕಾದಿದರು ಕೌತುಕವೆನಲು ಸುರನಿಕರ ||*

೨೫

¹ ಚಾತುರ್ಯಚಪಪದಪ್ರಹಾರದಲ (ತ). ² ಲಯ ಪಾಡಿನಲ (ಬ), ನವ
ಧಾನದಲ (ಗ. ಟ. ದ), ನವನಾನದಲ (ತ). ³ ವಿಘಾಡಿನಿ (ಕ). ⁴ ಕೊಳಗಣವ
(ತ). ⁵ ನವಚಿತ್ರ (ಕ), ನಸಿತ್ತ (ಬ), ನದಲದ್ರ (ಟ), ನನವಿದ್ರ (ತ). * ಕ
ಪದ್ಯ (ಫ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ.

ನೂಕಿದರೆ ಹೆಣತೆಗೆವ ಹೆಣತೆಗೆ
 ದೌಕುವಾಕಿದಡೊತ್ತು ವೊತ್ತಿದ
 ಡಾಕೆಯಲ ಪಂಠಿಸುವ ಪಂಠಿಸೆ ¹ಕೂಡೆ¹ ಸಂಧಿಸುವ |
 ಆ ಕಶೋರದ ಕಯ್ಯು ಕಿಡಿಗಳ
 ನೋಕರಿಸೆ ಬಣಬಟಲ ರುಾಡಿಯ
 ಜೋಕೆಯಲ ಕಾದಿದರು ಸಮಬಲರಾಹವಾಗ್ಯದಲಿ ||*

೨೬

ಮಹಿಪ ಪಡೆಯರು ಘಾಯ ಬಂಡಿಗೆ
 ತೆಹುಗಾಣರು ಹೊಯ್ ಹೋರಟೆ
 ಹೊಣಿಗೆ ಬಿದ್ದವು ಕದ್ದವಿಬ್ಬರ ದೃಷ್ಟಿ ಮನ ಮನವ |
 ಇಣುವ ಗದೆ ನೆಗ್ಗಿದವು ರೋಷದಿ
 ಜಱುವ ನುಡಿ ತಾಗಿದವು ಹೊಗಳುವ
 ಡಣಿಯೆನಗ್ಗದ ಭೀಮ ದುರಿಯೋಧನರ ರಣರಸವ ||

೨೭

ಗಾಹಿನಲಿ ಗಾಢಿನಿದ ಗದೆ ಹೊಣಿ
 ಪಾಹೆಯಲ ಹಿಂಗಿದವು ರಾಣದ
 ಲೂಹಿನಿದ ಮನ ಮುಗ್ಗಿದುದು ಕಂದೊಳಲ ²ತೋ²ಹಿನಲಿ
 ಕಾಹುರದ ಹೊಯ್ಯುಗಳು ನೋಟದ
 ಕಾಹಿನಲಿ ³ಕಿಡಿಗೇದಹಿ³ ಘಾಯದ
 ಸೋಹೆಯಣುವ ಸುಜಾಣರೊದಗಿದರರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

೨೮

ನೆನಹು ನೆಗ್ಗಿದುದುಪ್ಪರದ ಕೈ
 ಮನವ ಕಬಳಿಸಿ ತೆಹು ಬಿಣುಬಿ
 ಮ್ಮಿನಲಿ ಬಿಗಿದುದು ತೆಗೆದವಿಬ್ಬರ ಘಾಯಘಾತಿಗಳು |
 ಕೊನರ್ವ ಕೋಪದ ಕುದಿವ ಕರಣದ
 ತನುವಿಗುತ್ತಿಯ ಜಯದ ತವಕದ
 ತನಿಮನದ ಕಡುತೋಟಕಾಣರು ಕಾದಿದರು ಕಡುಗಿ ||

೨೯

ಜಾಣು ಜಗುಳಿತು ಹೊಯ್ ಮೊನೆ ⁴ಮುಂ⁴
 ಗಾಣಿಕೆಗೆ ಲಟಕಟಿಸಿದುದು ಬಣಿ
 ರೇಣುಜನನದ ಜಾಡ್ಯವೇ ಪಡಪಾಯ್ತು ಪಯಗತಿಗೆ |

¹ ನೂಕಿ (ಘ.ತ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಬ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಲ್ಲ. ² ಕೋ (ಕ).
³ ಕೀಣದವು (ಖ.ದ). ⁴ ಮೆಲು (ಕ), ಮೈಲು (ಬ.ಪ).

ತ್ಯಾಣ ತಳವೆಳಗಾಯ್ತು ಶ್ರವ ಬಿ
ನ್ನಾಣ ಮೇಲಾಯ್ತು ಕುಶಲದ
ಕೇಣದಲಿ ಕಾದಿದರು ಗದೆಗಳ ಕಿಡಿಯ ಕಿಡಿ ತಿಷ್ಠಿಯ || ೩೦

ವಿಲಸದಪಸವ್ಯದಲಿ ¹ರಿಪು²ಮಂ
ಡಳಿಸಿ ಹೊಯ್ದ³ನು² ಸವ್ಯಮಂಡಲ
ವಲಯದಿಂದಾ ಭೀಮಸೇನನ ಹೊಯ್ದ ಹೊಯ್³ಬೀನಿ³ |
ಒಳಬಗಿದು ಕಿಬ್ಬರಿಯ ಕಂಡ
ಪ್ಪಳಿಸಿದನು ನಿನ್ನಾತನಾಚೆಯ
ದಳದ ಭಟತತಿ ಹಾಯೆನಲು ರೋಷಿಸಿದನಾ ಭೀಮ || ೩೧

ಆಗಳೇ ಸಂತೈಸಿ ರಿಪು ಕೈ
ದಾಗಿರಿಸಿದನರಸನು ಘಾಯದ
ಬೇಗಡೆಯಲುಚ್ಚಳಿಸಿದುದು ಬಿಸಿರಕುತ ಹುಡಿ ನನೆಯೆ |
ಆ ಗರುವನದ ಬಗೆವನೇ ಸರಿ
ಭಾಗರಕುತವನಿಲಸುತನಲಿ
ತೂಗಿ ತೆಗೆದವೊಲಾಯ್ತು ಹೊಯ್ದನು ಪವನನಂದನನ || ೩೨

ಸೈರಿಸಿದವೆರಡಂಕ ತೆಗೆದವು
ದೂರದಲಿ ದುಡುಡುಡುಪ ರಕುತದ
ಧಾರೆಗಳ ತೊಳೆದೊರಿಸಿದರು ನಿರಿಖಂಡ ಕರ್ದಮವ |
ವೀರಕೇಳೀಶ್ರಮವಡಗೆ ಕೆ
ಪೂರ್⁴ವೀಳೆಯ⁴ಗೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಮು
ಹಾರುಭಟೆಯಲಿ ಸುಭಟರೆದ್ದರು ತೂಗಿ ನಿಜಗಡೆಯ || ೩೩

ಮತ್ತೆ ಹೊಕ್ಕರು ದಿಗ್ಗಜಕೆ ಮದ
ಮತ್ತದಿಗ್ಗಜ ಮಲೆತವೊಲು ಮಿಗೆ
ಹತ್ತಿದರು ಶತಮನ್ಯು ಜಂಭನ ಜೋಡಿಯಂದದಲಿ |
ತತ್ತರಿಬ್ಬರು ಮೂಕದನುಜನ
ಕೃತ್ತಿವಾಸನವೋಲು ರಣಧೀ
ರೋತ್ತಮರು ಕಯ್ಯಕ್ಕಿದರು ಕೌರವ ವ್ಯಕೋದರರು || ೩೪

¹ ಪರಿ (ಬ.ತ).² ರು (ಬ.ಘ.ತ).³ ಬಿನಲಿ (ತ).⁴ ಕವಳವ (ಕ).

ಏನನೆಂದೆನು ಜೀಯ ಕುರುಪತಿ
 ಯಾನುವನು ಕಲಿಭೀಮನುಬೈಯ
 ನಾನುವನು ದುರಿಯೋಧನನ ಥಟ್ಟಣೆಯನಾ ಭೀಮ |
 ದಾನವರು ಮಾನವರೊಳಿನ್ನು ಸ
 ಘಾನರಾರಿವರಂತೆ ಪಾಂಡವ
 ಗೋನನಾಧ್ಯವು ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ||

೩೫

ಅಜನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ವಿಳನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ರಾಯ ಭಾರತ¹ವೀರರಾಯ¹ನು
ರಾಯ²ವನದಾವಾನಳನು ಕಲ²
ವಾಯುತನುಜನ ಹಳಚಿ ಮಡಿದನು ಕೌರವರ ರಾಯ ||

ಕೇಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನಿಪ ಕೈ
ಮೇಳವಿನಿದರು ವಿಷಮ ಸಮರಕ
ರಾಳರೋಷಶ್ವಾಸಧೂಮಳಮುಖಭಯಂಕರರು |
ಚಾಳನದ ಚೌಪಟರು ಶಸ್ತ್ರಾ
ಸ್ಥಾಳನದ ವಜ್ರಾಭಿಘಾತಾ
ಭೀಳನಿಷ್ಕುರರೊದಗಿದರು ಕೌರವ ವೈಕೋದರರು ||

೧

ಹಳಚಿದರು ಸುಳಿ ಘಾಳಿಯಂತಿರೆ
ಸುಳಿದು ಬಗಪತಿಯಂತೆ ಹೊಯ್ದು
ಬಳಸಿ ಬಿಗಿದಿಹಿದರು ಬಿಡೆಯದೆ ಮತ್ತೆ ಗಜದಂತೆ |
³ಅಳುವಿದರು ಶಿಖಿಯಂತೆ ⁴ಚೂರಿ⁴ನಿ
ನಿಲುಕಿದರು ಫಣಿಯಂತೆ ಪಯಮೈ
ಲುಳಿಯಲೊಲಿದರು ಪಾದರಸದಂದದಲಿ ಪಟುಭಟರು ||

೨

ಎಹಗಿದರು ನಿಡಿಲಂತೆ ಮಿಂಚಿನ
ಮಿಹುಗಿನಂತಿರೆ ಹೊಳೆದು ಹಜ್ಜೆಯ
ಹೆಹದೆಗೆದು ಹಾಯಿದರು ತಗರಂದದಲಿ ತವಕದಲಿ |
ಇಹುಕಿದರು ಗ್ರಹದಂತೆ ಮಿಗೆ ಮು
ಕುಹುಕಿದರು ಮುಗಿಲಂತೆ ರೋಷಕೆ
ನೆಹಿಯದಿಬ್ಬರ ಮನವೆನಲು ಹೊಯ್ದಾಡಿದರು ಭಟರು ||

೩

ಗದೆಗೆದೆಯ ಹೊಯ್ದು ಗಳ ಬಣಬಟ
ಲೊದಗಿತಿಬ್ಬರ ಬೊಬ್ಬೆ ಭುವನವ
ಬೆದಹುನಿತು ⁵ಪದಫಟ್ಟಣಿಯ ಘಟ್ಟಣಿಯ ಘಾತಿಯಲಿ⁵

¹ ಮಲ್ಲಧೀರ (ತ). ² ರಾಜನುದಾರತೇಜನು (ತ). ³ ಅಳುಕಿ (ತ),
ಅಳರಿ (ಬ.ತ.), ನಿಲುಕಿ (ಘ). ⁴ ಧೂರಿ (ಕ), ಚೂಣಿ (ಬ). ⁵ ಪದಫಟ್ಟಣಿಯ
ಫುಲ್ಲಣಿಯ ಘಾಯದಲಿ (ಬ), ಪದಫಟ್ಟಣಿಯ ಗಾಢದಲಿ ಪರ್ಜಿನಲು (ತ).

ಅದಿರಿತೆಳೆ ಮರು ಭಾಷು ಭಟರೆಂ
ಯೊದಲುತಾ ಪರಿವಾರದಬ್ಬರ
ತ್ರಿದಶನಿಕರದ ¹ನಾಥುರವವಂ¹ಜಿಸಿತು ಮೂಜಗವ|| ೪

ಬೆರಳ ತೂಗಿದನಡಿಗಡಿಗೆ ಹಲ
ಧರನುದಗ್ಗದಾ²ವಿಧಾನ²ಕೆ
ಶಿರವನೊಲೆದನು ಶೌರಿ ಮಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದನು ಯಮನೂನು |
ವರ ಗದಾಯುಧ ವಿವಿಧ ಸತ್ಯಕೆ
ಪರಮಜೀವವಿದೆಂದನರ್ಜುನ
ನರರೆ ಮರುರೇ ³ರಾವು³ ಜಾಗೆಂದುದು ಭಟವ್ರಾತ|| ೫

ತವಿದನವನಿಪನನಿಲತನುಜನ
ಕವಚ ಬಿರಿದುದು ಕಯ್ಯೊಡನೆ ರಣ
ದವಕಿ ಕೈದೋಡಿದನು ಕೌರವನೈಪನ ವಕ್ಷದಲ||
ಸವಗ ಸೀಳಿತು ಮರಳಿ ಹೊಯ್ದನು
ಪವನಜನ ಸೀಸಕದ ವರಮಣಿ
ನಿವಹ ನಿಡಿದವು ನಿಡಿಲು ಮೆಚ್ಚಿದ ಮೇರುಗಿರಿಯಂತೆ|| ೬

ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಕರ್ಪುರದ ಕವಳವ
ನಡನಿದರು ತಾಳಿಗೆಗೆ ಬಳಕಡಿ
ಗಡಿಗೆ ಹೆಟನಾರಿದರು ಸಮರತ್ರಮನಿವಾರಣಕೆ |
ಕಡುಹು ತಳಿತುದು ಪೂತು ಫಲವಾ
ಯ್ದಡಿಗಡಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದರದ ಮನಕದ
ತಡಿಕೆವಲೆ ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ಮನ ಕುರುಪತಿಯ ಪವನಜನ|| ೭

ಶ್ವಾನದಲಿ ಕಿಡಿನಹಿತ ಕರ್ಬೊಗೆ
ನೊಸಿದವು ಕಣ್ಣಾಲಗಳು ಕ
ಚ್ಚಾಸುರದಿ ಕೆಂಪೇಡಿದವು ಬಿಗುಹೇಡಿ ಹುಬ್ಬುಗಳು |
ರೋಷ ಮಿಗಲೊಡೊತ್ತಿ ಬಹಳಾ
ಭ್ಯಾಸಿಗಳು ಡಾವರಿಸಿದರು ಡೊ
ಳ್ಳಾನವೋ ರಿಪುನೇನೆ ಕಾಣದು ಚಿತ್ರಪಯಗತಿಯ|| ೮

¹ನಾಥುಕವರಂ (ಕ.ತ.ಪ), ಸಮರವೆನಲಂ (ಖ). ² ವಿಪಾತ (ಖ.ದ).
³ ಜಾಗು (ಖ.ಪ).

ಹೊಕ್ಕು ಕುರುಪತಿ ಭೀಮಸೇನನ
ನಿಕ್ಕಿದನು ಕಂದದಲಿ ಗದೆಯನು
ಸೆಕ್ಕಿದನು ವಾಮಾಂಗದಲಿ ಪವಮಾನನಂದನನ |
ಜಕ್ಕುಲಿಸಿದವೊಲಾಯ್ತು ಜಹಿದು ನ
ಭಕ್ಕೆ ಪುಟನೆಗದನಿಲಜನೆ ¹ನೀ
ಸಕ್ಕೆ ¹ ಹೊಯ್ದಾರಿದನು ಕೌರವನೃಪತಿ ಖಾತಿಯಲಿ || ೯

ಬಾಯೊಳೊಕ್ಕು ದು ರುಧಿರ ಕಂಗಳ
ದಾಯ ತಪ್ಪಿತು ಡೆಂಥಣಿಸಿ ಕಲಿ
ವಾಯುಸುತನಪ್ಪಳಿಸಿ ಬಿದ್ದನು ಕಯ್ಯ ಗದೆ ಕಳಚಿ |
ಹಾಯನುತ ತನ್ನವರು ಭಯದಲಿ
ಬಾಯ ಬಡೆ ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲಿ ನಿರ
ಪಾಯನೆದ್ದನು ನೋಡಿದನು ಜೇತರಿಸಿ ಕೆಲಬಲನ || ೧೦

ಹೆದಲು ಹಿಂಗಿತು ನೆಲಕೆ ಮಾಲು
ದ್ದಿದನು ಕರವನು ಸೂಸಿ ಹಾಟಿದ
ಗದೆಯ ಕೊಂಡನು ಸೆಹಗಿನಲಿ ಸಂತೈಸಿ ಶೋಣಿತವ |
ಅದರೆ ನೆಲನವ್ವಳಿಸಿ ಮೇಲ್ವಾ
ಯಿದನು ಹೊಳಹಿನ ಹೊಯ್ಲ ಹೊದ
ರೆದ್ದು ದು ವಿಭಾಡಿಸಿ ಭೀಮ ಹೊಯ್ದನು ನೃಪನ ಮಸ್ತಕವ || ೧೧

²ದೊಟ್ಟಿ ಬಿದ್ದವು ನೀನಕವು ³ಶತ³
ಕೋಟಿ ಘಾಯದೆ ⁴ಘಟನೆ[ಯೊಳು]⁴ ⁵ಶತ
ಕೋಟಿ ಘಾಯಕೆ ನಿಡಿದ⁵ ಹೇಮಾಚಳದ ತುದಿಯಂತೆ |
ತಾಟತನು ಕಂಠದಲುಸುರ ಪರಿ
ಪಾಟಿ ತಪ್ಪಿತು ಮೃತ್ಯುವಿನ ⁶ತ⁶ರ
ಚೀಟಿ⁷ ಹಿಡಿದನೊ ಹೇಳಿನಲು ಮಲಗಿದನು ಮೈಮೆಹಿದು || ೧೨

ಹಾಟಿತೊಂದೆನೆಗಾಗಿ ಗದೆ ಮುಲು
ದೇಟಿದವು ಕಣ್ಣಾಲಿ ⁸ನೆತ್ತಿಯ⁸
ಹೋಲು ಮುನುಕಿತು ಮುಖವನೊಂದು ವಿಘಳಗೆ ಮಾತ್ರದಲಿ |

¹ ದಣುಕಿಕ್ಕು (ಬ), ಸಿರಸಕ್ಕೆ (ಟ.ದ), ಸಿರಸಕ್ಕೆ (ತ). ² ತಾ (ಕ), ತೋ
ಬ, ದಾ (ಟ.ದ). ³ ದಶ (ಕ). ⁴ ಘಟನೆವೊಲು (ಕ.ಬ.ತ), ಪಲ್ಲಣಿಗೆ
(ಗ.ಪ), ಪುಟನೆಯೊಳು (ಟ.ದ). ⁵ ಘಾಯಕೆ ನಿಡಿದ ಕುರುನೃಪನಾಟನಿಂದುದ್ದ
ಕೆಡೆಡ (ಘ.ತ). ⁶ ಧ (ಕ), ಧ (ಟ.ದ). ⁷ ಚ (ಕ.ಬ.ಗ.ಘ). ⁸ ತೆಕ್ಕೆಯ (ಕ).

ಜಾಹಿತಂತಸ್ತಮಿ^೧ತ^೨ಭಯ ಹುರಿ
ಯೇಷುತಧಿಕಕ್ರೋಧ ಕರಣದ
ತಾಹುಥಟ್ಟಡಗಿದು^೩ದ^೪ಪಸರಿನಿತನು ನಿಜಾಂಗದಲ||

೧೩

ನಿಮಿಷದಲಿ ಕಂದೆಹಿದನಂತಃ
ಶ್ರಮದ ಝಳವಡಗಿತು ವಿಪಕ್ಷ
^೫ಧ್ವ^೬ಮಣಚೇತೋಭಾವ^೭ಭವನದ^೮ಮುಖವಿಕಾಸದಲಿ |
ತಮದ ತನಿಮನಕದಲಿ ಭುಜವಿ
ಕ್ರಮ ಛಡಾಳಿನಲೆದ್ದು ಭೂಪೋ
ತ್ತಮನು ಕೊಂಡನು ಗದೆಯನನುವಾಗೆಂದನನಿಲಜನ |

೧೪

ಈಗ^೯ಳನುವಾದೆನೆ^{೧೦} ಧರಿತ್ರಿಯ
ಭಾಗವನು ಬೇಡಿದಡೆ ^{೧೧}ನೀ ಮುಣಿ^{೧೨}
ದಾಗಳನುವಾದುದು ಕಣಾ ಗದೆ ನಿನ್ನ ^{೧೩}ಕಿಹುದೊಡೆಗೆ^{೧೪} |
ತಾಗಿ ನೋಡಿನೊಮ್ಮೆನುತ ಮೈ
ಲಾಗಿನಲಿ ಹೊಳೆಹೊಳೆದು ಕೈದುಪ
ತೂಗಿ ತುಡುಕಿದನರಸನನು ಬೊಬ್ಬಿಡಿದು ಕಲಿ ಭೀಮ ||

೧೫

ಉಬ್ಬಬೇಡೆಲೆ ಭೀಮ ಗದೆಯೋ
ಬೊಬ್ಬೆಯೋ ಬಲುಗೈದು ನಿನ್ನಯ
ಗರ್ಭಗಿರಿಗಿದೆ ನಿದಿಲೆನುತ ಹೊಯ್ದನು ವೃಕೋದರನ |
^{೧೬}ತುಬ್ಬಿದನು^{೧೭} ಗದೆಯಿಂದ ಘಾಡಿನಿ
ಹಬ್ಬಿದನು ಕೆಲಬಲಕೆ ಖತಿಯಲಿ
ಕೊಬ್ಬಿದಹವೊಯ್ಲುಗಳ ದನಿ ಕಿವಿಗೇಡಿನೆ ಮೂಜಗವ ||

೧೬

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಿ^{೧೮} ಭೀಮಸೇನನ
ಧರಧುರದ ಹೊಯ್ಲುಗಳ ಗದೆಯಲಿ
ಹೊರಳಿಗಿಡಿ ಝೂಂಪಿಸಿದುವುರು ಬದ್ಧೋತ್ತಮಂಡಲವ^{೧೯} |
ಅರಸನೆಹಗಿದಡನಿಲಸುತ ಮೈ
ಸರಿಸಿ ಕಳಚಿದನಾ ಕ್ಷಣದೊಳೆ
ಬ್ಬರಿಸಿ ಹೊಯ್ದನು ಭೀಮ ಕಾರವನ್ಮಪನ ಕಂಧರವ ||

೧೭

^೧ ರ (ಘ.ಟ.ದ.ತ). ^೨ ದು (ಬ.ಘ.ತ). ^೩ ಕ್ರ (ಕ). ^೪ ಜೀವನ (ಕ).
^೫ ಇಾದನುವೆ (ಕ), ಇನುವಾದುದೇ (ಪ). ^೬ ಕೊಡೆನೆಂ (ಗ.ಟ.ಪ). ^೭ ತೊಡೆ
ಗಳಿಗೆ (ಗ.ಟ). ^೮ ಎಬ್ಬಿದನು (ಕ). ತಬ್ಬಿದನು (ಗ.ತ.ಪ), ನಿಬ್ಬರದ (ಟ.ದ).
^೯ ದಂಧರವ (ಬ).

ನೋಡಿದನು ದಂಡೆ ಮಲಿ^೧ಲಾಗಿನಿ
 ಹೂಡಿದನು ನೃಪ ಭೀಮನಲಿ ಪಯ
 ಪಾಡಿನಲಿ ಪಲ್ಲಟಿಸಿದನು ಪಡಿತಳಕ ಕುರುರಾಯ |
 ಘಾಡಿಸಿದನುಪ್ಪರದ ಘಾಯಕೆ
 ಕೂಡೆ ತಗ್ಗಿ ದನನಿಲಸುತ ಖಯ
 ಬೋಡಿಯಿಲ್ಲದೆ ಭಟರು ಕೂಯ್ಯಾಡಿದರು ಖಾತಿಯಲಿ || ೧೮

ತೋಲಗಿ ನಿಂದರು ಮತ್ತೆ ಭಾರಿಯು
 ಬಳಲಿಕೆಯ ಬೇಳುವೆಯ ಚಿತ್ತ
 ಸ್ವಲತರಂಗೀಕರಿಸಿದರು ಕರ್ಪುರದ ವೀಳೆಯವ |
 ಘಳಿಲನೆದ್ದರು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರಕ್ಕೆ
 ಮರೆತು ನಿಂದರು ಘಾಯ.ಘಾತಿಯು
 ಸುಳಿವನವಧಾನಿಸುತ ತೂಗಿದರಾಯುಧದ್ವಯವ || ೧೯

ಲಾಗಿನುತ ಲಳಿಯೆದ್ದು ಭೀಮನ
 ತಾಗಿನಿದನವನೀಶನಾತನ
 ಭಾಗಧೇಯ^೨ವನೀನನೆಂಬೆನು ಹೊಯ್ದು ಹೊಟಗಾಯ್ತು |
 ದೇಗುದಿಯಲಾಬ್ಬೆದ್ದು ನೃಪತಿ ವಿ
 ಭಾಗಿನಿದನನಿಲಜನ ತನ ವನು
 ಬೇಗದಲಿ ಕಳಚಿದನು ಪವನಜ ಪಯದ ಬವರಿಯಲಿ || ೨೦

ತಪ್ಪಿಸಿದನೇ ಘಾಯವನು ಫಡ
 ತಪ್ಪಿಸಿನಾ ದಡೆಯೆನುತ ಕಡು
 ದರ್ಪದಲಿ ಹೊಯ್ದನು ಸಮಾರಾತ್ಮಜನನವನೀಶ |
 ತಪ್ಪಿತದು ಗದೆ^೩ ತನುವ ರಸುತದ
 ದರ್ಪಣದ ರಹಿಯಾಯ್ತು ಗದೆ ಮಾ
 ಟ್ಪಿತರಸನ^೪ನೆನಲು^೪ ಹೊಯ್ದನು ಭಾಳದಲಿ ಭೀಮ || ೨೧

^೫ವಟ್ಟಿ^೫ ಮುಟ್ಟುಮುದು ನೀನಕದ ಗದೆ
 ನಟ್ಟುದರಸನ ನೊಸಲಿ ರುಧಿರದ
 ಕಟ್ಟಿಯೊಡದಂದದಲಿ^೬ ಕವಿ^೬ದುದು ನೃಪನ ತನು ನೆನೆಯ |

^೧ ಬಾ (ಘ.ತ). ^೨ ಭಾಗ್ಯದೈವ (ಕ), ಲಾಗುವೇಗ (ಘ.ತ). ^೩ ತಪ್ಪಿ
 ನಿತು ಮಿಗೆ (ತ), ತಪ್ಪಿನಿತು ಗದೆ (ಬ.ಘ), ಅಪ್ಪಿದುದು ಗದೆ (ಟ.ದ). ^೪ ನೆಂದು
 (ಕ). ^೫ ಪೊಟ್ಟಿ (ಬ), ವಟ್ಟಿ (ಟ). ^೬ ಸುರಿ (ಘ.ತ).

ಕೊಟ್ಟ ಘಾಯಕೆ ಬಳಲಿ ಮಡಿವಗೆ
ಬಿಟ್ಟ ಮನವನು ನಿಮಿಷದಲಿ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿ ಕೌರವರಾಯ ಕೊಂಡನು ನಿಜಗದಾಯುಧವ ||

೨೨

ಘಾಯಗತಿ ಲೇನಾಯ್ತು ಪೂತುರೆ
ವಾಯುಸುತ ದಿಟ ಸೈರಿಸೆನ್ನಯ
ಘಾಯವನು ಘೋರಪ್ರಹಾರನಹಿಷ್ಟು ಗಡ ನಿನ್ನ |
ಕಾಯಲಾಪಡೆ ಫಲುಗುಣನನಬು
ಜಾಯತಾಕ್ಷನ ಕರೆಯೆನುತ ಕುರು
ರಾಯನೆಹಗಿದನನಿಲಜನ ಕರ್ಣಪ್ರದೇಶದಲಿ ||

೨೩

ಎಡದ ದಂಡೆಯೊಳೊತ್ತಿ¹ ಹೊಯ್ಗುಳ
ಕಡುಹ ತಪ್ಪಿನಿ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ಮುಡುಹ ಹೊಯ್ದನು ಭೀಮ ಮರು ಭಾಪೆನೆ ಸುರಶೋಮ |
ತಡೆದನಾ ಘಾಯವನು ಗದೆಯಲಿ
ನಡುವನಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಭೀಮನ
ಮಿಡುಕು ನಿಂದುದು ನಗುವ ಪಾಂಡವ ಬೃದ ತಲೆ ಮಣೆಯೆ || ೨೪

ಒಲೆದು ಬಿದ್ದನು ಭೀಮ ಕುಲಗಿರಿ
ಮಲಗುವಂದದಲೇಹಿದಾಯಂ
ದಿಳಿವ ಶೋಣಿತಧಾರೆ ಮಗ್ಗುಲ ಮುಸುಕಿತವನಿಯಲಿ |
ಎಲೆ ಮಹಾಡೇವಾ ವೃಕೋದರ
ನಳಿದನೇ ಹಾ ಭೀಮ ಹಾಯೆಂ
ದಳಲಿದುದು ಪರಿವಾರ ಸಾತ್ಯಕಿ ಸೃಂಜಯಾದಿಗಳು ||

೨೫

ಮೈಮುಖದನರೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರಕೆ
ಮೈಮನಸೈದ ಜಾಡ್ಯರೇಖೆಯ
ಸುಯ ಮಹಾದ್ಭುತವಾಯು ಪರಿಣತ ಪಾರವತ್ಯದಲಿ |
ಹಾ ಮಹಾದೇವನುತ ಹಗೆವನೆ
ಕೈಮೆಯನು ಬಣ್ಣಸುತಲೆದ್ದನ
ರೈ ಮರುತ್ಸುತ ಸೊಸಿ ಹಾಳಿದ ಗದೆಯ ತಡವರಿಸಿ ||

೨೬

¹ ಯನೆತ್ತಿ (ಕ), ಯನೊಡ್ಡಿ (ಬ.ಟ.ದ).

ಕಾದುಕೊಳು ಕೌರವ ಗದಾ^೧ನಂ
 ಭೇದ^೨ದ^೩ಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗಿದೆ ದು
 ಭೇದ ನೋಡಾ ಹೊ^೪ಯಿ ಗಿದು^೫ ಮಹಿವೇಗು ಮಹೇಶ್ವರನ |
 ಹೋದೆ ಹೋಗಿನ್ನೆನುತ ಜಡಿದು ವಿ
 ಪಾದಭರದಲಿ ಮುಂದುಗಾಣದೆ
 ಕೈದಣಿಯಲಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ಕುರುಪತಿಯ ||

೨೭

ಹಾಹಿತೊಂದೆಸೆಗಾಗಿ ಗದೆ ಮೈ
 ಹೇಳಿತುರು ಘಾಯವನು ಮೊಳಕಾ
 ಲೂಟಿ ಬಿದ್ದನು ವದನದಲಿ ವೆಂಠಣಿಸೆ ರಣಧೂಳಿ |
 ಕಾಡಿದನು ರಕುತವನು ಕೌರವ
 ನೇಟು ಬಲುಹೋ ಹೋದನನುತವೆ
 ಚೀಟಿತಾ ಪರಿವಾರ ಸುಮ್ಮಾನದ ಸಘಾಡದಲಿ ||

೨೮

ಭಾಪು ಮರುರೇ ಭೀಮ ಕೌರವ
 ಭೂಪವಿಲಯಕೃತಾಂತ ಕುರುಕುಲ
 ದೀಪಚಂಡನಪೀರ ಕುರುನ್ಯಪತಿಮಿರಮಾರ್ತಾಂಡ |
 ಕೋಪನಪ್ರತಿಪಕ್ಷಕುಲನಿ
 ವಾರ್ಪಣ್ಯಕನಮರ್ಥ ಏನುತಬಿ
 ರೂಪ^೪ನನು^೫ ಹೊಗಳಿದರು ವಂದಿಗಳಬುಧಿ ಘೋಷದಲಿ ||

೨೯

ಜಾಳಿಸಿದ ವೇದನೆಯ ರೋಮ್ಭಿನ
 ಜಾಳಿಗೆಯ ಜವ ಹಣಿದುಡಚ್ಚ^೫ಱಿ^೬
 ಮೇಲುಮಹಿವೆಯ ಮುಸುಕು ಜಾಹಿತು ಹಾಹಿತತತಿಭೀತಿ |
 ಬೇಳುವೆಯ ಕರಣೇಂದ್ರಿಯದ ಮೈ
 ಹಾಳಿ ನಿಂದುದು ಬಿಗಿದ ಬಳಲಿಕೆ
 ಯೂಳಿಗದ ಮೊನೆ ಮುಟ್ಟಿಯೆ ಸಂತೈಸಿದನು ಕುರುರಾಯ ||

೩೦

ಒಟ್ಟವ ರಕುತವ ಧೂಳಿನಿಂದವೆ
 ಹೊಟಗ ತೊಡೆತೊಡೆದೊಕಿ ಕೋಪದ
 ಹೊಟಗೆ ಝಳಿಸೆ ಕಂಗಳಲಿ ಹುಬ್ಬಿನಲಿ ಸುಯ್ಯನಲಿ |

^೧ ಶ್ರಮ (ಕ). ^೨ ವ (ಬ.ಘ.ಟ.ತ.ದ). ^೩ ಯಿಗಿದೆ (ಕ), ಯಿನಿದ (ಬ),
 ಯ್ಲನೀ (ಘ). ^೪ ವನು (ಕ), ದಲಿ (ಬ). ^೫ ಟು (ಘ.ತ).

ಮುಟುಕಿಸುವ ರಿಪುಭಟನನೋರೆಯೊ
ಳಿಟಗಿ ನೋಡುತ ಸಾರಸತ್ಯದ
ನೆಟವಣಿಗೆ ಕೈಗೂಡಲೆದ್ದನು ಗದಯ ಕೈನೀಡಿ || ೩೦

ಹಾನಿಯೆಮಗಾಯ್ತೆಂದು ಕಡುನು
ಮ್ಮಾನವುಕ್ಕಿತೆ ನಿಮಿಷದಲಿ ದು
ಮ್ಮಾನ ಶರಧಿಯೊಳದ್ದುಪೆನು ತಿದ್ದುಪೆನು ನಿನ್ನವರ |
ಈ ನೆಗೆಯನೀ ಬಗೆಯನೀ ಪಿಜ
ಯಾನುರಾಗವ ನಿಲಿಸುವೆನು ಯಮ
ನೊನು ಸೈರಿಸೆನುತ್ತ ಜಹಿದನು ವಾಮಹಸ್ತದಲಿ || ೩೧

ಎಲವೊ ಭೀಮ ವಿಘಾತಿಗಳ ¹ಕೈ¹
ದೊಳ²ನಿನಲಿ ತೆಟಹಾಯ್ತು ನೀನಿ
ಟ್ಟಳಿಸುವಡೆ ನಿನಗಾದುದಾಕೆನ್ನಿ ಕ[ವ್ರ]ದಭ್ಯುದಯ |
ಥಲವ ಬಿಡಿಸುವಡೆಳು ನೀ ಮನ
ವಳಕುವಡೆ ನಿನ್ನವರ ಕರೆ ಹೊ
ಯ್ಲೊಳಗಿದೊಂದೇ ಹೊಯ್ಲೆನುತ ಹೊಕ್ಕನು ಮಹೀಪಾಲ || ೩೨

ಹೊಯ್ ತೋಟಾ ಬಂಜೆ ನುಡಿಯಲಿ
ಬಯ್ದದಧಿಕನೆ ಬಾಹುವಿಂ ಹೊಟಿ
ಹೊಯ್ದವನೊ ಮೇಣ್ ಮುಖದಲೋ ನೀನಾರು ಜಾತಿಯಲಿ |
ಕಯ್ದು ನಿನಗಿದೆ ಲಕ್ಷ್ಯಪಣ ನಮ
ಗೆಯ್ದವಡೆ³ ಗುಪ್ತಪ್ರತಾಪವ
ನೆಯ್ದೆ ಪ್ರಕಟಿಸೆನುತ್ತ ತಿಪಿದನು ಭೀಮ ಕುರುಪತಿಯ || ೩೪

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳ ಭೀಮಸೇನನ
ತಿವಿಗುಳನು ತಪ್ಪಿನಿ ಸುಯೋಧನ
ಕವಿದು ನಾಭಿಗೆ ತೋಟಿ ಜಂಘೆಗೆ ಹೂಡಿ ಝಳಪದಲಿ |
ಲವಣಯಲ್ಪ ಲಳಿಯದ್ದು ಹೊಯ್ದನು
ಪವನಜನ ಭುಜಶಿರವ ನೀನಕ
ಕವಚವಜಿಗಿಜಯಾಗೆ ಬೀಳೆನುತರನ ಬೊಬ್ಬಿಡಿದ || ೩೫

¹ ಕಂ (ಖ.ಘ.ಟ.ತ.ದ) ² ಲ (ಘ.ಟ.ದ.ತ). ³ ಗಿದು ಲಕ್ಷ್ಯಪಣವೆಮಗೈದು
ಮಡಿ (ಖ), ನೀ ಸಮರಮುಖದಲಿ ಐದುವಡೆ (ಟ.ದ).

ಮತ್ತೆ ಕೊಯ್ದು ನು ಭೀಮಸೇನನ
 ನೆತ್ತಿಯನು ನಿವೃತ್ತರದಲಿ ^೧ಕಳೆ
 ಹತ್ತಿ ರೋಂಪಿಸಿ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದನು ಬಿಗಿದ ಮೂರ್ಛೆಯಲಿ
 ಕೆತ್ತ ಕಂಗಳ ಸುಯ್ಯ ಲಹರಿಯ
 ಸುತ್ತಲೊಗುವರುಣಾಂಬುಗಳ ಕೆಲ
 ದತ್ತ ^೨ನಿಡಿದಿಹ ^೩ಗದೆಯ ಭಟನೊಡಗಿದನು ^೪ಮಹಿಮೆಯಲಿ || ೩೭

ಮಡಿದವನ ಹೊಯ್ಯನು ಧನಂಜಯ
 ತೊಡು ಮಹಾಸ್ತ್ರವನವನಿಪತಿ ಬಿಲು
 ದುಡುಕು ಯಮಳರು ಕೈದುಗೊಳಿ ಸಾತ್ಯಕಿ ಶರಾಸನವೆ |
 ಹಿಡಿ ಶಿಖಂಡಿ ದ್ರುಪದಸುತರವ
 ಗಡಿನಿರೈ ನಿಮ್ಮವನ ಹರಿಬಕೆ
 ಮಿಡುಕುವಡೆ ಬಹುದೆನುತ ತೂಗಿದನವನಿಪತಿ ಗದೆಯ || ೩೮

ಮೇಲೆ ಕಳವಳಪಾಯ್ತು ದಿಕ್ಕಿನ
 ಮೂಲೆ ಬಿರಿಯೆ ವಿಶಾಚರಾಕ್ಷಸ
 ಜಾಲ ವಿದ್ಯಾಧರ ಪುಷ್ಕೋರಗೆ ಯಕ್ಷ ಕಿನ್ನರರು |
 ಅಳು ನೀನಹೆ ನಳ ನಹುಷ ಭೂ
 ಪಾಲಕುಲದಲಭಂಗನಾದೆ ಕ
 ರಾಳಭುಜಬಲ ನೀನನುತ ಕೊಂಡಾಡಿತಮರಗಣ || ೩೯

ಅರಸ ಕೇಳಾಶ್ಚರಿಯವನು ನಿ
 ಮ್ಮರಸನಾಹವ ನೆಫಲ ಸುರಕುಲ
 ವರಳ ಮಳೆಗಹಿದುದು ಕಣಾ ಕುರುಪತಿಯ ನಿರಿಮುಡಿಗೆ |
 ಅರಿನ್ಯಪರು ತಲೆಗುತ್ತಿದರು ಮುರ
 ಹರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಪಾರ್ಥ ಯಮಳರು
 ಬೆರಳ ಮೂಗಿನಲಿದ್ದು ಸುಯ್ಯರು ಬಯ್ಯು ದುಷ್ಯಂತವ || ೪೦

ಮಿಡಿದನರ್ಜುನ ಧನುವ ಯಮಳರು
 ತುಡುಕಿದರು ಕಯ್ಯುಗಳ ಸಾತ್ಯಕಿ
 ಮಿಡುಕಿದನು ಮಹಿಗಿದರು ಪಂಚದ್ರೌಪದೀಸುತರು |

^೧ ಕಳ (ಕ), ತಲೆ (ಬ), ಬಳೆ (ತ). ^೨ ಸಡಲದ (ಕ), ನೀರಿದ (ಬ),
 ಜಾರಿದ (ಬ,ದ). ^೩ ಮೂರ್ಛೆ (ಕ).

ಒಡೆಯನಳವಿನಲೆಲ್ಲಯದು ನೃಪ
ನುಡಿದ ನುಡಿಯನುತನಿಲತನುಜನ
ಪಡೆ ಗಜಾಶ್ವವ ಬಿಗಿಯೆ ಗಜಬಜಿಸಿತು ಭಟಸ್ತೋಮ|| ೪೦

ದುಗುಡದಲಿ ಹರಿ ರೌಹಿಣೀಯಃನ
ಮೊಗವ ನೋಡಿದಡಾತನಿದು ಕಾ
ಳಿಗವರೇ ಕೃತನಮಯರಾದಿರಿ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲಿ |
ಹಗೆಯ ಬಿಡಿ ಕುರುಪತಿಯ ಸಂಧಿಗೆ
ಸೊಗಸಿ ನಿಲಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮಾ
ತುಗಳ ಕೆಡಿಸದಿರೆಂದನಾ ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ಬಲರಾಮ|| ೪೧

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಬಿದ್ದ ಭೀಮನ
ಹೊರಗೆ ಬಂದಜುರ್ನನು ಮೋಯಿಗೆ
ಬೆರಳನೊಡ್ಡಿ ಸಮೀರನಂದನನುಸುರನಾರೈದು |
ಮರಳಿದನು ಮುರಹರನನೆಕ್ಕಟ
ಗರೆದು ಸಪ್ರಾಣನು ಗದಾನಿ
ರ್ಭರಪರಿಶ್ರಮ ಭೀಮ ಬಳಲಿದನೆಂದನಾ ಪಾರ್ಥ|| ೪೨

ದೇವ ಬೆಸನಿನ್ನ ನಿಲಸೂನು ಸ
ಜೀವನಹಿತನಿಬರ್ಹಣ ಪ್ರ
ಸ್ತಾವವನು¹ ಕರುಣಿಸುವುದಾ²ತನ³ ಧರ್ಮವಿಕ್ಕತಿಗಳ|
ನೀವು ಕಂಡಿರೆ ನಾಭಿ ಜಂಘೆಗೆ
ಡಾವರಿಸಿದನು ಹಲವು ಬಾರಿ ಜ
ಯಾವಲಂಬನವೆಂತು ಕೃಪೆಮಾಡೆಂದನಾ ಪಾರ್ಥ|| ೪೩

ನೀವು ಮೊದಲಲಿ ಬೆಸನಿದಿರಿ ಮಾ
ಯಾವಿಗಳ ಮಾಯೆಯಲಿ ಗೆಲುವುದು
ದೈವಕೃತಿಯದು ರಾಜಮಂತ್ರ³ದ ಸಾರತರವೆಂದು|
ಈ ವಿರೋಧಿಯ ಧರ್ಮಗತಿ ಸಂ
ಭಾವ⁴ವನು ಕರ್ತವ್ಯಭಾವವ
ನೀವು ಬಲ್ಲರಿಯೆಂದನಜುರ್ನದೇವ ವಿನಯದಲಿ|| ೪೪

¹ ಹರ್ ಪ್ರಾಣಸ್ತಾನವನು (ಋ), ನಿಜ ಪ್ರಬಹಳ ಸ್ತೋಮವನು (ಘ).
² ನತ (ಘ). ³ ಧರ್ಮ (ಛ.ದ). ⁴ ಕ (ಋ.ಛ.ದ).

ಧಾತುಗೆಟ್ಟನು ಭೀಮ ಮುಸುಕಿತು
 ಭೀತಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ¹ರನು² ದೈವ
 ವ್ರಾತವಾತನ ಕೊಂಡು ಕೂನರಿತು ಹೊಯ್ದು ಹೂಮಳೆಯ |
 ಪಾತಕಕೆ ಪಡವಾಗದಮಳ
 ಬ್ಯಾತಿ ನೋಯದೆ ವಿಜಯನಿರಿ ರಾ
 ಗಾತಿಶಯದಲಿ ನಮ್ಮ ರಮಿಸುವ ದನೆಯ ಬೆನನೆಂದ ||

೪೫

ಅನಿಲಸುತ ಸಪ್ರಾಣಸಲಿ ರಿಪು
 ಜನಪನೂರುವಿಭಂಗವೇ ಮು
 ನ್ನಿನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಲಾ ಸಭಾಮಧ್ಯದಲಿ ಕುರುಪತಿಯ |
 ನೆನಸಿಕೊಡಿ ಸಾಕಿನ್ನು ಬೇಟುಂ
 ದನುನಯವು ತಾನೇನು ವಿಜಯಾಂ
 ಗನೆಗೆ ದ್ರುಪದಕುಮಾರಿ ತಪ್ಪದೆ ಸವತಿಯಹಳೆಂದ ||

೪೬

ಅರಸ ಕೇಳಾಕ್ಷಣದೊಳನಿಲ
 ಸ್ತುರಣಿಯನು ಹರಿ ಮಾಡಿದನು ²ಸಂ
 ಚರಿಸಿದನು ತತ್ತ ನುಜನಂ³ಗೋಪಾಂಗವೀಧಿಯಲಿ |
³ತರತರ³ದ ನಾಡಿಗಳೊಳಗೆ ವಿ
 ಸ್ತರಿಸಿ ಮೂರಾಧಾರದಲಿ ಚೇ
 ತರಿಸಿ ಸರ್ವಾಂಗದಲಿ ಜೀವಸಮಾರ ಪಸರಿಸಿದ ||

೪೭

ಶ್ರಾಣವಿಮ್ಮಡಿಯಾಯ್ತು ತಿರುಗಿದ
 ಗೋಣು ಮರಳಿತು ರೋಷವಹ್ನಿಗೆ
 ಸಾಣಿವಿಡಿದವೊಲಾಯ್ತು ಕಣ್ಣು ಗುಳಿದುವು ಕೇಸುರಿಯ |
 ಠಾಣವೆಡಹಿದ ಗಡೆಯ ರಣಬಿ
 ನ್ನಾಣ ⁴ಮಸುಳಿದ ಮಾನವುರ್ದನ⁴
 ದೂಣಿಯದ ಸವ್ಯಥೆಯ ಭಟ ಸಂತೈಸಿದನು ತನುವ ||

೪೮

ಕೊಡಹಿದನು ⁵ತನು⁵ಧೂಳಿಯನು ಧಾ
 ರಿಡುವ ರುಧಿರವ ಸೆಹಗಿನಲಿ ಸಲೆ
 ತೊಡೆತೊಡೆದು ಕರ್ಪುರದ ಕವಳವನಣಲೊಳವಡಿಸಿ |

¹ ರಿಗೆ (ಕ). ² ಪರಿಹರಿಸಿತ್ತೀತನ ಮೂರ್ಛೆಯಂ (ಬ). ³ ತರಹರ (ಬ).

⁴ ಸುಳಿದನು ಮಾನಗರ್ವದ (ಕ), ವಸುವಿನ ಮಾನವುರ್ದನ (ತ). ⁵ ರಣ (ಕ).

ತೊಡೆಯ ಹೊಯ್ದಾರುವ ಮೂರಾರಿಯ
ನೆಡೆಯುಡುಗದೀಕ್ಷಿಸುತ ನೂರಕೆ
ನಿಡಿದ ಗದೆಯನು ತುಡುಕಿ ನೃಪತಿಯ ತೊಡೆಗೆ ಲಾಗಿನಿಡ || ೪೯

ಭಾಷೆಗಳುಪರು ಪಾಂಡುಸುತರೆ
ಬಾಸೆಯಲಿ ನಿನ್ನಾತ ಮೈಮುಖೆ
ದೋಸರಿಸದಿದಿರಾವನೂರುದ್ವಯ¹ವ ವಂಚನದೆ¹ |
ಶ್ವಾಸ ಮರಳಿ ನಿನಗೆ ಯೋಗಾ
ಭ್ಯಾಸಿಯಕಯೋ ಭೀಮ ಸೈರಣ್
ಲೇಸು ಮೆಚ್ಚಿದೆನೆನುತ ನೃಪನೆಟಗಿದನು ಪವನಜನ || ೫೦

ಹೊಯ್ದು ಲಳಿಯಲಿ ಕರಣಗತಿಯಲಿ
ಹಾಯ್ದು ನಭಕುಪ್ಪರಿಸಿ ಮರಳಿದು
ಹೊಯ್ದು ಹಿಂಗುವ ನೃಪನ ತೊಡೆಗಳನಿಟ್ಟನಾ ಭೀಮ |
ಹಾಯ್ದು ಗದೆ ಹೆಡ್ತೊಡೆಗಳನು ಮುಖಿ
ದಯ್ಯ ತವನಿಯನರುಣಜಲದಲಿ
ತೊಯ್ದು ಧೊಪ್ಪನೆ ಕೆಡೆದನಿಳಿಯಲಿ ಕೌರವರ ರಾಯ || ೫೧

ಹಾರ ರುಖಿದುದು ಕರ್ಣಪೂರದ
ಚಾರು ಮೌಕಿಕನಿಕರ ನಿಡಿದವು
ಧಾರಿಡುವ ರಕ್ತತಾಂಬು ಮಡುಗಟ್ಟಿದುದು ಮಗ್ಗುಲಲಿ |
ವೀರ ಭೀಮಾ ಮರು ಎನುತ ಬಲ
ವಾರಿದುದು ನಿನ್ನಾಳ ಸೂಳಿನ
ವೀರಪಣಹದ ಲಗ್ಗೆ ಮಸಗಿತು ಪರರ ಧಟ್ಟಿನಲಿ || ೫೨

ಬಿದ್ದನ್ನೆ ನಿನ್ನಾತನಿನ್ನೇ
ನೆದ್ದರೈ ದಾಯಿಗರು ಜೂಜನು
ಗೆದ್ದದಕೆ ಫಲ ಬಂದುದೇ ಸಂಧಾನದಲಿ ಫಲವ |
ಹೊದ್ದಿತಕೆ ಹುಲಿಸಾಯ್ತೆ ಬಲುವಗೆ
ಬಿದ್ದನೆಂದುಳುಹಿದನೆ ಪವನಜ
ನುದ್ದುರುಟುತನಕೇನನೆಂಬೆನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೫೩

¹ ಕೆ ಚಿಂತನದೆ (ಕ).

ಏಕೆ ಸಂಜಯ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
 ಸಾಕಿತಕೆ ಫಲವಾಯ್ತು ನೀ ಬಹು
 ದೇಕೆ ಚುಚ್ಚುವೆ ಕಾಸಿ ಬಾದಣಗೊಪ್ಪೆಡ ಘಾಯದಲಿ
 ನೂಕಿದರೆ ಬಲಭದ್ರನನು ¹ಮೇ
 ಲೇಕೆ¹ ಪವನಜ ಮುನಿದನವರ
 ವ್ಯಾಕುಳರಲೇ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ||

೫೪

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

¹ ಬಳಿಕಲಿಕೆ (ಟ), ಸಲಿಯಾಕೆ (ಘ.ತ).

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ಕೆಡದ ಕೌರವನೃಪನ ನೇಮವ
ಪಡೆದು ಕೃಪ ಕೃತವರ್ಮ ಗುರುಪುತ
ರೊಡನೆ ಬಂದರು ನಾರಿದರು ಪಾಂಡವರ ಪಾಳೆಯವ||

ಕೇಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನೀತ ಕ
ರಾಳ ಲೋಹಗದಾಭಿಹತಿಗೆ ನೃ
ಪಾಲ ಬಿದ್ದನು ಭಾರತದ ¹ದುಸ್ಸಂಗಭಂಗದಲಿ |
ಮೇಲೆ ಚಾರಣ ಸೂತ ಮಾಗಧ
ಜಾಲ ಹೊಗಳಿತು ಗರುವ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲ ಗಂಡಿಗನಕಟೆನುತ ಕೊಂಡಾಡಿತಮರಗಣ||

೧

ಏನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ಮಹಿಯಲಿ
ಮಾನನಿಧಿ ಮಲಗಿದನಲೈ ತವ
ಸೂನು ರುಧಿರದ ತಿಲಕವಾದನಲೈ ಧರಾಂಗನೆಗೆ |
ಭಾನುಮತಿ ಮೈಥವ್ಯವಿಧಿಗಿ
ನ್ನೇನ ನೋಂತಲೊ ರಾಜರವಿಯವ
ನಾನಸಮಯದೊಳಾದುದದ್ಭುತವರಸ ಕೇಳೆಂದ||

೨

ನಡುಗಿತಿಳಿ ನಿರ್ಘಾತ²ದಲಿ ಬಹಿ
ನಿಡಿಲು ಸುಳಿದುದು ನೆಣನ ಬಸೆಸಪಿ
ತಡಗು ಸುರಿದವು ಕದಡಿ ಹರಿದುದು ರಕುತದಹುಪೊನಲು |
ನಿಡಿದವರುಗಳು ಕೆಹುಗಲುಕ್ಕಿದ
ವಡಿಗಡಿಗೆ ಹೆಮ್ಮರ ನಿವಾತದ
ಲುಡಿದು ಬಿದ್ದವು ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಪತನ ಕಾಲದಲಿ||

೩

ಬೀಸಿದುದು ಬಿಜುಗಾಳಿ ಕತ್ತಲೆ
ಸೂಸಿದುದು ದಿಗುವಳಯದಲಿ ಪರಿ
ವೇಷದಲಿ ಗೃಹ ನೆರೆದಮೈದಾಹುಳು ರವಿಯೊಡನೆ |

¹ ದುಸ್ಸಂಗಿ ಭಂಗಿಯಲಿ (ಘ), ರಣರಂಗಮಧ್ಯದಲಿ (ಟ). ² ಮೇಘ (ಘ).

ಸೂಸಿದವು ಹಗಲುಳುಕು ಮೈಗಗಣ
ವಾಸುರದಲೊದಡಿದವು ಕಂದಿತು
ವಾಸರಪ್ರಭೆ ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಪತನ ಕಾಲದಲಿ ||

೪

ಒಣಿ ಸಹಿತ ಕಯ್ಯುಗಳು ಕರದಿಂ
ಮುಱಿದು ಬಿದ್ದವು ಗಜಹಯದ ಕ
ಣ್ಣೊಟಿತೆಯೆದ್ದವು ಕಡಿದು ಬಿದ್ದವು ಧ್ವಜಪತಾಕೆಗಳು |
ತುಱುಗಿದಂತನಾಪದಲಿ ಮನ
ಮುಱುಗಿತಾ ಪರಿವಾರ ಸುಭಟರಿ
ಗಜುಹಿತಾಕಸ್ತಿಕದ ಭಯವವನೀಶ^೧ ಕೇಳೆಂದ ||

೫

ದ್ರುಪದತನುಜ ಶಿಖಂಡಿ ಸೃಂಜಯ
ನೃಪ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮೌಂಜನ
ಚಪಳಪಂಚದ್ರೌಪದೀಸುತ ಸೋಮಕಾದಿಗಳು |
ಅಪದಶಾವಿಭೂತಚೇತಃ
ಕೃಪಣರತಿಚಿಂತಿಸಿದರಂದಿರು
ಳುಪಹತಿಯ ಸೂಚಿಸುವ ಪಾಮಭುಜಾಕ್ಷಿಕಂಪದಲಿ ||

೬

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳೀಚೆಯಲಿ ಕೌ
ರವನ ಹೊರೆಗೈತಂದು ನಿಂದನು
ಸವಡಿಗೈಗದೆಯಣಸುಗಲ್ಲದ ಗಾಢಗರ್ವದಲಿ |
ಪವನಸುತ ನುಡಿಸಿದನಲ್ಮೆ ನಿ
ನ್ನವನನೇನೈ ಭೂಪ ಕೊಡುಮೈ
ನವಗೆ ನೆಲನರ್ಥವನು ನಾಚಿಕೆಯೇಕೆ ನುಡಿಯೆಂದ ||

೭

ಊರ ಬೇಡಿದಡೈದ ನಾವೆರ
ಡೂರುಗಳನೇ ಕೊಂಡೆವೈನಿಜ
ಧಾರುಣಿಯ ಕೊಡೆನೆಂದಲ್ಮೆ ಸೂಚ್ಯಾಗ್ರಸಮ್ಮಿತವ |
ನಾರಿ ಭುತುಮತಿಯೆಂದಡೆಯು ಸುಲಿ
ನೀರೆಗಳನೆಂಬಗಿಳಿಕೆ ಕಾ
ಸಾರದಲಿ ಕರಗಿತೆ ಸುಯೋಧನ ಎಂದನಾ ಭೀಮ ||

೮

^೧ ಭೂಪಾಲ (ಖ.ತ).

^೨ ದೆವೈದನಿನ್ನೆರಡೂರುಗಳನೇ ಕೊಟ್ಟಿಯೈ

ಎತ್ತಿ ಕಳೆದೈ ಬನಕೆ ನಾವ್ ನಿ
 ಮೈತ್ತುಗಳಲೈ ಬೆರಳಲೇಡಿಸಿ
 ದತ್ತುಗಳ ಕೂಡೇಕೆ ಸರಿನುಡಿ ಸಾವಭಾಮರಿಗೆ |
 ಇತ್ತಲೇತಕೆ ಬಿಜಯಮಾಡಿದಿ
 ರೊತ್ತದೇ ಕಲುನೆಲನು ಪವಡಿಸಿ
 ಮತ್ತೆ ತೋಡೆಗಳ ತಿವಿಯಬೇಕೇ ಎಂದನಾ ಭೀಮ || ೯

²ಕೃತ್ರಿಮವ ನಿರ್ಮಿಸಿದ³ ಫಲ ಕೈ
 ವರ್ತಿಸಿತೆ ನೀವರಗುಮನೆಯಲಿ
 ಹೊತ್ತಿಸಿದ ಫಲ ಬಂದುದೇ ವ್ಯವಧಾನವಾದುದಲೆ |
 ಬಿತ್ತಿದಿರಿ ವಿಷಬೀಜವನು ನೆಹು
 ದತ್ತ ಫಲ ಕೈಸಾರ್ದಾದಾದಡೆ
 ಕೆತ್ತುಕೊಂಡಿರಲೇಕೆ ನುಡಿ ತನ್ನಾಣೆ ನುಡಿಯೆಂದ || ೧೦

ನಂದುದೇ ³ನೀ ಮೆ[ಚ್ಚೆ]³ ಸಭೆಯಲಿ
 ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಭಾಷೆ ಕುರುಡನ
 ನಂದನರನಿಮ್ಮ ಡಿಸಿದೈವತ್ತನು ರಣಾಗ್ರದಲಿ |
 ಕೊಂದು ದುಶ್ಯಾಸನನ ಬಂಡವ
 ತಿಂದು ರಕುತವ ಕುಡಿದು ಬಲುಗದೆ
 ಯಿಂದ ನಿನ್ನಯ ತೊಡೆಯನುಡಿದೆನೆ ಭೂಪ ಹೇಳೆಂದ || ೧೧

ರಾಯನಾಸ್ಥಾನದಲಿ ಬೂಳರ
 ರಾಯ ನೀನೇ ಭಂಗಪಡಿಸಿ ನ
 ವಾಯಿಯಲಿ ನಿಮ್ಮೂರಿಗೆಮ್ಮೈವರನು ನೀ ಕರಸಿ |
 ವಾಯದಲಿ ಜೂಜಾಡಿ ಕಪಟದ
 ದಾಯದಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ರಾಯನರನಿಯ ನುಲಿಸಿತಕೆ ಫಲವಾಯ್ತೆ ಹೇಳೆಂದ || ೧೨*

¹ ಬೇಕಿನ್ನಂ (ಕ), ಲೇಕಿನ್ನಂ (ಛ.ದ). ² ಕೃತ್ರಿಮವು ನಿರ್ಮಿಸಿದ (ಕ),
 ಕೃತ್ರಿಮವ ನೆಮ್ಮಿಸಿದ (ಬ), ಕೃತ್ರಿಮದಿ ವಿಷವಿಕ್ಕಿದಾ (ತ). ³ ನಿಂಮಿಥೆ (ಕ.ತ),
 ನಿಂಮಿಚ್ಚೆ (ಘ), ನೀಮೆಚ್ಚೆ (ಬ.ಟ). * ಈ ಪದ್ಯವಾದಮೇಲೆ (ಛ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ
 ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ :-

ಬಿರುದ ಬಿಡು ಕುರುಗಾಯ | ಹರಣವನು ಕಾಯ್ವನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ನರಪತಿಯ ಪದದಾಣೆಯೆಂದನು ಭೀಮ ಮೊಗ ನೆಗಹಿ |
 ಮರುಳೆ ಕೇಳೆ ಮದವಳಿತದಲಿ ತ | ತ್ವರಗದಾಮೃತವೆಂದು ವಿಧಿ ನಿ
 ಬ್ಬರದಿ ಬರೆದುದು ಬಿರುದ ಬಿಡುವುದ ಬರೆದುದಿಲ್ಲೆಂದ ||

ಹಳುವದಲಿ ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ
 ಲಳಲಿನಿದ ಫಲಭೋಗವನು ನೀ
 ತಲೆಯಲೇ ಧರಿಸೆನುತ ವಾಮಾಂಘ್ರಿಯನು ಮಕುಟದಲಿ |
 ಇಳುಹಿದನು ಗೌರ್ಗೌಪೆನುತ ಬಿಡ
 ದುಲಿದೆಲಾ ಎನುತೊದೆದು ಮಕುಟವ
 ಕಳಚಿದನು ಕೀಲಣದ ಮಣಿಗಳು ಕೆದಕಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ||

೧೩

ಹಿಂದಣಪರಾಧವನು ಲೆಕ್ಕಿಸು
 ತೊಂದೆರಡು ಮೂಱಾಯ್ತು ನಾಲ್ಕೈ
 ದೆಂದು ಮೆಟ್ಟಿದನವನಿಪಾಲನ ಮಕುಟಮಸ್ತಕವ |
 ಇಂದುಮುಖಿಯನು ಬೂತುಗೆಡೆದುದ
 ಕೊಂದು ಘಾಯವ ಕೊಳ್ಳೆನುತ ಮಡ
 ದಿಂದ ವದನವನೊದೆದು ಹಲುಗಳ ಕಳಚಿದನು ಭೀಮ ||

೧೪

ಉಚಿತವೆಂದರು ಕೆಲರು ಕೆಲರಿದ
 ನುಚಿತವೆಂದರು ಪೂರ್ವಜನ್ಮೋ
 ಪಚಿತ ದುಷ್ಕೃತವೈಸಲೇ ಶಿವ ಎಂದು ಕೆಲಕೆಲರು |
 ಖಚರ ಕಿನ್ನರ ಯಕ್ಷ ನಿರ್ಜರ
 ನಿಚಯ ಭೀಮನ ಬೈದು ಕುರುಪತಿ
 ಯಚಳ ಬಲವನು ಬಣ್ಣಿಸುತ ಹೊಕ್ಕರು ನಿಜಾಲಯವ ||

೧೫

ಭೀಮ ಹಾ ಹಾ ಕಷ್ಟವಿದು ಸಂ
 ಗ್ರಾಮಜಯವೇ ಸಾಲದೇ ಕುರು
 ಭೂಮಿಪತಿಯಶ್ಲಾಘ್ಯನೇ ಲೋಕೈಕವಾನ್ಯನಲಾ |
 ನೀ ಮರುಳಲಾ ಸಾರೆನುತ ತ
 ತ್ಸೀಮೆಗೈತಂದನಿಲತನುಜನ
 ನಾ ಮಹೀಪತಿ ಸೂಕಿ ಸಂತೈಸಿದನು ಕುರುಪತಿಯ ||

೧೬

ಗುಣನಿಧಿಯನೇಕಾದಶಾಕ್ಷೋ
 ಹಿಣಿಯ ಪತಿಯನಶೇಷ ಪಾರ್ಥಿವ
 ಮಣಿಮಕುಟ ಕಿರಣೋಪಲಾಲಿತ ಪಾದಪಲ್ಲವನ |
 ರಣದೊಳನ್ಯಾಯದಲಿ ತೊಡೆಗಳ
 ಹಣಿದುದಲ್ಲದೆ ಪಾದದಲಿ ನೀ
 ಕೆಣಕುವರೆ ಕುರುರಾಜಮೌಳಿಯನೆಂದನಾ ಭೂಪ ||

೧೭

ಅನುಜರಳಿದುದು ನೂಲು ರಣದಲಿ
ತನುಜರಳಿದುದು ಮಾವ ಗುರು ಮೈ
ದುನ ಪಿತಾಮಹ ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಜ್ಞಾತಿ ಬಾಂಧವರು |
ಅನಿಬರವನೀಶ್ವರರು ಸಮರಾ
ವನಿಯೊಳಡಗಿದುದೇಕದೇಶದ
ಜನಪತಿಯ ಮುಖಿದುದುವೆ ಸಾಲದೆ ಭೀಮ ನಮಗೆಂದ || ೧೮

ಅವ ಮೋಹಿಯೊಳಪ್ಪ ದೇವರ
ನಾವು ನೋಡುವೆವೆವೆಯರ ಸಂ
ಭಾವಿಸುವೆವಾವಂ^೧ದಲಿ ಗಾಂಧಾರಿ ಕಡುಗೋಪಿ |
ದೇವಿಯರುಗಳ ಶೋಕವಕ್ಕಿ ಯ
ನಾವ ವಿಧದಲಿ ನಿಲಿಸುವೆವು ಕಾಂ
ತಾವಳಿಗಳೇನೆಂದು ಬಯ್ಯರು ಭೀಮ ಹೇಳೆಂದ || ೧೯

^೨ಅಳಲಿದತಿಭಂಗಿಸಲು^೨ ಪರಮಂ
ಡಳಿಕರೇ ನಾವು ಪಾಂಡುವಿನ ಮ
ಕ್ಕಳುಗಳಾ ದೃತರಾಷ್ಟ್ರ ತನುಸಂಭವರು ಕೌರವರು |
ನೆಲನ ಹುದುವಿನ ದಾಯಭಾಗದ
ಕಳವಳದೊಳಾಯ್ತಲ್ಲದುದೊ
ತೊಳಗು ಭಿನ್ನವೆ ಭೀಮ ಬಿಡು ಭಂಗಿಸದೆ ಸಾರೆಂದ || ೨೦

ಸ್ವೀರಿಸೆಮ್ಮ ಪರಾಧಿವನು ಕುರು
ವೀರ ಸಂಚಿತಪಾಪಕರ್ಮವಿ
ಕಾರವಿದು ^೪ಭೋಗಾದಿ ನಿನಗೆ^೪ದರನ ದುಗುಡದಲಿ |
ನೀರೊಪ್ಪಿವ ಕಣ್ಣುಗಳನೊರಸುತ
ನೀರೆಯಲಿ ಗದಗದಿತ ಗಳದಲಿ
ಸಾರಹೃದಯ ಮಹೀಶನದ್ದನು ಬೇದಪಂಕದಲಿ || ೨೧

ಕಂಡನೀವ್ಯ^೫ತ್ರಿ^೫ಕರವನರಸನ
ಮಂಡೆಯಂಫ್ರಿಯ ಭೀಮಸೇನನ
ದಂಡಿಯನು ದಟ್ಟಯಿಸೆ ಸುಯಿ ದಳ್ಳುರಿಯ ಚೂಣಿಯಲಿ |

^೧ ದ (ಘ.ತ). ^೨ ಅಳಲಿನಲಿ ಭಂಗಿಸಲು (ಬ), ಅಳಲಿನಲಿ ಭಂಗಿಸಲು (ಘ.ತ.ಪ). ^೩ ಕಾರ (ಕ). ^೪ ಭೋಕ್ತವ್ಯ ನಿನಗೆ (ಟ), ಭೋಗೈಕಪಂವಂ (ಪ). ^೫ ಧಿ (ಸ).

ಗಂಡುಗೆದಲು ರೋಷಶಿಖೆ ಹುರಿ
ಗೊಂಡುದಕ್ಕಿಗಳೆಲಿ ವ್ಯಕ್ತೋದರ
ಕೊಂಡನೇ ತ^೧ಪ್ಪೇನೆ^೨ನುತ ನಿಂದಿದ್ದನಾ ರಾಮ ||

೨೨

ಎಲವೆಲವೂ ಪಾಂಡವರಿರಾ ನೀ
ವಳುವಿದಿರಲಾ ^೨ನಾಭಿ^೩ಯಿಂದವೆ
ಕೆಳಗೆ ಕೈಮಾಡುವುದು ಸಲ್ಲದು ಗಡೆಯ ಕದನದಲಿ |
ಚಲಿಸಲಾಗದು ಧರ್ಮನಿರ್ಣಯ
ಮೊಳಗಿದೊಂದೇ ಭಾಷೆ ಮಾಡಿದಿ
^೩ರಳಿದಿರ^೩ನ್ಯಾಯದಲಿ ಕೊಂದಿರಿ ಕೌರವೇಶ್ವರನಾ ||

೨೩

ನೀವು ಮಾಡಿವ ನತ್ಯಭಾಷೆಗೆ
ನೀವಲಾ ತಪ್ಪಿದಿರಿ ನೋಟಕ
ರಾವು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿತರಲೇ ಧರ್ಮಕರಕ್ಷಕರು |
ನಾವು ಸಾಕ್ಷಿಗಳೆ^೪ಬಳ^೪ರೆಂದೇ
ನೀವು ನೃಪತಿಯ ತೊಡೆಯನುಡಿದಿರಿ
ಡಾವರವೆ ಸಾಕ್ಷಿಸೆ ಕಾಲಕ್ಕಿದಿರಿ ನಿರಿಮುಡಿ ||

೨೪

ಎಂದು ನೇಗಿಲ ತುಡುಕಿಯೆಡಗೈ
ಯಿಂದ ನೆಗಹಿ ಮಹೋಗ್ರ ಮುಸಲವ
ನೊಂದು ಕಯ್ಯಲಿ ತಿರುಹಿ ಕೊಬ್ಬಿದ ಖತಿಯ ಭಾರದಲಿ |
ಮುಂದೆ ನಡೆತರೆ ಸಕಲಸೇನಾ
ವೃಂದ ನಡುಗಿತು ಬಹಳ ಭೀತಿಯ
ಬಂದಿಯಲಿ ಜರುಗಿದವು ಜವಳಿಯ ಜಗದ ಜೋಡಿಗಳು ||

೨೫

ಬಿಲ್ಲ ಮಿಡಿದನು ಪಾರ್ಥ ಭಾರತ
ಮೆಲ್ಲ ಕೊಂಡನು ಗಡೆಯ ನೃಪ ನಿಂ
ದಲ್ಲ ಬೆಟಗಾದನು ರಣೋತ್ಸವವಾಯ್ತು ಯಮಳರಿಗೆ |
ತಲ್ಲಣಿಸಿತುಳಿದರಸುಮಕ್ಕಳು
ಚಲ್ಲತಾ ಸುಭಟೌಘ ವಿಜಯದ
ಭುಲ್ಲವಣಿ ಪಲ್ಲಟಿಸಿತವರಿಗೆ ಖೇ^೫ಡತನ^೫ದೊಡನೆ ||

೨೬

^೧ ಪುಲಿ (ಘ.ತ). ^೨ ಭಾಷೆ (ಘ.ತ). ^೩ ರಿಳೆಯೊಳ (ಘ.ತ). ^೪ ರಲ್ಪ (ಖ.ತ.ಪ), ಇಲ್ಲ (ಘ). ^೫ ದತಮ (ಖ.ದ).

ಹಲಧರನ ಖತಿ ಬಲುಹು ಕದನಕೆ
 ಮಲಿತನಾದಡೆ ಹಾನಿ ತಪ್ಪದು
 ಗೆಲವಿನಲಿ ಸೋಲದಲಿ ತಾನೊಚ್ಚಿವೇನಿದಕೆ |
 ಒಳಗೆ ಬಿದ್ದ ವಿಘಾತಿ ಮುರರಿಪು
¹ತಿಳಿವನೋ¹ ತವಕಿಸುವನೋ ನಾ
 ವಳಿದವಿನ್ನೇನೆನುತ ನಡುಗಿದನಂದು ಯಮಸೂನು ||

೨೭

ಹಲಧರನ ಮನಕವನು ಪಾಂಡವ
 ಬಲದ ದುಶ್ಚೇಷ್ಟೆಯನು ಭೀಮನ
 ಫಲುಗುಣನ ಧರ್ಮಜರ ಯಮಳರ ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮವ |
 ಬಲಿಮಥನನೀಕ್ಷಿಸುತ ರಜತಾ
 ಚಲವ ತಟುಬುವ ನೀಲಗಿರಿಯವೊ
 ಲಳುಕದಿರಲಿ ನಿಂದು ಹಿಡಿದನು ಬಲನ ಬಲಗಯ್ಯ ||

೨೮

ಚಿತ್ತವಿಸಿರೇ ಬಹುಯ ರೋಷಕೆ
 ತೆತ್ತ ಡೇನಹುದಂತರಂಗವ
 ನುತ್ತ ಮರ ಪದ್ಧತಿಗಳಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥನಿಶ್ಚಯವ |
 ಬಿತ್ತರಿಸುವುದು ಕೌರವೇಂದ್ರನ
 ಕಿತ್ತಡವ ನೀವಹಿಯಿರೇ ನಿಮ
 ಗೆತ್ತಿದಾಗ್ರಹ ನಿಲಲಿ ತಿಳುಹುವೆನೆಂದನಸುರಾರಿ ||

ಮೋಕ್ಷ

೨೯

ಏನ ತಿಳುಹುವೆ ನೀನು ಶಾಸ್ತ್ರದೊ
 ಳೇನ ನಡೆದರು ನಿನ್ನವರು ಯಮ
 ಸೂನು ನುಡಿಯನೆ ಸಮಯವನು ಶಾಸ್ತ್ರಾಘನಂಗತಿಯ |
 ಹೀನಗತಿ ಪಡಿತಳದ ಹೊಯ್ಯ
 ತ್ತಾ ನಘಾಯದಲೊದಗಬೇಕೆಂ
 ಬೀ ನಿಬಂಧನವಾರಲಳಿದುದು ಕೃಷ್ಣ ಹೇಳೆಂದ ||

೩೦

ಅದಹಿನೀ ಕೌರವನ ತೊಡೆಗಳ
 ಸದೆದನನ್ಯಾಯದಲಿ ನಿನ್ನವ
 ನಿದಕೆ ಸೈರಿಸಬಹುದೆ ಹೇಳೈ ಧರ್ಮನಿರ್ಣಯವ ||

¹ ಮುಳಿದನೋ (ಕ), ತಿಳಿದನೋ (ಟ.ದ). ² ಹಿತ (ಘ.ತ). ³ ವಿಷ್ಣು
 ಳಕೆ (ಕ), ವೀಪದಕೆ (ಘ.ಪ).

ಮದಮುಖನ ಭುಜಬಲವ ನೋಡು^೧ವ
 ವಿ^೨ದು ವಿಕಾರವಲಾ ಎನುತ ಮುರು
 ಚಿದನು ಬಲ ಬಲಗಯ್ಯನುರವಣಿಸಿದನು ಖಾತಿಯಲಿ || ೩೧

ಹರಿದು ಹಿಡಿದನು ಮತ್ತೆ ನೀಲಾಂ
 ಬರನ ಸೆರಗನು ನಿಮ್ಮ ಕುರುಪತಿ
 ಚರಿಸಿದನಲಾ ಧರ್ಮವಿಸ್ತರವನು ವಿ^೩ಭಾಡಿ^೩ನದೆ
 ಕರಸಿ ಕಪಟದ್ವ್ಯೂತದಲಿ ನೃಪ
 ವರನ ಸೋಲಿಸಿ ಪಟ್ಟದರನಿಯ
 ಕರಸಿ ಸುಲಿಸುವುದಾವೆ ಬುಷಿಮತವೆಂದನನುರಾರಿ || ೩೨

ಎಣಿಸಬಹುದೇ ನಿಮ್ಮ ನೃಪನವ
 ಗುಣವನನ್ಯಾಯಪ್ರ^೪ಬಂಧಕೆ^೩
 ಗಣನೆಯುಂಟೇ ಭೀಮಗಡ ಖಂಡಿಸಿದ ತೊಡೆಗಳನು
 ಕೆಣಕಿದನು ಮೈತ್ರೇಯನನು ನೃಪ
 ನಣಕಿಸಲು ಶಪಿಸಿದನು ತೊಡೆಗಳ
 ಹಣದವಾಡಲಯೆಂದನದು ತಪ್ಪುವುದೆ ಬುಷಿವಚನ || ೩೩

ಆ ಪತಿವ್ರತೆ ಬಯ್ಯಳೀ ಕುರು
 ಭೂಪ ತೊಡೆಗಳ ತೋಟಿ ಜಙ್ಘಯಲು
 ದ್ರೌಪದಿಯ ನುಡಿ ತಪ್ಪುವುದೆ ಬುಷಿವಚನದನುಗತಿಗೆ |
 ಕೋಪ ಕುಡಿಯಿಡಲೀ ವೈಕೋದರ
 ನಾಪನಿತುಡಿದನು ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ
 ಸ್ಥಾಪನಕೆ ಬಳಿಕೇನ ಮಾಡುವುದೆಂದನನುರಾರಿ || ೩೪

ಎಂದು ರಾಮನ ಮನವ ನಯನುಡಿ
 ಯಿಂದ ತಿಳುಹಿದನೈಸಲೇ ಬಳಿ
^೪ಕಂ^೪ದು ದುಗುಡದಲವರು ನಡೆದರು ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಗೆ |
 ಬಂದ ಕಂಟಕ ಬಳಿಚಿತ್ತೇ ಸಾ
 ಕೆಂದು ಹರಿ ಕುರುಪತಿಯ ಹೊರಗೈ
 ತಂದು ಬೋಳಿಸಿದನು ಭೀಮಾರ್ಜುನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರರ || ೩೫

^೧ ವೆವಿ (ಬ), ವಡಿ (ಘ.ತ), ವೆನಿ (ಟ.ದ). ^೨ ಚಾರಿ (ಕ). ^೩ ಪಂ
 ಚಕೆ (ಬ.ಟ.ಪ). ^೪ ಕೆಂ (ಕ.ಘ.ಟ.ತ.ದ)

ಈನುದಿನ ಪರಿಯಂತ ಧರ್ಮದ
ಮೀಸಲಳಿಯದೆ ಬಳಸಿ ಬಹಳಾ
ಯಾಸವನು ಸೈರಿಸಿದಿರಿಂದಿನ ಯುದ್ಧ ಕೇಳಿಯಲಿ |
ಘಾಸಿಯಾದುದು ಧರ್ಮಗತಿ ಬುದ್ಧ
ರೇನು ಮನಗಾಣರು ವೃಥಾಭಿನಿ
ವೇಶವಾದುದು ¹ಮಕ್ಕು¹ ಟಭಂಗದೊಳಿಂದ²ನಾ ಭೂಪ² ||

೩೬

ಅರಸ ತಲೆಗುತ್ತಿ ದನು ದೈಗುಜಲ
ಪುರವಣಿಸಿ ಮಾನದಲಿ ಫಲುಗುಣ
ನಿರೆ ಮುರಾರಿ ಸುಯೋಧನನ ಸರ್ವಾವಗುಣಗಣವ |
ಪರಿಪರಿಯಲೆಚ್ಚುಟಿಸಿ ದುಗುಡವ
ಪರಿಹರಿಸಿ ಸಂತೈಸಿದಡೆ ಮುರ
ಹರನ ಬೈದನು ನಿನ್ನ ಮಗ ನಾನಾವಿಡಂಬದಲಿ ||

೩೭

ಅರ ಬಸುರಲಿ ಬಂದು ಮೊಲೆಯುಂ
ಡಾರ ಪುಡಲಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಳಿಕಿನೊ
ಳಾರ ಹೆಂಡಿರ ಕೊಂಡು ಕಟು ತುಟುಗಾದು ಕಳವಿನಲಿ |
ವೀರ ದೈತ್ಯನ ಸದೆಬಡಿದು ಕುರು
ವೀರವಂಶದ ರಾಯರೆಮ್ಮೊಳು
ವೈರಬಂಧವ ಬಿತ್ತಿ ಕೊಂದವ ಕೃಷ್ಣ ನೀನೆಂದ ||

೩೮

ಬಣಗುಗಳು ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಕಾ
ರಣಕ ³ನೀ ನಡುವಾಯಿ³ ಧರ್ಮದ
ಕಣ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೆತ್ತ ಬಲ್ಲನು ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಗಳ |
ಸೆಣಸನಿಕ್ಕದೆ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಧಾ
ರುಣಿಯ ಭಾರವ ಬಿಡಿಸಲೋಸುಗ
ರಣವ ಹೊತ್ತಿ⁴ನಿ⁴ ನಮ್ಮ ಬೇಂಟೆಯನಾಡಿಸಿದೆಯೆಂದ ||

೩೯

ಪಾ⁵ಪ⁵ ನಿನಗೀ ಗೋತ್ರವಥೆಯ ವಿ
ಳಾಪ ನಿನ್ನನು ತಾಗಲಿ⁶ ಸ
ರ್ವಾಪರಾಧವು ನಿನ್ನದೀ ಕೌರವರ ಪಾಂಡವರ |

¹ ಕೂ (ಘ.ತ). ² ನಸುರಾರಿ (ಕ), ನವನೀಶ (ಟ.ದ). ³ ನಿನ್ನದು
ಪಾಯ (ಬ.ಘ.ತ), ನೀನಡುವಾಯ್ತೆ (ಟ.ದ). ⁴ ಕಿ (ಘ.ತ). ⁵ ವಿ (ಘ.ತ).
⁶ ನನ್ನನುತಾಗುವುದು (ಕ), ನನ್ನೆದ್ದಾಗಲಿ (ಬ).

ಕೋಪವನು ಕೊನರಿಸುವ ನೃಪರನು
ತಾಪವನು ¹ತೂಳುವ ¹ಕುಬುದ್ಧಿ
ವ್ಯಾಪಕನು ನೀ ವೈರಿಯಲ್ಲದೆ ಭೀಮನಲ್ಲೆಂದ|| ೪೦

ರಣಮುಖದೊಳೀ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದ
ಕುಣಿಕೆ ತಪ್ಪದೆ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರದ
ಭಣತೆ ನೋಯದೆ ವೀರವೃತ್ತಿಯ ಪದದ ಪಾಡಲು |
ಸೆಣನು ²ಸೋಂಕಿದ ²ಭಲದ ³ವಾಸಿಯೊ
ಳಣುವ ಹಿಂಗದೆ ಜೀವದಾಸೆಗೆ
ಮಣಿಯದಳಿದುದನೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲರು ಕೃಷ್ಣ ಕೇಳೆಂದ|| ೪೧

ಮತೆ ಹೂವಿನ ಮಳೆಗಳಾತನ
ನೆತ್ತಿಯಲೆ ಸುರಿದವು ಮುರಾಂತಕ
ನತ್ತ ತಿರುಗಿದನವನಿಪತಿ ಕರತಳವ ತಳುಕಿಕ್ಕಿ |
ಮುತ್ತಿದರು ಮಾಗಧರು ವಂದಿಗ
ಳೆತ್ತಣದು ನಾನನಿಯೆನರನ ವಿ
ಯತ್ತಳವನಳಿಹುದಾದಾ ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರ ರಥನ|| ೪೨

ಗರುವ ಸುಭಟರು ಘಾಸಿಯಾದಿರಿ
ತುರಗ ಗಜ ಬಳಲಿದವು ಸೂರ್ಯನ
ತುರಗ ಬಿಡು⁴ತ⁴ದೆ ಪಶ್ಚಿಮಾದ್ರಿಯ ತಡಿಯ ತಪ್ಪಲಲಿ |
ತ್ವರಿತದಲಿ ಪಾಂಚಾಲ ಸೃಂಜಯ
ಧರಣಪರು ನೀವ್ ಹೋಗಿ ನಿದ್ರೆಯೊ
ಳಿರುಳ ನೂಕುವುದೆಂದು ನುಡಿದನು ದೈತ್ಯರಿಪು ನಗುತ|| ೪೩

ನಡೆಯ ಪಂಚದ್ರಿಪದೇಯರ
ಗಡಣ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ನಿಳಯಕೆ
ನಡೆ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮೌಂಜನೆ ಕಲಿ ಶಿಖಂಡಿಗಳು |
ತಡೆಯಿದಿರಿ ಭಟರೇಳಿ ವಾದ್ಯದ
ಗಡೆಬಡಿಗರೀ ಸಕಲಜನ ನೀವ್
ಕಡು ಬಳಲಿದಿರಿ ಹೋಗಿ ಪಾಳೆಯಕೆಂದು ನೃಪ ನುಡಿದ|| ೪೪

¹ ಹೆಚ್ಚಪ (ಕ), ತಾಳುವ (ಘ.ತ). ² ಸೂಕ್ತಿದ (ಕ), ಸುಕ್ತಿದ (ಖ.ಘ).

³ ಬಾಳಿ (ಕ), ಬಾಸಿ (ಖ), ಬಾಲೆ (ಘ), ಬಾಪೆ (ಙ). ⁴ ತಿ ಖ.ಙ.ದ.

ಬೀಳುಕೊಂಡುದು ಸೆಕಲಬಲ ಪಾಂ
 ಚಾಲ ಪಂಚದ್ರಾಪದೇಯರು
 ಪಾಳೆಯವ ಹೊಕ್ಕರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೃಪನ ನೇಮದಲಿ |
 ಏಳಿ ನಾವೀ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
 ಪಾಳೆಯವ ನೋಡುವೆವೆನುತ ಪನ
 ಮಾಲಿ ರಥವೇಳಿದನಿವರು ತಂತಮ್ಮ ರಥವೇಳಿ ||

೪೫

ನರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಭೀಮ ಸಹದೇ
 ವರು ನಕುಲ ಸಾತ್ಯಕಿ ಸಹಿತ ಮುರ
 ಹರನು ಹೊಕ್ಕನು ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಶೂನ್ಯ ಚಿರವನು |
 ಅರಸ ಕರ್ಣ ದ್ರೋಣ ಮಾದ್ರೇ
 ಶ್ವರನ ಭಗದತ್ತನ ನದೀಜಾ
 ದ್ಯು¹ರ ನಿವಾಸಂಗಳನು¹ ಕಂ²ಡಳಲಿದನು ಯಮಸೂನು³ ||

೪೬

ಸೂತನಿಳಿದನು ಮುನ್ನ ರಥವನು
 ಭೂತಲಾಧಿಪನಿಳಿದನಶ್ವ
 ಪ್ರಾತವನು ಕಡಿಯಣದ ನೇಣಲಿ ತೆಗೆದು ಬಂಧಿಸಿದ |
 ವಾತಜನ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಯಮಳರ
 ಸೂತರಿಳಿದರು ಮುನ್ನ ತುರಗ³ವ
 ನಾತಗಳು³ ಸಂತೈಸಿದರು ಸಂಗರಪರಿಶ್ರಮವ |

೪೭

ಇಳಿ ರಥವನೆಲೆ ಪಾರ್ಥ ಬಳಿಕಾ
 ನಿಳಿವೆನೆಂದನು ಶೌರಿ ನೀವ ಮು
 ನ್ನಿಳಿವುದೆಂದನು ಪಾರ್ಥನಾಯು ವಿವಾದವಿಬ್ಬರಿಗೆ |
 ಎಲೆ ಮರುಳೆ ನಾ ಮುನ್ನಿಳಿಯೆ ನೀ
 ನುಳಿವೆಲಾ ಸಾಕಿನ್ನು ಗರ್ವದ
 ಗಳಹತನವನು ಬಳಿಕ ತೋಟುವೆ ರಥವನಿಳಿಯೆಂ ||

೪೮

ಬಳಿಕ ಫಲುಗುಣ ರಥದ ಮೇಲಿಂ
 ದಿಳಿಗೆ ಹಾಯ್ದನು ಕೃಷ್ಣ ನೀನಿ
 ನ್ನಿಳಿಯೆನಲು ಚಮ್ಮಟಿಗೆ ವಾಘೆಯ ನೇಣ ರಥಮೊಳಗೆ |

¹ ರುಗಳಿಹನಿಳಿಯವನು (ಕ), ರನಿವಾಸನಿವಾಸಾಳಿಗಳನು (ಘ), ರನಿ
 ವಾಸ ನಿವಾಸಗಳನು (ತ). ² ಡಿಳಿದನಾನೃಪತಿ (ಘ.ತ). ³ ಪ್ರಾತವನು (ಕ).

ಇಳುಹಿ ನಗುತ ಮುಕುಂದ ರಥದಿಂ
ದಿಳಿಯೆ ಭಟಭಟಿಲೆಂದು ಕಿಡಿಯು
ಚ್ಚಳಿಸಲುರಿದ.ದು ತೇರು ಕೇಸುರಿ ನಭವನಪ್ಪಳಿಸೆ ||

೪೯

ಧ್ವಜದ ಹಲಗೆಯನೊದದು ಔಯ್ದನು
ನಿಜನಿವಾಸಕೆ ಹನುಮ ಧೂಮ
ಧ್ವಜನ¹ ಮಯ² ವಾದುದು ರಥಾತ್ಮರಥಾಂಗರಾಜಿಯಲಿ |
ವಿಜಯ ಭೀಮಾದಿಗಳು ಕಂಡ
ಕೃಜದೊಳಾಕನ್ನಿಕದ ಕಿಚ್ಚಿನ
ಗಜಬಜವಿದೇನನುತ ನೆಹು ಬೆಚ್ಚಿದರು ಭೀತಿಯಲಿ ||

೫೦

ಹರಿಯಿದೇನಾಕನ್ನಿಕದ ದ
ಘುರಿಯೊಳದ್ದುದು ತೇರು ನಮ²ಗೀ
ಯು²ರಿಯ ಭಯ³ ಭಾರಿಸಿ³ತಿಹೇನು ನಿಮಿತ್ತವಿದಕೆನಲು |
ಉರಿವುದಂದೇ ತೇರು ಕರ್ಣನ
ಗುರುನದೀನಂದನನ ದೈವಿಕ
ಶರಹತಿಯೊಳಿಮ್ಮಿಂದ ನಿಂದುದು ಪಾರ್ಥ ಕೇಳಿಂದ ||

೫೧

ನಾವಿಳಿದ ಬಳಿಕೀ ರಥದೊಳಿರ
ಲಾವ ಹದನೋ ನಿನಗೆ ಕಂಞೈ
ದೈವಿಕಾಸ್ತ್ರದ ಮಹಿಮೆಗಳನೆನೆ ಪಾರ್ಥ ತಲೆವಾಗಿ |
ನೀ⁴ವು⁴ ಬಲ್ಲರಿ ದೇವ ನೀ ಮಾ
ಯಾವಿ ಮಾಯಾಪಾಶಬದ್ಧರು
ನಾವು ಬಲ್ಲೆವೆ ನಿಮ್ಮನೆಂದೆಹಿದನು ಚರಣದಲಿ ||

೫೨

ಧರಣಾಪತಿ ಕೇಳೀಚೆಯಲಿ ಕೃಪ
ಗುರುತನುಜ ಕೃತವರ್ಮ ಕರು ನ
ಮ್ಕರಸನೇನಾದನೊ ವಿರೋಧಿಯ ದಳದ ವೇಧೆಯಲಿ |
ತರಣ ತಿಮಿರಕೆ ತೆಹಿಹ ಗೊಟ್ಟನು
ಭರತಖಂಡ⁵ವನಿನ್ನು ರಾಯನೆ
ಪರಿಗತಿಯನಾರೈವೆನುತೇಹಿದರು ನಿಜರಥವ ||

೫೩

¹ ನಮ (ಘ.ತ). ² ಗಿಂದು (ಬ.ಟ), ಗಿನ್ನು (ಘ.ತ). ³ ಭಂಗಿಸಿ (ಬ),
ಬಂಧಿಸಿ (ತ). ⁴ ವೆ (ಬ.ತ). ⁵ ನಕೆ (ಬ).

ಭರದಲಿವರು ನೃಪಾಲನಡಗಿದ
 ನರಸಿಗೈತಂದಿಳಿದು ತಡಿಯಲಿ
 ತುರ.ಗವನು ಬಿಡಿಸಿದರು ಸಾರಥಿ ಹೊಗಿಸಿದನು ಕೊಳನ |
 ತ್ವರಿತದಲಿ ಶೌಚಾಚಮನವಿ
 ಸ್ತರಣ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿಯ
 ವಿರಚಿಸಿದರಹಿಸಿದರು ಕೊಳನಲಿ ಕೌರವೇಶ್ವರನ ||

೫೪

ಬಳಸಿ ಜಂಬುಕ ಘೋಕ ಕಾಕಾ
 ವಳಿಗಳದ್ದವು ಮೇಲುವಾಯ್ತು
 ವ್ಯಳಿಸಲಮ್ಮದೆ ಗಾಢತರ ಗರ್ಜನೆಗೆ ಕುರುಪತಿಯ |
 ಕಳಕಳವಿದತ್ತಣದನುತ ಕಳ
 ವಳಿಸಿ ಬಂದು ಮಹಾರಥರು ನೃಪ
 ತಲಕನಿರವನು ಕಂಡು ಧೊಪ್ಪನೆ ಕೆಡೆದರವನಿಯಲಿ ||

೫೫

ಉಡಿದ ತೊಡೆಗಳ ಮಗ್ಗುಲಲಿ ಹೊನ
 ಲಿಡುವ ರಕುತದ ಭೀಮಸೇನನ
 ಮಡದ ಹೊಯ್ತಲಿ ಕೆಲಕೆ ಸೂಸಿದ ಮಕುಟಮಣಿಮಯದ |
 1ಕೆಡೆದು1 ಮೈವೇಧನೆಗೆ ನರಳುವ
 ನಿಡುನರದ 2ಬಗೆ2 ಜಂಬುಕೌಘವ
 ನಿಡುವ ಕೈಗಲ್ಲುಗಳ ನೃಪತಿಯ ಕಂಡರಿವರಂದು ||

೫೬

ಒಹಲಿದರು ಧರೆ ಬಿರಿಯೆ ಹುಡಿಯಲಿ
 ಹೊರಳಿದರು ಬಾಯ್ಕಳನು ಹೊಯ್ ಹೊ
 ಯ್ದುಹಿಟ ಕೆಡೆದರು ಕುಂದಿದರು ಕಾತರಿಸಿ ಕಳವಳಿಸಿ |
 ಮಹಿಗಿದರು ಮನಗುಂದಿದರು ಮೈ
 ಮಹಿದರದ್ದರು ಶೋಕಜಲಧಿಯೊ
 3ಳಹಿಲು3ಗೊಂಡರು ತಳ್ಳೆಬಾರಿದರವರು ನಿಮಿಷದಲಿ ||

೫೭

ಹದುಳಿಸಿರೆ ಸಾಕೇಳಿ ಸಾಕಿ
 ನ್ನಿದಹಲಿನ್ನೇನಹುದು ದೈವದ
 ಕದಡು ಮನಗಾಣಿಸಿತು ನಮಗೀ ಕಂಟಕವ್ಯಥೆಯ |

ಉದಯದಲಿ ನಾವೀ ಶರೀರವ
ನೊದೆದು ಹಾಯ್ದೆವು ನೀವು ನಿಜಮಾ
ರ್ಗದಲಿ ಬಿಜಯಂಗೈವುದೆಂದನು ನಗುತ ಕುರುರಾಯ || ೫೮

ಶೋಕವಡಗಿದುದವರಿಗಂತ
ವ್ಯಾಕುಳಿತೆ ಬೀಳ್ಕೊಂಡುದಹುದಿ
ನ್ನೇಕೆ ಸಂ^೧ವೇ^೨ಶಾ^೩ನುಭೂತಾನುಭವದ್ವ್ಯಸನ^೩ |
ಸಾಕದಂತಿರಲಿನ್ನು ಬಿಡು ನೀ
ಸಾಕಿತಕೆ ಫಲವೆನಿಸಿ ರಜನಿಯೊ
ಳಾ ಕುಠಾರರ ತಲೆಗಳನು ತಹೆನೆಂದನಾ ದ್ರೋಣ || ೫೯

ಅಕಟ ಮರುಳೇ ಗುರುಸುತನ ಮತಿ
ವಿಕಳತನವನು ಕೃಪನು ಕೃತವ
ಮೌಕರು ಕಂಡಿರೆ ಪಾಂಡವರ ತಲೆ ತನಗೆ ಗೋಚರವೆ |
ಬಕನ ಧರ್ಮ^೩ಸ್ಥಿ^೩ತಿಯವೊಲು ದೇ
ವಕಿಯ ಮಗ ಕಾದಿಹನಲೇ ಕೌ
ಳಿಕದ ಸಿದ್ಧನ ಕೃತಿಯನಾರಿಗೆ ಮಿಾಟಬಹುದೆಂದ || ೬೦

ಹರಿಹರಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವರು
ವೆರಸಿ ಕಾಯಲಿ ರಾತ್ರಿಯಲಿ ರಿಪು
ಶಿರವ ತಹೆನಿದಕೇಕೆ ಸಂಶಯವೆನ್ನ ಕಳುಕುವುದು |
ಇರಲಿ ಕೃಪಕೃತವರ್ಮಕರು ಹ
ತ್ತಿರೆ ರಣಾಧ್ಯಕ್ಷದಲಿ ಭಾಷಾ
ಚರಣ ಪೈಸರಿನಿಡದೆ ದ್ರೋಣನ ತನಯನಲ್ಲೆಂದ || ೬೧

ಅಗರಾ ಪಾಂಡವರ ವಧೆ ನಿನ
ಗಾಗಲಖಿಯದು ನಿನ್ನ ಭುಜಬಲ
ವಾಗುರಿಯ ವೇಡೆಯಲಿ ಬೀಳದು ಕೃಷ್ಣ ಬುದ್ಧಿಮೃಗ |
ಈಗಲೇ ನಿರ್ಬಂಧವಚನವಿ
ರಾಗಮೆವಗೇಕಾರಿಗಾವುದು
ಭಾಗಧೇಯವದಾಗಲೆಂದನು ಕೌರವರರಾಯ || ೬೨ ✓

^೧ ದೇ (ಕ). ^೨ ನುಭೂತದವರಧರವ್ಯಸನ (ಬ), ನುಭಾವದುವ್ಯಸನ
ಘ.ತ), ನುಭೂತಾವೇಷ ದುವ್ಯಸನ (ಟ.ದ). ^೩ ಶ್ರು (ಬ.ಘ.ತ).

ವರ ಚಮೂಪತಿ ನೀನು ಬಳಿಕಿ
 ಬ್ಬರು ಚಮೂವಿನಾ ರವೆನೆ ವಿ
 ಸ್ತರಿಸಿ ರಚಿಸುವುದೆಂದು ರಥಿಕತ್ರಯಕೆ ನೇಮಿಸಿದ|
 ಗುರುಜ ಕೃಪ ಕೃತವರ್ಮರಿ ಮೂ
 ವರು ನರೇಂದ್ರನ ಬೀಳುಕೊಂಡರು
 ಕರೆದು ಸೂತರ ಸನ್ನೆಯಲಿ ಬಂದೇಡಿದರು ರಥವ||

೬೩

ಇವರು ಬಂದರು ದಕ್ಷಿಣದ ದೆಸೆ
 ಗವರ ಪಾಳೆಯಕಾಗಿ ಸುತ್ತಲು
 ನವಡಿಗತ್ತಲೆಯಾಯ್ತು ಘನರೋಷಾಂಧಕಾರದಲಿ|
 ಇವರು ಮನದಲಿ ¹[ಕುಡಿ]¹ದರಹಿತಾ
 ಣ್ಣವವಿರಿ²ವರಿಗೆ ಗೋಚರವೆ ಪಾಂ
 ಡವರು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ||

೬೪

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ರಾಯಪರಬಲ ಮ¹ದ¹ನಹರ ರಿಪು
ರಾಯಕುವರರು ಸಹಿತ ಪಾಂಡವ
ರಾಯಕಟಕವ ಕೊಂದನಶ್ವತ್ತಾಮ ರಜನಿಯಲ ||

ಕೇಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನಿಪ ನಿ
ನ್ನಾಳ ಚಿತ್ತದ ಚಟುಳ ಪಣದ ²ಚ
ಡಾಳತನವನು ಸಂಗರದೊಳುದ್ದಾಮ ಸತ್ವದಲಿ²
ಪಾಳೆಯವ ಸಾರಿದರು ³ವಿಟಪಲ
ತಾಳಿವಿಶ್ವಮ³ತಿಮಿರಗಹನವಿ
ಶಾಲವಟಕುಜವಿರಲು ಕಂಡರು ನಿಲಿಸಿದರು ರಥವ ||

೧

ನಿಲುವೆವಿಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಿಸಂತತಿ
ಯುಲುಹನಾಲಸಬಹುದು ಕೋಟಾ
ವಳಿಯುವಿಡೆ ಹತ್ತಿರೆಯನುತ ಗುರುಸೂನು ರಥವಿಳಿಯೆ|
ಇಳಿದರಿಬ್ಬರು ಸೂತರಿಗೆ ಕೈ
ಕೊಳಿಸಿದರು ಕುದುರೆಗಳನಾ ಕಲು
ನೆಲದೊಳೊಳಿದರವರು ಸಮರತ್ರಮದ ಭಾರದಲಿ ||

೨

ಒಳಗೆ ತೊಳಲಿಕೆಯುಕ್ಕಡಕೆ ಕಳ
ವಳಿಸಿ ಹಾಯಿದರೊಮ್ಮೆ ಮತ್ತಂ
ತೆಲೆಮಿಡುಕದಾಲಿಸಿ ನಿಧಾನಿಸಿ ಸಾರಿದರು ಮರನ |
ಬಳಲಿಕೆಯ ಬೇಸಣಿನೊಳಾ ಕೃಪ
ಮಲಗಿದನು ಕೃತನರ್ಮನೊಲೆದಾ
ಗುಳಿಸಿ ತೂತಡಿಸಿದನು ತೆಗೆದುದು ನಿದ್ರೆ ತನುಮನವ ||

೩

¹ ಥ(ಕ), ಥ(ಬ). ² ಚಡಾಳವನು ಕಳನೊಳಗೆ ಬಂದರು ಭಾವಕತ್ವದಲಿ (ಬ), ಛಡಾಳವನು ಸಂಗರಮಹಾರಂಭಾವತತ್ವದಲಿ (ಘ.ತ), ಛಡಾಳವನು ಸಂಗರ ದುರಂಧರ ಬಾಹುಸತ್ವದಲಿ (ಟ). ³ ವಿಟಪದವಾಳವಿಶ್ವಮ (ಬ), ನಿದ್ರಾಭೀಳ ವಿಶ್ವಮ (ಘ), ವಿಟಪಿತಾಳವಿಶ್ವತ (ಟ.ದ), ನಿದ್ರಾಭೀಳ ವಿಶ್ವತ (ತ).

ಕುಸಿದು ಜೊಮ್ಮಿನ ಜಾಡ್ಯದಲಿ ರೊಂ
 ವಿಸಿದರಿಬ್ಬರು ರಾಯಗರುಡಿಯ
¹ಜನದ ಜಹಿಯಲಿ¹ ಸ್ವಾಮಿ.ಕಾರ್ಯದ ಹೊತ್ತ ಹೊಣಿಗೆಯಲಿ|
 ಉಸುರು ಮಿಡುಕದೆ ನಿದ್ರೆನೆನಹಿನ
 ಮುಸುಕನುಗಿಯದೆ²ಯಿಷ್ಟನಿದ್ದಿಯ²
 ವಿಷಮ ಸಮಸಂಧಿಗಳ ಸರಿವಿನೊಳಿದನಾ ದ್ರೋಣ|| ೪

ಭಾಗ ಬೀತುದು ರಜನಿಯಲಿ ಸರಿ
 ಭಾಗವಿದ್ದುದು ಮೇಲೆ ತತ್ಕ್ಷಣ
 ಗೂಗ ಬಂದುದೊಂದು ವಟಕುಜದಗ್ರಭಾಗದಲಿ
 ಕಾಗೆಗಳ ಗೂಡುಗಳ ಹೊಯ್ದು ವಿ
 ಭಾಗಿಸಿತು ತುಂಡದಲಿ ಬಿದ್ದವು
 ಕಾಗೆ ಸುಭಟನ ಸಮ್ಮುಖದಲಿ ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ|| ೫

ಇದು ಮದೀಯ ಮನೋರಥದ ಸಂ
 ಹೃದಯದೊಲು ಸಂಕಲ್ಪಕಾರ್ಯ
 ಭೃದಯ ಸೂಚಕವಾಯ್ತು ನಿದ್ರಾಮುದ್ರಿತೇಕ್ಷಣರ|
 ಪದವ ಹಿಡಿದಲ್ಲಾಡಿದಡೆ ಮೈ
 ಬೆದಲುತೇನೇನೆನುತ ನಿದ್ರಾ
 ಮದವಿಘೋರ್ಣನವಡಗಿ ಕುಳ್ಳಿದರು ಮಹಾರಥರು|| ೬

ಏನು ಗುರುಸುತ ಕಾರ್ಯದನುಸಂ
 ಧಾನಜೇನೆನೆ ವಾಯಸಂಗಳ
 ನಾ ವಿಶಾಖನನಿಜಿವುತದೆ ಗೂಡುಗಳನ್ನಬ್ಬರಿಸಿ|
 ಈ ನಿದರುತನದಿಂದ ಪಾಂಡವ
 ಸೇನೆಯನು ಕಗ್ಗೊಲೆಯೊಳಗೆ ಕೊಲ
 ಲೇನು ಹೊಲ್ಲೆಹ ಮಾವ ಎಂದನು ಗುರುಸುತನು ಕೃಪಗೆ|| ೭

ಲೇಸಲೈ ಕೃತವರ್ಮ ಬಳಕೇ
 ನಾಸುರದ ಕಗ್ಗೊಲೆಗೆ ³ರಾಜಾ
 ದೇಶದಲಿ³ ನಾವ್ ಬಂದೆವೀ ಪಾಂಡವರ ಪಾಳೆಯಕೆ|

¹ ಜನದ ರಹಿಯಲಿ (ಬ), ಅನಮಜಯದಲಿ (ಘ). ² ನಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯ (ಕ),
 ನಿದ್ದಿನಿದ್ದಿಯ (ಘ.ತ). ³ ರಾಗದ್ವೇಷದಲಿ (ಬ.ಘ.ಟ.ತ).

ಘಾಸಿಯಾಗರು ಪಾಂಡುಸುತರಿಗೆ
ವಾಸುದೇವನ ಕಾಹು ಘನ ಕಾ
ಳಾಸ ತಪ್ಪಿದ ಬಳಿಕ ನಮಗಪಕ್ವೀರ್ತಿ ಬಹುದೆಂದ||

೮

ಕೃತುಹರನ ಸಮಜೋಳಿ ಗಂಗಾ
ಸುತನ ಜಯಿಸಿದರವರ ತೂಕದ
¹ವಿತತ¹ಬಲರೈ ಭಾವನವರೊಗ್ಗಿದರು ದಿವಿಜರಲಿ
ಅತಿರಥರೊಳಗೆಳೆಯ ರಾಧಾ
ಸುತ ಸುಯೋಧನ ಮಾದ್ರಪತಿಯೇ
ವೃತಿಕರದೊಳೇನಾದರಿದು ಮುರಹರನ ಕೃತಿಯೆಂದ||

೯

ಇರಿಸನಿಲ್ಲಿ ಮುರಾರಿ ಕೌಂತೇ
ಯರನಿದೊಂದು ನಿಧಾನ ಮೇಣಿ
ಲ್ಲರಿಸಿದಡೆ ಕೊಲಲೀಯನಡ್ಡೆ ಸುವನು ಚಕ್ರದಲಿ |
ಇರುಳು ಹಗಲಡವಿಯಲಿ ಮನೆಯಲಿ
ಶರಧಿಯಲಿ ಪರ್ವತದಲಿಗ್ನಿಯ
ಲಿರಲಿ ತನ್ನ ವರಲ್ಲಿ ಹರಿಗವಧಾನ ಬಲುಹೆಂದ||

೧೦

ಮೆಹಿಹಿನಲಿ ಮುಡುಹುವುದು ಧರ್ಮದ
ಹೊಣುಗೆಯಲ್ಲದು ನಿದ್ರೆಗೈದರ
ನಿಖಿವುದೇನಿದು ²ಪಂಥವೇ² ಪೌರಾಣಮಾರ್ಗದಲಿ |
ಅಹಿಯದಾರಂಭಿಸಿದವಿಡಲಿ
ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯ ಕಡೆವಾದಡೆ
ನೆಹಿ ಕೃತಾರ್ಥರು ವಿಘ್ನ ಶತವಡ್ಡೆ ಸದಿರವೆಂದ||

೧೧

ತಪ್ಪದಾಚಾರಿಯನ ಸುಡಿ ಮೇ
ಲಪ್ಪದನು ದೈವಾಭಿಯೋಗದೊ
ಳೊಪ್ಪವಿಡುವುದು ರಜನಿಯಲಿ ಕಳ್ಳೇಟ ಕದನದಲಿ |
ಒಪ್ಪದಿದು ಸೌಭಟವಿಧಾನಕೆ
ನೊಪ್ಪತಹ ದಿದಾಹಿಂದ ರಿಪುಗಳ
ತಪ್ಪಿಸುವನಸುರಾರಿಯೆಂದನು ನಗುತ ಕೃತವರ್ವ ||

ಸುಸಯುಧ

೧೨

ಆದಡಿರಿ ನೀವಿಬ್ಬರಿಲ್ಲ ವಿ
 ವಾದ ನಿಮ್ಮೊಡನೇಕೆ ಜನಪರಿ
 ವಾದ ಭಯವೆಮಗಿಲ್ಲ ಸಾರಥಿ ರಥವ ತಾ ಯೆನುತ |
 ಕೈದುಗಳ ಸಂವರಿಸಿ ರಥದಲಿ
 ಹಾಯ್ದು ಹೊರುವಡೆ ಭೋಜಕೃಪರನು
 ವಾದಡೆಮಗೇನೆನುತ ಬಂದರು ಪಾಳೆಯದ ಹೊರಗೆ ||

೧೩

ಮುಖಿದು ಕೋಟೆಯನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲಿ
 ತೆಲಿಹುವಾಡಿ ಮಹಾರಥರು ಜನ
 ವಟಿಯದವೊಲೊಳಹೊಕ್ಕು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಲಿ ರಥವಿಳಿದು |
¹ತಲವಳಿ¹ರ ತೊಳಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ
 ಚ್ಚುಟಿಕೆ ಮನುಳಿಸೆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯೊ
 ಳಿಹಿತದಂಘವಣಿಯಲಿ ಪರುರವಿಸಿದನು ಗುರುಸೂನು ||

೧೪

ಎರಡು ಬಾಗಿಲ ಪಾಳೆಯಕೆ ಕೃಪ
 ನಿರಲಿ ಮೂಡಲು ಪಶ್ಚಿಮಾಂಗದೊ
 ಳಿರಲಿ ಕೃತವರ್ಮಕನು ಬಾಗಿಲೊಳಾಂತ ರಿಪುಜನವ |
 ಕರಿ ತುರಗ ರಥ ಪತ್ತಿಗಳ ಸಂ
 ಹರಿಸುವುದು ನೀವಿಲ್ಲ ಮಧ್ಯದೊ
 ಳರನು ಮೊತ್ತಕೆ ಮಿತ್ತು ತಾನಹನೆಂದು ಕೈಕೊಂಡ ||

೧೫

ಎರಡು ಬಾಗಿಲೊಳಿವರನ್ನಿರ
 ನಿರಿಸಿ ಚಾಪವೆ ವಿಡಿದು ಬಾಣವ
 ತಿರುಹುತೊಬ್ಬನೆ ರಥವ ಬಿಟ್ಟನು ರಾಜಬೀದಿಯಲಿ |
 ಅರಸ ಕೇಳಮೆಭುತವನಾ ನಡು
 ವಿರುಳು ನೃಪವೀಧಿಯಲಿ ನಿಂದುದು
 ಧರೆಗೆ ಗಗನಕೆ ಕೀಲನಿಕ್ಕಿದವೊಲು ಮಹಾಭೂತ ||

೧೬

ನಿಟಿನಯನದ ಜಡವ ಜೂಟದ
 ಜಟೆಯ ಪೂತ್ಕೃತಿಯುರಿಯ ನಾಸಾ
 ಜೂಟದ ಮೈಕಕ್ಷಕದ ವಿಷಧರಪತಿಯ ವಾಸುಗಿಯ |

ಚಟುಳ ಚಪಳಪ್ರಭೆಯ ಘನಸಂ
ಘಟಿತವೆನೆ ಗರ್ಗರದ^೨ ಘೋರ
ಸ್ಫುಟರವದ^೩ ರೌದ್ರಾಭಿರ^೩ತಿಯಲಿ ರಂಜಿಸಿತು ಭೂತ || ೧೭

ಬೆಚ್ಚಿದನೆ ಭಾರಣಿಯ ಭೂತವ
ನೆಚ್ಚು ಬೊಬ್ಬಿ ಉದಾರಿದನು ಮಗು
ಳೆಚ್ಚನೈದಾಱ್ಱೆಳುನೂಱ್ಱೆನೂಱು ಸಾವಿರವ |
ಎಚ್ಚು ಹಾಯ್ದಂಬುಗಳು ಭೂತದ
ಬಿಚ್ಚುಗಂಗಳ ಕೊಂಡದುರಿಯಲಿ
ಬೆಚ್ಚಿಸಿದ ಗಣಿ^೪ ನೀದು ನೀಕರಿಯೋಗಿ ನಿಮಿಷದಲಿ || ೧೮

ಉಗಿದು ಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರವನು ತಿರುವಿಂ
ದುಗುಳಿಚಿದಡಾ ಭೂತದಂಘ್ರಿಗೆ
ಮುಗಿದ ಕೈಗಳಲೆಹಗಿದರು ಶಸ್ತ್ರಾಧಿಪೇವಿಯರು |
ಉಗಿದನೆ ಉಪಯುಲಡಾಯಧವನು
ಬೈಗದಲಪ್ಪಳಿಸಿದಡೆ ಕಯ್ಯಿಂ
ಜಗುಳ್ಳು ಬಿದ್ದು ದು^೫ ರ್ಘುಂಕೆಯದ್ದು ದು ಭಯದ ರೂಡಿಯಲಿ^೬ || ೧೯

ಕಾಕಮುಖದ ಮಯೂರ ಟಿಟ್ಟಿಭ
ಕೋಕವದನದ ಹಂಸ ಕಂಕ ಬ
ಳಾಕವಕ್ತ್ರದ ಗೌಜು ಗೀಜಗ ಚಾತಕಾನನದ |
ಘೋಕಮುಖದ ಸೈಗಾಲ ಶಾರ್ದೂ
ಲಾಕೃತಿಯ ಬಹುವಿಧದ ರೂಪದ
ನೇಕ ಭೂತವ್ರಾತ ನೆರೆದುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ||* ೨೦

ಇದು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಮನ[ಃ]ಕ್ಷೋ
ಭದ ವಿಕಾರವಲಾ ಪಿನಾಕಿಯ
ಪದವ ಪಿಡಿಪೋಲೈಸುವೆನು ಸರ್ವಾಂಗಯಜ್ಞದಲಿ |
ಇದಕುಪಾಯವ ಬಲ್ಲೆನೆಂದು
ಬಿದ್ದನುಬೊಬ್ಬ ಉದಾರಿ ತೋಡಿದ
ನುದರವಕ್ಕಿಯನಿಧಿರೊಳಗಿ ತ್ರಯವ ನಿರ್ಮಿಸಿದ || ೨೧

^೧ ಟನ (ಘ). ^೨ ರವಸಂಘಟದರವ (ಕ). ^೩ ಹಿ (ಋ). ^೪ ಬಚ್ಚಿಸಿದವರೆ (ಕ), ಬೆಚ್ಚಿದವು ಗರಿ (ಋ), ಬೆಚ್ಚಿಸಿದ ಗಣಿ (ಘ.ತ). ^೫ ರ್ಘುಂಕೆ ಮಿಗೆ ಭಾರಾಂಕ ರೂಡಿಯಲಿ (ಋ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಟ) ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲ.

ಸೆರೆ ನರಂಗಳ ದರ್ಭೆ ವಿ:ದುಳಿನ
 ಚರು ಕಪಾಲದ ಪಾತ್ರೆಯೆಲುವಿನ
 ಬೆರಳ ಸಮಿಧೆ ¹ವಿಶಾಳದನುಮಜ್ಜೆಗಳ ಪೃಷ್ಠದಾಜ್ಯ ¹ |
 ಅರುಣಜಲದಾಜ್ಯಾಹುತಿಯ ವಿ
 ಸ್ತರವ ವಿರಚಿಸಿ ನಿಗಮಮಂತ್ರೋ
 ಚ್ಚರಣಿಯಲಿ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಗೆ ತನ್ನೊಡಲನೊಪ್ಪಿಸಿದ || ೨೨

ಮೆಚ್ಚಿದನು ಮದನಾರಿ ಹೋಮದ
 ಕಿಚ್ಚು ತುಡುಕದ ಮುನ್ನ ತೆಗೆದನು
 ಬಿಚ್ಚುಜಡೆಗಳ ಜಹ್ನುಸುತೆಯಲಿ ನಾದಿದನು ಭಟನ |
 ಎಚ್ಚ ಶರವಿದೆ ಬಡ್ಗವಿದೆಕೋ
 ಮುಚ್ಚುಮುಷಿಯೇಕನ್ನು ಸುತರಲಿ
 ಚೊಚ್ಚಿಲವ ನೀನೆಂದು ಮೈದಡವಿದನು ಶಶಿಮೌಳಿ || ೨೩

ಸಾರಧಿಗಳೊಳಗೆನಿಸಿದನು ಭೂ
 ಭಾರಭಂಜಕನಸುರಹರನೀ
 ಭಾರ ಬಿದ್ದು ದು ನಮಗೆ ಪಾಂಚಾಲಪ್ರಬದ್ಧಕರ |
 ತೀರಿತಿದು ²ನಿಮ್ಮಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ವಿ
 ಹಾರವೊಡಬೆಚ್ಚಿತು ³ರಿಪುವ್ರಜ
 ಮಾರಣಾಧ್ಯರಕ್ತತಿಯ ನೀ ಕೈ ⁴ಕೊಳ ⁴ನು ಹೋಗಿಂದ || ೨೪

ಎನೆ ಪುರಾರಿಯ ಪದಯುಗಕೆ ಗುರು
 ತನುಜ ಮೈಯಿಕ್ಕಿದನು ಬೀಳ್ಕೊಂ
 ಡನು ತಿರೋಹಿತನಾದನಿ ಶ್ವರನೀತನನು ಕಳುಹಿ |
 ಧನುವ ಕೊಂಡನು ಧೂರ್ಜಟಿಯ ರೂ
 ಹಿನ ಮಹಾರಥ ರಥವನೇಹಿದ
 ನನವರದ ರೌರವವನಂಘೈನಿದನು ರಜನಿಯಲಿ || ೨೫

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಿ ರಾಜಬೀದಿಯೊ
 ಳುರವಣಿಸಿ ಗುರುನೊನು ರಥದಲಿ
 ಬರುತ ಕಂಡನಲೈ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ರಾಜಮಂದಿರವ |

¹ ಯನಾಳದನುಮಜ್ಜೆಗಳ ಚರುವಿನಲಿ (ಬ), ಶತಾನುದನುಮಜ್ಜೆಗಳ ಮಿಗೆ ರಚಿಸಿ (ಘ), ಯನಾಲದನುಮಜ್ಜೆಗಳಪ್ರಸರಣದ (ಛ, ದ). ² ನೆ (ತ).
³ ಒಡಬೆಚ್ಚುಪುದು (ಕ), ವೊಡಬೆಚ್ಚಿತು (ಖ), ಒಡಮೆಚ್ಚಿತು (ಘ), ವೊಡ ಬೆಚ್ಚಿತು (ತ). ⁴ ವಳ (ಕ).

ಇರರು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಮೇಣವ
 ರಿರಲಿ ಬಳಿಕಾರೈವೆನೆಯ್ಯನ
 ಹರಿಬ ಕೋಗಲಿ ಮುನ್ನ ಕೊಲುಪೆನು ದ್ರುಪದನಂದನನ || ೨೬

ಎಂದು ರಾಯನ ಗುಡಿಯ ಗೂಢದ
 ಮಂದಿರದ ಬಲವಂಕವೀಧಿಯ
 ಮುಂದೆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನರಪುನೆಗಾಗಿ ವಹಿಲದಲಿ |
 ಬಂದು ಬಾಗಿಲ ಮುಖುದು ಕಾಹಿನ
 ಮಂದಿಯನು ನಿಡುನಿದ್ರೆಗೈಸಿದ
 ನಂದು ¹ಮಿಣ್ಣನೆ¹ ಹೊಕ್ಕನಾತನ ಸೆಜ್ಜೆಯೋವರಿಯ || ೨೭

ತೊಳತೊಳಗುವಿಕೈಲದ ದೀಪದ
 ಬೆಳಗಿನಲಿ ಮಣ²ರುಚಿಯ² ಚಿತ್ರಾ
 ವಳಿಯ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಿನಲಿ ಲಲಿತಸ್ತರಣಮಧ್ಯದಲಿ |
 ಹೊಳೆಹೊಳೆವ ನವರತ್ನ ಭೂಷಣ
 ಕಳಿತಕಾಯನ ಕಂಡು ರೋಷ
 ಪ್ರಳಯ ಭೈರವರೂಪನೊಡೆದನು ಪಾಮಪಾದದಲಿ || ೨೮

ಘಳಿನೆದ್ದನಿದಾರು ನಿದ್ರೆಯ
 ನಳಿದವನ ತಿವಿಯೆನುತ ಮುಂದಣ
 ವಿಳಯರುದ್ರನ ರಹಿಯ ರೌದ್ರದ ರಣಭಯಂಕರನ |
 ನಿಲವ ಕಂಡನಡಾಯುಧವ ತಾ
 ಹಲಗೆಯಾವೆಡೆಯೆಂಬವನ ಮುಂ
 ದಲೆಯ ಹಿಡಿದಡಗೆಡಹಿ ³ಕುಸುಕಿಣಿದರಿಯನನಬಡಿದ³ || ೨೯

⁴ಉಗಿದು⁴ ಬಿಲ್ಲಿನ ತಿರುವ ಕೊರಳಲಿ
 ಬಿಗಿಯೆ ಧಯದಲಿ ದ್ರುಪದನುತ ಬೆರ
 ಳುಗಳ ಬಾಯಲಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು ದ್ರೋಣನಂದನನ |
 ಉಗಿದಡಾಯ್ದು ದಲೆನ್ನ ಶಿರವನು
 ತೆಗೆದು ಕಳೆಯ್ಯ⁵ ಶಸ್ತ್ರಘಾತದಿ
 ನುಗುಳಿಸುವನು ತನಗೆ ವೀರಸ್ವರ್ಗವಹುದೆಂದ || ೩೦

¹ ದಿಮ್ಮನೆ (ಕ), ಮಿಣ್ಣಿಗೆ (ಟ.ದ). ² ಖಚಿತ (ಖ.ತ.ಪ). ³ ಕುಸಿಯಿಣು
 ದರಿಯನನಬಡಿದಾ (ಕ), ಕುಸುಬಿದನವನನನಬಡಿದ (ಖ), ಕುಸುಕಿಣಿದರಿಯ
 ನದಬಡಿದಿ (ಘ.ತ), ಕುಸುಕಿಣಿದವನ ನದಬಡಿದ (ಟ.ದ). ⁴ ಬಿಗಿದ (ಕ).
⁵ ಯಾ (ಕ).

ಅಕಟ ಗುರುಹತ್ಯಾಮಹಾಪಾ
ತಕಿಯೆ ನಿನಗೇ ಸ್ವರ್ಗ ದೇವ
ಪ್ರಕರ ನಿನ್ನನು ಹೊಗಿಸಿದಡೆ ಸುಡುವೆನು ಸುರಾಲಯವ |
¹ಪ್ರಕಟ² ಕುಂಭೀಪಾಕಮುಖ ನಾ
ರಕದೊಳರಮನೆ ನಿನಗೆ ಕೌಕ್ಷೇ
ಯಕದ ಹತಿ ಗಡ ತನಗೆನುತ ಕಟ್ಟಿದನು ತಿರುವಿನಲಿ || ೩೧

ಉಟಲ ಹತ್ತಿನಿ ಸೆಳೆಯೆ ಗೋಣಲಿ
ಗುಟುಗುಟಿಸಲನು ಜಾಟಿದುದು ಬೊ
ಬ್ಬಿಟಿದು ಹೊಕ್ಕನು ಕದವನೊದೆದು ಶಿಖಂಡಿಯರಮನೆಯ |
ತಟಿದನಾತನನುತ್ತಮೌಂಜನ
ನಟಿನಿ ಹೊಯ್ದನು ಹೊಕ್ಕು ಬಾಗಿಲ
ಮುಟಿದು ಮೈ³ಗುಟಿ⁴ಹಿನಿ ಯುಧಾಮನ್ಯುವ ⁵ವಿದಾರಿ⁶ನಿದ || ೩೨

ಗಜಬಜವಿದೇನೆನುತ ನಿದ್ರೆಯ
ಮಜದರೊಳಗೊಳಗಟಿದರೀತನ
ಭುಜಬಲಕೆ ಮಲೆತವರ ಕಾಣಿನು ಸೃಂಜಯಾದಿಗಳ |
ರಜನಿಯಲಿ ರೌಕುಳವ ಮಾಡಿದ
ನಜಿತಸಾಹಸನಿತ್ತ ದ್ರುಪದಾ
ತೃಜೆಯ ಭವನದ ಹೊರಗೆ ಬಂದನು ಪಾಂಡವರನಟಿನಿ || ೩೩

ಇದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ರಾಜಗೃಹವೆಂ
ದೊದೆದು ಕದವನು ಕಾಫಿನವರನು
ಸದೆದು ಹೊಕ್ಕನು ಸೆಜ್ಜೆಯಲಿ ಧರ್ಮಜನ ನಂದನನ |
ಒದೆದಡೆದ್ದನು ಸುರಗಿಯಲಿ ಕಾ
ದಿದನು ಖಡುಗವ ಜಡಿದು ನಿಮಿಷಾ
ರ್ಧದಲಿ ತಲೆಯನು ನೆಗಹಿ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಕನನಸುಗಳೆದ || ೩೪

ಜನಪ ಕೇಳೈ ಬಳಿಕ ಸುತಸೋ
ಮನನು ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿಯ ಶತಾನೀ
ಕನನು ಶ್ರುತವರ್ಮನನು ತಟಿದನು ದ್ರೌಪದೀಸುತರ |
ಜನಪರೈವರ ತಲೆಗಳಿಂದೇ
ಕನಕರಥದೊಳಗಿರಿಸಿ ಹೊಕ್ಕನು
ಮನೆಮನೆಗಳಲಿ ಸವಟಿದನು ಸೋಮಪ್ರಬದ್ಧಕರ || ೩೫

¹ ಪ್ರಕಟ (ಕ), ಪ್ರಕರ (ತ). ² ಯುರು (ಬ.ಟ.ದ). ³ ವಿಭಾಗಿ (ಕ),
ನಿವಾರಿ (ಬ), ವಿಭಾದಿ (ಟ.ದ).

¹ ಸೀಳ ಬಡಿದನು ಸಮರಧರ ಪಾಂ
 ಚಾಳ ರಾವುತರನು ಮಕಾರಥ
 ಜಾಲವನು ಜೋಧರನು ಭಾರಿಯ ² ಪಾರಕ³ ವ್ರಜವ |
 ನಾಲ ಹೊಯ್ದನು ಹುಯ್ಯಲಗೆ ಹೊಗು
 ವಾಳ ತಡಿದನು ಖಡ್ಗ ಮುಷ್ಟಿಯ
 ಕಾಲಭೈರವ ಬೀದಿವರಿದನು ಕೇರಿಕೇರಿಯಲ ||

೩೬

ಎಲೆಲೆ ಕವಿ ಕಳ್ಳೇಟುಕಾಟನ
 ತಲೆಯ ಹೊಯ್ಗೊಯ್ಯನುತ ನಿದ್ರಾ
 ಕುಳರು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾಗುಳಿಸಿ ತೂಕಡಿಸಿದರು ಮರಳಿ |
 ಕೆಲಕೆಲಬರನೆದ್ದಿಗಳ ಕಳ
 ವಳಿಗರೊಳಿಗಳ ಕೊಂಡಡಾಯ್ದವ
 ನೆಲಕೆ ಬಿಸುಟರು ಬತ್ತಳಿಕೆಯಲಿ ಹೂಡಿದರು ಧನುವ ||

೩೭

ಗಜವ ಹಲ್ಲಣಿಸಿದರು ವಾಜಿ
 ವ್ರಜಕೆ ಟೆಂಚೆಯ ಹಾಯ್ಕಿದರು ಗಜ
 ಬಜವಿದೇನೇನೆನುತ ಗಾಲಿಗ ಬಿಗಿದು ಕುದುರೆಗಳ |
 ರಜನಿ ಬಂದುಡ ಹಗಲು ಹೋಯಿತೆ
 ಗಜಬಜದೊಳಕಟೆನುತ ಸುಭಟ
 ವ್ರಜಸುವಿಹ್ವಳಕರಣಿಹಿದಾಡಿದರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ||

೩೮

ಲಾಯದಲಿ ಹೊಕ್ಕುಹಿದು ಕುದುರೆಯ
 ಬೀಯ ಮಾಡಿದನಂತಕಂಗೆಯ
 ಡಾಯುಧದ ಧಾರೆಯಲಿ ಕೊಟ್ಟನು ಕುಂಜರವ್ರಜವ |
 ರಾಯದಳ ಧರೆಯಂತೆ ನವಖಂ
 ಡಾಯಮಾನವಿದಾಯು ಪಾಂಡವ
 ರಾಯ ಕಟಕವ ಕೊಂದನಶ್ವತ್ಥಾಮ ಬೇಸಹದೆ ||

೩೯

ದೊರೆಗಳೇನಾದರೊ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ನರ ವೃಕೋದರ ನಕುಲ ಸಹದೇ
 ವರು ಮುರಾಂತಕ ಸಾತ್ಯಕಿಗಳೊಳಗಿಹರೆ ³ ರಾರವ³ಕೆ |
 ಹರನ ಖತಿಯೋ ಲಯಕೃತಾಂತನ
 ವಿರಸಕೃತಿಯೋ ಸರ್ವದಳನಂ
 ಹರಣಕೇನು ನಿಮಿತ್ತವೆಂದುದು ಭೂಸುರವ್ರಾತ ||

೪೦

¹ ಸೀಳಬ (ಖ), ಬೀಳಬ (ಪು.ತ.ಪ), ಸೀಳಿಸಿ (ಟ.ದ).
 ಭಾರತ (ತ). ³ ರಾಕುಳ (ಟ.ಪ).

² ಪಾರಕ (ಖ),

ಉಳಿದುದೇಳಕ್ಷೋಹೀದಳ
 ದೊಳಗೆ ನಾರಿನಿಕರ ವಿಪ್ರಾ
 ವಳಿ ಕುಶಲವ ಸೂತ ಮಾಗಧ ವಂದಿಸಂದೋಹ |
 ಸುಳಿವ ಕಾಣೆನು ಕೈದುಬಿಡಿದರ
 ನುಳಿದು ಬೀವಿಸಿದಾನೆ ಕುದುರೆಗೆ
 ಲೊಳಗೆ ಜವಿಯಿಲ್ಲೇನನೆಂಬೆನು ಜನಪ ಕೇಳೆಂದ ||

೪೧

ಕೂಡೆ ಕಟ್ಟಿತು ಕಿಚ್ಚು ತೆಟಪಿನ
 ಲೋಡುವಡೆ ಗುರುಸುತನ ಶರ ಮಿ
 ಕ್ಕೋಡುವಡೆ ಬಾಗಿಲುಗಳಲಿ ಕೃತವರ್ಮ ಕೃಪರೆನುಗೆ |
 ಕೂಡೆ ಮುಮ್ಮಳಿಯೇದುದಿ ಶರ
 ರ್ಕುಡಿಯಲಿ ಚತುರಂಗಬಲವ
 ಕ್ಕಾಡಿತ್ತೇನೆಂಬೆನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೃಪನ ಪರಿವಾರ ||

೪೨

ಬಸಿವ ರಕುತದಡಾಯುಧದ ನೆಣ
 ವಸೆಯ ತೊಂಗಲುಗರುಳ ಬಂಧದ
 ವಸನ ಕೈಮೈಗಳ ಕಲೋರಭುಕುಟ ಭೀಷಣದ |
 ಮುಸುಡೆ ಹೊಗರಿನ ದಂತದಂತಿತ
 ದಶನವಾಸದ ಮೈರಿಹಿಂಸಾ
 ವ್ಯಸನ ವೀರಾವೇಶಿ ಬಂದನು ಕೃಪನ ಸಮ್ಮುಖಕೆ ||

೪೩

ಹೇಳಿದನು ಸೃಂಜಯವಧೆಯ ಪಾಂ
 ಚಾಲ ರಾಜಕುಮಾರವರ್ಗದ
 ಮೌಳಿಗಳ ಬಲಗೊಟ್ಟ ಪರಿಯನು ಬಡ್ಗಪೂತನಿಗೆ |
 ಪಾಳೆಯದೊಳಗಿಟ್ಟಿದ್ದಾನು ಪಾಂಡುನ್ಯ
 ಪಾಲತನುಜರನವರು ಕೆಡುವರೆ
 ಮೇಲುಗಾಹಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ||

೪೪

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ|| ರಾಯಕುಟಕವನಿಷಿದ ಗುರುಸುತ
ನಾಯುಧದ ವಿಗ್ರಹದೊಳಗೆ ಹರಿ
ಕಾಯಿದನು ಕೃಪೆಯಿಂದಲಭಿಮನ್ಯುವಿನ ನಂದನನ ||

ಕೇಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನಿಪ ರಿಪು
ಜಾಲಗೀರ್ವಾಣೀಕದಂಬ
ಸ್ಥೂಲ¹ವಕ್ಷನು¹ ಬಂದು ಕಂಡನು ಭೋಜಗೌತಮರ |
ಲೀಲೆಯಲಿ ರಥವೇಣಿ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರುಬ್ಬನ
ಮೇಲುಮದದ ಜಯಪ್ರಚಂಡರು ಕಂಡರವನಿಪನ ||

೧

ಬಲದ ಮಹಿಮೆಯ ಕರಣವೃತ್ತಿಯ
ಕಳವಳದ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯದ ಪರಿ
ಚಲನನಂಚದ ಶಿಥಿಲಮೂಲಾಧಾರಮಾರುತನ |
ಅಲಘುತರಪರಿವೇದನಾವಿ
ಹೃಳಿತಕಂಠಗತಾತ್ಮನೂರ್ಧ್ವ
ಸ್ಥಲಿತದೀರ್ಘಶ್ವಾನನಿದ್ದನು ಕಾರವರ ರಾಯ ||

೨

ಕಂಡು ಕಂಬನಿದುಂಬಿದರು ಭೂ
ಮಂಡಲಾಧಿಪ ಮೈರಿಮದಪೇ
ತಂಡ ಕೇಸರಿಯಿರವಿಡೇ ಮರು ಪೂತು ವಿಧಿಯೆನ.ತ |
ಗಂಡುಗಲಿಯವಧಾನ ರಿಪುಬಲ
ದಂಡಧರನವಧಾನ ಕುರುಕುಲ
ಚಂಡಕರನವಧಾನವೆನುತೆಚ್ಚಿಹಿಡಿದರು ನೈಪನ ||

೩

ಕೆದಹಿದುದು ಕುಡಿನೋಟ ಕರಣದ
ಕದಡು ಹರೆದುದು ಇಂದ್ರಿಯಾವಳಿ
ತ.ದಿಗೊಳಿಸಿದುದು ಪವನ ²ನಟಿಸಿತು² ನಾಭಿಪರಿಯಂತ |

¹ ಲಕ್ಷನು (ಘ), ಲಕ್ಷಣ (ಟ). ² ನರಸಿದ (ಬ), ನಟಿಸಿತು (ಘ.ತ).

ವದನವನು ನನು ನೆಗಹಿ ನೃಪ ನುಡಿ
ನಿದನಿದಾರಸ್ತು ರೋಭಾ
ಗದಲಿ ಸೇವಾಮಧುರವಚನವಿಳಾಸಪರರೆಂದ ||

೪

ನಾವು ನಿಮ್ಮ ವರೆಮ್ಮ ಬೊಪ್ಪನ
ಭಾವ ಕೃಪ ಕೃತವರ್ಮನೀತನು
ದೇವರವಧರಿಸುವುದು ರಜನಿಯ ರಾಜಕಾರಿಯವ |
ನೀವು ಬಿನ್ನಹಮಾಡಬೇಕು
ಮಾವ ರಣನಂಗತಿಯನಾತ್ಮ
ಸ್ತಾವಕರು ನಾವಲ್ಲವೆಂದನು ಕೃಪಗೆ ಗುರುಸೂನು ||

೫

ಏನನೆಂಬೆನು ಜೀಯ ದ್ರುಪದನ
ಸೂನು ಪಂಚದ್ರೌಪದೇಯರ
ಹಾನಿಯನು ಸೃಂಜಯ ಶಿಖಂಡಿ ಪ್ರಮುಖರುಪಹತಿಯ |
ಪೈನತೇಯನ ಲಳಿಯಲಹಿಕುಲ
ವಾನುವುದೆ ಪಾಂಚಾಲಕದಳಿ
ಕಾನನವ ನಿನ್ನಾನೆ ಸವಳುತು ಹೇಳಲೇನೆಂದ ||

೬

ದೈವಕೃಪೆಜಪನಿಕೆಯ ಮಹಿಗೊಂ
ಡೈವರುಳಿದರು ಮೇಲೆ ಸಾತ್ಯಕಿ
ದೈವದೊಡಹುಟ್ಟಿದನಲೇ ತಾನಿಲ್ಲ ಶಿಬಿರದಲಿ |
¹ದೈವಬಲವಿನಿತಕ್ಕೆ ಕೇಳೆ ನಿ
ದೈವ¹ಬಲನಿಶ್ಚೇಷವಿನಿತೇ
ದೈವವೆತ್ತಿದ ಛಲದ ²ವಾನಿಗೆ ರಾಯ² ಕೇಳಿಂದ ||

೭

ಎಲೆ ಕೃಪಾಚಾರಿಯ ವಿರೋಧಿಗ
ಳುಳಿದರೈವರು ಬಲ್ಲಿನದನನ
ದಳದ ಕೃಪೆಯಲಿ ಬಸಿದು ³ಬೀಳುವನವರಿಗನುರಾರಿ³ |
ಅಳಿದುದೇ ನಿಶ್ಚೇಷ ಪಾಂಡವ
ದಳ ಕುಮಾರರು ಸಹಿತವಿನ್ನ
ಗ್ಗಲೆಯನಶ್ವತ್ಥಾಮನಹನೆಂದನು ಮಹೀಪಾಲ ||

೮

¹ ದೈವಬಲಯುಳ್ಳಿಕೆಯೊಳವಾ ನಿರ್ದೋಷ (ಕ), ದೈವಬಲವೇಳಕ್ಕೆ ಕೇಳೆ ನಿರ್ದೋಷ (ಬ), ದೈವಬಲಯುಳ್ಳಲತೆಯೊಳಾ ನಿರ್ದೋಷ (ಪು.ತ), ದೈವಬಲವಿನಿತಕ್ಕೆ ದಿಟ ದೈವ (ಛ.ದ). ² ಭಾಷೆಯ ದಾಯ (ಛ.ದ). ³ ಬೀಳ್ವನವರ್ಗ ಮುರ ವೈರಿ (ಕ).

ಏನನೊದಗಿದ ನಮಗೆ ಗಂಗಾ
 ಸೂನು ಭಾರದ್ವಾಜ ನಮಗೊಲಿ
 ದೇನ ಮಾಡಿದ ನಮ್ಮ ಥಟ್ಟಿನ ಭದ್ರಗೃಹವೆಂಬ |
 ಮಾನನಿಧಿ ರಾಧಾತನುಜನಿ
 ದೇನು ಹರಿದುದು ಹರಿಬವನು ಗುರು
 ಸೂನುವೇ ಮರಳಿಡಿದನೆಂದನು ಕೌರವರಾಯ ||

೯

ಹರಿಬ ಬಂದುದೆ ಪಾಂಡುಸುತರುಳಿ
 ದಿರಲಿ ಸಾಕಂತಿರಲಿ ನಿಮ್ಮಡಿ
 ಪುರಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈಯ್ಯಿರೇ ಚೈತನ್ಯಗತಿಯೆಂತು |
 ಹರಣವುಳಿದಡೆ ಪಾಂಡುತನುಜರ
 ಶಿರವ ಕೇವಣಸುವೆನಲ್ಪ ಕೇ
 ಸರಿಯ ಪೀಠದೊಳೆಂದನಶ್ವತ್ಥಾಮ ಕೈಮುಗಿದು ||

೧೦

ಸಾಕದಂತಿರಲಿನ್ನು¹ ಮೈರಿ
 ವ್ಯಾಕರಣಪಾಂಡಿತ್ಯದಲ್ಲ ವಿ
 ಪೇಕತೂನ್ಯರು ನಾಪು ಮೊದಲಾದೌರ್ಧ್ವದೈಹಿಕವ |
 ಆಕೆವಾಳರಿಗಟುಹಿ ನೀವ
 ಸ್ತೋತ್ರಕಪುಣ್ಯರ ತಿಳುಹಿ ವಿಗಳಿತ
 ಶೋಕನಿಪುಪ್ಪದಂಧನೃಪ ಗಾಂಧಾರಿದೇವಿಪುರ ||

೧೧

ಎನುತ ಕಣ್ ಮುಚ್ಚಿದನು ಜೀವಾ
 ತ್ಯನು ಜವಾಯಿಲತನದಲೊಡೆಹಾ
 ಯ್ದನು ಸುಸಾಸಾಲಂಬಿತಶ್ವಾಸದ ಸವಾಪ್ತಿಯಲಿ |
 ಜನಪ ಮಹಿಷೋಽಗಿದನಲಾ ಹಾ
 ಯೆನುತ ವದನಾಂಜುಳಿಪುಟದ ತಾ
 ಡನದಲವರಳಲಿದರ ಕುರುರಾಜಾವಸಾನದಲಿ ||

೧೨

ತಿರುಗಿದರು ಕೈದುವ ಬಿಸುಟು ಮೂ
 ವರು ಮಹಾರಥರಂಧತಿಮಿರಕೆ
 ತರಣಕಿರಣದ ಧಾಳಿ ಹರಿದುದು ಕೂಡೆ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ |
 ಅರಸನುಪ್ಪವಡಿಸಿ ಮುರಾರಿಯ
 ಸಿರಿಮೊಗವ ನೋಡಿದನು ತಮ್ಮಂ
 ದಿರು ಸಹಿತ ಹೊಟವಂಟನಾ ಕುರುಪತಿಯ ಪಾಳೆಯವ ||

೧೩

ಪಾಳೆಯದಲಿ ಕುಮಾರರನು ಪಾಂ
 ಚಾಲರನು ನೋಡುವೆವೆನುತ ಭೂ
 ಪಾಲ ನಡೆತರಲಿಡಿರುವುದುದು ಯುವತಿನಿಕುರುಂಬ |
 ನೂಳುವೊಯ್ಯಿ ನ ತೆಳುವನುತಿ ಕರ
 ತಾಳದಲಿ ಹಾಹಾವಿರಾವದ
 ಮೇಳವದ ಗೀತದಲಿ ಬಂದಳು ದ್ರೌಪದೀ¹ದೇವಿ² ||

೧೪

ಏನಿದೇನದುಭುತವೆನುತ ದು
 ಮ್ಮಾನದಲಿ ಹರಿತಂದು ಹಿಡಿದನು
 ಮಾನಿನಿಯ ಕೈಗಳನು ಕಂಬಿದೊಡೆದು ಸೆಳಗಿನಲಿ |
 ಹಾನಿಯೇನೆನೆ ಮಡಿದರೆನ್ನಯ
 ನೂನುಗಳು ತನ್ನನುಜ³ರೆ⁴ನೆ ಪವ
 ಮಾನಸುತ ಕೇಳಿದನು ಕೋಳಾಹಳವ ಗುರುಸುತನ ||

೧೫

ಸುತರ ತಲೆಯೈದಕ್ಕೆ ರಿಪುಗುರು
 ಸುತನ ತಲೆಯೇ ಹೊಣೆ ಕಣಾ ಬಿಡು
 ಸತಿಯೆ ಶೋಕವನೆನುತ ಬಿಟ್ಟನು ಸೂರಿಯಲಿ ರಥವ |
 ವ್ಯತಿಕರವಿದವಗಡ ಸವಿಾರನ
 ಸುತಗೆ ಹಠಿಯದು ಬವರ ನಡೆಯೆಂ
 ದತಿರಥನ ಬಳಸಲಿಸಿದರು ನೃಪ ಹರಿ ಧನಂಜಯರು ||

೧೬

ನಿಲ್ಲು ಗುರುಸುತ ಶೌರ್ಯಪಣ ನ
 ಮೃಲ್ಲಯೇ ಹುಲುಜೀವರಿಗೆ ಜವ
 ನಲ್ಲ ಮೇಳವೆಯುಗುಳು ಪಂಚದ್ರೌಪದೀಸುತರ |
 ಬಿಲ್ಲ ಗುರು ನೀನಾದಡೆಮಗೆ
 ನಿಲ್ಲ ದ್ರೌಪದಿಯಕ್ಷಿಜಲಕೃಪೆ
 ಯಲ್ಲ ಲಂಬಿಸಬೇಕೆನುತ ಮೂದಲಿಸಿದನು ಭೀಮ ||

೧೭

ಏಲವೊ ಶರನಂನ್ಯಾಸವನು ಕುರು
 ತಿಲಕನವಸಾನದಲಿ ಮಾಡಿದೆ
 ನಳಲದಡೆ ಫಲವೇನು ⁵ನಮ್ಮಾ ಸ್ವಾಮಿ⁶ ಕಾರ್ಯದಲಿ |
 ತಲೆಯ ಹೊಯ್ದೆನು ನಿನ್ನವರ ನೀ
⁷ವ⁸ಳುಕಿ ರಣದೊಳಗಡಗಿ ಜೀವವ
 ನುಳುಹಿಕೊಂಡಿರಿ ಕೊಲುವೆನಲ್ಲದೊಡೆಂದನಾ ದ್ರೌಣ ||

೧೮

¹ ದಾ (ಸ.-ತ). ² ನೆ (ತ). ³ ನೀಮತ್ಸಾಮಿ (ಕ), ನಾನೀಸ್ವಾಮಿ (ಟ.ದ). ⁴ ನ (ಸ).

ಮರುಳಲಾ ಗುರುಸುತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ನಿರೆ ವಿಭಾಡಿಸುವಾ ಮೈಗೇಂದ್ರನ
 ಗರವಟಿಗೆಯಲಿ ಬಡಸ್ಯಗಾಲನ ಬಾಧೆ ಬಲುಹು ಗಡಾ |
 ಕುರುನ್ಯಪತಿಯಾಸ್ಥಾನವಲ್ಲು
 ಬ್ರಿಂಸಿ ಬೊಬ್ಬಿ ಡಲಾಹವಾಂತ
¹ಸ್ವರಣ¹ ಗುರುಸುತ ನಿನಗೆ ಸದರವೆಯೆಂದನಸುರಾರಿ ||

೧೯

ಕಾಯಬಲ್ಲೈ ಪಾಂಡವರನು ನಿ
 ರಾಯುಧರು ನಾವೆಂದು ನೀ ನಿ
 ದಾರ್ಯದಲಿ ನಿನ್ನವರು ಹೊಗುವರೆ ಹನ್ನಿನಾಪುರವ |
 ನಾಯಕವ ಪರಿಹರಿಸು ಪಾಂಡವ
 ರಾಯಜೀವಿ ಗಡೆನುತ ವರ ಚ
 ಕ್ರಾಯುಧನ ಬೊಳ್ಳೈನಿ ತೃಣದಿಂದಿಟ್ಟನಾ ದ್ರೌಣ || *

೨೦

ಆ ಮಹಾಮಂತ್ರಾಭಿಮಂತ್ರಿತ
 ಭೀಮವಿಕ್ರಮತೃಣವನಶ್ಚ
 ತ್ಥಾಮನಿಡೆ ಲೋಕತ್ರಯಕ್ಷೋಭ²ಪ್ರಭಂಜನವ² |
 ಪ್ಯೋಮಕೇಶಲಲಾಟವಿಶ್ರುತ
 ಧೂಮಕೇತು³ಶಿಖಾವಿನಂಸ್ತುಳ
 ಧೂಮಚುಂಬಿತ ಖಚರಚಯ ಭೂರಿಸಿತು ರಿಪುನ್ಯಪರ³ ||

೨೧

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳೈ ಮಹಾಮೈ
 ಪ್ಲವದ ಸತ್ತೃಣವನು ಗುರುಸಂ
 ಭವನ ಮಂತ್ರದ ಪಾಡಿ ನಡಪಾಡಿಸಿತು ಪಾಂಡವರ |

¹ ಸ್ವರಣ (ಬ), ಕರಣ (ಟ.ದ), ಕರಣ (ತ). * ಈ ಪದ್ಯವಾದ ಮೇಲೆ
 (ಗ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ :—

ಹರಿಯಬಹುದೈ ಮೂರು ಪೊಕ್ಕಕ | ವರವ ರಾವುತಪಾಯಕರು ನಿ
 ಗುರುವಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರಂಗಳುಂಟೆಂದಜಯಬಹುದೆನುತ |
 ಮುರಿದು ತೃಣದಿಂದಿಟ್ಟು ಬಲವನು | ತರಿದು ಶಿಶುಪಶುವಾದಿಯಾಗಿ
 ದರಿಸಿ ಛೇದಿಸೆನುತ ಗುರುಸುತನಿಟ್ಟ ರೋಷದಲಿ ||

2 ಪ್ರಚಂಡ-ನವ (ಕ), ಪ್ರಚಂಡಮಯ (ಬ.ಘ.ತ). 3 ವಿಶಾಭಿನಂಸ್ತುಳ
 ಧೂಮಚುಂಬಿತ ಖಚರಚಯ ಭೂರಿಸಿತು ರಿಪುನ್ಯಪರ (ಕ), ಶಿಖಾಭಿನಂಸ್ತುಳ ಧೂಮ
 ಚುಂಬಿತ ಖಚರಶರ ಚೂರಿಸಿತು ರಿಪುನ್ಯಪರ (ಬ), ಸಿತೋವಿನಂಸ್ತುಳ ವಾಮಲಂ
 ಬಿತ ಖಚರಶರ ಭೂರಿಸಿತು ನೃಪರುಗಳ (ಘ), ಜ್ವಾಲೆಯನೆ ತದ್ಧೂಮಚುಂಬಿಸಿತರಿ
 ನೃಪರನೇನೆಂಬೆನದ್ದು ತವ (ಟ.ದ), ಶಿಖಾವನಂಸ್ತುಳ ವಾಮಚುಂಬಿತ ಖಚರಚಯ
 ಭೂರಿಸಿತು ನೃಪರುಗಳ (ತ).

ತವಕದಲಿ ತೃಣದಾಣವಭಿಮು
 ನ್ಯುವಿನ ರಾಣೀವಾಸದುದರೋ
 ದ್ಭವದ ಗರ್ಭಕೆ ಮುರಿದು ಹರಿದುದು ಸೊಕ್ಕು ರೂಪದಲಿ || ೨೨

ಜಗವ ಹೂಡುವ ಮೇಣ್ ಚತುರ್ದಶ
 ಜಗದ ಜೀವರನ್ನಾಡಿಯುಣಿಸುವ
 ಜಗವನಂತರ್ಭಾವದಲಿ ^೧ಬಲಿಸುವ ಗುಣತ್ರಯದ^೨ |
 ಸೊಗಡು ತನ್ನ ಸಹಸ್ರಧಾರೆಯು
 ಝಗೈಯೊಳೆನಿಪ ಮಹಾಸುದರ್ಶನ
 ಬಿಗಿದು ಸುತ್ತಲು ವೇಡಿಯಾಯ್ತು ತ್ತರೆಯ ಗರ್ಭದಲಿ || ೨೩

ಸೆಳೆದುಕೊಂಡನು ಮಿತು ವಿನ ಗಂ
 ಟಲಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನನು ರಣ
 ದೊಳಗೆ ಭಗದತ್ತಾಂಕುಶದಿ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರದಲಿ |
 ಉಳುಹಿದನು ಪಾರ್ಥನನು ಗುರುಸುತ
 ಕಳುಹಿದೀ ^೨ಕುಶಿಕಾಸ್ತ್ರದಲಿ^೩ ಶಶಿ ^೪
 ಕುಲದ ರಾಜಾಂಕುರವ ಕರಣಿಸಿ ಕಾಯ್ದನಸುರಾರಿ || ೨೪

ತೀರಿತ್ಯೆ ಕುಶಿಕಾಸ್ತ್ರಘಾತಿ ಮು
 ರಾರಿ ಗುರುಸುತರೊಬ್ಬ ರೊಬ್ಬ ರ
 ವೀರಪಣವಾನಿಯಲಿ ಶಪಿಸಿದರಧಿಕರೋಷದಲಿ |
 ನಾರಿಯಂತಸ್ತಾಪವಹ್ನಿನಿ
 ವಾರಣಕೆ ಜಲವೀತನೆಂದಾ
 ಚಾರಿಯನ ^೩ನಂದನನ ಹಿಡಿದರು ಭೀಮ ಫಲುಗುಣರು^೩ || ೨೫

ಬಂದಳಾ ದ್ರೌಪದಿಯಹಹ ಗುರು
 ನಂದನನ ಕೊಲಪಾರದಕಟೀ
 ನಂದನರ ಮರಣದ ಮಹಾವ್ಯಥೆಯಾತನಳಿವಿನಲಿ |
 ಕೊಂದುಕೊಗದೆ ಕೃಪೆಯನಬಲಾ
 ವೃಂದ ಸಮಸುಖದುಃಖಗಳು ಸಾ
 ರೆಂದು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ತೆಗೆದಳು ಬಳಿಕ ಪಾಂಚಾಲಿ || ೨೬

^೧ ಭಾವಿಪತ್ಯೈಗುಣದ (ಕ), ಚರಿಸುವ ಗುಣತ್ರಯದ (ಘ), ಭುಜಿಸುವ ಗುಣತ್ರಯದ (ಛ.ದ). ^೨ ವೈಶಿಕಾಸ್ತ್ರದಲಿ (ಬ), ವಿಶಿಖಾಸ್ತ್ರದಲಿ (ಘ), ಕುಶಿಯ ಸ್ತ್ರದಲಿ (ಛ.ದ), ವೈಶಿಕತಾಪದಲಿ (ತ್). ^೩ ಸುತನನು ಹಿಡಿದವರ ಬಾಹಿದರು ನಿರಿಮುಡಿಗೇ (ಕ).

ತಲೆಯ ಕೊಂಬವಗಡದ ಭಾಷೆಯ
 ಸಲಸಲೆಂದಾ ದ್ರೋಣತನುಜನ
 ಹೊಳೆವ ಮಕುಟದ ಮಾಣಿಕವ ಕೊಂಡುತ್ತರಾಯದಲಿ |
 ಗೆಲಿದು ತಿರುಗಿದರಿವರು ಸಾಹಸ
 ವಳುಕಿನದೆ ಮೂಜಗವ ಯದುಕುಲ
 ತಲಕ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ||

೨೭

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ

ಪೊಡನೆ|| ರಾಯನಯ್ಯನ ತಿಳುಹಿದನು ದೈತ್ಯ
ಪಾಯನನು ಸಾವುದಲ ಕಮಳದ
ಕಾಯತಾ¹ [ಕ್ಷಿಯು]¹ ಶಾಪವಿತ್ತಳು ಮುಳಿದು ಗಾಂಧಾರಿ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಕುರುಪತಿವಿಳಯವಾರ್ತಾ
ವ್ಯಾಳವಿಪ ವೇಡೈಸಿದುದು ಗಜಪುರದ ಜನಮನವೆ
²ಹೂಳಿದುಬ್ಬಿನ² ಹುದಿದ ಮೋನದ
ಸೂಳುಚಿಂತೆಯ ಬಲಿದ ಭೀತಿಯ
ಮೇಲುದುಗುಡದ ದಡಿಯ ವದನದಲ್ಲದ್ದು ದಖಳಜನ||

೧

ಆ ಸಮಯದಲಿ ದೇವ ವೇದ
ವ್ಯಾಸಮುನಿ ಬಂದನು ಗತಾಕ್ಷಮ
ಹೀತನನು ಚರಣದಲಿ ಹೊರಳಿದತೆತ್ತಿದನು ಹಿಡಿದು|
ಆ ಸತಿಯ ಕರನಿದನು ರಾಣೀ
ವಾಸವೆಲ್ಲವ ಬರಿಸಿ ಧರ್ಮವಿ
ರಾಸವನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು ಮೈದಿಕವಿಧಾನದಲಿ||

೨

ನಿನ್ನ ಸುತನುದ್ದಂಡತನದಲಿ
ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ತನುಜರನು ಪರಿ
ಖನ್ನರನು ಮಾಡಿದನು ಕಪಟದ್ಯೂತಕೇಳಿಯಲಿ|
ನಿನ್ನ ಮತ ವಿದುರೋಕ್ತಿಗಳ ಮೇಣ್ಣ
ಮನ್ನಿಸಿದನೇ ಜಗವಜಿಯ ಸಂ
ಪನ್ನ ಶರಣಹನ್ನೆ ಸುಯೋಧನನೆಂದನಾ ಮುನಿವ||

೩

ಸೈರಿಸಿದರೇ ಪಾಂಡುಸುತರಂ
ಭೋರುಹಾಕ್ಷಿ ರಜಸ್ವಲೆಯ ಸುಲಿ
ನೀರೆಯಲಿ ತತ್ಪೂರ್ವಕೃತ ಜತುಗೇಹದಾಹದಲಿ|

¹ ಕ್ಷಿಗೆ (ಸ). ² ತೂಳಿದುಬ್ಬಿಯ (ಹ.ದ), ಹೂಳಿದುಬ್ಬಿಯ (ತ).

ಮೈರಬಂಧದ ವಿವಿಧ ವಿಷಮ ವಿ
ಕಾರದಲಿ ವಿಗ್ರಹಮುಖವ ವಿ
ಸ್ತಾರಿಸಿದರೇ ಪಾಂಡುಸುತರುತ್ತಮರೆ ಹೇಳೆಂದ||*

೪

ಅವರು ನಃಚರಿತರೆಂದಲೇ ಮಾ
ಧವನು ನೆಹಿ ಮರುಳಾದನವರಿಗೆ
ಶಿವನು ¹ಮೆಚ್ಚಿದು ¹ಶರವನಿತ್ತನು ನರನ ಪತಿಕರಿಸಿ |
ಭುವನವೆರಡಾದಲ್ಲಿ ಸಾಧುಗ
ಳವರ ದೆಸೆ ದುಸ್ಸಾಧುಗಳು ನಿ
ನ್ನವರ ದೆಸೆಯಾಯ್ತುರ್ಜುನನ ಸೂತಜನ ಸಮರದಲಿ||*

೫

ಅಹುದು ನಿಮ್ಮ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಗುಣ
ಯಹನು ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಬಲ್ಲದ
ರಹರು ಕೃಷ್ಣನ ಕೂರ್ಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಪರ್ದಿಯೊಲವಿನಲಿ
ಕುಹಕಿಯೆನ್ನಪನವನೊಳಗೆ ನಿ
ನ್ನೈಹರು ವಿಮರಪ್ರಮುಖ ಸುಜನರು
ವಿಹಿತವನಗಿನ್ನಾಪುದದ ನೀವು ಬೆನಸಿ ಸಾಕೆಂದ||

೬

ಧರ್ಮವೆಲ್ಲಹುದಲ್ಲ ಜಯ ನ
ತೃರ್ಮವೆಲ್ಲಹುದಲ್ಲ ನಿರ ನ
ದ್ಧರ್ಮಸಂರಕ್ಷಕರು ಹರಿ ಧೂರ್ಜಟ ಪಿತಾಮಹರು |
ಧರ್ಮದೂರನು ನಿನ್ನವನು ನ
ತೃರ್ಮಬಾಹಿರನಾತ್ಮರಚಿತ ವಿ
ಕರ್ಮದೋಷದಲಳದನಿನ್ನೇನೆಂದನಾ ಮುನಿಪ||

೭

ಎನಲು ಬಿದ್ದನು ನೆಲಕೆ ನಿಂಹಾ
ನೆನದಿನಾ ಮುನಿವಚನತರ ಮಹು
ಮೊನೆಗೆ ಬಂದುದು ಬಹಳ ಮೂರ್ಛಾಪಾರವತ್ಯದಲಿ |
ಜನಪನಿರೆ ಗಾಂಧಾರಿ ನೃಪಮಾ
ನಿನಿಯರೊಲಿತು ರಾಜಗೃಹ ರೋ
ದನ ಮಹಾಧ್ವನಿ ಮೀಳು ಮೊಗೆದುದು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವ||

೮

* ಈ ಪದ್ಯಗಳು (ಘ) ಪ್ರತಿಪಲ್ಲವು. ¹ ನಚ್ಚಿದ (ಕ.ತ), ಮೆಚ್ಚಿದ (ಚ.ದ್ರ).

ಆರು ಸಂತ್ಯಸುವರು ಲೋಚನ
ವಾರಿ ಹೊನಲಾಯ್ತು ರಮನೆಯ ನೃಪ
ನಾರಿಯರ ಬಹಳಪ್ರಳಾಪವ್ಯಥೆಯ ಬೇಳುವಿಗೆ |
ಆರು ಮುಟುಗರು ಶೋಕಪನ್ನಗ
ಘೋರವಿಷ ಮುನಿವರನ ಹೃದಯವ
ಗೋರಿತೇನೆಂದೆನು ಲತಾಂಗಿಯರಳಲ ಕಳವಳವ ||

೯

ಎತ್ತಿದರು ಧರಣಿವನ ಕಂಗಳೊ
ಳೊತ್ತಿದರು ಪನ್ನೀರನುಸುರಿನ
ತತ್ತಳವನಾರೈದರೊಯ್ಯನೆ ತಾಳವೃಂಥದಲಿ |
ಬಿತ್ತ ತಂಗಾಳಿಯನು ಶೋಕದ
ಹತ್ತಿಗೆಗೆ ಹೊರೆದೆಗೆದು ಮುಟವೆಯ
ಚತ್ತವನು ಚೇತರಿಸಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ನುಡಿಸಿದನು ಮುನಿಪ ||

೧೦

ಎನನೆಂದೆವು ಹಿಂದೆ ಧರ್ಮನಿ
ಧಾನವನು ಕಯ್ಯೊಡನೆ ಮುಟ್ಟಿದೆಯಿ
ವೇನು ನಿನ್ನಯ ಸುತಿಯ ವಿಭ್ರಮೆ ನಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಗೆ |
ಧಾನುಮತಿಯ^೨ನು^೨ ತಿಳುಹು ನಿನ್ನಯ
ಮಾನಿನಿಯ ಸಂತ್ಯಸು ಸಂಸಾ
ರಾನುಗತಿ ತಾನಿದು ಚತುರ್ವಶಜಗದ ಜೀವರಿಗೆ ||

೧೧

ಬಹು^೩ವಿಪತ್ತಿನ ಶರಕೆ ಜೋಡೆಂ
ದಿಹುದರಾ^೩ ಸುವಿವೇಕಗತಿ ನಿ
ರ್ದಹಿನದೇ ಶೋಕಾಗ್ನಿ ಧರ್ಮದ್ರುಮದ ದೇರುಗಳ |
ಅಹಿತರೇ ಜನಿಸಿದಡೆ ಸುತರೆನ
ಬಹುದೆ ದುರ್ಮೋಧನನು ಹಗೆ ನಿನ
ಗಿಹಪರದ ಸುಖಗತಿಗೆ ಸಾಧನ ಧರ್ಮಸುತನೆಂದ ||

(೧೨)

ಕೇಳು ಮುನಿಭಾಷಿತವ ನೃಪನೀ
ನಾಲಿಸುವುದಾತ್ಮಜರನಿಲ್ಲಿಂ
ಮೇಲೆ ಸಲರಾಂ^೪ಜಲ^೪ಗಳನು ವೈದಿಕವಿಧಾನದಲಿ |

^೧ ವನು ನಿನ್ನ ವನ ಧರ್ಮವಿಧಾನವನು ಕಯ್ಯೊಡನೆ ಮುಟ್ಟಿದೆಯಿ ನಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯ (ಪು.ತ), ವನು ಕಯ್ಯೊಡನೆ ಮುಟ್ಟಿದೆಯಿ ಮಾನನಿಧಿ ಕೇಳಿ ಮುಟ್ಟಿಯರಾಗದು ನಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯ (ಟ.ದ), ವನು ಕಯ್ಯೊಡನೆ ಮುಟ್ಟಿದೆಯಿದೇನು ನಿನ್ನಯ ಮುಟ್ಟಿಯ ವಿಭ್ರಮಕಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಗೆ (ಪ). ^೨ ರ (ಬ.ಘ.ಟ.ತ). ^೩ ವಿಪತ್ತಿನರಕಧಯವಿದು ಬಹುದರಾ (ಕ). ^೪ ಜುಳಿ (ಬ.ಘ).

ಪಾಲನುವುದಾ ಪಾಂಡುನುತರ ಸ
ಮೇಳದಲಿ ಸೇರುವುದು ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ
ತಾಳದಿರು ರಾಜನವಿಕಾರವನೆಂದನಾ ವಿದುರ||

೧೩

ತಾಯೆ ಹದುಳಿಸು ದೇವಲೋಕದ
ರಾಯದಲಿ ಸಲಿಸಾ ಕುಮಾರರ
ನಾಯುಷದ ಲಿಪಿ ಹಣೆಯಲೊರನಿದಡಾರ ವಶವಿದಕೆ|
ರಾಯನಲಿ ನೊನೆಯರಿಗೆ ಮಿಕ್ಕಬು
ಪಾಯತಾಕ್ಷಿಯರಿಗೆ ವಿಶೋಕದ
ದಾಯಿನವ ಕೊಡಿಸೆಂದನಾ ಮುನಿ ನುಬಲನಂದನೆಗೆ||

೧೪

ಧರಣಿಪತಿ ಹೊಣವಂಟನಂತಃ
ಪುರವ ಬಿಸುಟರು ಭಾನುಮತಿ ನಳಿ
ತರನಿಯರು ಹೊಣವಂಟರೇಕಾಂಬರದ ಬಿಡುಮುಡಿಯು|
ಕರದ ಬಿಸುಟಿನ ಹೊಣು ಕಜ್ಜಳ
ಪರಿಲುಳಿತ ನಯನಾಂಬುಗಳ ಕಾ
ತರಿಪ ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯರು ನೆರೆದುರು ಲಕ್ಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ|| *

೧೫

ವಣಜನತಿಯರು ಶಿಲ್ಪ ಜನವುಪ
ವಣಜದಬಲಾಜನವಘಾಟದ
ಗಣಕೆಯರು ನಾನಾದಿಗಂತದ ರಾಜಪತ್ನಿಯರು|
ಹಿಣಲ ಕಬರಿಯ ಹೊಳೆವ ಮುಂದಲೆ
ವಣಿಯ ಮುಕುರ ಮುಖಾಂಬುಜದ ಪದ
ಝಣಝಣತ್ಯತಿ ಜಡಿಯ ನಡೆದುದು ಬೀದಿಬೀದಿಯಲಿ||

೧೬

ಎನಳುಗಂಗಳ ದೇಳಗನಶ್ರು
ಪ್ರಸರ ತಡೆದುದು ಶೋಕಮಯಶಿಖಿ^೧
ಮುಸುಡಕಾಂತಿಯ ಕುಡಿದುದೊಸರವ ಬಿಸಿಲ ಬೇಗೆಗಳು|
ಮಿಸುಪ ರಾವಣಾಂಬುವನು ಬ
ತ್ತಿನಿದವಂಗುಲಿಯುಪಹತಿಯ^೨|| ಕೇ
ಣಸರ^೩ ಪೆಳೆದುದು ಕುಚದ ಚೆಲುವನು, ಕೋಮಲಾಂಗಿಯರ||೧೭

* ಈ ಸದೃಶ (ಗ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ. ^೧ ವಹಿಯು (ಕ.ಖ.ತ). ^೨ ಕೇಣಾವಿಸರ (ಕ), ಕೈಬಿಸಜ (ಗ.ಟ.ಪ), ಕೇಣದವಿಸರ (ಘ). †-† ನೆರೆ ಮುಸುಕಿದುದು ಕುಚ ವೇನನೆಂದನು (ಬ).

ತಮ್ಮೊಳೆಕತ್ವದ ಸೆವಿತ್ವದ
 ಸೊಮ್ಮಿನಲಿ ಶ್ರುತಿಯಶ್ರುಜಲವನು
 ನಿರ್ಮಿಸಿದವನೆ ಕರ್ಣಪೂರದ ಮುತ್ತು ಸೊಸಿದವು|
 ನೆಮ್ಮಿತತಿಯ ಶೋಕವಹ್ನಿಯ
¹ರೊಮ್ಮಿಗೆಯ ಕರಣಂಗಳಲಿ ನೃಪ
 ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯರಳುತ ಹೊಜವಂಟರು ಪುರಾಂತರವ||

೧೮

ಉಡಿದು ಬಿದ್ದವು ಸೂಡಗವು ಬಿಗು
 ಹಡಗಿ ಕಳೆದವು ತೋಳ ಬಂದಿಗ
 ಲೊಡನೊಡನೆ ಚಿಲ್ಲದವು ಮುತ್ತಿನ ಹಾರಚಯ ಹುಡು|
 ಬಿಡುಮುಡಿಯ ಕಡುತಿಮಿರ ಕಾಣಿದು
 ದುಡುಗಣವನೆನೆ ಸೂಸಕದ ಮು
 ತ್ತಡಿಸಿ ಸುರಿದವು ನೆಲಕೆ ನೃಪವನಿತಾಕದಂಬದಲಿ||

೧೯

ಗಾಳಿಯುಱಿಯದು ಮುನ್ನ ರವಿಕಿರ
 ಣಾಳಿ ಸೋಂಕದಪೂರ್ದರೂಪಿನ
 ಮೇಲೆ ಬೀಳುವವೆಂಬವೊಲು ಕಡುವಿನಿಲು ಬಿಡುಗಾಳಿ|
 ತೂಳಿದವು ತರುಣಯ.²ರನಾವವ³
 ರಾಲಿಯುಱಿಯದ ನೆಲೆಯೆನಾ³ ಚಾಂ
 ಡಾಲಜನಪರಿಯಂತ ಕಂಡುದು ರಾಯರಾಣಯರ||

೨೦

ಅರಸ ಚಿತ್ತೈನವರು ಹನ್ನಿನ
 ಪುರವ ಹೊಜವಡೆ ದೂರದಲಿ ಕೃಪ
 ಗುರುಜ ಕೃತವರ್ಮಕರು ಕಂಡರು ಕಾರವೇಶ್ವರನ|
 ಅರಸಿಯರೆ ನಾನಾದಿಗಂತದ
 ಧರಣಪರ ಭಗದತ್ತ ಮಾದ್ರೇ
 ಶ್ವರ ಜಯದ್ರಥ ಕರ್ಣ ದುಶ್ಯಾನನರ ರಾಣಯರ||

೨೧

ಗಣಕೆಯರನೇಕಾದಶಾಕ್ಷೋ
 ಹಿಣಯ ನೃಪರಾಣಯರನಾ ಪ
 ಟ್ಪಣ ಜನದ ಪರಿಜನದ ಬಕುಕಾಂತಾಕದಂಬಕವ|

ರಣಮಹಿ^೧ದರುಶನಕೆ^೧ ಬಹು ಸಂ
 ದಣಾಯ ಕಂಡರು ಧರ್ಮಸುತನಿ
 ನ್ನುಣಲ ಧರಣಯನೆಂದು ಸುಯ್ದರು ಬಯ್ದು ಕಮಲಜನ|| ೨೨

ಬಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನೀಶನ
 ಮುಂದೆ ನಿಂದರು ರಾಯಕಟಕವ
 ಕೊಂದ ರಜನಿಯ ರಹವನಭಿವರ್ಣಿಸಿದರರಸಂಗೆ|
 ಸಂದುದೇ ಛಲವೆನ್ನ ಮಗನೇ
 ನೆಂದನೈ ಹರಿಬದಲಿ ಹರುಷವ
 ತಂದಿರೈ^೨ ತಮಗಿನ್ನು^೩ ಲೇನಾಯ್ತೆಂದನಂಧನುಪ|| ೨೩

ಪತಿಕರಿಸಿದನು ನಮ್ಮನಹಿತ
 ಸ್ಥಿತಿಯನೆಲ್ಲವ ತಿಳಿದನಮರಾ
 ವತಿಯ ಸತಿಯರ ಸೋಂಕಿನಲಿ ಸೇರಿದನು ನಿಮಿಷದಲಿ|
 ಕ್ಷಿತಿಪನಂತ್ಯದೊಳಲ್ಲ ಶಸ್ತ್ರ
 ಚ್ಯುತಿಯಮಾಡಿ ವಿರಾಗದಲಿ^೪ ವನ
 ಗತಿಕರಾವೈ^೫ ತಂದೆವೆಂದರು ಗುರುಸುತಾದಿಗಳು|| ೨೪

ಲೇನುಮಾಡಿರಿನ್ನು ನಿಮಗಿ
 ನ್ನೈಸರೇ ಕರ್ತವ್ಯವೆನೆ ಧರ
 ಣೀಶನನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡರವರಗಲಿದರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ|
 ವ್ಯಾಸಮುನಿಯಾಶ್ರಮದ ಗಂಗಾ
 ದೇಶವನು ತದ್ವಾರಕಿಯ ಸಂ
 ವೇಶಿಸಿದರೈ ಗುರುಜ ಕೃಪ ಕೃತವರ್ಮರೊಲವಿನಲಿ|| ೨೫

ತಿರುಗಿದರು ಬಳಿಕತ್ತಲೇ ಮೋ
 ಹರದ ಕಾಂತಾಕ್ಷೋಟಿ ಬಂದುದು
 ಹರಳುಮುಳ್ಳುಗಳೊತ್ತು ಗಾಲಿನ ದೂರತರಪಥರ |
 ಉರಿಯ ಜಠರದ ಬಿಸಿಲ ಝಳದಲಿ
 ಹುರಿದ ಕದಪುಗಳೆರಡು ಕಡೆಯಲಿ
 ಸುರಿವ ನಯನಾಂಬುಗಳ ರಾಜನಿತಂಬಿನೀನಿಕರ|| ೨೬

^೧ ತಳಕ್ಕೈದಿ (ಕ). ^೨ ನೀವೆಮಗೆ (ಕ), ಕುರುಪತಿಗೆ (ಬ), ರಾಯಂಗೆ (ಛ.ದ). ^೩ ಮನಗತಿಕರಾವೈ (ಕ), ನವಗತಿಕರಾವೈ (ಬ), ನವಗತಿಯರಾವೈ (ಘ), ನವಗತಿಯರಾವೈ (ಛ.ದ), ನವಗತಿಗಳಾವೈ (ತ).

ಬಂದುದೀ ಗಜಪುರದ ನಾರೀ
ವೃಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನೀಶನ
ಮುಂದೆ ವೇದವ್ಯಾಸ ಸಂಜಯ ವಿದುರ ಪೌರಜನ |
ಮುಂದಣಾಹವರಂಗಧಾರುಣ
ಯೊಂದು ಕೆಲದಪವನದ ನೆಳಲಲಿ
ನಿಂದುದಿವರಾಗಮನವನು ಕೇಳಿದನು ಯಮನೊನು ||

೨೭

ಮುರಮಥನ ಸಾತ್ಯಕಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಧರಣಪತಿ ನರ ಭೀಮ ಮಾದ್ರೀ
ಯರುಗಳೈವರ ಸಾರಥಿಗಳು ಯುಯುತ್ಸು ದಾರುಕರು |
ತೆರಳಿತೇಳಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ನೃಪ
ರರನಿಯರು ದ್ರೌಪದಿಯ ರೋದನ
ಸರದ ಗಾನದ ಜಠರತಾಡನ ತಾಳಮೇಳದಲಿ ||

೨೮

ಇವರು ಬಂದರು ದೂರದಲಿ ಮಾ
ಧವನ ಮತದಲಿ ನಿಂದರಾಚೆಯ
ಯುವತಿಜನ ಗಾಂಧಾರಿ ಕುಂತೀ ಭಾನುಮತಿ ಸಹಿತ |
ವಿವಿಧವೈಕೃತವಿಳಾಸನಯನೋ
ದ್ಭವಪಯಸ್ವಿಮಿರಾಂಶುಕೆಯರಂ
ದವನಿಯಲಿ ಕೆಡೆಮೊಟುಲುತಿದ್ವರು ತಾಳು ಧಟ್ಟಿನಲಿ ||

೨೯

ಅರಸ ಕೇಳಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಜಯ
ವರಮುನಿಪ ವಿದುರಾದಿ ಪರಿಜನ
ಪುರಜನಾವಳಿಯಿದ್ದು ದುಪವನದೊಂದು ಬಾಹೆಯಲಿ |
ನೆರೆದುದೀಚೆಯಲೊಂದೆನೆಯಲು
ತ್ತರೆ ಸುಭದ್ರೆಯರಾದಿ¹ ಯಾದವ
ರರನಿಯರು¹ ಸಹಿತೊಟುಲುತಿದ್ವರ್ ದ್ರೌಪದೀದೇವಿ ||

೩೦

ಹರಿಸಹಿತ ಪಾಂಡವರದೊಂದೆನೆ
ಯಿರೆ ಚತುರ್ವಿಧವಾದುದೀ ಮೋ
ಹರದೊಳಾಯೆಡೆಯಾಟ ವೇದವ್ಯಾಸ ವಿದುರರಿಗೆ |
ಧರಣಪನ ಕಾಣಿಸುವುದಂಧನ
ನಿರುಪಮಿತ ಶೋಕಾನಳನ ಸಂ
ಹರಿಸುವುದು ನಯವೆಂದು ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿ ನುಡಿದ ||

೩೧

ಇದಕೆ ಸಂಶಯವೇನು ಬೊಪ್ಪನ
ಪದಯುಗವ ಕಾಣಿಸುವುದೆಮ್ಮನು
ಹದುಳವಿಡುವುದು ಹಸ್ತಿನಾಪುರದರಸುತನ ತನಗೆ |
ಒದೆದು ನೂಕಿದ ಹದನ ಮಕುಟಾ
ಗ್ರದಲಿ ಧರಿಸುವೆವೆಂದು ಬಿನ್ನವಿ
ಪುದು ಮಹೀಪತಿಗೆಂದು ಮುನಿಗಿಡುಹಿದನು ಯಮಸೂನು || ೩೨

ಲೇನನಾಡಿದೆ ಮಗನೆ ಧರ್ಮದ
ಮೀಸಲಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಮತಿ ಬಳಿ
ಕೈಸಲೇಯನುತವರು ಬಂದರು ಭೂಪತಿಯ ಹೊರಗೆ |
ಆ ಸುಯೋಧನ ನಿನ್ನ ಮಗನ
ಲ್ಲೇ ಸಮಂಜಸ ಧರ್ಮಜನ ಹಿಡಿ
ದೀಸುವುದು ಭವಜಲನಿಧಿಯನೆಂದಮಳಮುನಿ ನುಡಿದ || ೩೩

ನೃಪನ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಬುದನಿಬರ
ನುಪಚರಿಸುವುದು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ
ಕೃಪಣತೆಯನಾರೈವರಲ್ಲವರೈವರುತ ಮರು |
ಉಪಹತಿಯ ನೆನೆಯದಿರು ದುರ್ಜನ
ರಪಕೃತಿಗೆ ಫಲವಾಯ್ತು ಧರ್ಮವೆ
ರಪಣವಿಹಪರಲೋಕಕೆಲೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ || ೩೪

ಹೈಹನಾದವು ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ
ಬೇಹ ಹದನೇ ಕಾರ್ಯಗತಿ ಸಂ
ದೇಹವೇ ಪಾಂಡುವಿನ ಮಕ್ಕಳು ಮಕ್ಕಳವರೆಮಗೆ |
ಕಾಹುರರು ಕಲ್ಮಷರು ಬಂಧು
ದ್ರೋಹಿಗಳು ಗತವಾಯ್ತು ನಿಷ್ಪ್ರ
ತ್ಯೂಹವಿನ್ನೇನವರಿಗೆಂದನು ಮುನಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ || ೩೫

ಬಳನ ಹೃದಯದ ಕಾಳಕೂಟದ
ಗುಳಿಗೆಗಳನಿವರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು
ತಿಳುಹಿ ನುಡಿದೊಡಬಡಿಸಿದರು ನಾನಾಪ್ರಕಾರದಲಿ |

ಘಳಿಲನೀಚೆಗೆ ಬಂದು ಹದನನು
 ನಳಿನನಾಭಂಗಳುಕೆ ನಸುನಗು
 ತೊಳಗೊಳಗೆ ಹರಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ¹ನೆನೆದು¹ ನೇಮಿನಿದ || ೩೬

ನೆನೆದ ಘಳಿಗೆಯೊಳಾತ ಕಟ್ಟು
 ಕ್ಕಿನಲಿ ಸರ್ವಾವಯವವನು ಸಂ
 ಜನಿಸಿದನು ಪ್ರತಿರೂಪವನು ಪವಮಾನನಂದನನ |
 ದನುಜರಿಪುನಹಿತವರು ಬಂದರು
 ಮುನಿಯೊಡನೆ ಬಳಿಕಂಧನ್ಯಪತಿಗೆ
 ವಿನಯದಲಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಯಮನೊನು || ೩೭

ಬಾ ಮಗನೆ ಕುರುರಾಜವಂಶಶಿ
 ರೋಪುಣಯೆ ನಿರ್ಧೂತರಾಜನ
 ತಾಮಸನೆ ಸತ್ಯಕನಿಧಿ ಬಾ ಕಂದ ಬಾ ಎನುತ |
 ಭೂಮಿಪನ ತೆಗೆದಪ್ಪಿ ಬಕಳ
 ಪ್ರೇಮದಲಿ ಮುಂಡಾಡಿದನು ಕಲಿ
 ಭೀಮನೋ ಬಾ ಮಗನೆ ಬಾಡೈ ಕಂದ ಬಾ ಎಂದ || ೩೮

ಭೀಮನನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಲೋಹದ
 ಭೀಮನನು ಮುಂದಿರಿಸಿದಡೆ ಸು
 ಪ್ರೇಮನಪ್ಪಿದಡೇನನೆಂಬೆನು ಮೋಹವನು ಮಗನ |
 ಆ ಮಹಾವಜ್ರಾಯುತಪ್ಪೋ
 ದ್ವಾವದಾಯಸಭೀಮತನು ನಿ
 ನಾರ್ತಮವೆನೆ ನುಗ್ಗಾಗಿ ಬಿದ್ದು ದು ನೃಪನ ²ತ²ಕೈಯಲಿ || ೩೯

ಮಗನೆ ಹಾ ಹಾ ಭೀಮ ನೊಂದೈ
 ಮಗನೆ ಕೆಟ್ಟನು ಕೆಟ್ಟ ನಕಟೆಂ
 ದೊಗುಮಿಗೆಯ ಶೋಕದಲಿ ನೆಹಿ ಮುಗಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ |
 ದುಗುಡ ಬೇಡೊಮ್ಮಿಂಗೆ ನಿಮ್ಮಯ
 ಮಗನುಳಿದ ನಿಮ್ಮಧಿಕರೋಷದ
 ಹಗರಣದ ಹಗೆ ³ಹೋಯಿತೆಂದನು ನಗುತ ಮುರವೈರಿ || ೪೦

ತ್ರಾಣವಿಮೃಡಿಸಿತ್ತು ಕೋಪದ
 ಕೇಣಿವೆಚ್ಚಿಯಿಸಿದಡೆ ನೃಪನ
 ತ್ರಾಣದಲಿ^೧ತನುಬಗಿಯೆ^೨ನುಗ್ಗಾಯ್ತಾಯನ ಪ್ರತಿಮೆ|
 ಮಾಣು ಭಯವನು ಭೀಮ ಭೂಪನ
 ಕಾಣು ಹೋಗಿನೆ ನಡುಗಿ ಭುವನ
 ಪ್ರಾಣನಾತ್ಮಜ ಬಿದ್ದನಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಂಘ್ರಿಯಲಿ||

೪೧

ಪವನಸುತನೇ ಬಾ ಎನುತ ತ
 ಕೃವಿಸಿದನು ಬಳಿಕೆಳಗಿದಡೆ ವಾ
 ನವನ ಸುತ ಬಾ ಕಂದ ಎಂದಪ್ಪಿದನು ಫಲುಗುಣನ|
 ತವಕದಿಂದೆಳಗಿದಡೆ ಮಾದ್ರಿಯ
 ಜವಳಿಮಕ್ಕಳನಪ್ಪಿದನು ಕೌ
 ರವಕುಲಾಗ್ರಣಿಗಳಿರ ಕುಳ್ಳಿರಿಯೆಂದನಂಧನೃಪ||

೪೨

ಕುರುಮಹೀಪತಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜ
 ರಿರನು ತತ್ಸಂತಾನಪಾರಂ
 ಪರೆಯನಳಿವಡೆ ಕೆಲಬರಾದರು ಹೋದರವರಿಂದು|
 ಭರತಕುಲವನು ಹೊರೆದು ಮಿಗೆ ವಿ
 ಸ್ತರಿಸು ಮಗನೆ ಸುಯೋಧನಾದ್ಯರ
 ದುರುಳುತನದವಗುಣವನೆಮ್ಮನು ನೋಡಿ ಮುಳಿಯೆಂದ||

೪೩

ಅವರೊಳವಗುಣವೇ^೪ಚರಂತ^೫ನ
 ಭವದ ಕಿಲ್ಬಿಷ ಕರ್ಮಪಾಕ
 ಸ್ವರ ದುರಿಯೋಧನನ ಸವ್ಯಪದೇಶಮಾತ್ರದಲಿ|
 ಎವಗೆ ರಚಿಸಿತು ರಾಜ್ಯವಿಭ್ರಂ
 ಶವನು ತತ್ಸುಕೃತೋದಯಪ್ರಾ
 ಭವವೆ ತಿರುಗಿಸಿತೆಂದು ನಯದಲಿ ಧರ್ಮಸುತ ನುಡಿದ||

೪೪

ಸಾಕಿದಂತಿರಲಬಲೆಯರೊಳು
 ದ್ರೇಕ್^೬ನಿಮ್ಮಯ ಹಿರಿಯ ತಾಯು
 ದ್ರೇಕವನು ಪರಿಹರಿಸು ಶೋಕಕೋಪದುಪಟಳಕೆ|

^೧ ವಿಮೃಡಿ (ತ). ^೨ ತನುಬಿರಿಯ (ಕ), ತನುಬಿಗಿಯ (ತ). ^೩ ದಳ
 (ಬ.ಘ.ಟ.ದ.ತ). ^೪ ನಿರಂತರ (ಬ.ಟ.ತ.ಪ). ^೫ ಇವಿವೇಕಿ (ಘ.ತ).

ಅಕೆ ಸೈರಿನಲಱುಯಳಱುವಿನೊ
 ಲಾಕೆವಾಳರು ತಿಳಿ ತಮ್ಮನ
 ನಾಕೆಯನು ಕಾಣಿಸುವುದೆಂದನು ವ್ಯಾಸವಿದುರರಿಗೆ ||

೪೫

ವಿದುರ ವೇದವ್ಯಾಸ ಮುನಿಯೇ
 ಹೃದನನಱುಹುವೆವೆಂದು ರಾಯನ
 ಸುದತಿಯಲ್ಲಗೆ ಬಂದು ನುಡಿದರು ಮಧುರವಚನದಲಿ |
 ಕದಪನಂಗೈಗಿತ್ತು ತಲೆಗು
 ತ್ತಿದಳು ನಯನೋದಕದ ಪರಿವಾ
 ಹದಲಿ ನನೆದಳು ಮಹಿಳೆಯಿದ್ದಳು ಬಹಳಮೋನೆಯಲಿ ||

೪೬

ದುಗುಡವನು ಬಿಡು ಮೋಹಬಂಧ
 ಸ್ಥಗಿತ ಚಿತ್ತದ ಕದಡು ಹೃದಯಲಿ
 ಮಗಳೆ ಮರುಳಾದಾ ವಿಳಾಸದ ವಿಹಿತವಿಹೃಪರಕೆ | (?)
 ಅಗಡುಮಕ್ಕಳ ತಾಯ್ಗೆ ತಪ್ಪದು
 ಬೆಗಡುಬೇಗೆ ಸುಯೋಧನಾದ್ಯರ
 ವಿಗಡತನವನು ನನೆದು ನೀ ನೋಡೆಂದನಾ ಮುನಿಪ ||*

೪೭

ಮುನಿಯದಿರು ಗಾಂಧಾರಿ ದಿಟ ನಿ
 ನ್ನನುಜನಿಕ್ಕಿದ ಸಾರಿ ನಿನ್ನಯ
 ತನುಜರನು ನಿನ್ನ ಬಳಮಿತ್ರಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರ |
 ಮನುಜಪತಿಗಳನಂತವನು ರಿಪು
 ಜನಪ ಶರವಕ್ಷಿಯಲಿ ಬೇಳಿದು
 ದಿನಿತು ಶೋಕೋದ್ರೇಕ ನಿನಗೇಕೆಂದನಾಮುನಿಪ ||*

೪೮

ಅಳಿದವರಿಗಳಲುವುದು ಸಲ್ಲದು
 ನಿಲಲಿ ಸಾಕದು ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತದ
 ನೆರೆಯ ಬರುಕೆಯ ಬೆಸನಿರೇ ಕರ್ತವ್ಯವೇನೆಮಗೆ |
 ಕಳವಳಪ ಕುಂತೀನುತರ ಕಣು
 ವಳೆಗವಗ್ರಹವಾಗು ನಿರ್ಜರ
 ರೊಳಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಮಾನ್ಯರನು ಮಾಡೆಂದನಾ ಮುನಿಪ ||

೪೯

1 ಬಿದಳು ಬಹಳಮಾನ (ಬ), ಯದ್ದಳು ಬಹಳ ಶೋಕ (ಘ), ಯದ್ದಳು ಬಹಳಮೋಹ (ತ). 2 ತ (ಬ). 3 ರಣ (ಬ). * ಈ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳು (ಘ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ. 4 ನೆನಗೆ (ಕ), ನಿನಗೆ (ಬ); ನಿದಕೆ (ಘ), ನಿನಗೆ (ತ). 5 ಕಣುವಳೆಗನು (ಕ), ಕಣುವಳೆಗಳ (ಘ), ಕಂಗಳಿಗನು (ಟ, ದ), ಕಣುವರೆಗಳ (ತ).

ನಂಬಿಸುವುದೈವದನು ಕಾಣಿಸಿ
 ಕೊಂಬುದನಿಬರ ಕರಣವೃತ್ತಿಗೆ
 ತುಂಬುವುದು ತನಿಹರುಷವನು ಸೌಹಾರ್ದಶೋಭೆಯಲಿ |
¹ಯೊಂ¹ಬಿಸಲಿ ಕೌರವರು ನಾಕನಿ
 ತಂಬಿನಿಯರಳಕವನು ಮಗಳೆ ವಿ
 ಡಂಬಿಸುವ ಖಳರಭಿಮತಕೆ ಮನವೀಯಬೇಡೆಂದ || ೫೦

ರಾಯನನು ಕಾಣಿಸಿದಿರೇ ಪ್ರ
 ಜ್ಞಾಯತಾಕ್ಷನ ತಿಳಿಹಿ ಬಂದಿರೆ
 ತಾಯಿಗಳು ನಾಪೈಸಲೇ ಬಿಲುಹುಂ²ಟೆ ನಮಗಿನ್ನು |
 ಸಾಯೆ ಸಾವೆನು ಕುರುಕುರಾಗ್ರಣ
 ನೋಯೆ ನೋವೆನು ³ತನಗೆ ದುರಭಿ³
 ಪ್ರಾಯವುಂಟೇ ಮಾವ ಎಂದಳು ಮುನಿಗೆ ಗಾಂಧಾರಿ || ೫೧

ಐಸಲೇ ಗುಣಮಯವಚೋವಿ
 ನ್ಯಾಸವಿದು ಸಾರೇನುತ ಮಂ⁴ಳದು
 ಭೂಸುರಾಗ್ರಣ ಬಂದು ನುಡಿದನು ಧರ್ಮನಂದನಗೆ |
 ರೋಷವಹ್ನಿಯನುಪಶಮಾಂಬುವಿ
 ಲಾಸದಲಿ ⁴ನಿಲಿಸೇಳು⁴ ನೃಪನ ಮ
 ಹಾಸತಿಯ ಖತಿ ಹಿರಿದು ನಮಗೊಳಗಾಗಿ ಭಯವೆಂದ || ೫೨

ಹರಿ ವಿದುರ ಪಾರಾಶರಾತ್ಮಜ
 ವರ ಮಹೀಪತಿ ಭೀಮ ಮಾದ್ರೇ
 ಯರು ಧನಂಜಯ ಸಹಿತ ಬಂದರು ಬಹಳ ವಿನಯದಲಿ |
 ಚರಣದಲಿ ಮೆಯ್ಯಕ್ಕಿ⁵ದೊರೆ⁵ ನೃಪ
 ವರನ ನೆಗಹದಳನಿಲಿಸುತ ಸಿತ
 ತುರಗ ಮಾದ್ರೀಸುತರು ಪದಕೆಹಗಿದರು ಭೀತಿಯಲಿ || ೫೩

ವಿಳಿರೈ ಸಾಕೇಳಿ ಮಕ್ಕಳಿ
 ರೇಳಿರೈ ದೇನಿಗರು ನಾವ್ ಭೂ
 ಪಾಲಕರು ನೀವೀಸು ನಮ್ಮಲಿ ಭೀತಿ ನಿಮಗೇಕೆ |

¹ ಲಂ (ಛ.ಪ). ² ಹುದುಂ (ಕ). ³ ಬೇರೆಮನದಭಿ (ಖ), ತನಗೆ
 ಬೇರಭಿ (ತ). ⁴ ಸಲಿಸಿಹಳು (ಕ.ಖ.ಘ). ⁵ ನು (ಕ.ಖ.ಘ).

ದಾಲೆಯರು ನಾವಂಧಕರು ನಿ
ಮ್ಯಾಳಿಕೆಯೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮ¹ ಹಂತಿಯ¹
ಕೂಳಿನಲ ಬೆಂದೊಡಲ ಹೊರೆವವರೆಂದಳಂದುಮುಖ ||

೫೪

ತಾಯೆ ಖತಿಬೇಡನ್ನು ಧರಣಿಗೆ
ರಾಯನೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾತನ
ದಾಯ ತಂಬುಲ ಬೀಳುಡೆಯ ಬಲದಿಂದ ಬದುಕುವೆವು|
ತಾಯೆ ನೀವಿನ್ನೆ ಮಗೆ ಕಂತಿಯ
ತಾಯತನವಂತಿರಲ ಕರುಣಿಸಿ
ಕಾಯಬೇಕೆಂದರನ ಮಗುಳಿಗಿದನು ಚರಣದಲ ||

೫೫

ಧರ್ಮ ನಿಮ್ಮದು ಮಗನೆ ಬಹುಯ ವಿ
ಕರ್ಮವೆಮ್ಮದು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು
ದುರ್ಮತಿಗಳನ್ಯಾಯಶೀಲರನಾಧುನಂಗತರು|
ನಿರ್ಮಳರು ನೀವೈವರಾಕವ
²ಧರ್ಮಕುಶಲರು ಲೋಕ ಮೆಚ್ಚಲು
ಧರ್ಮ ನಿಮಗಿನ್ನೆನುತ ತಲೆಗುತ್ತಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ||*

೫೬

ಧರ್ಮವಾಗಲ ಮೇಣು ರಣದಲ
ಧರ್ಮವಾಗಲ ಖಾತಿಯಲಿ³ ಪರ
ಮರ್ಮಘಾತಕವಾಯ್ತು ಸಾಕಿನ್ನೆಂದು ಫಲವೇನು|
ನಿರ್ಮಳಾಂತಃಕರಣಕೃತಪರಿ
ಕರ್ಮವಿಳಸಿತೆ ತಾಯೆ ಸೈರಿಪ್ಪ⁴
ದುಮ್ಮಳವು⁴ ಬೇಡೆಂದು ಮೆಯ್ಯಕ್ಕಿದನು ಕಲಿಭೀಮ ||

೫೭

ಎಳು ತಮ್ಮ ವೃಥಾ ವಿಡಂಬನ
ದಾಳಿಯಾಟವಿದೇಕೆ ಸೈರಿಸ
ಹೇಳಡೈ ಸೈರಿಸದೆ ಮುನಿದಡೆ ನಿಮಗೆ ಕೇಡಹುದೇ|
ಕಾಳೆಗದ ಕೃತನಮಯನತ್ಯವ
ಪಾಲಿನಿದವರು ನೀವರೇ ದಿಟ
ಖೂಳರಾಪೈಸಲೆ ಎನುತ ಗಜಹುಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ||

೫೮

¹ ಹಂಗಿನ (ಬ.ಗ), ಕುಂತಿಯ (ಚ.ಪ). ² ಕ (ಚ). * ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ
(ತ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರೋಪಪಾದವಿದೆ. ³ ಪರವರ್ಮಘಾ (ಕ), ಪರಿಧರ್ಮಪಾ
(ಬ), ಪರಧರ್ಮಪಾ (ಪ). ⁴ ನು ನಿರ್ಮಮತೆ (ಬ), ನು ದುರ್ಮನವು
(ಚ.ದ).

ಹೊಲುನುವಡೆ ದುಷ್ಟೀರ್ತಿ ನಮ್ಮಲ
ಹೊಲುಗೆಯಾಯಿತು ನಾಭಿಯಿಂ ಕೆಳ
ಗೆಟಗುವುದು ಗದೆಯಿಂದ ಸಲ್ಲದು ತನ್ಮವಿದ್ಯೆಯಲ |
ಅಲುಕೆಯಿಂದನ್ಯಾಯವೀ ಜಗ
ವಲುಯೆ ನಮ್ಮದಾ ತಾಯೆ ನೀ ಮನ
ಮುಲುಯದವಧರಿಸುವಡೆ ಬಿನ್ನಹವೆಂದನಾ ಭೀಮ |

೫೯

ಅರಗಿನರಮನೆ ಕೊಂಡವೆಮ್ಮೈ
ವರು ಸಮಿತ್ತು ಗಳಾ ಸುಯೋಧನ
ಪರಮಯಜವಾನನು ¹ಜಯಾ²ಧ್ವರವಿಧಿಯಪೂರ್ವ³ವನು⁴ |
ಕುರುನ್ಯಪತಿಯನುಭವಿಸಿದನು³ ತ
ಚ್ಚರಿತವೇನನ್ಯಾಯಪಥವೇ
ಧುರದೊಳಮಗನ್ಯಾಯವೈಸಲೆ ದೈವಕೃತವೆಂದ ||

೬೦

ಕಪಟದಲಿ ಜೂಜಾಡಿ ರಾಜ್ಯವ
ನಪಹರಿಸಿದಡೆ ಧರ್ಮ ನಿಮ್ಮದು
ಕೃಪಣತೆಯ ನಾನೇನ ಹೇಳುವೆನಾ ಸುಯೋಧನನ |
ದ್ರುಪದಪುತ್ರಿಯ ಗಾಢ ಗರುವಿಕೆ
ಗುಪಹತಿಯ ಮಾಡುವುದು ಧರ್ಮದ
ವಿಪುಳ ಪಥ ನಿಮ್ಮದು ಮಹಾಧರ್ಮಜ್ಞರಹಿರೆಂದ ||

೬೧

ಲಲನೆ ಶುತುವುತಿಯೆಂದಡೆಯು ಸಭೆ
ಗೆಳೆದು ತಂದವರಧಿಕಸಜ್ಜನ
ರಳಿಕಳಾಳಿಕೆಯುಟ್ಟ ನೀರೆಯನೂರುಮಧ್ಯದಲ |
ಸುಲಿಸಿದರು ಧಾರ್ಮಿಕರು ತಾವೇ
ಖಳರು ನೀವೇ ಸುಜನರೆಮ್ಮೀ
ಸ್ವಲಿತವನು ನೀವಿನ್ನು ಸೈರಿಸಿ ತಾಯೆ ನಮಗೆಂದ ||

೬೨

ಕದನವಿಜಯದ ಭಂಗಿ ತಲೆಗೇ
ಉದುದೊ ಮೇಲಂಕ⁴ಣದಲೊಡವು⁴
ಟ್ಟದನ ನೆತ್ತರುಗುಡಹಿ ನಿನೊಡನೆನಗೆ ಮಾತೇನು |
ಇದಿರಲರಡಿರು ನಾರು ಕರೆ ದ
ರ್ಮದ ವಿಡಂಬದ ಧರ್ಮಪುತ್ರನ
ಹದನ ಕೇಳುವೆನೆನುತ ಕಳವಳಿಸಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ||

೬೩

¹ ತದ (ಬ.ಪು.ಟ). ² ದಲ (ಬ.ಪು.ಟ). ³ ವಿರಚಿಸಿದನು (ಬ.
 ⁴ ದಲಯೊಡಹ. (ಟ.ದ.ಪ).

ಧರಣಪತಿ ಕೇಳೆ ನುಬಲಜೆಯ ನಿ
 ಪ್ತುರದ ನುಡಿಯಲಿ ನಡುಗಿ ಭೂಪತಿ
 ಕರವ ಮುಗಿದತಿವಿನಯಭರದಲಿ ಬಾಗಿ ಭೀತಿಯಲಿ
 ಕರುಣನಾ ಗಾಂಧಾರಿ ನಿರ್ಮಳ
 ಕುರುಕುಲಾನ್ವಯಜನನಿ ಕೋಪ
 ಸ್ಫುರಣದಲಿ ಶಪಿಸೆ¹ನಗೆ² ಶಾಪಾರುಹನು ತಾನೆಂದ||

೭೪

ಶಾಪವನು ನೀ ಹೆನರಿನೊ ನ
 ವಾಪರಾಧಿಗಳಾವು ನಿಮ್ಮಯ
 ಕೋಪ ತಿಳಿಯಲಿ ತಾಯೆ ಫಲನಲಿ ಬಂಧುವಥೆ ನಮಗೆ |
 ನೀ ಪತಿವ್ರತೆ ನಿನ್ನ ಬಿಡಿ ಜೀ
 ವಾಪಹಾರವು ತಮಗೆ ನಿಮ್ಮನು
 ತಾಪವಡಗಲಿ ತನ್ನ³ನುರು⁴ಹೆಂದೆಡಗಿದನು ಪದಕೆ |

೭೫

ನನೆದುದಂತಃಕರಣ ಕರುಣಾ
 ವಿಘ್ನುತ ರಸದಲಿ ಬಿಡಿಯ ರುಳ ರ್ಪೊ
 ಮ್ಮಿನಲಿ ಜಡಿದುದು ಜಾಞಿತ್ಯಗ್ಗದ ಪುತ್ರತತೋಕ |
 ಜನಪ ಕೇಳೈ ರಾಜನದ ಸಂ
 ಜನಿತ ತಾಮಸಬೀಜಶೇಷದ
 ವನಜಮುಖಿ ನೋಡಿದಳು ನಬಿಪಂಕ್ತಿಗಳನವನಿವನ||*

೭೬

ಉರಿದವರಸನ ನಬಿನಿಕರ ಹೊಗೆ
 ವೆರನಿ ಕೌರಿಡಲೋಡಿ ಹೊಕ್ಕರು
 ನರವೃಕೋದರರಸುರರಿಪುವಿನ ಪಶ್ಚಿ⁴ಮಾಂಗ⁴ದಲಿ |
 ಹರಿಯಭಯಕರವೆತ್ತಿ ಯಮಜಾ
 ದ್ಯರನು ಸಂತೈಸಿದನು ರೋಪ
 ಸ್ಫುರಣವಡಗಿತು ನುಬಲಸುತೆಗಿನ್ನಂಜದೇಡೆಂದ||

೭೭

ಕೃತಕಭೀಮನ ಕೊಂಡು ಮುಳು⁵ಗ್ಗಿತು
 ಕ್ಷಿತಿಪತಿಯ ರೋಷಾಗ್ನಿಯಾತನ
 ಸತಿಯ ಬಿಡಿ ಮಗ್ಗಿತು ಮಹೀಶನ ನಬಿ⁶ಮರೀಚಿಯಲಿ |
 ಜಿತವಿರೋಧವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಹಳ
 ವೈತಿಕರದೊಳಾಯ್ತೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
 ಪತಿ ನರೇಂದ್ರನ ಸಂತಪಿಷ್ಟನು ಸಾರವಚನದಲಿ||†

೭೮

¹ ನ್ನ (ಕ.ಟ.ದ). ² ನಳು (ಬ). * ಈ ಪದ್ಯ (ಫ) ಪ್ರತಿಯುಲ್ಲ.
³ ತೇಜ (ಬ.ಟ). ⁴ ಮಾಗ್ರ (ಕ). ⁵ ಕಿ (ಕ). ⁶ ದಕಾಂತಿ (ಕ.ಟ.ದ). † ಈ
 ಪದ್ಯವಾದಮೇಲೆ (ಗ.ಟ.ಪ) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನೆರಡು ಪದ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ.—

ಭೀತಿ ಬೇಡಲೆ ಮಕ್ಕಳರ ನಿ
 ಧೂತಧರ್ಮಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನಯ
 ಘಾತಕರು ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವಳಿದರು ರಣಾಗ್ರದಲಿ |
 ¹ನೀ¹ತಿಯಲಿ ನೀವಿನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ
 ಭೂತಳವ²ನು³ ಏಕೆ ಬಂಧು
 ಪ್ರಾತಕುದಕವನೀವುಬೆಂದಳು ನೈಪಗೆ ಗಾಂಧಾರಿ ||

೭೯

ಅನುನಯವ ರಚಿಸಿದಳು ಕೌರವ
 ಜನನಿ ಲೇನಾಯ್ತೆನುತ ಬಂದರು
 ವಿನಯದಲಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದರು ನಿಜಮಾತೆಯಂಘ್ರಿಯಲಿ |
 ನನೆದಳಕ್ಷಪಯಃಪ್ರವಾಹದೊ
 ಇನಿಬರನು ತೆಗೆದಪ್ಪಿ ಕುಂತೀ
 ವನಿತೆ ಸಂತೈಸಿದಳು ನಯದಲಿ ತನ್ನ ನಂದನರ ||

೮೦

ಏಳು ಧರ್ಮಜ ಪುತ್ರಶೋಕ
 ವ್ಯಾಳವಿಷಮೂರ್ಛಿತೆಯಲಾ ಪಾಂ
 ಚಾಲನುತಯನು ತಿಳುಹಿ ಕಾಣಿಸು ಸುಬಲನಂದನೆಯ |
 ದಾಲೆಯರನಾ ಭಾನುಮತಿಯ ಭ
 ಡಾಳ ದುಃಖವನಪಹರಿಸು ಪೆಡ್ಡಿ
 ತಾಳ ಬೇಡೆನೆ ಬಂದರನಿಬರು ದ್ರೌಪದಿಯ ಹೊರಗೆ ||

೮೧

ಲೇನ ಮಾಡಿದೆ ಮಗಳ ಯಮಸುತ
 ನೀನ ಸ್ಮರಿಸಲಾಪನೇ ನಿನ
 ಗೀನತಿಳುಹಲು ಕಡೆಗೆ ತಾಮಸಬುದ್ಧಿ ಮಿಗಿಲಾಯ್ತು |
 ಆ ಸುಯೋಧನ ನಿನ್ನ ಮಗನೆಂ
 ಬಾನ ಬಿದ್ದು ದು ದ್ವೇಷಧರ್ಮದ
 ವಾಸಿಗೋಸುಗ ನೀಗಿದೆಯರಾಯೆಂದನಾ ಮುನಿಪ ||

ಎಲೆ ಮುರಾಂತಕ ಗೋತ್ರಕಲಹವ
 ಬೆಳಸಿ ಕೊಲಿಸಿದೆ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ
 ಕುಲವಧುಗಳಪ್ಪಾದಶಾಕ್ಷೋಹಿನಿಯ ನಾಯಕರ |
 ಲಲನೆಯರ ಕಡುಶೋಕ ನಿನ್ನಯ
 ಕುಲವನೀ ವಿಧಿ ಬರಿಸಲೆಂದತಿ
 ಮುಳಿದು ಶಾಪವ ಕೊಟ್ಟಳಾ ಗಾಂಧಾರಿ ಮುರಹರಗೆ ||

¹ ಪ್ರಾ. (ಬ.ಘ.ಟ.ಪ). ² ನೆ (ಕ.ಘ.ಬ). ³ ರಿ (ಘ.ಟ.ದ).

ಕರೆದು ತಂದರು ವಿಗತಲೋಚನ
 ನರಸಿಯನು ಕಾಣಿಸಿದರತ್ತೆಯ
 ಚರಣಯುಗಳದೊಳೆತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ |
 ಮರುಳು ಮಗಳೆ ಕುಮಾರ ವರ್ಗದ
 ಮರಣ ಸೊಸೆಯತ್ತೆಯರಿಗೊಂದೇ
 ಪರಿ ವೃಥಾ ವೃಥೆಯೇಕೆನುತ ಸಂತೈಸಿದಳು ಸತಿಯ ||

೭೨

ಸರಿಯ¹ಲಾ¹ ಸುತಶೋಕ ನಮ್ಮ
 ಬ್ಬರಿಗೆ ನಮ್ಮೊಳು²ವೆರಸಿ² ಮೈರೋ
 ತ್ಯರವಿನಂಸ್ಕುಳರಣವಿಧಾನವ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ರಚಿಸಿ |
 ಎರಡು ಬಲದಲಿ ಸಕಲ ಭೂಮಿ
 ಶ್ವರರ ಚಾತುರ್ಬಲವನುಪನಂ
 ಹರಿಸಿದಾತನು ತಾನೆ ಗೆದ್ದುಗಿನ ವಿರನಾರಯಣ ||

೭೩

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

ನೂತನೇ|| ರಣವ ಶೋಧಿಸಲೆಂದು ಕಳನೊಳು
ಹೆಣನ ತುಳಿತುಳಿದಿಹನ ಕುರುಧಾ
ರುಣಿಯ ಪತಿಯನು ಕಂಡು ನೆಹಿ ಮುಗಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಕೃಷ್ಣನ ಕರೆದು ನಯದಲಿ
ಲೋಲಲೋಚನೆ ನುಡಿದಳಂತಸ್ತಾಪ ಶಿಖ ಜಡಿಯೆ |
ಎಳು ತಂದೆ ಮುಕುಂದ ಕದನ
ವ್ಯಾಳವಿಷ್ಣು¹ನಿದರ್ಗ²ಧರಣೀ
ಪಾಲವರ್ಗವ ತೋಡುತೆಂದಳು ತರಳೆ ಕೈಮುಗಿದು || ೧

ನಿನ್ನ ಲೀಲೆಯ ಬೆಳೆನಿರಿಯ ಸಂ
ಪನ್ನ ಮಾಯಾರಚನೆಯಿದು ನಿ
ರ್ಭಿನ್ನ ಬಾರತ³ನಿಚಿತ ಬಹಳಾಕ್ಷೋಹಿಣೀ ದಳವ |
ತನ್ನೊ⁴ಡನೆ⁵ ಹಗೆಬೆಳೆದ ಶೌರ್ಯವಿ
ಪನ್ನರನು ತೋಡು ಜನಾರ್ದನ
ಮನ್ನಿಸೆಂದಳು ನಯನಜಲವನು ಮಿಡಿದು ಗಾಂಧಾರಿ || ೨

ತಾಯೆ ದಾ ಗಾಂಧಾರಿ ಮನೆದಲಿ
ನೋಯದಿರು ಪೌರಾಣಜನ್ಮದ
ದಾಯಭಾಗದ ಭೋಗ ಭಂಗಿಸಲಳುಕಲೇಕಿನ್ನು |
ಸಾಯಲಾಗದೆ ಸುಭಟರಸುಗಳು
ಬೀಯವೇ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗಿದು
ದಾಯವೀ⁶ ಸಂಸಾರವೆಂದನು ನಗುತ ಮುರವೈರಿ || ೩

¹ ದಲಮಡಿದ (ಬ). ² ಯೆಯ (ಕ.ಟ.ದ). ³ ವಿಜಿ (ಕ), ವಿಹಿ (ಬ),
ರಜಿ (ಟ.ದ). ⁴ ಳಗ (ಕ). ⁵ ವಾಯಲೀ (ಕ), ದಾಯತಾ (ಬ).

ಎಂದು ಕೈಗೊಟ್ಟ ಬಲೆಯನು ಹರಿ
ತಂದನಾ ಸಂಗ್ರಾಮಭೂಮಿಗೆ
ಹಿಂದೆ ಬರಲಪ್ಪಾದ ಶಾಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ನಾರಿಯರು |
ಮುಂದೆ ಹೆಣದಿ¹ನಿ¹ಹಿಗಳು ಬಗಮೃಗ
ವೃಂದ ಚಲ್ಲಿತು ಭೂತ²ಪೂತನಿ²
ವೃಂದ ಕೆದಕಿತು ಹೊಕ್ಕ ರಿವರದ್ಭುತರಣಾಂಗಣವ ||

೪

ನೂಸಿತಬಲಾವೃಂದ ಕೆದಕಿದ
ಕೇಶಪಾಶದ ತೆಳುವನುಟಿ ನಿ
ಟ್ವಾಸುರದ ಹೊಯ್ತು ಗಳ ಲೋಚನವಾರಿಧಾರೆಗಳ |
ಅನುರಾಕ್ರಂದನದ ಶೋಕಾ
ವೇಶ³ ಬಹಳದ ಬಾಲೆಯರು ಪ್ರಾ
ಣೇಶ ಮೈದೋಡುನುತ ಹೊಕ್ಕ ಹಿಡಿದರು ಕಳನೊಳಗೆ ||

೫

ಹರಿದರಗಲಕೆ ನಾರಿಯರು ಕುರು
ಧರಣಿಯಲಿ ತಂತಮ್ಮ ಪತಿಗಳ
ಕರಿಗಳಲಿ ತುರಗದಲಿ ರಥದಲಿ ಕಂಡರಲ್ಲ |
ಶಿರವ ಮುಂಡಾಡಿದರು ಹೆಣನಲಿ
ಹೊರಳಿದರು ವಿವಿಧ ಪ್ರಳಾಪದ
ಪರಿ⁴ವವನಂತಹಿದರೋ ವರ್ಣನುವಡರಿದೆಂದ ||

೬

ನಡೆದಳಾ ಗಾಂಧಾರಿ ಶೋಕದ
ಕಡಲೋಳಿಳಿತ ಮುಳುಗುತಂಫ್ರಿಯ
ಕೊಡಹುತರುಣಾಂಬುಗಳ ಹೊನಲಿನ ಜಾನು⁵ದಘ್ನಗಳ⁵ |
ಅಡಗಿನಲಿ ಕಾಲೂಡು⁶ ಸಿಲುಕಿದ
ಡೊಡನೆ ಹರಿ ನೆಗಹುವನು ನರವಿನ
ತೊಡಕ ಬಿಡಿಸುತ ಹೊಕ್ಕಳಂಗನೆ ಹೆಣನ ಮಧ್ಯದಲಿ ||

೭

ಇತ್ತ ನೋಡ್ತೆ ದೇವಕಿಸುತ
ಮತ್ತ ಗಜ ಕಂಧರದೊಳಾ ಭಗ
ದತ್ತನನು ಕಂಡಾತನರಸಿಯರೈದೆ ಮೊಗವೆತ್ತಿ |

¹ ನು (ಘ.ಕ.) ² ಪಾತುಕ (ಕ.ಟ.ದ). ³ ಕಾಕ್ಷೇಶ (ಕ), ಕಕ್ರಾಸ
(ಘ), ಕಾವಾಸ (ಟ.ದ). ⁴ ರು (ಟ.ದ). ⁵ ಜಂಘೆಯಲಿ (ಬ.ಗ.ಘ.ಟ).
⁶ ಜಾರಿದರೊ (ಬ.ಗ.ಘ).

ನುತ್ತಬರುತ್ಯೈ^೧ದಾ^೧ರೆ ದಂತಿಯ
ಹತ್ತಲಱಿಯದೆ ನೂಱುಮಡಿ ಶೋ
ಕೋತ್ತರದಲದೆ ಶಿವ ಏನುತ ಮುಱುಗಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ | ೮

ದೇವ ನೋಡಾ ಶೋಕವಹ್ನಿಯ
ಡಾವರವ ಕಾಂಭೋಜನರನಿಯ
ರಾವ ನೋಂಪಿಯ ನೋಂತರೋ ಶಿವಶಿವ ಮಹಾದೇವ |
ಅವನಾತನು ನಿಮ್ಮ ವರುಗಳ
ಮಾವನೇ ಪಾಂಚಾಲ ಸತಿಯರು
ಜೀವದಲಿ ಜಾಱಿದರು ರಮಣರ ಮೇಲೆ ತನಿಹೊರಳಿ || ೯

ಅದೆ ವಿರಾಟನ ಸತಿಯ^೨ರೀ^೨ಚೆಯ
ಲದೆ ಘಟೋತ್ಕಚನಂಗನೆಯರಾ
ನುದತಿಯರ ಶೋಕವ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು ಪಂಚ^೩ಕೇ^೩ಕಿಯರ |
ಒದಱು ಪಾಂಡ್ಯನ ಹೆಂಡಿ^೪ಂ^೪ಚೆಯ
ಲದೆ ಸುಸೋಮಕ ಸೃಂಜಯಾದ್ಯರ
ವಧುಗಳೊಱುಲುತ್ತದೆ ಮುರಾಂತಕ ನಿಮ್ಮ^೫ಸೇ^೫ನೇ^೫ಯಲಿ || ೧೦

ನುಖ ಕಣಾ ಭೂರಿಶ್ರವನ^೬ವರ
ಸೋಖಿಯರದೆ ಪಾಡಳಿದು ನಿಮ್ಮಯ
ನಖನ ಗೆಲಿಸಿದಿರಿವನ ಮುಱಿದಿರಿ^೭ರಾಧೆಯಾತ್ಮಜನ^೭ |
ನಿಖಳ ಯಾಚಕಜನ ಸಹಿತ ತ
ತಖಿಯರಳುತದೆ ಕರ್ಣ ಮರಣದೊ
ಳೆಖಳಜ^೮ಗ^೮ ನೀನೊಬ್ಬ ತಪ್ಪಿನಿ ಮುಱುಗಿತಂದಿನಲಿ || ೧೧

ಭಾನುದತ್ತನ ಮೇಲೆ ಹೊರಳುವ
ಮಾನಿನಿಯರ ನಿರೀಕ್ಷಿಸೈ ಮ
ತ್ಯೂನುಗಳ ನೋಡುತ್ತಲದೆ ದುಶ್ಮಾನನಾದಗ^೯ಳ^೯ |
ಏನನೆಂಬೆನು ತನ್ನ ಸೊಸೆಯರ
ಹಾನಿಯನು ಮಾದ್ರೇತನರನಿಯ
ರೇನಧರ್ಮವ ನೆನೆದರೆಂದಳಲದೆಳು ಗಾಂಧಾರಿ || ೧೨

^೧ ಥ (ಕ), ಧಾ (ಘ). ^೨ ರಾ (ಕ). ^೩ ಕೈ (ಕ.ಘ.ಟ.ದ). ^೪ ರೀ (ಕ). ^೫ ಸೀಮೆ (ಬ.ಘ). ^೬ ನವನ (ಕ), ತತ್ಸಖಿ (ಘ). ^೭ ಭಾನುನಂದನನ ಬ). ಕುಲವನೆಚ್ಚರಿಬಿ (ಘ). ^೮ ನ (ಕ). ^೯ ಳು (ಬ).

ತಂದೆ ನೋಡೈ ಕೃಷ್ಣ ತನ್ನಯ
ನಂದನರು ನೂರ್ವರಿಗೆ ಕಿಷ್ಕಿಯಳ
ನಿಂದುಮುಖ ದುಶ್ಕಳೆಯನಾ ಸೈಂಧವನ ವಲ್ಲಭೆಯ |
ಅಂದು ವಿವಿಧವ್ಯೂಹ^೧ದಲಿ ಗುರು^೨
ನಿಂದಡೆಯು ಹುಸಿರಾತ್ರಿಯಲಿ ನೀ
ಕೊಂದರೈ ತನ್ನಳಿಯನನು ವರ ನಿಂಧುಭೂಪತಿಯ ||

೧೩

ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿಯ^೩ನಾ ಕಳಿಂಗನ
ಸೋಮದತ್ತನ ಚಿತ್ರಸೇನನ
ಭೀಮವೈರಿಯಲಂ^೪ಬುಸ^೫ನ ೪೪^೬ವಿಶ್ವಾರನಂದನನ |
ಭೌಮಸುತನ ಸುಶರ್ಮಕನ ^೭ಸು
ತ್ರಾ^೮ಮರಿಪುಗಳ ಧೂರಿಬಲದ ಸ
ನಾಮರರನಿಯರದೆ ನಿಜೇಶನ ಮೇಲೆ ತನಿಹೊರಳಿ ||

೧೪

ಎನುತ ಬರೆಬರೆ ಮುಂದೆ ಕಂಡಳು
ತನುಜನನು ಭೀಮನ ಗದಾಭ
ಟ್ಟನದ ಘಾಯದ ಮೆಯ್ಯು ಖಂಡಿಸಿದೂರುಮಂಡಲದ |
ನನೆದ ಹುಡಿಮಗ್ಗುಲಿನ ರಕುತದ
ಹೊನಲ ಹೊಲನಿದ್ದ ಭೂಕಕಾಕ
ಧ್ವನಿ ಭಯಂಕರ ^೯ಸನ್ನಿ^{೧೦}ಧಾನದ ಕೌರವೇಶ್ವರನ ||

೧೫

ಇತ್ತ ನೋಡೈ ಕೃಷ್ಣ ತನ್ನಯ
ಮತ್ತ ದಂತಿಯನಿಂದುಕುಲರಾ
ಜೋತ್ತಮನನೇಕಾದಶಾಕ್ಷೋಹಿಣಿಯ ವಲ್ಲಭನ |
ಹತ್ತೆ ಹಿಡಿದೋಲಗಿಸುವರು ವರ
ಮತ್ತ ಕಾಶಿನಿಯರುಗಳಿಗಳ
ಸುತ್ತಮುತ್ತಿತು ಘೋಕ ವಾಯಸ ಜಂಬುಕವ್ರಾತ ||

೧೬

ಎನುತ ಬಿದ್ದಳು ಮೂರ್ಛೆಯಲಿ ಮೊ
ನಿನಿಯನೆತ್ತಿದನಸುರರಿಪು ನೃಪ
ವನಿತೆಯರು ಧಾನುಮತಿ ಮೊದಲಾದವಿಳ ರಾಣಿಯರು |

^೧ ದಡಿಗುಡಿ (ಘ). ^೨ ತರ್ವನ (ಕ). ^೩ ಬುಶ (ಕ), ಬಶ (ಘ). ^೪ ಕೆ
(ಬ,ಘ). ^೫ ಸಂಗ್ರಾ (ಕ). ^೬ ಸಂವಿ (ಘ,ಟ,ದ,ಪ).

ಜನಪತಿಯ ಮುಕ್ಕುಟುಕಿದರು ತ
ಜ್ಞನಿತ ಶೋಕಾದ್ಭುತದ ಹಾ ಹಾ
ಧ್ವನಿಯ ಧಟ್ಟಣಿ ಘಟ್ಟಿಸಿತು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಂಡಲವ ||

೧೭

ಜನಪ ಕೇಳಿಚೆಯಲಿ ಕುಂತಿ
ವನಿತೆ ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಿದ
ಳಿನತನುಜ ಹಾ ಕರ್ಣ ಹಾ ಹಾ ಕರ್ಣ ಹಾಯೆನುತ |
ನಿನಗೆ ಧರ್ಮನುತಾದಿ ಭೂಮಿಪ
ರನುಜರೈ ಮಾಯಾವಿ ಮಧುಸೂ
ದನನೆ ಮುಱಿಯಿನಿ^೧ ಕೊಂದನಕಟೆಂದೊಪಲಿದಳು ಕುಂತಿ ||

೧೮

ಅಪುದನಂತಕನೊನು ಮುರಹರ
ನಿಪುದ^೨ನೇ^೨ ನಾ^೩ವಿನ್ನು^೩ ಕರ್ಣಗೆ
ಕಿಪುಯರೈ ಲೇನಾಯ್ತು ಗುರುಜನ ಬಂಧುಜನಹನನ |
ಉಪುವ ಶಶಿವಂಶದ ಮಹಾನ್ಯಪ
ರೇಪಿಗಿದರೆ ಪಾತಕಕೆ ಮುನ್ನ
ಚ್ಚಪುನದಕಟಾ ತಾ^೪ಯಿ^೪ ಕೆಡಿಸಿದಳೆಂದು ಬಿಸುಸುಯ್ದ ||

೧೯

ಹೋಗಲಿನ್ನಾ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮ
ತ್ಯಾಗ ದುವ್ಯಸನಪ್ರ^೫ಪಂಚ^೫ವ
ನೀಗಿ ಕಳೆಯೆಂದಸುರರಿಪುಪೈತಂದು ^೬ಮನ್ನಿಸಿದ |
ಮೇಗಿವರ ಸಂಸ್ಕಾರಕಾರ್ಯನಿ
ಯೋಗವಿವೆ ಭಾರಂಕ ನಿನಗೆ ಸ
ರಾಗದಲಿ ಸಂ^೭ತ್ಯಸಿಯೆಂ^೭ದನು ಭೂಪತಿಗೆ ಶಾರಿ ||

೨೦

ವ್ಯಾಸ ನಾರದ ವಿದುರ ಸಾತ್ಯಕಿ
ಕೇಶವನು ದಾರುಕ ಯುಯುತ್ಸು ಮ
ಹೀಶ ಮೊದಲಾದನಿಬರರಸರ ಸಾರಧಿವ್ರಾತ |
ಆ ಸಚಿವರಾ ಹನಿ ನಾಪುರ
ದಾ ಸಮಸ ಪ್ರಕೃತಿಜನ ಸಂ
ತ್ಯಸಿದರು ಸಂಸ್ಕಾರವಿಧಿಯನು ಹತಮಹೀಶರಿಗೆ ||

೨೧

^೧ ಸಿಯೆ (ಘ). ^೨ ನೈ (ಕ). ^೩ ವಿಂದು (ಬ), ವೆಲ್ಲ (ಘ). ^೪ ನ (ಕ).
ಯೆ (ಬ). ^೫ ಬಂಧ (ಕ.ಬ) ^೬ ಮಂತ್ರಿ (ಬ.ಟ.ಪ). ^೭ ವರಿಸಿಯೆಂ (ಕ),
ತವಿಪುಡೆಂ (ಬ.ಗ).

ಕುರುಪತಿಯ ರವಿಸುತನ ಮಾದ್ರೇ
 ಶ್ವರನ ದುಶ್ಯಾಸನ ವಿಕರ್ಣಾ
 ದ್ಯುರ ಜಯದ್ರಥ ಬಾಹ್ಯಕರ ಭಗದತ್ತ ಲಕ್ಷಣರ |
 ಗುರು^೧ವರನ^೧ ಪಾಂಚಾಲ ಮತ್ಸ್ಯೇ
 ಶ್ವರರ ಕುಂತೀಭೋಜನೃಪಮು
 ಬ್ಯರನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕದಿ ದಹಿಸಿದರಾಹಿತಾಗ್ನಿಯಲಿ ||

೨೨

ಕಳನ ಚೌಕದ ಸುತ್ತಲೊಟ್ಟಿಸಿ
 ತಳಿಗಳನು ಬಹಳಾಗ್ನಿಯನು ಕೈ
 ಕೊಳಿಸಿದರು ದಹಿಸಿದರು ಬಹಳಾಕ್ಷೋಹೋಭಟರ |
 ಬಳಿಕ ಹಸ್ತಿನಪುರದ ನೀಮಾ
 ಸ್ಥಳಕೆ ಬಂದರು ನಿಖಳ ಕಾಂತಾ
 ವಳಿಸಹಿತ ಗಂಗಾವಗಹನವ ಮಾಡಿದನು ನೃಪತಿ ||

೨೩

ಆ ನದಿಯ ತೀರದಲಿ ತಿಂಗಳು
 ಮಾನನಿಧಿ ತತ್ಪ್ರೇತರಿಗೆ ಜಲ
 ದಾನ ವಿಧಿವಿಹಿತಪ್ರಪಂಚಿತ ಸಕಲ^೨ಸಂಸ್ಕೃ^೨ತಿಯ |
 ಭೂನುತನು ಮಾಡಿದನು ಬಂದುದು
 ಜಾನಪದಜನವೈದೆ ಕುಂತೀ
 ಸೊನುವನು ದರುಶನವ ಮಾಡಿತು ಕಾಣಕೆಯ ನೀಡಿ ||

೨೪

ತಿಳುಹಿ ರಾಯನ ಹೃದಯನಂಚಿತ
 ಕಲುಷವನು ಬಂಡಿಸಿ ಗತಾಕ್ಷನ
 ಬಲದ ಚಿತ್ತವ್ಯಥೆಯನಾಣಿಸಿ ನೃಪವಧೂಜನದ |
 ಅಳಲನಾಣಿಸಿ ಗಜಪುರದ ನೃಪ
 ನಿಳಯವನು^೩ ಹೊ^೩ಗಿಸಿದನು ಯದುಕುಲ
 ತಿಲಕ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನು ಪಾಂಡವರ ||

೨೫

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

^೧ ವರನು (ಕ), ವನಾ (ಬ), ಗಳನು (ಛ.ಪ). ^೨ ಸತ್ಕೃ (ಕ.ಖ).
^೩ ಹು (ಬ).

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ

ನೂತನೇ|| ದೇವನಂತತಿ ನಲಯೆ ಪಾಂಡವ

ಜೀವಿ ಹರಿಯೆಂಬೀ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು

¹ಭಾವ¹ ಸಂದುದು ಧರ್ಮಜನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದಲ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಹಿಮಗಿರಿ ತೊಡಗಿ ನಾಗರ
ವೇ²ಲೆ² ಪರಿಯಂತಖಳ ನಗರ ಗ್ರಾಮ ಪುರವರದ |
ಮೇಲುರ್ವಣಪ್ರಮುಖ³ವಾ³ಚಾಂ
ಡಾಲ⁴ರವಧಿ⁴ ಸಮಸ್ತ ಭೂಜನ
ಜಾಲ ಹಸ್ತಿನಪುರಿಗೆ ಬಂದುದು ಕಂಡುದವನಿಪನ||

೧

ಚೈವನ ಮುದ್ದಲ ಕಣ್ಣು ⁵ಕರ್ಣ ಭಾ
ರ್ಗವ ಭರದ್ವಾಜಾಂಗಿರಸ ಗಾ
ಲವ ⁶ಪುಲಸ್ತ್ಯ ರುಮಣ್ಣು ಗೌತಮ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಮುನಿ⁶ |
ಧ್ರುವ ವಿಭಾಂಡಕ ಗಾರ್ಗ್ಯ ಘಟನಂ
ಭವ ಮೃಕಂಡುಸುತಾದಿ ಭೂಮಿ
ಪ್ರವರ ಮುನಿಗಳು ಬಂದು ಕಂಡರು ಧರ್ಮನಂದನನೇ||*

೨

ಜಲಧಿ ಮಧ್ಯದ ಕುಟುವ ⁷ಘಟ್ಟಾ
ವಳಿಯ⁷ ಕೊಳ್ಳದ ಕುಹರ ಕುಂಜದ
ನೆಲೆಯ ಗಿರಿನಾನುಗಳ ಶಿಖರದ ದುರ್ಗವೀಧಿಗಳ |
ನೆಲನಶೇಷಪ್ರಜೆ ನಿಖಳ ಮಂ
ಡಳಿಕ ಮನ್ನೆಯ ⁸ವಂದಿ⁸ಜನ ಸಂ
ಕುಲ ಮತಂಗಜಪುರಿಗೆ ಬಂದುದು ನೈಪನ ಕಾಣಿಕೆಗೆ || †

೩

¹ ಶಾವು (ಬ.ಘ.ಟ.ದ.ಪ). ² ಳ (ಕ). ಳು (ಘ). ³ ರಾ (ಬ.ಟ.ದ).
⁴ ನುಡತಿ (ಕ), ರಾದಿ (ಬ.ಘ.ಪ). ⁵ ವರ (ಬ), ಮುನಿ (ಘ) * ಇಲ್ಲಿಗೆ (ಘ)
ಪ್ರತಿ ನಿಂತು ಹೋಗಿದೆ. ⁶ ಗೌತಮ ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಸುನಸ್ತ್ಯ ರುತ್ವಿರ್ಮುಕರು ವಾಲ್ಮೀ
ಕಿ (ಕ), ನು ಕಶ್ಯಪನಾತ್ರಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಶಾಕ್ಯಮುನಿ (ಬ). ⁷ ದಪ್ಪಾವಳಿಯ (ಕ).
⁸ ರನ್ನ (ಕ). † ಈ ಪದ್ಯ (ಬ) ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲ.

ವ್ಯಾಸ ನಾರದ ಕೃಷ್ಣ ಮೊದಲಾ
 ದೀ ಸಮಸ್ತ ಮುನೀಂದ್ರನಿಕರ ಮ
 ಹೀಶನನು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಕೆ ಮನವನೊಡಬಡಿಸಿ |
 ದೋಷರಹಿತ ಮುಹೂರ್ತ ಲಗ್ನ ದಿ
 ನೇಶವಾರ ಶುಭಗ್ರಹೋದಯ
¹ಲೇಸೆನಲು¹ ನೋಡಿದರು ಮಿಗೆ ಗಾಗ್ಯಾದಿ ಜೋಯಿಸರು* | ೪

ತರಿಸಿ ಮಂಗಳ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂ
²ವ²ರಿಸಿ ಬಹುವಿಧವಾದ್ಯರವ ವಿ
 ಸ್ತರದ ಪಂಚಮಹಾನಿನಾದದ ಸರ್ವಜನಮನದ |
 ಹರುಷಪೂರದ ಪೇದಮಂತ್ರೋ
 ಚ್ಚರಣನಾರದ ನೃಪನ ಪಟ್ಟಾ
 ಧ್ವರವೆಸೆಯಲುತ್ಸವವೆನೆಸಗಿದನಸುರರಿಪ್ರವಂದು³ || ೫

ಅದುದಾ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದೊ
 ಳಾ ದುರಾತ್ಮಕ ⁴ಬಾಷ್ಪಳನ⁴ ಪರಿ
 ವಾದವನು ಮುನಿನಿಕರ ಕೇಳಿದು ಬತಿಯ ಭಾರದಲಿ |
 ಭೇದಿಸಿದರವನಪುರನೆಂದು ವಿ
⁵ಪ್ಸಾ⁵ದವಕ್ಷಿಯುಲರುಹಿದರು ಬಳಿ
 ಕಾದರಿಸಿ ಧರ್ಮಜನ ಸಂತೈಸಿದನು ಮುರವೈರಿ || ೬

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಪಟ್ಟವದು ಹಿರಿ
 ಯರನನದು ಯುವರಾಜಪಟ್ಟವೆ
 ಹರಿತನೂಜನೊಳಾಯ್ತು ಸೇನಾಪತಿ ಧನಂಜಯನು |
 ವರ ಕುಮಾರರು ಯಮಳರಲ್ಲಿಗೆ
 ಹಿರಿಯನಚಿವನು ವಿದುರನವನಿಪ
 ಪರುರವಿಸಿದ ಯುಯುತ್ಸವನು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದಲಿ || ೭

ವರ ಮುನೀಂದ್ರರ ನಿಖಳ ದೇಶಾಂ
 ತರದ ಭೂಸುರವರ್ಗವನು ಸ
 ತೈರಿಸಿದನು ಗೋ ಭೂಮಿ ವಸನ ಹಿರಣ್ಯದಾನದಲಿ ||

¹ ವಾಸರವ * ಈ ಪದ್ಯ (ಬ) ಪ್ರತಿಯುಲ್ಲ. (ಕ). ² ಹ (ಕ).
³ ನೆಸಗಿದನಂದು ಯಮಸೂನು (ಕ), ತಂದನು ಕೃಷ್ಣ ನಸುನಗುತ (ಬ).
⁴ ರಾಳಕನ, ಜಾಳಕನ (ಬ.ಘ). ⁵ ವಾ (ಬ).

ಪರಿಜನವ ಪುರಜನವ ರತ್ನಾ
ಕರಪರಿತ ಮಹೀಜನವನಾ
ದರಿಸಿದನು ಮೈಭವವಿಹಿತ ಸನ್ಮಾನದಾನದಲಿ ||

೮

ಆ ಸುಯೋಧನನರಮನೆಯನವ
ನೀತ ಹೊಕ್ಕನು ಪವನಸುತ ದು
ಶ್ಯಾಸನನ ಸದನವನು ಪಾರ್ಥಗೆ ಕರ್ಣಭವನದಲಿ |
ವಾಸವಾದುದು ಯಮಳರಿಗೆ ದು
ಶ್ಯಾಸನಾನುಜರರಮನೆಗಳುಳಿ
ಡೈಸುಮನೆ ಭಂಡಾರವಾದುದು ಭೂಪ ಕೇಳಿಂದ |

೯

ಮನ್ನಣೆಯಲಿ ಯುಯುತ್ಸು ಹೊಕ್ಕನು
ತನ್ನ ಮನೆಯನು ಭೀಷ್ಮ ಗುರುಕೃಪ
ರುನ್ನತಾಲಯವಾಯ್ತು ನೃಪನ ಪಸಾಯ್ತು ಸಂತತಿಗೆ |
ಮುನ್ನಿನವರೇ ಮಂತ್ರಿ ಸಚಿವರು
ಮುನ್ನದಾವಂಗಾವಪರುರವ
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಪೌರಜನವೆಸೆದಿದ್ದು ದಿಭಪುರಿಯ ||

೧೦

ಅರಸು ಧರ್ಮಜನಾದ ನಮಗಿ
ಮ್ನರವಣಿಪ ಮನ ಬೇಡ ಬೇಡು
ತ್ತರಿಸುವಿಹಪರವೇರಡ ಪಡೆದವು ನಿಖಳ ಜಗ ಹೊಗಳಿ |
ಪರಿಮಿತದ ಜನ ತಮ್ಮ ಸುಬಲವ^೩
ನಿರದೆ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಮುನಿಜನ
ಧರಣಿಸುರರೊಳಗಾದ ಪುರಜನರೊಲಿದು ಹರಸಿದರು ||*

೧೧

^೧ ಸರ್ವಾಭರಣಕನುವಾಯ್ತು (ಬ), ಕೊಟ್ಟಾ ರಕ್ಕೆ ಸಮವಾಯ್ತು (ಟ.ದ.ಪ). ^೨ ಪಲ್ಲಿಂದಾದ (ಕ), ವಾರಿಂಗಾವ (ಖ). ^೩ ತದಿ ತದ್ವರ್ಮ ಸುಲಭವ (ಬ). ತದ ಜನ ತಮ್ಮ ಸುಲಭವ (ಟ) * ಈ ಪದ್ಯಗಳಾದಪೋರಿ (ಕ). ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ:—

ಗೌಳ ಬರ್ಬರ ಮಗಧ ನಿಂಧು ನೆ
ಪಾಳವಾಂದ್ರ ವಿದೇಹ ಕುರು ಮಳೆ
ಯಾಳ ವತ್ಸ ತ್ರಿಗರ್ತ ಮತ್ಸ್ಯ ವಿದರ್ಭ ಕರ್ನಾಟ |
ಮಾಳ ಪಂಗ ಕಿರಾತ ಧಳಿ ಬಂ
ಗಾಳ ಜೋನೇಗ ಜೀನ ಬರ್ಬರ
ಚೋಳ ಕೊಡಗ ನೃಪಾಲ ಕೊಂಕಣ ಕರುಷ ಮಹರಾಷ್ಟ್ರ |

ಬಳಿಕ ಭೀಷ್ಮನ ಬಾಣಶಯನ
 ಸ್ಥಳಕೆ ಧರ್ಮಜ ಬಂದು ಧರ್ಮಂ
 ಗಳನು ಕೇಳಿದು ರಾಜಧರ್ಮ¹ ಸಮಸ್ತಧರ್ಮವನು¹ |
 ತಿಳಿದನಗ್ಗದ ದಾನಧರ್ಮ
 ವಳಿಯನಾತನ ರಾಜ್ಯಪಾಲನ
 ನಳ ನಹುಷ ಭರತಾದಿ ಭೂಪರ ಗತಿಗೆ ಗುರುವಾಯ್ತು || ೧೨

ಕದನದಲಿ ಕಯ್ಯಾರೆ ದೈತ್ಯರ
 ನದೆದು ಭೂಭಾರವನು ಪರಹ
 ಸ್ತದಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷೆಯನುತ್ತರಾಯೆನಿಸಿ |
 ನದಿಯ ನಂದನನನು ಪರಾ²ನಂ
 ದದಲಿ² ಸೇರಿಸಿ ಪರಮ ಪರಿತೋ
 ಷದಲಿ ಪಯಣವ ಮಾಡಿದನು ಮುರವೈರಿ ನಿಜಪುರಿಗೆ ||† ೧೩

ಯಮಸುತನ ತಕ್ಕೈ³ನಿ ಭೀಮನ
 ಮಮತೆಯನು ಭುಲೈ³ನಿ ಪಾರ್ಥನ
 ನಮಿತ ಮಕುಟವ ನೆಗೆಹಿ ಪುಳಕಾಶ್ರುಗಳ ಪೂರದಲಿ |

ಭೂಸುರರ ಬುಷಿಗಳನು ದಿಗ್ಧರ
 ಣೀಶರನು ಮನ್ನೆಯರ ದಿಕ್ಕಿನ
 ದೇಶದೇಶದ ಮಂಡಳೀಕರುಲಳಿದ ದೇಶವನು |
 ಕಾಶಿ ಮೊದರಾದಖಳ ತೀರ್ಥಾ
 ವಾಸಿಗಳ ಕಳುಹಿದರು ಧರ್ಮಜ
 ರಾ ಸಹೋದರರೊಡನೆ ರಾಜ್ಯವನಾಳಿದನು ನೃಪತಿ ||

ಹರಿಯ ಬಸುರಲಿ ಸಕಲ ಲೋಕದ
 ಎರಳವಡಗಿದವೋಲು ಭಾರತ
 ಶರಧಿಯೊಳಡಗಿದವನೇಕಪುರಾಣ ಕಾವ್ಯಗಳು |
 ಪರಮಧಕ್ತಿಯೊಳೀ ಕೃತಿಯನಾ
 ದರಿಸಿ ಕೇಳಿದ ನರರ ದುರಿತಾಂ
 ಕುರಕಿ ಬೇಗೆಯ ದಾಳಿಯೆಂದರುಹಿದನು ಭೂಪತಿಗೆ || (ಟ.ದ.ಪ.)

¹ ಸದ್ಧರ್ಮವೋಕ್ತವನು (ಬ), ಪರೋಕ್ಷಧರ್ಮವನು (ಪ). ² ಪರ
 ವಿಧಿಯು (ಕ). † ಇಲ್ಲಿಗೆ (ಬ). ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ ಭಾರತಪು ಮುಗಿದಿದೆ.

ಯಮಳರನು ಬೋಳೈಸಿ ರಾಯನ
ರಮಣಿಯನು ಸಂತೈಸಿ ವಿದುರ
ಪ್ರಮುಖರನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಬಿಜಯಂಗೈದನಸುರಾರಿ || ೧೪

ದೇವ ದುಂದುಭಿರವದ ಗಗನದ
ಹೂವಳೆಯ ಪೂರದ ಸಮಸ ಜ
ನಾವಳಿಯ ಜಯಜೀಯ ನಿರ್ಘೋಷದ ಗದಾವಣಿಯ |
ದೇವಕಿಯ ವಸುದೇವ ರುಕುಮಿಣಿ
ದೇವಿಯಾದಿಯ ಹರುಷದಾವಿ
ಭಾವ ಮಿಗೆ ನಿಜಪುರವ ಹೊಕ್ಕನು ವೀರನಾರಾಯಣರ ||* ೧೫

ಭವದುರಿತಹರವಕಟ ಹರಿನಾ
ಮವನು ನೆನೆವರು ಕಾಲಚಕ್ರದ
ಜವನ ಬೇಗೆಯ ಬುಣುಗಿ ಜಾಣುವರಖಳ ಮಾನವರು |

* ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪದ್ಯಗಳ ಕ್ರಮವು ಬೇರೆಬೇರೆ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಮೂಲಪಾಠವಲ್ಲದಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅವು ಯಾವ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿರುವುವೆಂಬುದನ್ನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸಂಕೇತಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳು ಬರುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ವೇದನಾಲ್ಕರ ಸಾರಮಿದು ಶಾ
ಸ್ತಾದಿಹದಿನಾಟು ಸುಸಂಚದ
ಭೇದವಿದು ಸಕಲಾಗಮದ ನೆಲೆವೀಡು ಲಾಣವಿದು |
ಸೋದಿಸಿದ ಹದಿನೆಂಟು ಪೌರಾ
ಣಾದಿಗಳ ಸರ್ವಸ್ವನಿಕರವ
ಬಾದರಾಯಣನೊಲದು ಸತ್ಕೃತಿಯೆನಿಸಿ ರಚಿಸಿದನು || (ಕ.ಪ.).

ಅರಸ ಕೇಳಿ ಸಕಲ ವೇದದ
ತಿರುಳಿನಿಪ ಭಾರತದ ಕಥೆಯನು
ವಿರಚಿಸಿದ ಜಗದ್ಭವ ಸಂಹರಿಸಲ್ಕೆ ಕೃತಿಯೆನಿಸಿ |
ಹರಹಿದನು ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದೊಳಗಾ
ಪರಮವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿ ಮತ
ವಜ್ರಯೆ ಚಿತ್ರವನಖರೋಕಾಲೋಕಜನವಜ್ರಯೆ || (ಕ.).

ಕವಿಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೊಕದ
ಸವೆಯದಮೃತವನೊಲಿದೊಲಿದು ನು
ಶ್ರವಣದಲಿ ಕುಡಿಕುಡಿದು ಪದವಿಯ ಪಡೆವುದೀ ಲೋಕ || ೧೬

ಶ್ರೀಮದಮರಾಧೀಶ ನುತಗುಣ
ತಾಮರಸಪದ ವಿಪುಲನಿರ್ಮಳ
ನಾಮನನುಹಮ ನಿಖಿಳಯತಿಪತಿವಿಜವಂದಿತನು |
ರಾಮನೊರ್ಜಿತನಾಮ ಸುಧೆಯಾ
ರಾಮನಾಹವಭೀಮ ರಘುಕುಲ
ರಾಮ ಪಾಲಿಸುವೊಲಿದು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ || ೧೭

ಹರನ ಸಭೆಯೊಳು ಕೇಳಿರೈಮುರ
ಹರನ ಸಭೆಯೊಳು ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾ
ಧರರ ಸಭೆಯೊಳು ಕಮಲಭವನುದ್ದಂಡ ಸಭೆಯೊಳಗೆ |
ಸುರಪತಿಯ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ಪಾವಕ
ಹರಿಯನಿಜ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ನೈರುತಿ
ವರುಣ ಸಭೆಯಲಿ ಮೆಚುವುದೀ ಭಾರತಕಥಾಮೃತವು || (ಕ.)

ಹರಿಯ ಸಭೆಯಲಿ ರಾಜರಾಜನ
ವರಸುಸಭೆಯಲಿ ಮೀಡುವೀಶನ
ಪರಮಸಭೆಯಲಿ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸ ಗರುಡಕಿನ್ನರರ |
ಹರಿಯ ಸಭೆಯಲಿ ನಾಗಲೋಕದ
ಗರುವಸಭೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಪತಿ
ಕರವೆನಿಸಿ ತ್ರಿಜಗವ ಪಸರಿಸಿತ್ತಲೆಯರಸ ಕೇಳೆಂದ (ಕ.ಟ.ಪ.)

ಗಿರಿಜೆಯೊಲಗದಲ್ಲ ಭಾರತ
ಸಿರಿಯ ಸಭೆಯಲಿ ಭಾರತವು ವಾಕ್
ಸರಸತಿಯರಾಸ್ಥಾನದಲಿ ಭಾರತಕಥಾಮೃತವು |
ವರ ಶತಿಯರೂರ್ದಶಿಯರಾದಿಯ
ಸುರಪತಿಯರೊಗ್ಗಿನಲಿ ಭಾರತ
ವರಕಥಾಪೀಯೂಷ ರಂಜಿಸಿತೆಂದನಾ ಮುನಿಪ (ಕ.ಪ.)

ನಿಮ್ಮ ಕಾರುಣ್ಯಾವಲೋಕವ
ವೆಮ್ಮ ಮೇಲುಂಟಾಗಿ ಭಾರತ
ರಮ್ಯವೆನಿಸುವ ಕಥೆಯ ಕೇಳಿದಡೊದೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ |
ನಿರ್ಮಲನವಾಯ್ತೆನ್ನ ತನು ಸ
ದ್ಧರ್ಮವೈಶಂಪಾಯ ನಿಮ್ಮ ನು
ಬ್ರಹ್ಮರಥಗೊಳಬೇಕೆನುತ ಹೊಗಳಿದನು ಭೂಪಾಲ (ಕ.ಪ.)

ಅರಸ ಮೈಶಂಪಾಯನಿಗೆ ನಿಜ
ಕರವ ಮುಗಿದು ಸುವರ್ಣವಸ್ತ್ರಾ
ಭರಣ ಗೋವ್ರಜ ಭೂಮಿ ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಣಿಗಣದಿ |
ಹಿರಿದು ಪರಿಯಲಿ ಮನದಣಿವವೋ
ಲುರುತರದ ದ್ರವ್ಯಾದಿಗಳ ಭೂ
ಸುರರಿಗಿತ್ತನು ರಾಯ ಜನಮೇಜಯಮಹೀಪಾಲ ||

೧೮

ಸರ್ಪಯಾಗದೊಳಾದ ಕರ್ಮದ
ದರ್ಪವನು ಕೆಡೆಯೊಡೆದು ಬೆಳಗಿದ
ನುಪ್ಪರದ ರವಿತ್ರೆಜದಲಿ ಸುರನರರು ಬೆಟಗಾಗೆ |

ಸನಕ್ಕಕಶ್ಯಪ ಜಹ್ನು ಜೈಮಿನಿ
ವಿನುತ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಾಂಗಿರ
ಸನು ಸುಕಶ್ಯಪ ವತ್ಸ ಕುತ್ಸನು ಗಾಗ್ಯ ಗೌತಮನು |
ಘನವನಿಪ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ವಾಸಿ
ಷ್ಠನನು ಪೇದವ್ಯಾಸ ಮೊದರಾ
ದನಿಬರನು ಜನಮೇಜಯನು ಮನ್ನಿಸಿದನುಚಿತದಲಿ. (ಕ.ಪ.)

ಸಕಲ ಬುಷ್ಪಮತದಲಿ ಕಥಾನಾ
ಯಕನ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆಯೊಳರ್ಚಿಸಿ
ಮಕುಟಕರ್ಣಾಭರಣವೆನಿಸುವ ವಸ್ತ್ರ ಕನಕವನು |
ಭಕುತಿಯಿಂದಲಿಯುರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾ
ನಿಕರದಲಿ ಮನ್ನಿಸಿದರಾ ಮುನಿ
ಯುಕುತಿ ಮಿಗೆ ಹರಸಿದನು ಜನಮೇಜಯ ಮಹೀಪತಿಯ || (ಕ.ಪ.)

ಮುನಿಗಳೆಂಬತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರ
ಘನಕಥಾಹೀಯೂಷವನು ಕೇ
ಳ್ಳನಿಬರಿತ್ತರು ಸೂತ ಮನದಣಿಯಲು ಸುವಸ್ತ್ರಗಳ |
ವನವನಂಗಳಿ ಬಂದು ತಾಪಸ
ರನಿಬರಾಸ್ತೌ ನಸಂಗತ
ರೆನಿಸಿ ಭಾರತಕಥೆಯ ಕೊಂಡಾಡಿದರು ಮನದಣಿಯ || (ಕ.ಪ.)

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ನೃಪತಿ ಸಿರಿ
ರೋಲ ಕಥೆಯಿದನಾದರಿಸಿಯಾ
ಕೇಳಿದರೆ ಶತಯಾಗಫಲವಹುದಮರೋಕದಲಿ |
ರೋಲರೋಚನೆಯರ ಸಮೇಳದ
ರಾಳುವರು ಹದಿನಾಲ್ಕುರೋಕದ
ರಾಳುಗೆಲಸವ ಮಾಡುವರು ತತ್ತೀಸಕೋಟಿಗಳ || (ಕ.)

ತಪ್ಪದೀ ಭಾರತವ ಕೇಳೆಂ
ಗಪ್ಪದಮರಸ್ತ್ರೀಕದಂಬದೊ
ಳೊಪ್ಪುವಿದ್ರನ ಪದವಿಯೆಂದನು ಸೊತ ಕೈಮುಗಿದು || ೧೯

ವೇದಪಾರಾಯಣದ ಫಲ ಗಂ
ಗಾದಿ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಫಲ ಕೃ
ಚ್ಛಾದಿ ತಪಸಿನ ಫಲವು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯೋಮಯಾಗಫಲ |

ಧರೆಯೊಳೀ ಸತ್ಕಥೆಯ ಕೇಳಿದ
ನರಗೇ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯಸಂತತಿ
ವರಶುಭೋದಯ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಯನೀವುದನವರತ |
ಹರನ ಸಾರೂಪ್ಯವನು ಕೇಳಿ ಮುರ
ಹರನ ಸಾಲೋಕ್ಯವನು ಭಾರತಿ
ವರನ ಸಾಯುಜ್ಯವನು ಪಡೆವರು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ || (ಕ.)

ಪುಣ್ಯಕಥೆಯನು ಪೊಗಳ್ಳ ಜನರಿಗೆ
ಗಣ್ಯರೈಶ್ವರ್ಯವನು ಹರಿ ಕಾ
ರುಣ್ಯದಲಿ ಕೊಟ್ಟಹಪರಂಗಳಲೈದೆ ಸಲಹುವರು |
ಹೆಣ್ಣ ತಲೆಗೇರಿಸಿ ಮೆಹುವ ಮು
ಕ್ಕಣ್ಣನಿಪ್ಪವನೀವನೀ ಲಾ
ವಣ್ಯಮಯ ಸತ್ಕೃತಿಯ ಕೊಂಡಾಡದವರಾರೆಂದ || (ಕ.)

ಸರಸಿಜೋದ್ಭವನರಸಿ ಭಾರತಿ
ಹರಿಯ ವಧು ಗೋಮಿನಿಯ ಸಭೆಯಲಿ
ಸುರಸತಿಯರಾಸ್ಥಾನದಲಿ ದಿಗ್ವಿನಿತೆಯರ ಹೊರೆಯ |
ವರವನಿತೆ ಶಬ್ದದೇವಿಯೂರ್ವಶ
ಯರ ಸಮೀಪದ ರಂಭೆಯಿದರಲಿ
ವರಕಥಾಪೀಯೂಷಪಾನದೊಳಾದವೊಲವಿನಲಿ || (ಕ.)

ವಿಪ್ರಜನರಾದರಿಸಿ ಕೇಳಿ
ಲೃಪ್ಪುದೈ ಸಚ್ಚರಿತ ಸದ್ಗುಣ
ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಪ್ಪ ಪುತ್ರ ಕಳತ್ರ ಸಂಪದವು |
ಗೊಪ್ಪವೆನಿಸುವ ಶ್ರುತಿಸುಯೋಗ್ಯತೆ
ಕ್ಷಿಪ್ರದಲಿ ಕೈಸಾರುವುದು ತಾ
ವೊಪ್ಪವರಲೈ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಭೆಯೊಳಗೆಂದನಾ ಮುನಿಪ || (ಕ.)

ಹೇಮಖುರತ್ಯಂಗಾಭರಣದಲಿ
ಕಾಮಧೇನು ಸಹಸ್ರಕವಿರೆಯ
ಸೋಮ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣದಲಿ ಸುರನದಿಯ ತೀರದಲಿ |

ಮೇದಿನಿಯನೊಲದಿತ್ತ ಫಲ ವ
 ಸ್ಮಾದಿ ಕನ್ಯಾದಾನಫಲವಹು
 ದಾದರಿಸಿ ಭಾರತದೊಳೊಂದಕ್ಷರವ ಕೇಳ್ವರಿಗೆ ||

೨೦

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಚಿಂತ್ಯ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಚರಣಾರವಿಂದ
 ಮಕರಂದ ಮಧುಪಾನಪರಿಪುಷ್ಪವಚಪ್ಪಟ್ಟದೀನಿಕಾಯ
 ಶ್ರೀವತ್ಸುಮಾರವ್ಯಾಸಯೋಗೀಂದ್ರವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
 ಕರ್ಣಾಟಭಾರತಕಥಾಮಂಜರಿಯೊಳ
 ಗದಾಪರ್ವಂ ಸಮಾಪ್ತಂ.

ಶ್ರೀಮುಕುಂದಾರ್ಪಣವೆನಿಸಿ ಶತ
 ಧೂಮಿದೇವರಿಗಿತ್ತ ಫಲವಹು
 ದೀ ಮಹಾಭಾರತದೊಳೊಂದಕ್ಷರವ ಕೇಳ್ವರಿಗೆ || (ಕ.)

ರಾಮ ಮಂಗಳನಾಮ ಪವನ
 ಸ್ತೋಮ ಭವಕುಲಭೀಮ ಸುಗುಣೋ
 ದ್ವಾಮ ಜಯಸಂಗ್ರಾಮ ಸೀತಾರಾಮ ನಿರ್ಮಲಮ್
 ಸಾಮಗಾನಪ್ರೀಮ ರಿಘುನಿ
 ಧೂಮಕಾರುಣ್ಯಾಭಿರಾಮನೆ
 ರಾಮ ರಕ್ಷಮ ಬೇಗ ದಶರಥರಾಮನೊಲದೆನ್ನ || (ಕ.)

ಅನುಬಂಧ

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗದಾಪರ್ವದ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿಯ
ಕೊನೆಯ ಪದ್ಯಗಳ ಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪಟ್ಟಿ.

(ಖ.ಘ.ತ.) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗವಿಲ್ಲ.

ಪದ್ಯಗಳು	ಕ.	ಅಂಗೀಕೃತಪಾಠ ಗ.	ಟ.ದ.	ಪ
ದೇವದುಂದುಭಿರವದ ೧೭	೧೫ ೧೫	೧೮	೧೯
ವೇದನಾಲ್ಕರ ನಾರವಿದು ೧೮ ೧೭	೨೦	೨೦
ಅರಸ ಕೇಳೈ ಸಕಲ ವೇದದ ೧೯
ಹರನ ಸಭೆಯೊಳು ಕೇಳಿರೈ ೨೦
ಹರಿಯ ಸಭೆಯಲ ೨೧ ೧೮	೨೧	೨೧
ಗಿರಿಜೆಯೊಲಗದಲ್ಲ ೨೨	೨೨
ನಿಮ್ಮ ಕಾರುಣ್ಯಾವರೋಕನ ೨೩	೨೩
ಸನಕ ಕತ್ಯಪ ಜಹ್ನು ಜೈಮಿನಿ ೨೪	೨೪
ಸಕಲಬುಷಿಮತದಲ ೨೫	೨೫
ಸರ್ಪಯಾಗದೊಳಾದ ೨೬	೧೯	೧೯
ಮುನಿಗಳೆಂಬತ್ತಂಟು ೨೭	೨೬
ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ೨೮
ಧರೆಯೊಳೆ ಸತ್ಯಥೆಯ ೨೯
ಪುಣ್ಯಕಥೆಯನು ಪೋಗಿದ್ದ ೩೦
ಸರಸಿಜೋದ್ಭವನರಸಿ ೩೧
ವಿಪ್ರಜನರಾದರಸಿ ೩೨
ಧವದುರಿತಹರ ೩೩	೧೬ ೧೬	೨೭
ವೇದಪಾರಾಯಣದ ಪಲ ೩೪	೨೦	೨೪	೨೮
ಹೇಮಖುರತ್ಯಂಗಾಧರಣ ೩೫
ಜೋರ ನಿಂದಿಸಿ ಶಶಿಯ ೩೬
ಶ್ರೀಮದಮರಾಧೀಶ ೩೭	೧೭ ೧೯	೨೨	೩೦
ರಾಮಮಂಗಲನಾಮ ೩೮
ಅರಸ ವೈಶಂಪಾಯನಿಗೆ ೩೯	೧೮	೨೩	೨೯

